

REGIONÁLNY ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY OKRESU MYJAVA

Rok spracovania: 2019

Realizované v rámci projektu OP KŽP z Kohézneho fondu.

Generálny riaditeľ SAŽP:

RNDr. Richard Müller, PhD.

Riaditeľ sekcie environmentalistiky:

RNDr. Tomáš Orfánus, PhD.

Vedúci odboru starostlivosti o sídla, regióny a krajinu:

RNDr. Oľga Slobodníková, PhD.

Projektový manažér:

Ing. Marta Slámková

Spracovateľ dokumentácie RÚSES:

ESPRIT, s.r.o.,
Pletárska 2,
969 27 Banská Štiavnica

Hlavný riešiteľ:

Mgr. Dušan Kočický, PhD.

Riešitelia:

Ing. Ivana Špilárová
Ing. Renáta Rákayová
RNDr. Ivan Zvara
RNDr. Juraj Pauk
RNDr. Martin Mareta, PhD.
Mgr. Ing. Boris Ivanič
Ing. Radovan Pondelik
Ing. Jakub Chovan
František Paczelt
Mgr. Blanka Lehotská, PhD.
RNDr. Peter Pauditš, PhD.
doc. RNDr. Eva Pauditšová, PhD.
Mgr. Peter Puchala, PhD.
Ing. Tamara Reháčková, PhD.
RNDr. Hubert Žarnovičan, PhD.

Autori FOTO:

doc. RNDr. Eva Pauditšová, PhD.
Ing. Tamara Reháčková, PhD.

Rok spracovania:

2019

Tento text neprešiel jazykovou úpravou.

OBSAH

ZOZNAM TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A MÁP	3
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK.....	6
ÚVOD.....	8
CIEĽ ÚLOHY	8
Spôsob, obsah a rozsah spracovania úlohy.....	9
VYMEDZENIE A STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA	10
I ANALYTICKÁ ČASŤ	14
1 PRÍRODNÉ POMERY	14
1.1 Abiotické pomery	14
1.1.1 Geologické pomery	16
1.1.2 Geomorfologické pomery	19
1.1.3 Pôdne pomery	22
1.1.4 Hydrologické pomery a hydrogeologické pomery	27
1.1.5 Klimatické pomery	30
1.2 BIOTICKÉ POMERY	33
1.2.1 Rastlinstvo.....	33
1.2.2 Živočíšstvo	53
2 SÚČASNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA	57
2.1 Poľnohospodárska pôda.....	58
2.2 Lesné pozemky	61
2.3 Vodné toky a plochy	64
2.4 Zastavané plochy a nádvorá	65
2.4.1 Sídelné plochy.....	65
2.4.2 Priemyselné a dobývacie areály.....	66
2.4.3 Poľnohospodárske areály	66
2.4.4 Dopravné zariadenia	67
2.4.5 Zariadenia technickej infraštruktúry.....	67
2.4.6 Technické zariadenia ekologickej infraštruktúry	68
2.5 Nelesná drevinová vegetácia	68
2.6 Plochy verejnej a vyhradenej zelene	69
2.7 Mozaikové štruktúry.....	69
2.8 Ostatné plochy.....	70
3 ZHODNOTENIE VZŤAHU K ÚZEMNÉMU PLÁNU VEĽKÉHO ÚZEMNÉHO CELKU A DOTKNUTÝCH OBCÍ	71
4 POZITÍVNE A NEGATÍVNE PRVKY V ÚZEMÍ	79
4.1 Pozitívne prvky a javy.....	79
4.1.1 Osobitne chránené časti prírody a krajiny a časti prírody pripravované na ochranu	79
4.1.2 Priemet Generelu nadregionálneho ÚSES SR.....	90
4.1.3 Prírodné zdroje.....	92
4.1.4 Významné krajinné prvky bez legislatívnej ochrany	103
4.1.5 Kultúrno-historicky hodnotné formy využívania krajiny.....	104
4.2 Negatívne prvky a javy	105
4.2.1 Prírodné/prirodzené stresové faktory	105
4.2.2 Antropogénne stresové faktory	107
II. SYNTÉZOVÁ ČASŤ	131
5 SYNTÉZA ANALYTICKÝCH VSTUPOV A HODNOTENIA	131

5.1 Hodnotenie ekologickej stability.....	131
5.2 Plošné a priestorové usporiadanie pozitívnych a negatívnych prvkov a javov v krajine	136
5.3 Ekostabilizačná významnosť, reprezentatívnosť a unikátnosť	142
5.4 Hodnotenie krajinskej štruktúry	148
III NÁVRHOVÁ ČASŤ	162
6 NÁVRH regionálneho územného systému ekologickej stability	162
6.1 NÁVRHY PRVKOV RÚSES	162
6.1.1 Biocentrá.....	163
6.1.2 Biokoridory	163
6.1.3 Ostatné ekostabilizačné prvky.....	164
6.2 Návrh manažmentových opatrení pre existujúce a navrhované prvky RÚSES	166
6.2.1 Charakteristika biocentier a návrh manažmentových opatrení.....	166
6.2.2 Charakteristika biokoridorov a návrh manažmentových opatrení.....	173
6.2.3 Charakteristika ostatných ekostabilizačných prvkov a návrh manažmentových opatrení	178
6.3 Návrh opatrení na zvýšenie ekologickej stability krajiny.....	185
6.4 Návrh prvkov RÚSES odporúčaných na zabezpečenie legislatívnej ochrany	188
6.5 Návrh regulatívov pre ÚPD a projekty pozemkových úprav	188
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	190

ZOZNAM TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A MÁP

Tabuľka č. 1. 1: Názvy a číselné kódy obcí okresu Myjava, rozloha a počet obyvateľov	13
Tabuľka č. 1. 2: Geomorfologické členenie okresu Myjava	14
Tabuľka č. 1. 3: Zastúpenie pôdnych typov a subtypov na celkovej ploche okresu Myjava	23
Tabuľka č. 1. 4: Pôdne druhy a ich zastúpenie na celkovej ploche územia v okrese Myjava	25
Tabuľka č. 1. 5: Skeletnosť pôdy v povrchovom horizonte v okrese Myjava	25
Tabuľka č. 1. 6: Hĺbka pôdy v okrese Myjava	26
Tabuľka č. 1. 7: Zoznam a charakteristika vodomerných staníc v okrese Myjava	27
Tabuľka č. 1. 8: Priemerné ročné a extrémne prietoky vo vodomerných staniciach v okrese Myjava	27
Tabuľka č. 1. 9: Hydrologická bilancia v čiastkovom povodí (obdobie: 1961 – 2000)	28
Tabuľka č. 1. 10: Útvary podzemných geotermálnych vôd na území okresu Myjava	28
Tabuľka č. 1. 11: Útvary podzemných vôd v predkvartérnych horninách na území okresu Myjava	29
Tabuľka č. 1. 12: Hlavné hydrogeologické regióny na území okresu Myjava	29
Tabuľka č. 1. 13: Klimatická klasifikácia podľa Končeka (1961 – 2010) na území okresu Myjava	30
Tabuľka č. 1. 14: Meteorologické stanice na území okresu Myjava	30
Tabuľka č. 1. 15: Priemerné mesačné (ročné) teploty vzduchu (°C) za obdobie 1961 – 2010 na klimatologických staniciach na území okresu Myjava	32
Tabuľka č. 1. 16: Priemerné mesačné (ročné) úhrny zrážok v mm za obdobie 1981 – 2010 na zrážkomerných staniciach na území okresu Myjava	32
Tabuľka č. 1. 17: Priemerné mesačné (ročné) počty dní so snehovou pokrývkou za obdobie 1981 – 2010 na zrážkomerných staniciach v okrese Myjava	32
Tabuľka č. 1. 18: Fytogeografické členenie okresu Myjava	33
Tabuľka č. 1. 19: Fytogeograficko-vegetačné členenie v okrese Myjava	33
Tabuľka č. 1. 20: Zastúpenie jednotlivých spoločenstiev v okrese Myjava	34
Tabuľka č. 2. 1: Zastúpenie druhov pozemkov v okrese Myjava k 1. 1. 2018	57
Tabuľka č. 2. 2: Lesné vegetačné stupne v okrese Myjava	61
Tabuľka č. 2. 3: Výmera kategórií lesa v okrese Myjava k 13. 11. 2018	61
Tabuľka č. 2. 4: Drevinové zloženie lesných porastov okresu Myjava k 13. 11. 2018	62
Tabuľka č. 2. 5: Zastúpenie HSLT (ha) v okrese Myjava (vysvetlivky ku kódom HSLT sú uvedené vyššie v texte, zeleným podfarbením sú vyznačené HSLT s najvyšším plošným zastúpením)	63
Tabuľka č. 3. 1: Vymedzené biocentrá v okrese Myjava podľa ÚP VÚC Trenčianskeho kraja	74
Tabuľka č. 3. 2: Prehľad spracovaných ÚPD obcí v okrese Myjava	78
Tabuľka č. 3. 3: Prehľad projektov pozemkových úprav v okrese Myjava (stav k 12/2017)	78
Tabuľka č. 4. 1: Mokrade v okrese Myjava	86
Tabuľka č. 4. 2: Chránené druhy rastlín v okrese Myjava	86
Tabuľka č. 4. 3: Chránené druhy živočíchov v okrese Myjava	87
Tabuľka č. 4. 4: Výmera podľa kategórie lesa v okrese Myjava	92
Tabuľka č. 4. 5: Poľnohospodárska pôda v okrese Myjava podľa skupín BPEJ, výmera v ha a % zastúpenie jednotlivých skupín BPEJ	93
Tabuľka č. 4. 6: Ochranné pásma vodárenských zdrojov v okrese Myjava	94
Tabuľka č. 4. 7: Vodohospodársky významné toky v okrese Myjava	95
Tabuľka č. 4. 8: Zastúpenie kategórií obmedzenia hospodárenia na pôdach vzhľadom na Nitrátovú direktívu v okrese Myjava	96
Tabuľka č. 4. 9: Chránené ložiskové územia na území okresu Myjava	96
Tabuľka č. 4. 10: Uznávané lesné porasty v okrese Myjava	97
Tabuľka č. 4. 11: Farmové chovy voľne žijúcej zveri v okrese Myjava	102
Tabuľka č. 4. 12: Prehľad priemyselných podnikov a výrobných prevádzok v okrese Myjava	107
Tabuľka č. 4. 13: Dobývacie priestory v okrese Myjava	108
Tabuľka č. 4. 14: Zoznam otvorených kanálov v okrese Myjava	111
Tabuľka č. 4. 15: Ohrozenie poľnohospodárskej pôdy potenciálnou vodnou eróziou	112

Tabuľka č. 4. 16: Ohrozenie poľnohospodárskej pôdy potenciálnou veternou eróziou	113
Tabuľka č. 4. 17: Zastúpenie kategórií ohrozenosti zhutnením v okrese Medzilaborce	113
Tabuľka č. 4. 18: Obsah rizikových prvkov v poľnohospodárskej pôde.....	114
Tabuľka č. 4. 19: Emisie zo stacionárnych zdrojov (veľké a stredné) znečistenia ovzdušia v okrese Myjava	115
Tabuľka č. 4. 20: Zoznam najväčších znečisťovateľov ovzdušia v okrese Myjava za rok 2018.....	116
Tabuľka č. 4. 21: Intenzita dopravy v okrese – počet motorových vozidiel/deň	119
Tabuľka č. 4. 22: Ekologický a chemický stav útvarov povrchových vôd v okrese Myjava	121
Tabuľka č. 4. 23: Aglomerácie s veľkosťou nad 2 000 EO v okrese Myjava	122
Tabuľka č. 4. 24: Významné priemyselné a ostatné zdroje znečistenia v okrese Myjava	123
Tabuľka č. 4. 25: Výskyt environmentálnych záťaží v okrese Myjava	126
Tabuľka č. 4. 26: Vymedzenie PHO podľa spôsobu čistenia odpadových vôd	127
Tabuľka č. 5. 1: Stupnica pre hodnotenie významu prvkov SKŠ krajinného segmentu	132
Tabuľka č. 5. 2: Stupeň stability jednotlivých prvkov SKŠ.....	132
Tabuľka č. 5. 3: Stupne ekologickej stability podľa KES	135
Tabuľka č. 5. 4: Koeficient ekologickej stability (KES) pre jednotlivé administratívne územia obcí riešeného územia.....	135
Tabuľka č. 5. 5: Antropogénne prvky – bariérový efekt v okrese Myjava	136
Tabuľka č. 5. 6: Významné environmentálne problémy typu 1 v okrese Myjava.....	140
Tabuľka č. 5. 7: Významné environmentálne problémy typu 2 v okrese Myjava.....	140
Tabuľka č. 5. 8: Významné environmentálne problémy typu 3 v okrese Myjava.....	141
Tabuľka č. 5. 9: Významné environmentálne problémy typu 4 v okrese Myjava.....	141
Tabuľka č. 5. 10: Významné environmentálne problémy typu 5 v okrese Myjava.....	141
Tabuľka č. 5. 11: Hodnotenie rozmanitosti, výskytu a ohrozenosti biotopov okresu Myjava.....	144
Tabuľka č. 5. 12: Zoznam REPGES v geologických regiónoch a subregiónoch okresu Myjava.....	145
Tabuľka č. 5. 13: Typy potenciálnych reprezentatívnych geoekosystémov v okrese Myjava.....	146
Tabuľka č. 5. 14: Početnosť výskytov typu REPGES.....	146
Tabuľka č. 5. 15: Plošné a percentuálne výmery vybraných zložiek SKŠ z celkovej výmery katastrálnych území v okrese Myjava.....	150
Tabuľka č. 5. 16: Hodnotenie diverzity krajiny v okrese Myjava.....	153
Tabuľka č. 5. 17: Komplexné vnímanie krajinného obrazu, základné komponenty.....	155
Tabuľka č. 6. 1: Vymedzené biocentrá okresu Myjava.....	163
Tabuľka č. 6. 2: Vymedzené biokoridory okresu Myjava	164
Tabuľka č. 6. 3: Vymedzené ekologicky významné segmenty krajiny v okrese Myjava.....	166
Obrázok č. 1.1: Situácia okresu Myjava v rámci územno-správneho členenia Slovenskej republiky a Trenčianskeho kraja.....	11
Obrázok č. 1.2: Legenda k Mape č. 1.3	17
Obrázok č. 1.3: Jaseňovo-jelšový les v nive potoka Rudník	36
Obrázok č. 1.4: Lipovo-javorový sutinový les v rokline v k. ú. Krajné.....	38
Obrázok č. 1.5: Suchší variant biotopu nížinné a podhorské kosné lúky so <i>Salvia pratensis</i> na južnom svahu v k. ú. Rudník.....	41
Obrázok č. 1.6: Kvitnúci porast <i>Petasites albus</i> v nive potoka Rudník v k. ú. Rudník.....	44
Obrázok č. 2. 1: Charakteristická krajinná mozaika okresu Myjava (k. ú. Podkylava).....	58
Obrázok č. 2. 2: Bloky ornej pôdy v k. ú. Myjava.....	59
Obrázok č. 2. 3: Ovocné sady v k. ú. Myjava, lokalita Cengelka	59
Obrázok č. 2. 4: Sad s ovocnými drevinami (slivky) v k. ú. Podkylava	60
Obrázok č. 2. 5: Interiér dubovo-hrabového lesa v k. ú. Podkylava, lokalita Kylava	62
Obrázok č. 2. 6: Pohľad na údolie Priepasnianského potoka (k. ú. Polianka), ktorý sa vlieva do Brezovského potoka v k. ú. Brezová pod Bradlom	65
Obrázok č. 2. 7: Ochranná vodná nádrž Svacenickej jarok so stálou hladinou vody, k. ú. Turá Lúka	65
Obrázok č. 2. 8: Líniové porasty NDV v k. ú. Polianka, lokalita Dingovci.....	69
Obrázok č. 2. 9: Kopanice, k. ú. Podkylava.....	70

Obrázok č. 3. 1: Priemet prvkov ÚSES v ÚPN VÚC v okrese Myjava a v kontaktných zónach so susednými okresmi.....	75
Obrázok č. 3. 2: Priemet prvkov z dokumentu RÚSES susedných okresov na kontaktných územiach s riešeným územím.....	77
Obrázok č. 4. 1: Priemet prvkov GNÚSES SR.....	91
Obrázok č. 5. 1: Kosenie je jedným z najdôležitejších manažmentových opatrení pre lúčne biotopy. Na obrázku sú prezentované Ovsíkové lúky zväzu <i>Arrhenatherion elatioris</i> v k. ú. Rudník	143
Mapa č. 1.1: Fyzicko-geografická mapa okresu Myjava s polohopisom a územno-správnym členením.....	12
Mapa č. 1.2: Geomorfologické členenie okresu Myjava	15
Mapa č. 1.3: Geologická stavba územia v okrese Myjava.....	18
Mapa č. 1.4: Sklonitosť územia v okrese Myjava	20
Mapa č. 1.5: Vertikálna členitosť reliéfu územia v okrese Myjava	21
Mapa č. 1.6: Pôdne typy v okrese Myjava.....	24
Mapa č. 1.7: Klimatická klasifikácia v okrese Myjava	31
Mapa č. 1.8: Potenciálna prirodzená vegetácia v okrese Myjava.....	35
Mapa č. 4. 1 Náchylnosť poľnohospodárskej pôdy na kompakciu	114
Mapa č. 4. 2: Stupeň defoliácie lesných porastov v okrese Myjava	125
Mapa č. 5. 1: Stupeň ekologickej stability okresu Myjava	134
Mapa č. 5. 2: REPGES okresu Myjava	147
Graf č. 2. 1: Zastúpenie druhov pozemkov v okrese Myjava k 1. 1. 2019.....	58
Graf č. 2. 2: Veková štruktúra lesných porastov v okrese Myjava.....	64

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

Bc, Bk	Biocentrum, biokoridor
BPEJ	Bonitovaná pôdno– ekologická jednotka
ČOV	Čistiareň odpadových vôd
EIA	Posudzovanie vplyvov na životné prostredie (<i>Environmental Impasct Assessment</i>)
EVSK	Ekologicky významný segment krajiny
EZ	Environmentálna záťaž
GIS	Geografický informačný systém
GNÚSES	Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability SR
HKŠ	Historická krajinná štruktúra
CHA	Chránený areál
CHKO	Chránená krajinná oblasť
CHS	Chránený strom
CHÚ	Chránené územie
IMK	Integrovaný manažment krajiny
JSTK	Jednotná trigonometrická sieť katastra
k.ú.	Katastrálne územie
IUCN	Svetová únia ochrany prírody (<i>International Union for Conservation of Nature</i>)
KEK	Krajinnoekologický komplex
KEP	Krajinnoekologický plán
KES	Koeficient ekologickej stability
KEZ	Krajinno-ekologická základňa
KÚRS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska
LANDEP	Krajinnoekologické plánovanie (<i>Landscape Ecological Planning</i>)
LHC	Lesný hospodársky celok
LHP	Lesný hospodársky plán
LPF	Lesný pôdny fond
LVS	Lesný vegetačný stupeň
MÚSES	Miestny územný systém ekologickej stability
NDS	Národná diaľničná spoločnosť
NDV	Nelesná drevinová vegetácia
NLC	Národné lesnícke centrum
NP	Národný park
NPR	Národná prírodná rezervácia
OP	Ochranné pásmo
OPK	Ochrana prírody a krajiny
PHO	Pásmo hygienickej ochrany
PP	Prírodná pamiatka
PPF	Poľnohospodársky pôdny fond (do 30.4.2004)
PR	Prírodná rezervácia
REZ	Register environmentálnych záťaží
RÚSES	Regionálny územný systém ekologickej stability
SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
SKŠ	Súčasná krajinná štruktúra
ŠGÚDŠ	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra

ŠMO	Štátna mapa odvodená
ŠOP SR	Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
TTP	Trvalý trávny porast
ÚKE SAV	Ústav krajinnej ekológie SAV
ÚPD	Územno-plánovacia dokumentácia
ÚSES	Územný systém ekologickej stability
ÚTJ	Územno-technická jednotka, kataster
VÚC	Veľký územný celok
VÚPOP	Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy
VÚVH	Výskumný ústav vodného hospodárstva

ÚVOD

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je najvýznamnejším prienikom krajinno-ekologických princípov do reálnej ekologickej politiky a do priestorovej plánovacej praxe. Je súčasťou legislatívy, je všeobecným ekologickým regulatívom rôznych plánov a projektov a stáva sa povinnou súčasťou rozhodovacích procesov (Izakovičová, 2000).

Dokument RÚSES je základný dokument ochrany prírody a krajiny v oblasti starostlivosti o krajinu a biodiverzitu v regionálnom meradle. Patri k základným podkladom pri spracovaní územnoplánovacej dokumentácie regiónu a obce, je podkladom pri riešení krajinnoekologických plánov, návrhov na využitie územia, pozemkových úprav, ekologických štúdií a ostatných rozvojových dokumentov na regionálnej a miestnej úrovni.

Dokument RÚSES sa vypracováva pre administratívne územie okresu. Na území chránenej krajinnej oblasti a národného parku a jeho ochranného pásma funkciu dokumentu RÚSES plní program starostlivosti o chránenú krajinnú oblasť alebo program starostlivosti o národný park (§ 54 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov). Pokiaľ administratívne územie okresu zahŕňa aj CHKO alebo NP, RÚSES sa spracuje na celé administratívne územie tak, aby bola zabezpečená nadväznosť prvkov ÚSES na hraniciach chráneného a nechráneného územia, pričom preberie všetky záväzné podklady a regulatívy platné pre územie CHKO a NP.

Spracovanie aktuálneho RÚSES okresu Myjava vyplynula z dynamických zmien v krajine. Súčasný stav krajiny sa za posledných 20 rokov výrazne zmenil. Budovaním technickej infraštruktúry sa sprístupnili nové územia pre investičný rozvoj a cestovný ruch, čím sa zvýšil tlak na zachovalé prírodné ekosystémy v územiach NATURA 2000 a dochádza k častejším stretom záujmov človeka a týchto území. Zachovalé ekosystémy a ekologické koridory, spájajúce jednotlivé centrá biotickej aktivity sú často vnímané ako prekážka realizácie hospodárskych a rekreačných aktivít.

V súčasnosti využívaný dokument RÚSES bol zhotovený v roku 1994, kedy ešte terajšie územie okresu spadalo pod okres Senica. Jednotlivé prvky územného systému ekologickej stability sa v aktualizovanom RÚSES prehodnotili alebo spresnili. Tento dokument RÚSES je teda vlastne aktualizovaný a modifikovaný pôvodný dokument RÚSES na súčasný okres Myjava.

Aktuálny Regionálny územný systém ekologickej stability predstavuje dokument, ktorý odzrkadľuje všetky legislatívne zmeny ochrany prírody a krajiny, aktualizuje analýzu súčasného stavu krajiny a javov, ktoré vplývajú na zmenu krajiny a ekologickej stability. Významným výstupom sú definované regulatívy, ktoré po premetnutí do relevantných územnoplánovacích dokumentov budú usmerňovať činnosť človeka v krajine, čím prispievajú k zachovaniu lokalít NATURA 2000 v priaznivom stave a zároveň pomôžu zosúladiť plánované činnosti s potrebou ochrany prírody a krajiny.

CIEĽ ÚLOHY

- zhodnotenie stavu krajiny, analýza jej abiotických a biotických pomerov, charakteristika súčasnej krajinnej štruktúry, zhodnotenie vzťahu k ÚPN VÚC a dotknutých obcí, analýza socio-ekonomických javov, t.j. pozitívnych a negatívnych prvkov a javov nachádzajúcich sa v riešenom území
- zhodnotenie ekologickej stability krajiny, plošné a priestorové usporiadanie pozitívnych a negatívnych prvkov/javov v krajine, zhodnotenie ekostabilizačnej významnosti, reprezentatívnosti a unikátnosti prvkov krajiny, a celkové hodnotenie krajinnej štruktúry
- návrh prvkov RÚSES, návrh manažmentových opatrení pre existujúce a navrhované prvky RÚSES, návrh opatrení na zvýšenie ekologickej stability krajiny, návrh prvkov RÚSES odporúčaných na zabezpečenie legislatívnej ochrany a návrh regulatívov pre ÚPD a projekty pozemkových úprav.

SPÔSOB, OBSAH A ROZSAH SPRACOVANIA ÚLOHY

Dokumentácia RÚSES bola spracovaná v súlade s vyhláškou MŽP SR č. 492/2006 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Referenčným základom pre mapovanie jednotlivých prvkov tvorby v dokumente RÚSES je Základná báza údajov pre geograficky informačný systém (ZBGIS).

Jednotlivé podklady sú získavane:

- excerpovaním existujúcich (publikovaných) podkladov (publikácie, územnoplánovacia dokumentácia, projekty pozemkových úprav, existujúce dokumenty GÚSES, RÚSES, MÚSES, krajinno-ekologické plány, záverečné správy),
- zabezpečením od špecializovaných pracovísk, správcov územia,
- na základe vlastného terénneho prieskumu, ktorého predmetom je:
 - prehodnocovanie návrhov RÚSES v riešenom území z predchádzajúceho dokumentu, ktorý sa aktualizuje,
 - mapovanie súčasnej krajinnej štruktúry a vlastností prírodných prvkov v krajine (mapovanie nelesnej drevinovej vegetácie, brehových porastov, stavu trvalých trávnych porastov, historických krajinných štruktúr, atď.),
 - mapovanie biotopov v riešenom území, overovanie genofondových lokalít,
 - mapovanie pozitívnych prvkov a javov v území,
 - mapovanie výskytu negatívnych javov a stresových faktorov (napr. skládky odpadu, vodná a veterná erózia, výskyt inváznych druhov v území, úprava tokov, výskyt bariér a pod.),
 - vymedzovanie prvkov RÚSES (biocentra, biokoridory).

Terénny prieskum vegetácie prebiehal v priebehu vegetačného obdobia. Pri spracovaní dokumentov RÚSES sa použili najaktuálnejšie dostupné údaje.

Základné bloky dokumentácie ako i podrobnejšie členenie a obsah jednotlivých kapitol sú vypracované v zmysle *Metodických pokynov na vypracovanie dokumentov RÚSES*, schválené Ministerstvom životného prostredia SR, sekciou ochrany prírody a tvorby krajiny dňa 20. 10. 2015. Niektoré kroky však bolo potrebné modifikovať v závislosti na charaktere územia a výskyte niektorých špecifických javov.

Dokumentácia je rozdelená do hlavných blokov:

I. Analytická časť

1. Prírodné pomery
2. Súčasná krajinná štruktúra
3. Zhodnotenie vzťahu k ÚPN VÚC a dotknutých obcí
4. Pozitívne a negatívne prvky / javy v území

II. Syntézová časť

5. Syntéza analytických vstupov a hodnotenie

III. Návrhová časť

6. Návrh regionálneho územného systému ekologickej stability

Súčasťou dokumentu je 5 mapových výstupov riešeného územia v mierke 1 : 50 000:

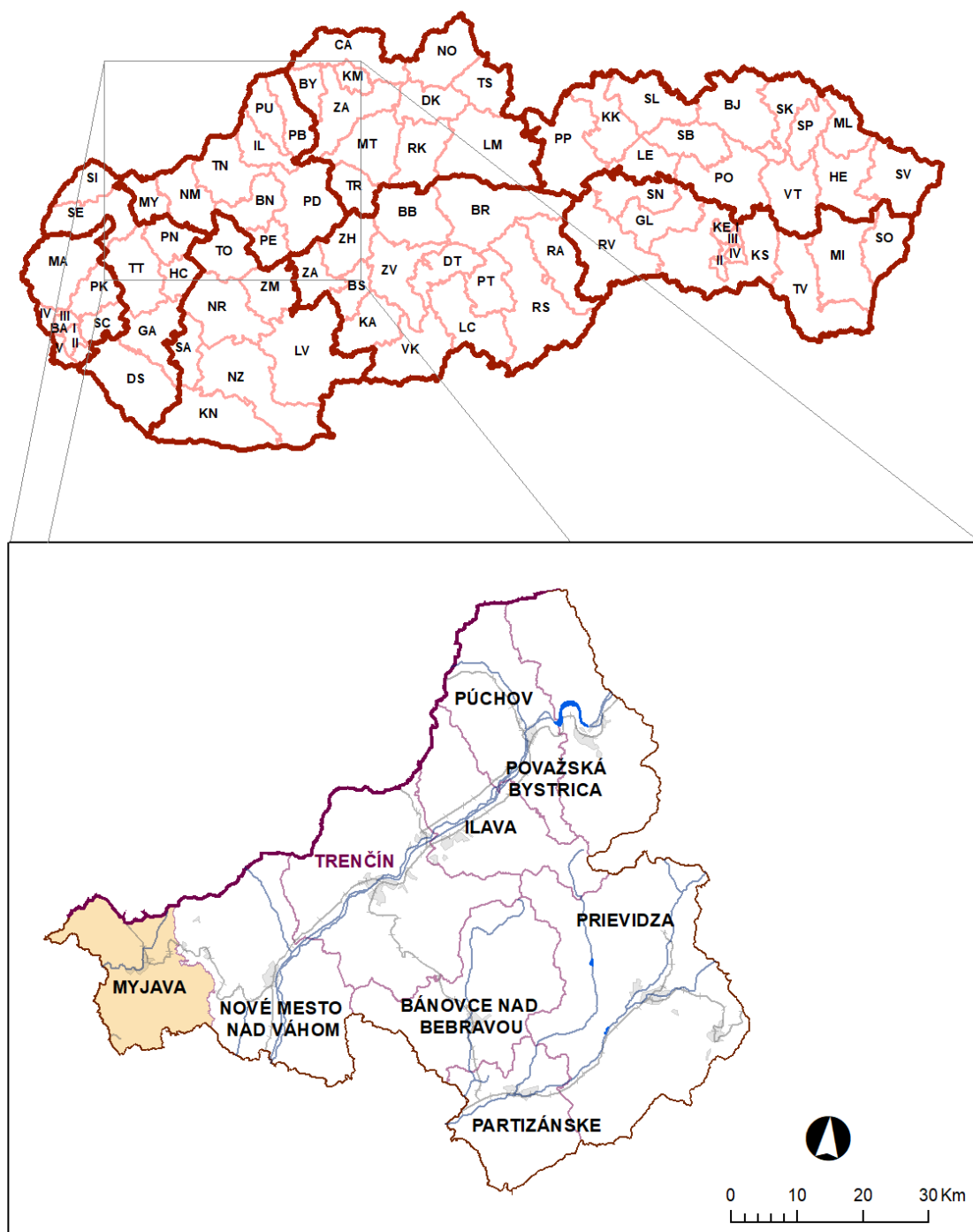
- Mapa č. 1: Súčasná krajinná štruktúra
- Mapa č. 2: Priemet pozitívnych prvkov a javov
- Mapa č. 3: Priemet negatívnych prvkov a javov
- Mapa č. 4: Environmentálne problémy
- Mapa č. 5: Návrh R-ÚSES

VYMEDZENIE A STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

Územie dnešného okresu Myjava patrilo od 13. storočia až do roku 1848 do Nitrianskej stolice. Od roku 1850 patrilo územie do Hornonitrianskej župy a neskôr od roku 1867 až do roku 1922 do Nitrianskej župy. Okres Myjava vznikol v roku 1923 po vzniku ČSR. Od súčasnej podoby sa líšil v tom, že na severozápade mu nepatrili obce Vrbovce a Chvojnica, ktoré patrili okresu Senica, a na východe mu patrili obce Vaňovce, Višňové a Hrachovište, ktoré dnes patria okresu Nové Mesto nad Váhom. V rokoch 1923 až 1928 patrila okres do Bratislavskej župy, neskôr medzi rokmi 1938 až 1945 do Trenčianskej župy. V roku 1949 boli do okresu pri správnom členení pripojené obce Chvojnica a Vrbovce z vtedajšieho okresu Senica a Višňové priradili k okresu Nové Mesto nad Váhom. Okres patrila do roku 1960 do Bratislavského kraja. Súčasný okres Myjava bol zriadený zákonom NR SR č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky, ktorý nadobudol účinnosť dňa 24. 7. 1996 (www.naseobce.sk).

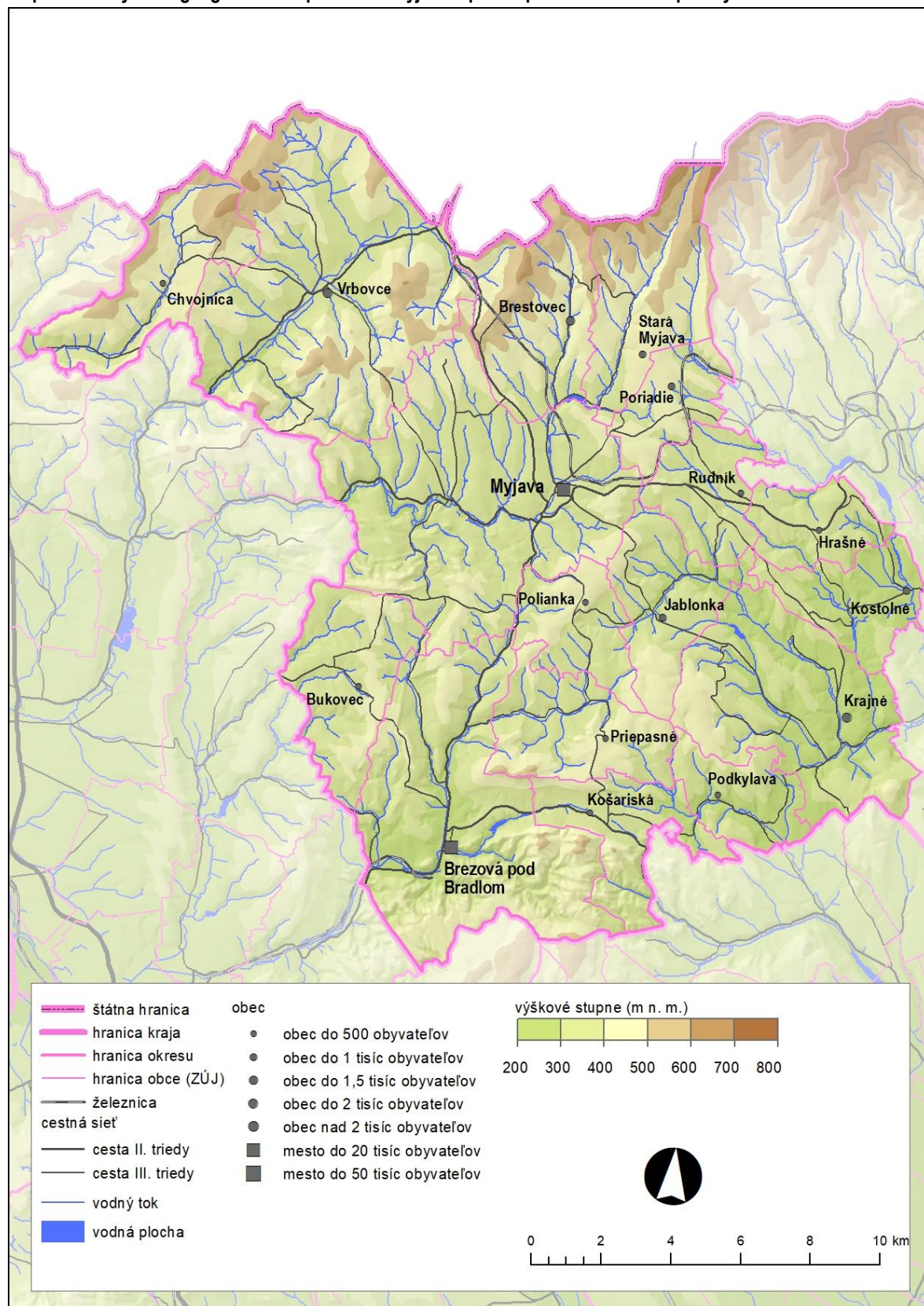
Okres Myjava s rozlohou 327,46 km² patrí medzi malé okresy Slovenskej republiky. Okres leží na západe Trenčianskeho kraja. Počet obyvateľov bol v okrese k 31. 08. 2019 26 341 obyvateľov s priemernou hustotou zaľudnenia 80,44 obyvateľov na km². Okres má najmenší počet obyvateľov v rámci Trenčianskeho kraja. V okrese sa nachádza 15 obcí a 2 mestá (Brezová pod Bradlom a Myjava). Najväčšou obcou v okrese z hľadiska počtu obyvateľov je Myjava s 11 540 obyvateľmi. Najmenšou obcou je Podkylava s 228 obyvateľmi. Severnú hranicu okresu tvorí štátna hranica s Českou republikou. Na východe susedí s okresom Nové Mesto nad Váhom. Juh a západ susedí s Trnavským krajom a konkrétne na západe s okresmi Skalica a Senica a na juhu s okresmi Trnava a Piešťany.

Obrázok č. 1.1: Situácia okresu Myjava v rámci územno-správneho členenia Slovenskej republiky a Trenčianskeho kraja

Upravil: Belčáková L.

Mapa č. 1.1: Fyzicko-geografická mapa okresu Myjava s polohopisom a územno-správnym členením

Upravil: Mareta M, Paczelt F

Tabuľka č. 1. 1: Názvy a číselné kódy obcí okresu Myjava, rozloha a počet obyvateľov

Názov obce	Číselný kód	Rozloha v km ²	Počet obyvateľov
Brestovec	504254	17.34	992
Brezová pod Bradlom	504262	41.08	4 797
Bukovec	504289	15.47	441
Hrašné	506079	7.88	487
Chvojnica	504408	16.35	343
Jablonka	504424	12.59	484
Kostolné	506141	10.11	585
Košariská	504467	11.53	429
Krajné	506150	28.47	1 469
Myjava	504581	48.54	11 540
Podkylava	506419	8.47	228
Polianka	504661	9.42	383
Poriadie	504688	7.87	687
Priepasné	504696	13.71	376
Rudník	504793	9.38	828
Stará Myjava	504866	17.73	775
Vrbovce	504971	51.52	1 497
okres Myjava	303	327.46	26 341

Zdroj: ŠÚSR, 2019; ÚGKK, 2011

I ANALYTICKÁ ČASŤ

1 PRÍRODNÉ POMERY

1.1 Abiotické pomery

Sú charakterizované abiotickými zdrojmi (neživé zložky a prvky krajiny), ktoré tvoria pôvodnú a trvalú základňu ostatných krajinných štruktúr. Takéto krajinné prvky sú prevažne prírodnými zdrojmi a pre človeka tvoria cieľ využívania. Zároveň sú základňou na pretváranie a vytváranie nových prvkov v krajine. Tvoria ich horniny, georeliéf, pôdy, povrchové a podzemné vody a ovzdušie.

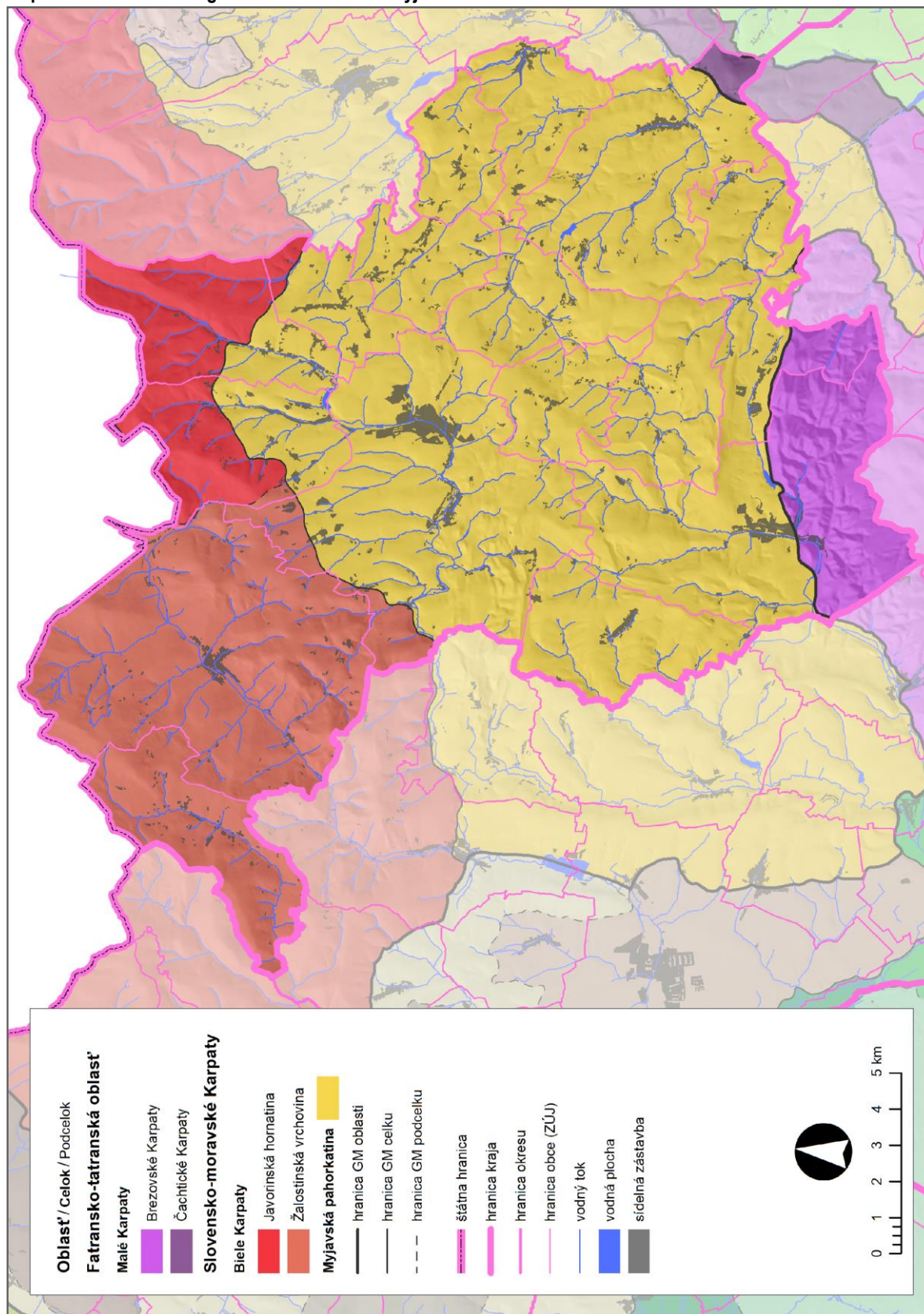
Riešené administratívne územie okresu Myjava z hľadiska geomorfologických pomerov patrí do alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty. Takmer celá časť okresu spadá do subprovincie Vonkajšie Západné Karpaty a oblasti Slovensko-moravské Karpaty. Malý úsek na juhu okresu patrí do subprovincie Vnútorne Západné Karpaty s Fatransko-tatranskou oblasťou. Podrobnejšie geomorfologické členenie opisuje nasledujúca Tabuľka č. 1.2 a Mapa č. 1.2.

Tabuľka č. 1. 2: Geomorfologické členenie okresu Myjava

Sústava	Podsústava	Provincia	Subprovincia	Oblasť	Celok	Podcelok
Alpsko-himalájska	Karpaty	Západné Karpaty	Vnútorné Západné Karpaty	Fatransko-tatranská oblasť	Malé Karpaty	Brezovské Karpaty
						Čachtické Karpaty
			Vonkajšie Západné Karpaty	Slovensko-moravské Karpaty	Myjavská pahorkatina	–
					Biele Karpaty	Žalostinská vrchovina
						Javorinská hornatina

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002

Mapa č. 1.2: Geomorfologické členenie okresu Myjava

Upravil: B. Ivanič (Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002)

1.1.1 Geologické pomery

Do územia okresu Myjava zasahujú 3 geomorfologické celky (Mapa č. 1.2), a to Myjavská pahorkatina, Biele Karpaty a Malé Karpaty.

Sever až severozápad okresu zasahujú Biele Karpaty. Z geologického hľadiska môžeme Biele Karpaty rozdeliť na 2 časti. Prvá väčšia časť pohoria je tvorená flyšovým podkladom, v ktorom prevažujú pieskovce, zlepenice a ílovce z obdobia paleocén až spodný eocén. Druhú časť predstavuje bradlové pásmo, ktoré buduje predhorie Bielych Karpát. V reliéfe sa najvýraznejšie uplatňujú odolné jurské vápence, ktoré budujú jadrá bradiel. Pri vrásnení flyšových sedimentov boli vrstvy stlačené, rozlámané a zvrásnené často s protismernou vergenciou. Po denudácii flyšu boli odkryté mezozoické horniny, ktoré tvoria skalnaté útvary – bradlá. V bradlovom pásme sa vyskytujú i nevelké jaskyne. Flyšové pásmo je v Bielych Karpatách zastúpené vnútorným magurským príkrovom. Tvoria ho jednotky nižšieho rádu – vnútornejšia bielokarpatská, ktorá buduje svahy a bystrická. Obe majú príkrovovú stavbu, pričom bielokarpatská je presunutá cez jednotku bystrickú. V bielokarpatskej jednotke sú v spodnom paleogéne rovnomerne zastúpené pieskovce i ílovce. Vo vrchnom paleogéne majú vo východnej časti prevahu pieskovce, na západe ílovce. V bystrickej jednotke majú v spodnom paleogéne prevahu pieskovce, vo vrchnom ílovce. Po vyvrásnení flyšu došlo k eróznodenučným procesom, ktoré boli prerušené tektonickými pohybmi krýh. Zarovnané formy povrchu sa najlepšie zachovali na masívnych pieskovcoch (Žalostiná, Veľká Javorina). Tektonickými pohybmi krýh vznikli priečne zlomy, pozdĺž ktorých sa prehlbovali doliny potokov. V štvrtohorách v dobe zaľadnenia bol povrch modelovaný periglaciálnymi procesmi (www.mineraly.sk).

Južnú časť okresu zasahujú Malé Karpaty. Malé Karpaty sú najzápadnejším a najkrajnejším jadrovým pohorím karpatského oblúka. Tvoria vyklenutú hrať, obmedzenú voči nížinám systémom zlomov severovýchodno - juhozápadného smeru, ktorý sa najmarkantnejšie prejavuje na východnej strane pohoria. Neogénou depresiou medzi Jablonicou a Trstínom sú Malé Karpaty rozdelené na dve časti. Na juhozápadnú, budovanú najmä kryštálickým jadrom, lemovaným zo západu i severu úzkym pruhom obalového mezozoika, na ktorom na severe leží križňanský a chočský príkrov a na okraji pohoria paleogén a na severovýchodnú, budovanú mezozoikom chočského a nedzovského príkrovu. Ďalej sa na ich stavbe zúčastňuje vrchná krieda v gosauskom vývoji a neogénne sedimenty, vyplňujúce zníženy. Okres Myjava zasahuje severovýchodná časť. Severovýchodná časť Malých Karpát za neogénou zníženinou Jablonica - Trstín je budovaná najmä strednotriasovými a vrchnotriasovými uhličitami, ktoré patria k veternickému príkrovu. Severovýchodná časť je budovaná svetlými vápencami a dolomitmi stredného a vrchného triasu, ktoré tvoria nedzovský príkrov. Je v ňom zastúpená aj jura vo vývoji krinoidových vápencov a časť spodnej kriedy. Na budovaní severovýchodnej časti Malých Karpát sa menšou mierou zúčastňuje vrchná krieda v gosauskom vývoji, paleogén a neogén (www.mineraly.sk).

Stred okresu vyplňa Myjavská pahorkatina, ktorá patrí do skupiny flyšových pohorí aj keď geologická stavba oblasti je relatívne pestrá. Západná časť je budovaná ílovcami, siltovcami, pieskami, pieskovcami, štrkami a zlepenicami z obdobia spodného miocénu. Východná časť je rôznorodejšia. Okrem spomenutých hornín (v najvýchodnejšej časti) sa v severnej časti vyskytujú pieskovce, zlepenice, ílovce obdobia vrchnokriedového až paleocénneho veku (tzv. brezovská skupina) a tiež obdobia paleocén až spodný eocén (tzv. myjavská skupina). Bradlové pásmo tvorí hranicu s flyšovými horninami na severe. Severná časť Myjavskej pahorkatiny je budovaná pieskovcami, ílovcami, zlepenicami obdobia eocénu až oligocénu, tieto horniny sú súčasťou flyšového pásma. južnejšie potom slieňmi, vápencami, pieskovcami a zlepenicami vrchnej kriedy. Najjužnejšiu časť už budujú vápence a dolomity, čiastočne bridlice a pieskovce obdobia stredného až vrchného triasu, ktoré patria hroniku (sk.wikipedia.org).

Základné geochemické typy hornín

Na území okresu sú vyčlenené 2 základné geochemické typy hornín (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002):

- ílovce, pieskovce,
- vápence, dolomity.

Inžiniersko-geologická rajonizácia

Podľa členenia Slovenska z hľadiska inžiniersko-geologickej rajonizácie (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa na území okresu Bánovce nad Bebravou vyskytujú 2 základné mapované rajóny:

Rajóny predkvartérnych hornín:

- rajón flyšoidných hornín,
- rajón ílovcovo-prachovcových hornín,
- rajón pieskovcovo-zlepenkových hornín,
- rajón spevnených sedimentov vcelku,
- rajón vápencovo-dolomitických hornín,
- rajón striedajúcich sa súdržných a nesúdržných sedimentov,

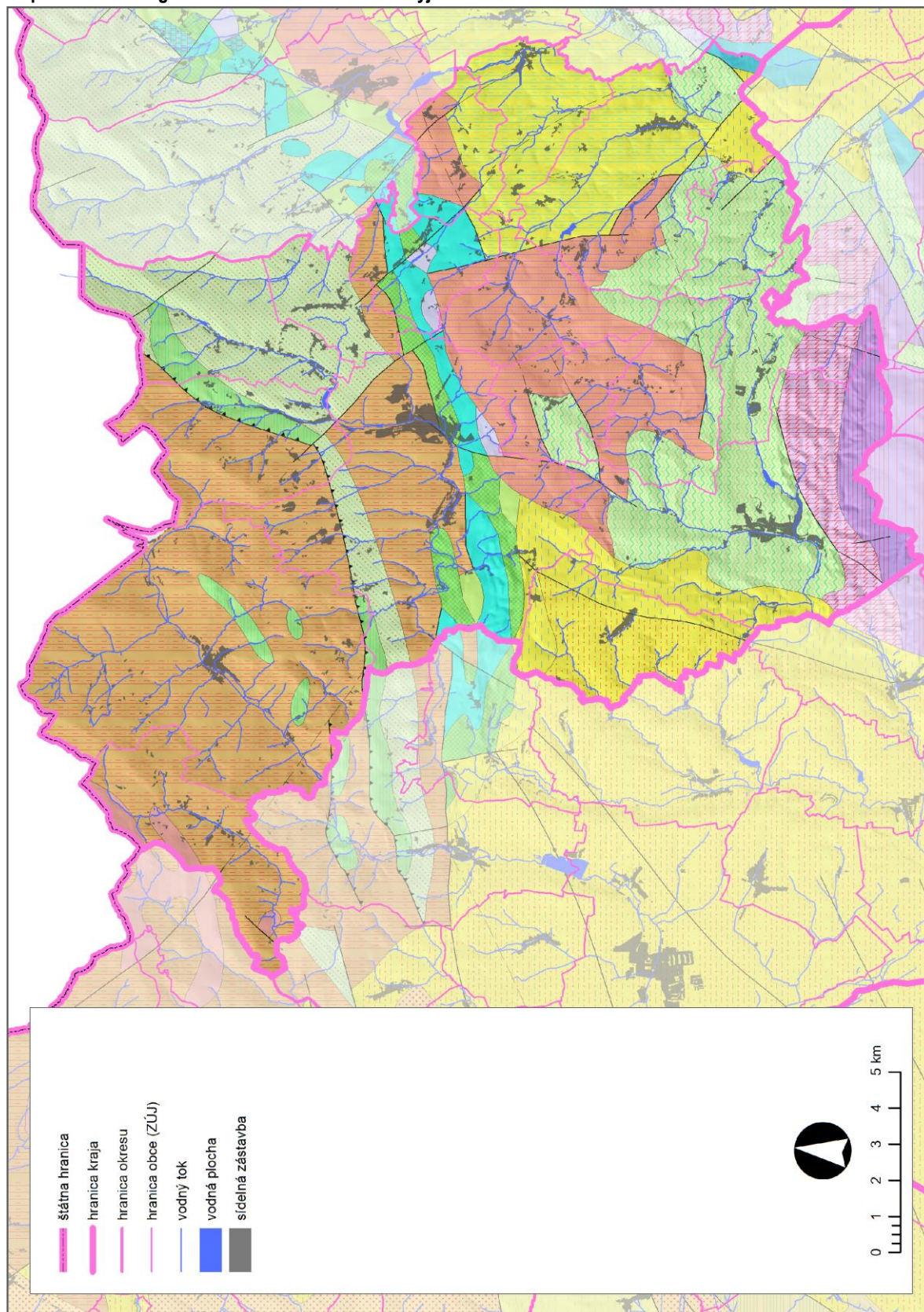
Rajóny kvartérnych sedimentov:

- rajón deluviálnych sedimentov,
- rajón údolných riečnych náplavov,

Obrázok č. 1.2: Legenda k Mape č. 1.3

—	geologické hranice zistené
—	zlomy zistené
— —	zlomy predpokladané
▲ ▲ ▲	príkrovové línie 1. rádu zistené
	piesčité a krinoidové vápence, v hornej časti rohovcové a hľuznaté vápence
	pestré bridlice, pieskovce, evapority a dolomity
	dolomity (hlavné), lokálne vápence a bridlice
	vápence a dolomity
	sivé a pestré, niekedy vápnité ílovce, siltovce, pieskovce, zlepence, štrky, brekcie, evapority, diatomity, uhlie
	sivé vápnité íly, ílovce, silt, siltovce, piesky, pieskovce, štrky, zlepence
	váp. siltovce, ílovce, pieskovce, tufigy, pestré a uhoľné íly, uhlie, zlepence, brekcie, organodetritické vápence
	sivý flyš
	pieskovce, piesčité ílovce, ojedinele pelokarbonáty: flyš
	kremeň-karbonátové pieskovce ílovce so siltovou prímесou, drobnozrnné zlepence, slieňovce: tenkovrst. flyš
	červené, zelené a sivé ílovce, menej pieskovce a slieňovce
	ílovce, pieskovce a slieňovce, piesky a zlepence: flyš
	doskovité ílovité vápence a rohovcové vápence, bridličnaté tmavé slieňovce a ílovce
	škvŕnité, hľuznaté a rohovcové vápence, rádiolarity, vápnité pieskovce, ojedinele bridličnaté ílovce
	pieskovce, zlepence, slieňovce: flyš s blokmi rifových vápencov
	slieňovce, karbonatické pieskovce (tiež ako flyš), vápence, zlepence

Mapa č. 1.3: Geologická stavba územia v okrese Myjava

Upravil: B. Ivanič., (Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002)

1.1.2 Geomorfologické pomery

Okres Myjava patrí z hľadiska geomorfologického členenia do sústavy Alpsko-himalájskej a podsústavy Karpaty. V podsústave Karpaty spadá okres do provincie Západné Karpaty a subprovincií Vnútrotné Západné Karpaty a Vonkajšie Západné Karpaty. V rámci Vnútrotných Západných Karpát spadá okres do Fatransko-tatranskej oblasti a celku Malé Karpaty. Tie na území okresu pozostávajú z podcelkov Brezovské Karpaty a Čachtické Karpaty. V rámci Vonkajších Západných Karpát spadá územie okresu do oblasti Slovensko-moravské Karpaty a celkov Myjavská pahorkatina a Biele Karpaty. Biele Karpaty pozostávajú na území okresu z podcelkov Žalostinská vrchovina a Javorinská hornatina.

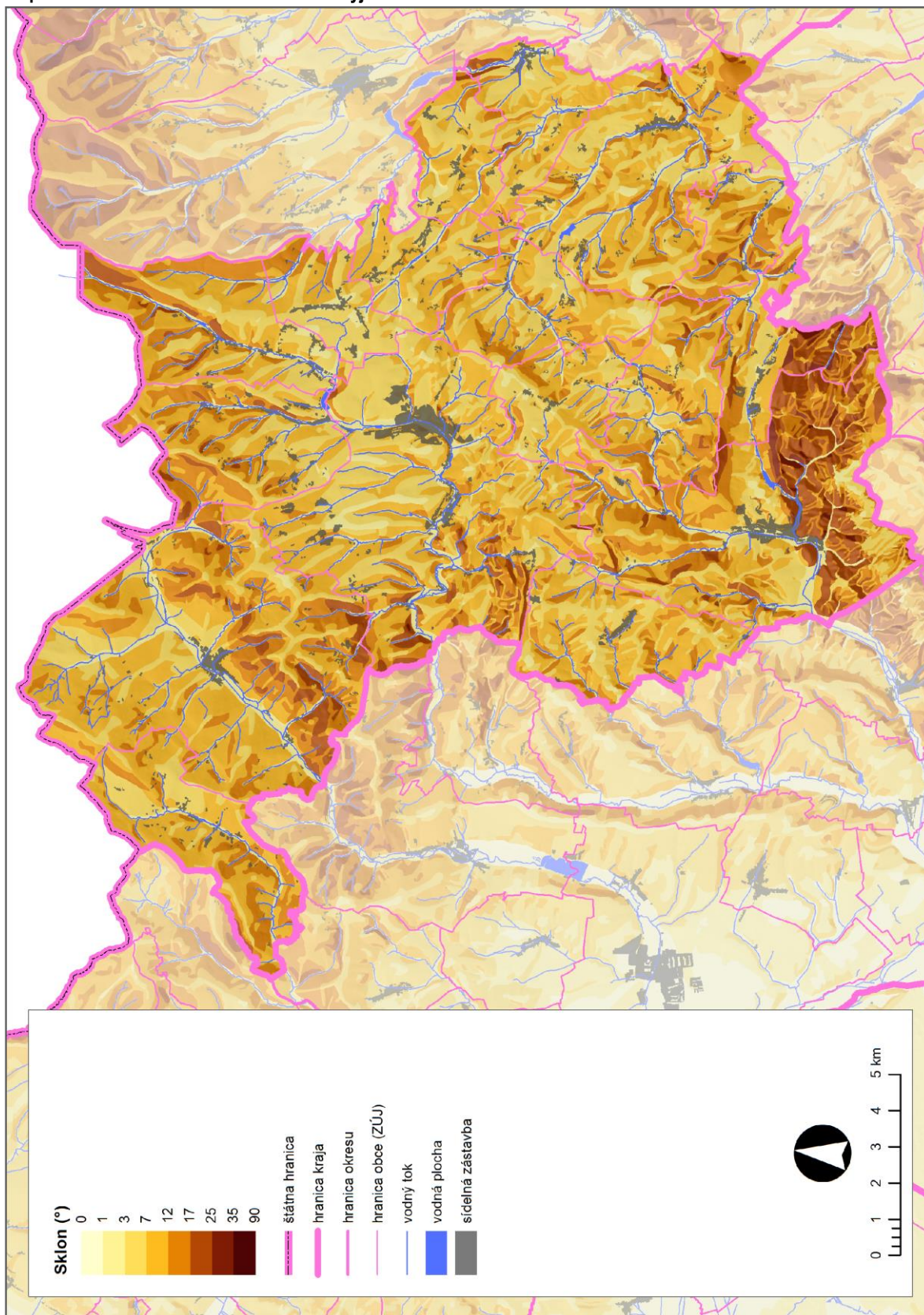
Dominantným geomorfologickým celkom na území okresu je Myjavská pahorkatina. Reliéf Myjavskej pahorkatiny je mierne zvlnený pahorkatinového až vrchovinového charakteru. V niektorých oblastiach však vystupujú výrazné návršia. Na juhu Myjavskej pahorkatiny vystupuje najvyšší vrchol Bradlo (543 m n.m.), na ktorom leží Mohyla Milana Rastislava Štefánika. Bradlo je súčasťou Brančských bradiel patriacich do bradlového pásma Západných Karpát. Reliéf Bielych Karpát a Malých Karpát má prevažne charakter hladko modelovanej vrchoviny. Rozdielnosť v geologickom podklade Bielych Karpát určuje aj výsledný charakter reliéfu. Flyšová časť Bielych Karpát má terén monotónnejší, kde je priebeh dolín a chrbtov pravidelný. Naopak v bradlovej časti pohoria je terén nepravidelný a členitejší. Malé Karpaty, ktoré zasahujú juh územia okresu, sa dajú charakterizovať ako nízke vysočiny. Najvyššie položený bod na území okresu Myjava je Vrch slobodných (686,8 m n.m.), ktorý leží v Bielych Karpatoch. Najnižšie položeným bodom je hladina Brezovského potoka na výtok z okresu pri Brezovej pod Bradlom v nadmorskej výške 245,0 m n. m.

Z hľadiska vertikálnej členitosti sa na území okresu Myjava nachádzajú 4 typy reliéfu od pahorkatín až po nižšie hornatiny. Prvým typom reliéfu sú pahorkatiny, medzi ktoré sa zaraďuje územie s výškovými rozdielmi od 30,1 do 100 m. Vyskytujú sa prevažne v nížinách ale môžu tvoriť dná kotlín. Pahorkatiny sú druhým najmenej zastúpeným typom reliéfu v okrese s 10,55 % zastúpením. Pahorkatiny sa na území okresu vyskytujú len v rámci celku Myjavská pahorkatina. 53,14 % územia okresu je možné charakterizovať ako nižšie vrchoviny. Tie sú najčastejšie sa vyskytujúcim typom reliéfu v okrese. Vyskytujú sa v každom geomorfologickom celku na území okresu ale najpočetnejšie v Myjavskej pahorkatine. Za nižšie vrchoviny sa považujú územia s výškovým rozpätím 100,1 až 180 m. Druhým najviac zastúpeným (36,24 %) sú na území vyššie vrchoviny, ktoré majú výškové rozpätie od 180,1 do 310 m a vyskytujú sa podobne ako nižšie vrchoviny v každom geomorfologickom celku na území okresu. Posledným typom, ktorý sa v okrese Myjava nachádza sú nižšie hornatiny, ktoré však zaberajú len 0,08 % územia okresu a vyskytujú sa na juhu v Malých Karpatoch.

Na území okresu Myjava je možné sledovať výskyt vybraných geodynamických javov. Geodynamické javy sa definujú ako geologické procesy i výsledné zmeny štruktúry a reliéfu horninového prostredia, ktoré týmito procesmi vznikajú. Krasové javy sú na jednej strane významným geopotenciálom územia, umožňujúcim jeho využitie na turistické, náučné i liečebné účely (tiesňavy, jaskyne, bralný reliéf a pod.), na druhej strane obmedzujú, niekedy až vylučujú jeho využitie (Hrašna, 2015). Z mapy Vybrané geodynamické javy (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) je vidieť, že pomerne veľká časť Myjavskej pahorkatiny je ohrozená svahovými poruchami a konkrétne intenzívnou výmloľovou eróziou. V okrese Myjava sa vyskytujú tiež krasové územia. Po Brezovou pod Bradlom sa nachádza Dobrovodský kras, ktorého severná časť sa volá Brezovský kras.

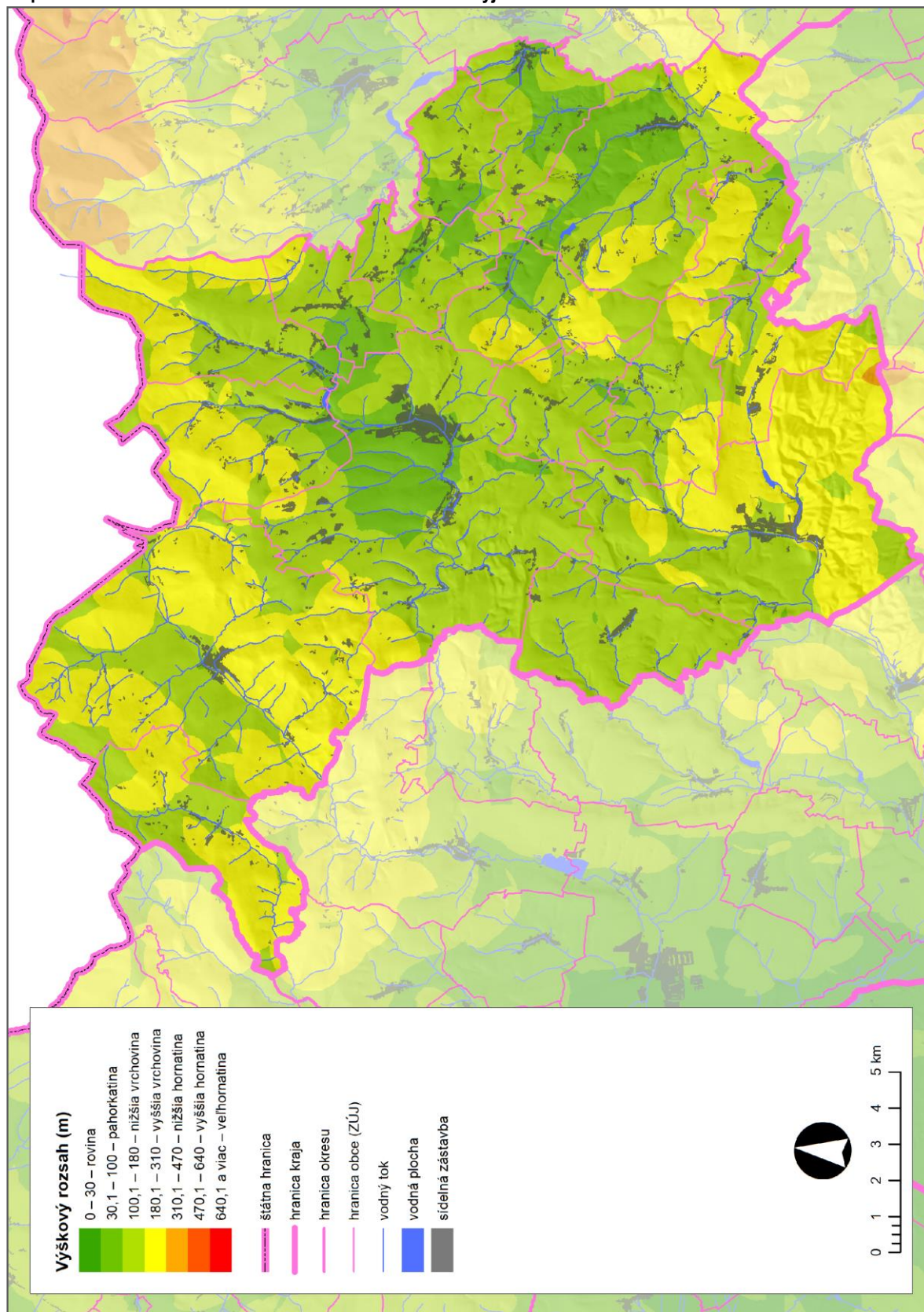
Z hľadiska kvantifikovateľných morfometrických parametrov sú rozhodujúcimi pre problematiku sklonitosť a vertikálna členitosť reliéfu. Sklon georeliéfu v smere spádnice je kľúčovým morfometrickým parametrom určujúcim okamžitú intenzitu gravitačne podmienených geomorfologických procesov. Amplitúda georeliéfu alebo vertikálna členitosť georeliéfu určuje maximálne množstvo potenciálnej gravitačnej energie, ktorá sa môže v určitej lokalite v súčasnosti využiť v geomorfologických procesoch. Opísané parametre pre záujmové územie okresu Myjava znázorňuje Mapa č. 1.4 a č. 1.5.

Mapa č. 1.4: Sklonitosť územia v okrese Myjava

Upravil: B. Ivanič

Mapa č. 1.5: Vertikálna členitosť reliéfu územia v okrese Myjava

Upravil: B. Ivanič

1.1.3 Pôdne pomery

Pôda je zložka prírody, v ktorej sa stretáva vplyv živého a neživého a preto predstavuje významný analytický údaj rozhodujúci pre evaluáciu ale aj propozície v rámci ekologického plánovania krajiny (Miklós, Bedna, Hrnčiarová, Kozová, 1990).

Pôdne pomery vybraného územia možno hodnotiť pomocou viacerých fyzikálno – chemických charakteristík. Analýza pôdných pomerov bola zameraná najmä na identifikáciu pôdných typov až na úroveň pôdneho subtypu, pôdneho druhu – na základe zrnitosti, skeletnatosti a hĺbky pôdy.

Pôdny typ

Charakteristika pôdných typov, ktoré sú základnou identifikačnou jednotkou morfogenetickej i agronomickej kategorizácie pôd, bola spracovaná podľa údajov z databázy BPEJ a lesných pôd SR. Kategorizácia a identifikácia pôdneho typu sa určuje na základe sledu diagnostických horizontov, prípadne variet horizontov (dominantných vizuálnych morfogenetických znakov). U niektorých typov sa určuje aj kombináciou diagnostického horizontu a pôdotvorného substrátu.

Na území okresu Myjava boli identifikované nasledujúce pôdne typy (Societas Pedologica Slovaca, 2014):

- Čiernice - pôdy s molickým čiernicovým A-horizontom a glejovým G-horizontom,
- Fluvizeme - pôdy s ochrickým A-horizontom z holocénných fluvialných sedimentov,
- Gleje - pôdy s glejovým redukčným G-horizontom do 50 cm od povrchu,
- Hnedozeme - pôdy s luvickým B-horizontom pod ochrickým alebo umbrickým A-horizontom,
- Kambizeme - pôdy s kambickým B-horizontom, pod ochrickým alebo umbrickým A-horizontom,
- Luvizeme - pôdy s eluviálnym luvickým E-horizontom a luvickým B-horizontom, pod ochrickým A-horizontom,
- Organozeme - pôdy s rašelinovým alebo s humolitovým O-horizontom nad glejovým G-horizontom alebo nad kompaktnou horninou zamedzujúcou odtok vody,
- Pararendziny - pôdy s molickým, niekedy až ochrickým A-horizontom zo zvetralín spevnených karbonátovo-silikátových hornín, so skeletnatosťou obvykle pod 30 %,
- Pseudogleje - pôdy s mramorovaným B-horizontom, bez vyvinutého luvického B-horizontu, pod ochrickým A-horizontom bez/alebo s eluviálnym hydromorfným E-horizontom,
- Rankre - pôdy s rôznym silikátovým A-horizontom zo skeletnatých zvetralín pevných a spevnených silikátových hornín,
- Regozeme - pôdy s ochrickým A-horizontom, bez ďalších diagnostických horizontov, z nespevnených silikátových a karbonátových sedimentov, s výnimkou recentných alúvií,
- Rendziny - pôdy s molickým A-horizontom zo zvetralín pevných karbonátových hornín, so skeletnatosťou obvykle nad 30 %.

Pôdny subtyp

Pôdne typy boli určované na úroveň pôdneho subtypu (Mapa č. 1.6), išlo o kategorizáciu a identifikáciu podľa náznakov diagnostických horizontov a tých variet diagnostických horizontov, ktoré majú medzitypový charakter (znaky).

Na území okresu Myjava je prevládajúcim pôdnym typom kambizem, ktorá tvorí viac ako polovicu (64,43 %) územia okresu. Dominantným subtypom je kambizem modálna. Kambizeme tvoria veľkú časť Bielych Karpát ako aj Myjavskej pahorkatiny. Druhým najviac zastúpeným pôdnym typom na území okresu je rendzina s 10,40 % plochy celkovej rozlohy. Dominantným subtypom je rendzina modálna, ktorá sa s ďalšími subtypmi

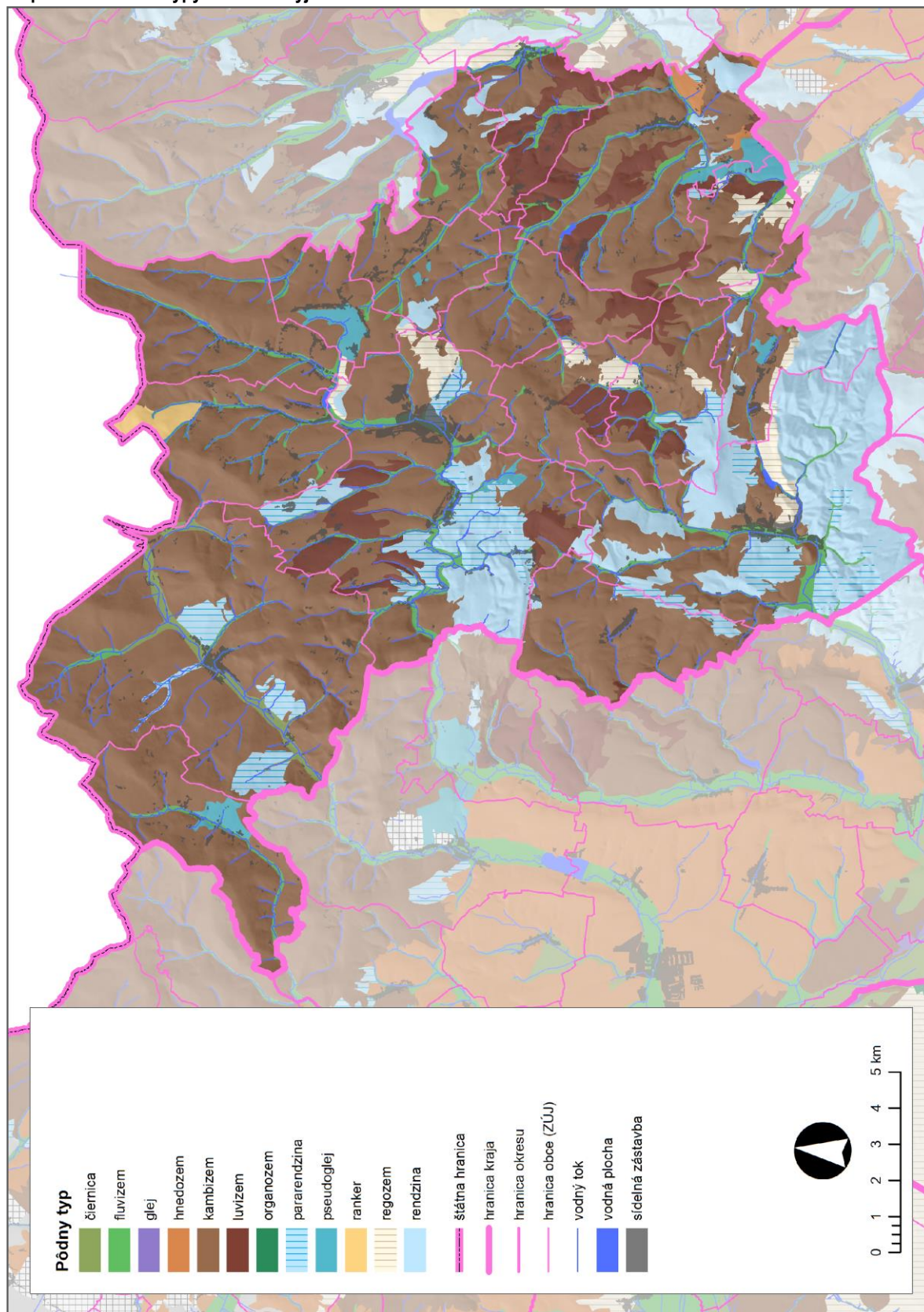
nachádza hlavne na juhu okresu v pohorí Malé Karpaty ale v menšej miere sa vyskytuje aj v rámci Myjavskej pahorkatiny. Ďalšie zastúpené pôdne typy a subtypy je možné vidieť v tabuľke (Tabuľka č. 1.3).

Tabuľka č. 1. 3: Zastúpenie pôdných typov a subtypov na celkovej ploche okresu Myjava

Názov pôdneho typu	% zastúpenie v okrese	Kód pôdneho subtypu	Názov pôdneho subtypu
čiernica	1,00 %	ČAG	čiernica glejová
		ČAm	čiernica modálna
fluvizem	6,80 %	FMa	fluvizem arenická
		FMG	fluvizem glejová
		FMm	fluvizem modálna
glej	0,05 %	GLa	glej arenický
hnedozem	0,28 %	HMg	hnedozem pseudoglejová
		HMI	hnedozem luvizemná
		HMm	hnedozem modálna
kambizem	64,43 %	KMa	kambizem arenická
		KMg	kambizem pseudoglejová
		KMI	kambizem luvizemná
		KMm	kambizem modálna
		KMv	kambizem rendzinová
luvizem	7,44 %	LMg	luvizem pseudoglejová
		LMm	luvizem modálna
organozem	0,03 %	OMm	organozem modálna
pararendzina	5,61 %	PRk	pararendzina kambizemná
		PRm	pararendzina modálna
pseudoglej	1,34 %	PGI	pseudoglej luvizemný
		PGm	pseudoglej modálny
ranker	0,45 %	RNk	ranker kambizemný
regozem	2,15 %	RMa	regozem arenická
		RMm	regozem modálna
rendzina	10,40 %	RAk	rendzina kambizemná
		RAI	rendzina litická
		RAm	rendzina modálna
voda	0,04 %	v	voda

Zdroj: Databáza VÚPOP; Databáza lesných máp LESOPROJEKT

Mapa č. 1.6: Pôdne typy v okrese Myjava

Upravitel: B. Ivanič (Zdroj: Databáza VÚPOP, Databáza lesných máp LESOPROJEKT)

Pôdny druh (zrinitosť)

Charakteristika pôdnej zrinitosti a z nej vyplývajúce rozdelenie pôdnych druhov je založené na identifikácii percentuálneho obsahu jednotlivých zrinitostných frakcií jemnozeme, skeletu, a organických látok. Podrobnejšia klasifikácia pôd prihliada na charakter a veľkosť zrinitostných častíc, zastúpenie jednotlivých frakcií jemnozeme ako aj na obsah v nej zastúpených organických a minerálnych látok. Pre model výpočtu stanovenia pôdnych druhov na základe obsahu zrinitostných frakcií bola ako podklad použitá Nováková klasifikácia zrinitosti zemín a z nej vyplývajúca schéma textúrneho trojuholníka. Hraničné hodnoty percentuálneho obsahu piesku, prachu a ílu pre jednotlivé pôdne druhy poskytli vstupné hodnoty na klasifikáciu pôdnych typov do 12 kategórií.

Tabuľka č. 1. 4: Pôdne druhy a ich zastúpenie na celkovej ploche územia v okrese Myjava

Názov pôdneho druhu	Kód pôdneho druhu	Typ zrinitostnej skupiny	Plošné zastúpenie v %
piesčitá	lp	ľahká pôda	0,03 %
piesčito-hlinitá	sp	stredne ťažká pôda	3,81 %
hlinitá	sh	stredne ťažká pôda	23,88 %
prachovito-hlinitá	ssh	stredne ťažká pôda	67,54 %
prachovitá	ss	stredne ťažká pôda	0,03 %
piesčito-ílovito-hlinitá	spi	stredne ťažká pôda	0,06 %
ílovito-hlinitá	si	stredne ťažká pôda	0,87 %
prachovito-ílovito-hlinitá	ssi	stredne ťažká pôda	0,99 %
prachovito-ílovitá	ts	ťažká pôda	0,15 %
ílovitá	ti	ťažká pôda	2,60 %
piesčito-ílovitá	tp	ťažká pôda	0,04 %

Zdroj: Databáza VÚPOP; Databáza lesných máp LESOPROJEKT

V okrese Myjava je plošne zastúpených 11 pôdnych druhov (Tabuľka č. 1.4). Prevažujú stredne ťažké pôdy a to najmä prachovito-hlinitá a hlinitá. Tieto dva druhy sa vyskytujú na 91,41 % celkovej plochy okresu.

Skeletnatosť pôdy

Charakteristika pôdy vyjadrená cez percentuálny obsah skeletu v povrchovom horizonte pôdnej jednotky (Tabuľka č. 1.5), prípadne v kombinácii s percentuálnym obsahom skeletu v podpovrchovom horizonte (lesné pôdy). Je významnou charakteristikou z hľadiska priameho vplyvu na zrinitosť pôdy a tiež pôdny subtyp, kde býva často krát rozhodujúcim faktorom pri jeho určení. Samotný skelet predstavuje súhrn úlomkov minerálov a hornín väčších ako 2 mm. Obsah častíc väčších ako 2 mm znižuje objem pôdneho profilu, v ktorom môže byť zadržovaná alebo vedená voda. Je výrazným diferenčným činiteľom, ktorý ovplyvňuje všetky hydrofyzikálne vlastnosti pôdy. Podobné závislosti platia aj pre ostatné hydrofyzikálne charakteristiky pôdy.

Skelet sa člení na štrk (2 – 50 mm), kameň (50 - 250 mm) a balvany (nad 250 mm). Na základe obsahu skeletu sme pôdy zaradili do týchto kategórií:

- pôdy bez skeletu (obsah skeletu v povrchovom horizonte do 5 % obj.),
- slabo skeletnaté pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 5 – 25 % obj.),
- stredne skeletnaté pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 – 50 % obj.),
- silne skeletnaté pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte nad 50 % obj.),
- neurčená.

Tabuľka č. 1. 5: Skeletnatosť pôdy v povrchovom horizonte v okrese Myjava

Skeletnatosť	Plošné zastúpenie v %
pôdy bez skeletu (obsah skeletu v povrchovom horizonte do 5 % obj.)	0,03 %
slabo skeletnaté pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 5 – 25 % obj.)	17,13 %

Skeletnatosť	Plošné zastúpenie v %
pôdy bez skeletu (obsah skeletu v povrchovom horizonte do 5 % obj.)	0,03 %
stredne skeletnaté pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 – 50 % obj.)	82,42 %
silne skeletnaté pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte nad 50 % obj.)	0,42 %

Zdroj: Databáza ESPRIT s.r.o.

Súvislá mapa skeletnatosti pôdy pre celé územie SR neexistuje. Takouto mapou sú pokryté len poľnohospodárske pôdy na ktorých sú zachytené zodpovedajúce hodnoty v rámci pedologických sond. Mapy lesných pôd takéto údaje obsahujú nielen pre povrchový, ale aj pre podpovrchový horizont, avšak odlišná kategorizácia s odlišným množstvom tried je nezlučiteľná s poľnohospodárskymi pôdami. Pri riešení sme využili poznatky o zákonitostiach priestorovej distribúcie pôd, na základe čoho sme vypracovali schému pre odhad obsahu skeletu v pôde pre oblasti bez údajov a modifikáciu hodnôt pre oblasti s údajmi. Pri spracovaní vrstvy obsahu skeletu v pôde sme vychádzali z mapy pôdnych typov (subtypov) a pôdnych druhov a ako hlavné diferenciatívne kritérium pre obsah skeletu v pôde sme uvažovali nasledovné charakteristiky krajinného komplexu: pôdotvorný substrát (geologicko-substrátový komplex), morfograficko-polohový typ reliéfu, hĺbku a sklon pôdy.

Najväčšie zastúpenie majú v okrese Myjava stredne skeletnaté pôdy, ktoré tvoria až 82,42 % územia. 17,13 % tvoria slabo skeletnaté pôdy. Len 0,42 % tvoria silne skeletnaté pôdy. Pôdy bez skeletu tvoria len zlomok okresu a to 0,03 % plochy okresu.

Hĺbka pôdy

Hĺbka pôdy je fyzikálnou veličinou, ktorá dodnes nemá stanovenú rozhodujúcu metodiku na určenie jej spodného rozhrania.

Vo všeobecnosti platí definícia o hĺbke pôdy ako o hĺbke celého pôdneho profilu t.j. od povrchu pôdy až k zvetrávajúcej materskej hornine alebo k hladine podzemnej vody. Ide o tzv. absolútnu hĺbku pôdy, ktorej rozsah môže značne variovať od pár centimetrov až po niekoľko desiatok metrov. Okrem nej sa v pedológii rozlišuje aj genetická a fyziologická hĺbka pôdy. Pod genetickou rozumieme hĺbku pôdy, po ktorú sa prejavili pôdotvorné procesy. Je to teda hĺbka po horizont C (resp. D). U fyziologickej hĺbky sa zameriavame na hrúbku priestupnej vrstvy pôd a substrátu, vyjadrujúcu hĺbku sypkého zeminného materiálu, ktorým môže prenikať zrážková voda a rastlinné korene, ide o tzv. „ekologickú, fyziologickú hĺbku pôdy“ (Šály, 1998).

Tabuľka č. 1. 6: Hĺbka pôdy v okrese Myjava

Hĺbka	Plošné zastúpenie v %
plytké pôdy (do 0,30 m)	1,43 %
stredne hlboké pôdy (0,30 – 0,60 m)	62,56 %
hlboké pôdy (0,60m a viac)	36,02 %

Zdroj: Databáza ESPRIT s.r.o.

Väčšiu časť územia (62,56 %) tvoria stredne hlboké pôdy s hĺbkou medzi 0,3 a 0,6 m a vyskytujúce sa na stredne skeletnatých pôdach. Hlboké pôdy s hĺbkou väčšou ako 0,6 m vyskytujúce sa na pôdach bez skeletu alebo slabo skeletnatých pôdach predstavujú 36,02 % plochy okresu. Minimálne zastúpenie majú v okrese plytké pôdy, ktoré predstavujú len 1,43 % z plochy okresu. Obrátený vzťah hĺbky pôdy a obsahu skeletu je tu výrazný a presne zodpovedá zákonitosti vývinu hlbších pôd na podklade s nižším obsahom skeletu.

1.1.4 Hydrologické pomery a hydrogeologické pomery

1.1.4.1 Hydrologické pomery

Povrchové vody

Územie okresu Myjava spadá do čiastkového povodia Morava a Váh. Takmer 68 % územia okresu spadá do čiastkového povodia Morava, ktoré zasahuje celú západnú polovicu okresu. Do zvyšnej východnej časti územia okresu zasahuje čiastkové povodie Váh. Zo základných povodí zasahujú do okresu povodia Myjava a Morava od Myjavy po Dyju, Morava od Radejovky po Myjavu, Váh od zaústenia Nosického kanála pod zaústenie Biskupického kanála, Váh od zaústenia Biskupického kanála po ústie Nitry. Okres Myjava sa nachádza na rozvodí Moravy a Váhu. Rieky tu pramenia, sú krátke a málo vodnaté. Najväčšou z nich je Myjava.

Rieka **Myjava** je ľavostranný prítok Moravy s dĺžkou 79 km a plochou povodia 806 km². Pramení v Bielych Karpatoch pod Šibeničným vrchom (707,5 m n. m.) na území Česka, v nadmorskej výške cca 660 m n. m. Z pravostranných prítokov Myjavi je možné spomenúť napríklad Teplicu alebo Brestovský potok. Tok tečie okresom najprv juhozápadným smerom, neskôr cez obec Stará Myjava naberá západný smer a ústi do vodného diela Brestovec, odtiaľ sa stáča na juh. Za mestom Myjava sa obracia na západ a ďalej preteká cez okres Senica a napokon sa vlieva v oblasti lužných lesov do rieky Morava. Z ľavostranných je významným prítokom Brezovský potok. Z východnej časti okresu spadajúcej do čiastkového povodia Váh je najväčším tokom na území okresu Jablonka, ktorá pramení v Myjavskej pahorkatine a je pravostranným prítokom Váhu (www.myjava.sk).

Významné vodné plochy na území okresu Myjava:

- vodná nádrž Brestovec,
- vodná nádrž Brezová,
- vodná nádrž Stará Myjava,
- vodná nádrž Myjava,
- vodná nádrž Vrbovce.

Nasledujúce údaje sme čerpali z Hydrologickej ročenky – povrchové vody 2015, vydanej SHMÚ v r. 2016. Hydrologické ročenky povrchových vôd predstavujú súhrn údajov a informácií získaných monitorovaním kvantít povrchových vôd na slovenských tokoch za obdobie jedného kalendárneho roku.

Tabuľka č. 1. 7: Zoznam a charakteristika vodomerných staníc v okrese Myjava

DB	Stanica	Tok	Hydrologické	Riečny	Plocha	Nadmorská
5015	Turá Lúka	Svacenický jarok	1-4-13-03-004-01	0,1	6,85	-
5017	Brestovec	Brestovský potok	1-4-13-03-002-01	0,2	9,19	-
5020	Myjava	Myjava	1-4-13-03-003-01	67,4	32,02	324,35
5021	Brezová pod Bradlom	Brezovský potok	1-4-13-03-018-01	11,5	35,86	259,38
5024	Vrbovce	Teplica	1-4-13-03-038-01	22,4	41,17	-

Zdroj: SHMÚ, 2016

Tabuľka č. 1. 8: Priemerné ročné a extrémne prietoky vo vodomerných staniciach v okrese Myjava

Vodomerná stanica	Tok	Riečny km	Q _m 2015 m ³ .s ⁻¹	Q _{max} 2015 m ³ .s ⁻¹	Q _{max} *-* m ³ .s ⁻¹	Q _{min} 2015 m ³ .s ⁻¹	Q _{min} *-* m ³ .s ⁻¹
Turá Lúka	Svacenický jarok	0,1	0,054	0,344	(2009 – 2014) 12,060	0,000	(2009 – 2014) 0,000
Brestovec	Brestovský potok	0,2	0,039	1,592	(2005 – 2014) 7,932	0,004	(2005 – 2014) 0,001

Vodomerná stanica	Tok	Riečny km	Q _m 2015 m ³ .s ⁻¹	Q _{max} 2015 m ³ .s ⁻¹	Q _{max} *. m ³ .s ⁻¹	Q _{min} 2015 m ³ .s ⁻¹	Q _{min} *. m ³ .s ⁻¹
Myjava	Myjava	67,4	0,139	1,847	(1989 – 2014) 28,690	0,006	(1989 – 2014) 0,000
Brezová pod Bradlom	Brezovský potok	11,5	0,265	2,360	(1989 – 2014) 7,970	0,001	(1989 – 2014) 0,002
Vrbovce	Teplica	22,4	0,200	6,798	(2008 – 2014) 9,531	0,001	(2008-20014) 0,000

Zdroj: SHMÚ, 2016

Q_m 2015 – priemerný ročný prietok v roku, Q_{max} 2015 – najväčší kulminálny prietok v roku, Q_{max} (1989 – 2014) - najväčší kulminálny prietok vyhodnotený v uvedenom období pozorovania, Q_{min} 2015 – najmenší priemerný denný prietok v roku, Q_{min} (1989 – 2014) - najmenší priemerný denný prietok vyhodnotený v uvedenom období

Tabuľka č. 1. 9: Hydrologická bilancia v čiastkovom povodí (obdobie: 1961 – 2000)

Čiastkové povodie	Plocha km ²	Zrážky(P) mm	Odtok (O) mm	P-O mm
Váh s Malým Dunajom	14 268	822	310	512
Morava	2 282	614	109	513

Zdroj: MŽP SR, 2015

Vodné toky vo vymedzenom území radíme do vrchovinné – nížinnej oblasti s dažďovo – snehovým režimom odtoku. Najvyššie vodné stavy sú začiatkom jari v mesiacoch február, marec a apríl, najnižšie vodné stavy sú koncom leta a na začiatku jesene v mesiaci september.

Priemerný ročný špecifický odtok v časovom období 1931-1980 sa v okrese pohyboval v intervale od 5 do 10 l.s⁻¹.km⁻². S klesajúcou nadmorskou výškou klesá aj priemerná ročná hodnota špecifického odtoku.

Minimálny špecifický odtok 364 denný v časovom období rokov 1931 – 1980 sa pohyboval v intervale od 0,1 do 1,0 l.s⁻¹.km⁻² a maximálny špecifický odtok v intervale s pravdepodobnosťou opakovania raz za 100 rokov v časovom období rokov 1931 – 1980 od 0,4 do 1,0 l.s⁻¹.km⁻² (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002).

Podzemné vody

Problematike podzemných vôd sa dokument RUSES zaoberá iba tromi typmi podzemných vôd, a to geotermálnych, minerálnych a banských.

Geotermálne vody. Podľa Vodného plánu Slovenska bolo v SR vymedzených 26 útvarov podzemných geotermálnych vôd (geotermálnych štruktúr). Tieto oblasti sú zároveň perspektívnymi geotermálnymi oblasťami. Do územia okresu Myjava zasahuje jeden útvar podzemných geotermálnych vôd.

Tabuľka č. 1. 10: Útvary podzemných geotermálnych vôd na území okresu Myjava

Kód útvaru	Názov útvaru	Povodie	Dominantné zastúpenie kolektora	Priepustnosť
SK300030FK	Viedenská panva	Morava	karbonáty	puklinovo-krasová

Zdroj: MŽP SR, 2015

Minerálne vody. Zákon NR SR č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov rozlišuje minerálnu vodu na:

- minerálnu vodu,
- prírodnú liečivú vodu,
- prírodný liečivý zdroj,
- prírodnú minerálnu vodu,
- prírodný minerálny zdroj.

Na území Myjava sa nevyskytujú žiadne minerálne pramene

Banské vody predstavujú antropogénno-geogénne ovplyvnené podzemné vody. Banskými vodami v zmysle zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) sú všetky podzemné, povrchové a zrážkové vody, ktoré vnikli do hlbinných alebo povrchových banských priestorov bez ohľadu na to, či sa tak stalo priesakom alebo gravitáciou z nadložia, podložia alebo boku alebo jednoduchým vtekaním zrážkovej vody, a to až do ich spojenia s inými stálými povrchovými alebo podzemnými vodami. Podľa dokumentu Banské vody Slovenska vo vzťahu k horninovému prostrediu a ložiskám nerastných surovín, regionálny geologický výskum (Bajtoš a kol., 2011) spracovaným ŠGÚDŠ do riešeného územia nezasahuje žiaden bansko-ložiskový región.

1.1.4.2 Hydrogeologické pomery

V čiastkovom povodí Moravy je vymedzených 7 útvarov podzemných vôd. Z toho 1 útvár podzemných vôd v kvartérnych sedimentoch, 5 útvarov podzemných vôd v predkvartérnych horninách a 1 útvár geotermálnych vôd.

V čiastkovom povodí Váhu je vymedzených 39 útvarov podzemných vôd. Z toho 3 útvary podzemných vôd v kvartérnych sedimentoch, 24 útvarov podzemných vôd v predkvartérnych horninách a 12 útvarov geotermálnych vôd.

Do územia okresu Myjava zasahujú nasledovné útvary podzemných vôd:

Tabuľka č. 1. 11: Útvary podzemných vôd v predkvartérnych horninách na území okresu Myjava

Kód útvaru	Názov útvaru	Povodie	Dominantné zastúpenie kolektora	Priepustnosť
SK2000700F	Puklinové podzemné vody západnej časti flyšového pásma	Morava	striedanie pieskovcov a ílovcov (flyš)	puklinová
SK2000400P	Medzizrnové podzemné vody východnej časti Viedenskej panvy	Morava	prevažne morske sedimenty - piesky a piesčité íly	pórová
SK200060KF	Dominantné krasovo - puklinové podzemné vody Pezinských Karpát čiastkového povodia Moravy	Morava	vápence a dolomity	krasovo-puklinová

Zdroj: MŽP SR, 2015

Podľa mapy Hlavných hydrogeologických regiónov (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002), v ktorej je definovaný aj typ priepustnosti, územie okresu radíme k týmto hydrogeologickým regionom s príslušným typom priepustnosti:

Tabuľka č. 1. 12: Hlavné hydrogeologické regióny na území okresu Myjava

Hlavné hydrogeologické regióny	Určujúci typ priepustnosti
paleogén a mezozoikum bradlového pásma východnej časti Bielych Karpát a severnej časti Myjavskej pahorkatiny	krasová a krasovo-puklinová
mezozoikum severnej časti Pezinských Karpát a Brezovských Karpát	krasová a krasovo-puklinová
mezozoikum Čachtických Karpát a časti Bielokarpatského podhoria	krasová a krasovo-puklinová
neogén až krieda Myjavskej pahorkatiny juhozápadne od bradlového pásma	medzizrnová
paleogén a mezozoikum bradlového pásma západnej časti Bielych Karpát	puklinová

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002

1.1.5 Klimatické pomery

Podľa Končekovej klimatickej klasifikácie je možné na území Slovenska rozlíšiť 3 klimatické oblasti, ktoré sa ďalej delia na okrsky. Na území okresu Myjava je zastúpená mierna a teplá oblasť. Z Mapy č. 1.7 je vidieť, že väčšina územia okresu spadá do miernej oblasti a okrsku M1. Teplá oblasť zasahuje okres na juhovýchode až východe a tiež na juhozápade nad Malými Karpatmi. Rozdelenie okresu do okrskov podľa Končekovej klasifikácie je možné vidieť v Mape č. 1.7 a Tabuľke č. 1.13.

Tabuľka č. 1. 13: Klimatická klasifikácia podľa Končeka (1961 – 2010) na území okresu Myjava

Okrsk	Charakteristika okrsku	Klimatické znaky
T4	teplý, mierne suchý, s miernou zimou	január > -3 °C
T6	teplý, mierne vlhký, s miernou zimou	január > -3 °C
M1	mierne teplý, mierne vlhký, s miernou zimou, pahorkatinový	január > -3 °C, júl ≥ 16 °C, LD < 50
M4	mierne teplý, vlhký, s miernou zimou, pahorkatinový až rovinový	január > -3 °C, júl ≥ 16 °C, LD < 50
M5	mierne teplý, vlhký, s chladnou až studenou zimou, dolinový/kotlinový	január > -3 °C, júl ≥ 16 °C, LD < 50
M6	mierne teplý, vlhký, vrchovinový	január > -3 °C, júl ≥ 16 °C, LD < 50
M7	mierne teplý, veľmi vlhký, vrchovinový	január > -3 °C, júl ≥ 16 °C, LD < 50,

Zdroj: Klimatický Atlas Slovenska, 2015

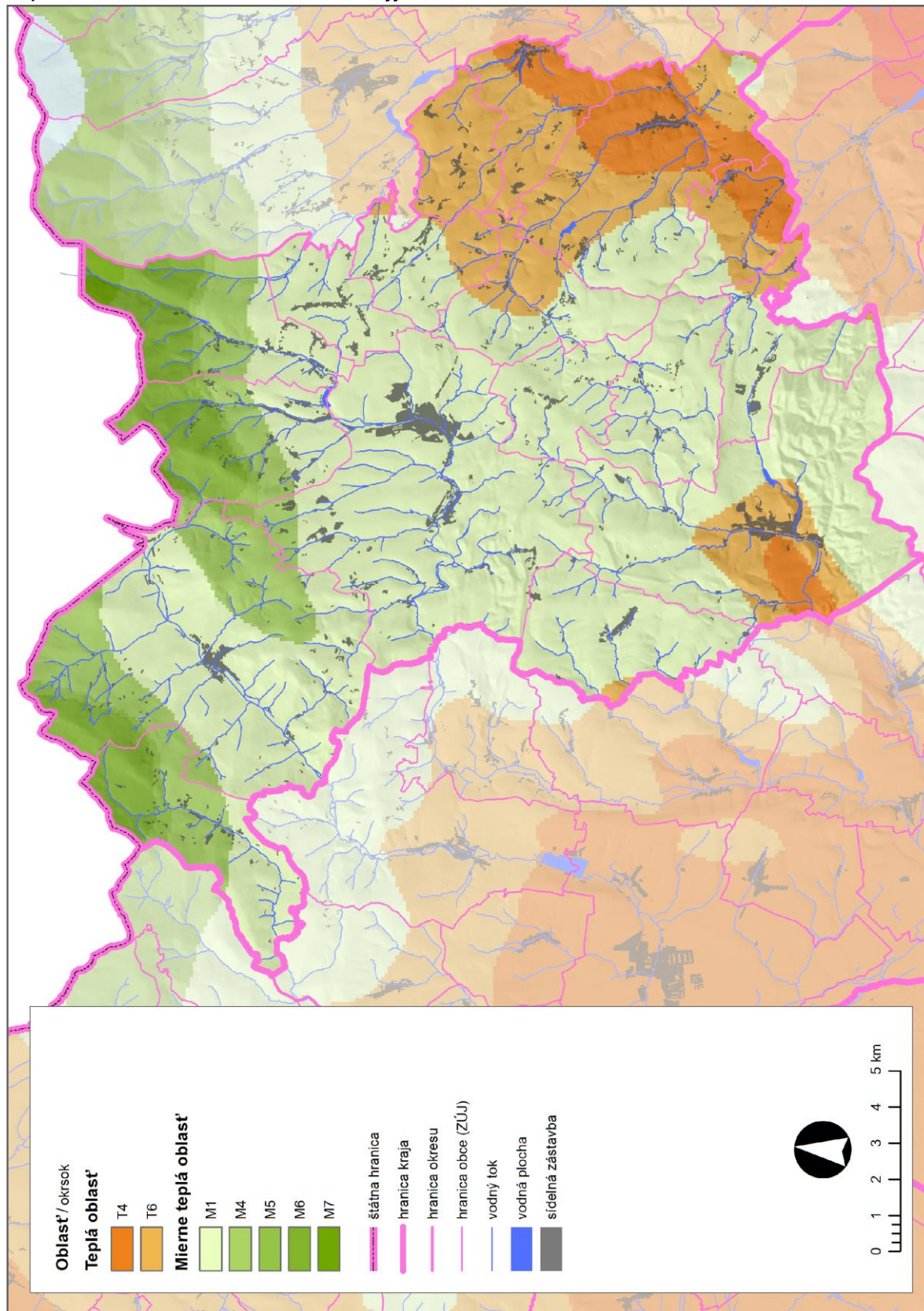
Charakteristika jednotlivých klimatických prvkov je spracovaná na základe priemerných dlhodobých údajov najbližších pozorovacích staníc SHMÚ (Tabuľka č. 1.14), pričom v charakteristike výskytu a režimu jednotlivých prvkov zohľadňujeme dôležité klimatotvorné faktory vplyvajúce na priestorovú diferenciáciu klimatických prvkov na území okresu (výšková zonálnosť, orografická poloha a pod.)

Tabuľka č. 1. 14: Meteorologické stanice na území okresu Myjava

Názov stanice	Typ	Nadmorská výška (m n. m.)
Brezová pod Bradlom	zrážkomerná	257
Košariská	zrážkomerná	329
Krajné	zrážkomerná	233
Myjava	klimatologická	348
Podkylava	fenologická	297
Turá Lúka	zrážkomerná/fenologická	303
Vrbovce	zrážkomerná	307

Zdroj: Databáza Klimatologických charakteristík SHMÚ

Mapa č. 1.7: Klimatická klasifikácia v okrese Myjava

Upravil: B. Ivanič (Zdroj: Klimatický atlas Slovenska, 2015)

Teplotné pomery

Priemerná ročná teplota vzduchu (Tabuľka č. 1.15) má na stanici Myjava hodnotu 8,7 °C. Najteplejšími mesiacmi sú jún, júl a august zatiaľ čo najchladnejšími mesiacmi sú december, január a február.

Tabuľka č. 1. 15: Priemerné mesačné (ročné) teploty vzduchu (°C) za obdobie 1961 – 2010 na klimatologických staniciach na území okresu Myjava

Názov stanice	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Myjava	-2,4	-0,5	3,3	8,7	14,1	17,9	19,6	18,9	14,2	8,7	3,5	-1,1	8,7

Zdroj: Databáza Klimatologických charakteristik SHMÚ

Priemerné ročné teploty sa v okrese Myjava pohybujú od najnižších 6,47 °C až po najvyšších 10,09 °C. Takmer na celom území okresu sa priemerné ročné teploty pohybujú od 8 do 9 °C. Priemerné ročné teploty menšie ako 8 °C sa vyskytujú prevažne na severe v Bielych Karpatoch. Najvyššie priemerné ročné teploty sa vyskytujú v Myjavskej pahorkatine na východe okresu v okolí obcí Kostolné a Krajné.

Zrážkové pomery

Priemerný ročný úhrn zrážok sa v okrese pohybuje od minima 624 mm až po maximálnych 1075 mm. Najnižšie priemerné ročné úhrny zrážok v okrese sa vyskytujú hlavne v Myjavskej pahorkatine. K najväčším úhrnom zrážok dochádza na severovýchode v Bielych Karpatoch. Z Tabuľky č. 1.16 môžeme pozorovať ročné prerozdelenie chodu zrážok počas roka. Priemerný ročný úhrn zrážok je najväčší na stanici Košariská s hodnotou 727 mm. Najmenší priemerný ročný úhrn zrážok 653 mm je na stanici Krajné. Najchudobnejšie na zrážky sú mesiace január, február, marec, apríl a október, zatiaľ čo najviac zrážok sa vyskytuje v mesiacoch máj, jún, júl a august.

Tabuľka č. 1. 16: Priemerné mesačné (ročné) úhrny zrážok v mm za obdobie 1981 – 2010 na zrážkomerných staniciach na území okresu Myjava

Názov stanice	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Brezová pod Bradlom	45,8	51,1	48,3	45,1	72,6	79,6	75,2	60,6	64,7	47,2	59,8	62,3	712
Košariská	48,9	52,0	48,5	46,1	71,8	80,5	72,9	63,4	62,7	51,2	63,2	66,1	727
Krajné	43,5	46,9	41,9	40,4	65,8	72,1	63,8	58,5	59,8	46,5	55,7	58,4	653
Turá Lúka	44,4	45,8	46,3	43,4	66,5	82,1	70,4	63,8	61,8	45,3	55,2	57,2	682
Vrbovce	41,9	45,2	50,1	46,7	76,0	82,3	83,0	65,8	60,1	45,5	56,1	57,3	710

Zdroj: Databáza Klimatologických charakteristik SHMÚ

Snehové pomery

Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou sa pohybuje na území okresu Myjava od minima 46 dní až po maximum 87 dní. Najmenej dní so snehovou pokrývkou je na východe v Myjavskej pahorkatine. Najviac dní sa snehová pokrývka vyskytuje v Bielych Karpatoch na severovýchode okresu. Z Tabuľky č. 1.17 je vidieť priemerný mesačný (ročný) počet dní so snehovou pokrývkou na staniciach v okrese Myjava. Najviac dní v roku so snehovou pokrývkou, 62,9, bolo nameraných na staniciach Košariská. Najmenej dní so snehovou pokrývkou, 48, bolo nameraných na stanici Krajné. Najväčší počet dní so snehovou pokrývkou bol na území okresu v januári.

Tabuľka č. 1. 17: Priemerné mesačné (ročné) počty dní so snehovou pokrývkou za obdobie 1981 – 2010 na zrážkomerných staniciach v okrese Myjava

Názov stanice	XI	XII	I	II	III	IV	Rok
Brezová pod Bradlom	3,3	11,8	16,7	15,9	6,0	0,3	53,4
Košariská	3,9	12,8	18,8	18,3	9,9	0,4	62,9
Krajné	2,7	10,8	16,3	13,3	5,1	0,4	48,0
Vrbovce	3,6	12,2	17,0	15,7	6,4	0,3	54,5

Zdroj: Databáza Klimatologických charakteristik SHMÚ

Veterné pomery

Prevládajúce prúdenie vzduchu na území okresu je západné. V závislosti od podmienok reliéfu sa lokálne mení smer prúdenia. Priemerné rýchlosti vetra stúpajú v závislosti od rastúcej nadmorskej výšky a od zmeny orientácie reliéfu od 2,9 m.s⁻¹ v chránených polohách na juhu okresu do 5 m.s⁻¹, na vrcholoch hrebeňoch Bielych Karpát (Klimatický atlas Slovenskej republiky, 2015).

Oblačnosť

Priemerná ročná oblačnosť sa na území okresu pohybuje v rozsahu od 59,4 % až po 62,6 %. Najväčšia priemerná oblačnosť sa vyskytuje na severe až severovýchode okresu v Bielych Karpatoch a tiež na juhu v Malých Karpatoch zatiaľ čo najnižšia v strede okresu v Myjavskej pahorkatine. Priemerný ročný počet jasných dní sa pohybuje v rozsahu 47 až 56 dní. Priemerný ročný počet zamračených dní pohybuje od 118 do 136 dní. (Klimatický atlas Slovenskej republiky, 2015).

1.2 BIOTICKÉ POMERY

1.2.1 Rastlinstvo

1.2.1.1 Fytogeografické členenie územia

Celé územie Slovenska patrí do eurosibírskej podoblasti fytogeografickej ríše Holarctis, tvorenej jedinou, holarktickou oblasťou. Na našom území sa stretávajú dve provincie eurosibírskej podoblasti, z ktorých na území okresu dominuje provincia stredoeurópska.

Podľa fytogeografického členenia (Futák, 1966, 1980) patrí územie okresu Myjava do oblasti západokarpatskej flóry (*Carpaticum occidentale*), do obvodu oredukarpatskej flóry a do okresov Biele Karpaty (sever územia) a Malé Karpaty (juh územia), ktoré delia územie okresu Myjava na polovice. Celkové fytogeografické členenie aj rozdelením do okresov a podokresov je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 1. 18: Fytogeografické členenie okresu Myjava

Oblasť	Obvod	Okres
západokarpatská flóra (<i>Carpaticum occidentale</i>)	predkarpatská flóra (<i>Praecarpaticum</i>)	Biele Karpaty (južná časť)
		Malé Karpaty

Zdroj: Atlas SSR, SAV, Slovenský úrad geodézie a kartografie, Bratislava 1980

Z hľadiska fytogeograficko-vegetačného členenia (Plesník, 2002) radíme riešené územie do dubovej a bukovej zóny. Buková zóna, flyšová oblasť, okres Biele Karpaty sa nachádza na severovýchodnej hranici. V rámci dubovej zóny, horskej podzóny rozlišujeme dve oblasti, kryštálicko-druhohornú (malé územie na juhu) a flyšovú oblasť (najväčšia časť územia, stred, západ, východ). Kompletné členenie územia je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 1. 19: Fytogeograficko-vegetačné členenie v okrese Myjava

Zóna	Podzóna	Oblasť	Okres	Podokres
buková	–	flyšová	Biele Karpaty	Nebradlový
dubová	horská	kryštálicko-druhohorná	Malé Karpaty	Čachtické Karpaty
				Brezovské Karpaty
		flyšová	Myjavská pahorkatina	Brezovský
				Žalostínsky
				Bošácke bradlá

Zdroj: Plesník, P., 2002: Fytogeograficko-vegetačné členenie. In Atlas krajiny Slovenskej republiky

1.2.1.2 Potenciálna prirodzená vegetácia

Rekonštruovaná (potenciálna) prirodzená vegetácia predstavuje vegetáciu, ktorá by sa v území vyvinula, keby na krajinu nepôsobil svojou činnosťou človek.

Charakteristiku rekonštruovanej prirodzenej vegetácie uvádzame podľa Geobotanickej mapy ČSSR (Michalko a kol., 1986). Jej prehľad pre okres Myjava je uvedený v tabuľke č. 1. 20 a v mape č. 1. 8.

Tabuľka č. 1. 20: Zastúpenie jednotlivých spoločenstiev v okrese Myjava

Názov spoločenstva	Plošné zastúpenie v %
Bukové a jedľové lesy kvetnaté (F, A - <i>Eu-Fagenion</i> p.p. maj.)	6,58
Bukové kvetnaté lesy podhorské (<i>Eu - Fagenion</i> p.p. min.)	6,19
Bukové lesy vápnomilné (<i>CF - Cephalanthero-Fagenion</i>)	6,02
Dubové nátržníkové lesy (<i>Qp - Potentillo albae-Quercion</i>)	0,03
Dubové xeroterofilné lesy submediteránne a skalné stepi (<i>AQ - Aceri-Quercion</i>)	0,68
Dubovo-cerové lesy (<i>Qc - Quercetum petraeae-cerris</i> s. l.)	4,78
Dubovo-hrabové lesy karpatské (C - <i>Carici pilosae-Carpinenion betuli</i>)	70,26
Lužné lesy podhorské a horské (<i>A I - Alnenion glutinoso-incanae, Salicion triandrae</i> p. p., <i>Salicion eleagni</i>)	5,46

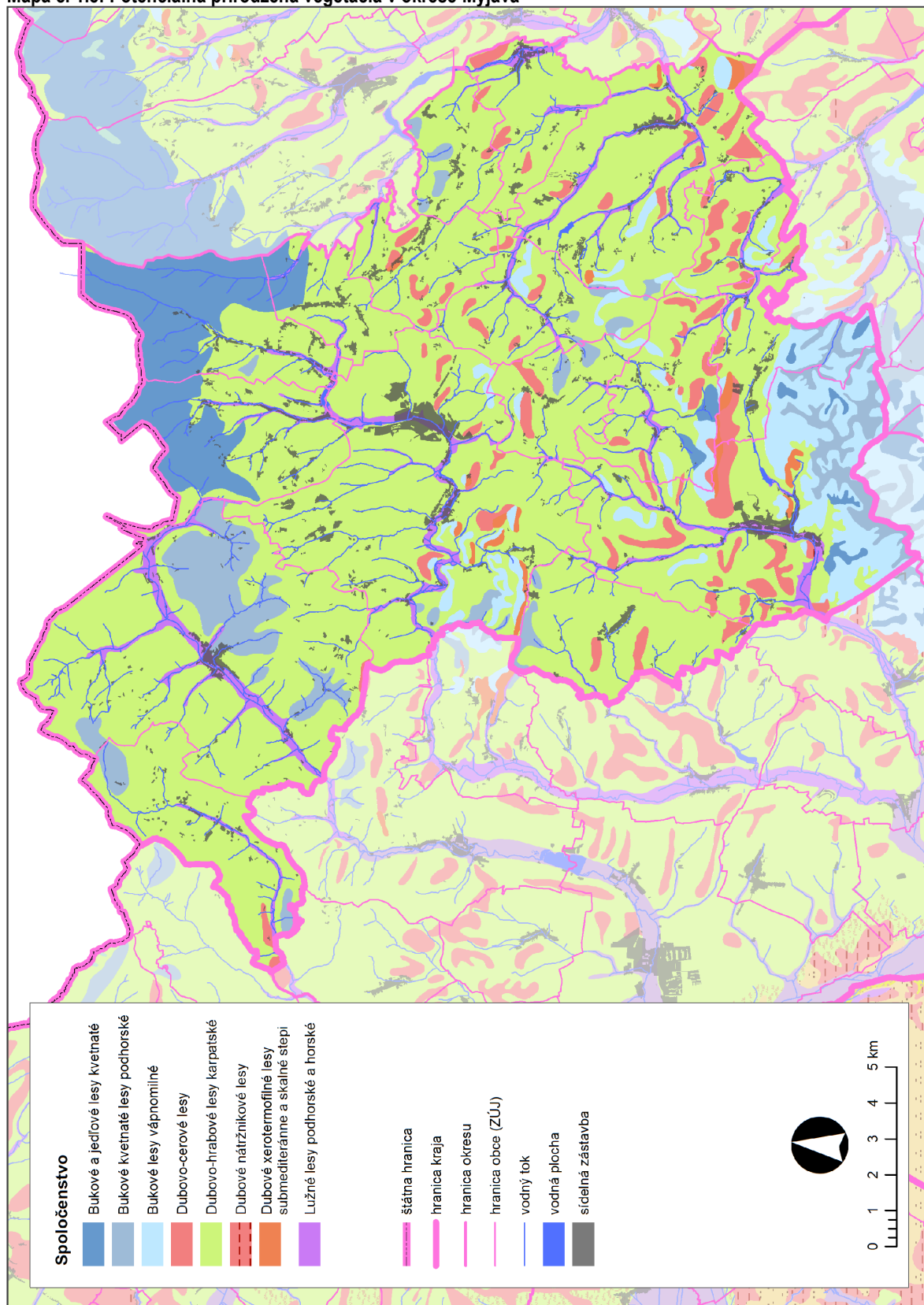
Zdroj: Michalko a kol., 1986, Geobotanická mapa ČSSR, SAV, Bratislava

(Poznámka: zvýraznené sú hodnoty s najväčším percentuálnym zastúpením a tie sú aj opísané v texte)

Dubovo-hrabové lesy karpatské. Lesné porasty, vyskytujúce sa prevažne na alkalických, hlbokých pôdach, väčšinou typu hnedých pôd, menej na rendzinách, ilimerizovaných pôdach, hnedozemiach a čierniciach a to na rôznorodom geologickom podloží. V stromovom poschodí prevládajú dub zimný (*Quercus petraea*) a hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), často sú zastúpené aj javor poľný (*Acer campestre*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*). Z krov zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), zob vtáči (*Ligustrum vulgare*), hloh jednozemenný (*Crataegus monogyna*), hloh obyčajný (*Crataegus laevigata*). V bylinnom poschodí sú významné ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), reznáčka hájna (*Dactylis polygama*), lipkavec Schultesov (*Galium schultesii*), taxóny z okruhu iskerník zlatožltý (*Ranunculus auricomus* agg), hviezdica veľkokvetá (*Stellaria holostea*) a i.

Bukové a jedľové kvetnaté lesy ako nezmiešané bukové, prípadne zmiešané jedľovo-bukové lesy a čisté jedliny sa vyskytuje na miernejších svahoch a stredne hlbokých až hlbokých pôdach. Porasty sú charakteristické vysokým zápojom drevín, pri podhorských bučinách s chýbajúcim alebo slabo vyvinutým krovinným poschodím, vyskytujú sa baza červená (*Sambucus racemosa*), baza čierna (*Sambucus nigra*), bršlen európsky (*Euonymus europaeus*), egreš obyčajný (*Grossularia uva-crispa*), zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*). Pri hromadení bukového opadu je typická nízka pokryvnosť bylinnej vrstvy do 15%. V bylinnej vrstve sú rozšírené druhy: ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), zubačka cibul'konosná (*Dentaria bulbifera*), lipkavec marinkový (*Galium odoratum*). V stromovom poschodí prevláda buk lesný (*Fagus sylvatica*), na vlhších stanovištiach býva značné zastúpenie jedle bielej (*Abies alba*). Menšie zastúpenie majú javor horský (*Acer pseudoplatanus*), javor mliečny (*Acer platanoides*), brest horský (*Ulmus glabra*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), lipa malolistá (*Tilia cordata*).

Mapa č. 1.8: Potenciálna prirodzená vegetácia v okrese Myjava

Upravitel: I. Špilárová (Zdroj: Michalko, J., Berta, J., Magic, D., 1986: Geobotanická mapa ČSSR, SAV, Bratislava)

1.2.1.3 Reálna vegetácia

Vegetácia lesov (Ls)

Ls1.3. Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy

Fytocenológia: Zväz *Alnion incanae* Pawłowskiin Pawłowski et al. 1928, podzväz *Alnenion glutinoso-incanae* Oberd. 1953: *Pruno-Fraxinetum* Oberd. 1953, *Stellario-Alnetum glutinosae* Lohme-er 1957, *Arunco sylvestris-Alnetum glutinosae* R.Tx. 1957, *Carici remotae-Fraxinetum* Koch ex Faber 1936.

Štruktúra a ekológia: Jaseňovo-jelšové lesy v užších údolných nivách potokov a menších riek ovplyvňovaných povrchovými záplavami alebo podmáčaných prúdiacou podzemnou vodou. Menej typickým stanovištom sú svahové prameniská alebo terénne zníženiny, kde podzemná voda stagnuje blízko pod povrchom pôdy. Pôdy sú hlinité, stredne ťažké, niekedy oglejené, humózne, s dostatkom živín. Porasty sú spravidla viacposchodové, krovinné poschodie je druhovo bohaté. V bylinnej synúzii sa charakteristicky uplatňujú nitrófilné a hygrolné druhy.

Druhové zloženie: *Acer pseudoplatanus*, *Alnus glutinosa*, *A. incana*, *Fraxinus excelsior*, *Padus avium*, *Ribes uva-crispa*, *Salix fragilis*, *Sambucus nigra*, *Viburnum opulus*, v podraсте *Aegopodium podagraria*, *Astrantia major*, *Caltha palustris* subsp. *laeta*, *Cardamine amara* subsp. *amara*, *Carex remota*, *Chaerophyllum hirsutum*, *Chrysosplenium alternifolium*, *Circaea x intermedia*, *Cirsium oleraceum*, *Crepis paludosa*, *Equisetum sylvaticum*, *Ficaria bulbifera*, *Filipendula ulmaria*, *Geum rivale*, *Glechoma hederacea*, *Lamium maculatum*, *Lysimachia nemorum*, *Myosotis scorpioides* agg., *Primula elatior*, *Rubus* sp., *Stachys sylvatica*, *Stellaria nemorum*, *Urtica dioica*.

Ohrozenosť: umelé zalesňovanie, odstraňovanie suchých a odumierajúcich stromov, poľnohospodárske a lesnícke činnosti, dopravné siete, znečisťovanie vody, vysušovanie mokradí, priehrady, hrádze, násypy, barierové prvky všeobecne, invázia druhov.

Výskyt: Jaseňovo-jelšové lesy lemuju brehy riek a potokov v podhorských polohách, kde výškovo nadväzujú na vrbovo-topoľové lužné lesy nížina pahorkatín. V záujmovom území sú to porasty okolo tokov Myjava, Brestovský potok, Teplica, Rudník (Obr. č. 1. 1), Priepasňanský potok, Jablonka, Matejovský potok, Šindelák.

Obrázok č. 1.3: Jaseňovo-jelšový les v nive potoka Rudník

Reháčková, T., 2018

Ls2.1. Dubovo hrabové lesy karpatské

Fytocenológia: Zväz *Carpinion* Issler 1931, podzväz *Carici pilosae-Carpinenion* J. et M. Michalko: *Quercus petraeae-Carpinetum* Soó et Pócs 1957, *Waldsteinio-Carpinetum* (Jakucs et Jurko 1967) J. et M. Michalko 1985, *Coronillo latifoliae-Carpinetum* (J. Michalko 1957) M. Michalko 1985.

Štruktúra a ekológia: Porasty duba zimného a hraba, najčastejšie s prímiesou buka, menej ďalších drevín, na rôznorodých geologických podložkách a hlbších pôdach typu kambizemí s dostatkom živín. Podrast má „travinný“ charakter, výrazne sa uplatňuje *Carex pilosa*, prítomné sú mezofilné druhy, druhy typické pre bučiny, ako aj druhy dubín.

Druhovú zloženie: *Acer campestre*, *Cerasus avium*, *Carpinus betulus*, *Corylus avellana*, *Fagus sylvatica*, *Lonicera xylosteum*, *Quercus petraea* agg., *Swida sanguinea*, *Tilia cordata*, *Ajuga reptans*, *Anemone nemorosa*, *Campanula rapunculoides*, *C. trachelium*, *Carex digitata*, *C. pilosa*, *Convallaria majalis*, *Cruciata glabra*, *Dactylis polygama*, *Dentaria bulbifera*, *Festuca drymeja*, *F. heterophylla*, *Fragaria vesca*, *Galeobdolon luteum* agg., *Galium odoratum*, *G. schultesii*, *G. sylvaticum*, *Lathyrus niger*, *L. vernus*, *Melampyrum nemorosum*, *Melica uniflora*, *Melittis melissophyllum*, *Poa nemoralis*, *Polygonatum multiflorum*, *Pulmonaria officinalis* agg., *Ranunculus auricomus* agg., *Securigera elegans*, *Stellaria holostea*, *Symphytum tuberosum*, *Tithymalus amygdaloides*, *Veronica chamaedrys*, *Viola reichenbachiana*, *Waldsteinia geoides*.

Ohrozenosť: umelé zalesňovanie, odstraňovanie suchých a odumierajúcich stromov, poľnohospodárske a lesnícke činnosti, invázia druhov.

Výskyt: Nižiny, pahorkatiny, nižšie vrchoviny a kotliny až do výšky 600 m n. m. V okrese Myjava sa nachádzajú vo väčšine katastrálnych území, najmä v k. ú. Priepasné, Jablonka, Podkylava, Krajné, Hrašné, Rudník, v severnej časti k. ú. Brezová pod Bradlom, Polianka, Turá Lúka, Bukovec, Vrbovec.

Ls3.1. Teplomilné submediteránne dubové lesy

Fytocenológia: Zväz *Quercion pubescenti-petraeae* Br.-Bl. 1932: *Pruno mahaleb-Quercetum pubescentis* Jakucs et Fekete 1957, *Corno-Quercetum Máthé et Kovács* 1962, *Seslerio-Quercetum pubescentis* (Futák 1960) Chytrý 1994.

Štruktúra a ekológia: Najxerofilnejšie dubové lesy vyskytujúce sa na výslunných expozíciách v teplých a suchých oblastiach, najčastejšie na karbonátoch a bázičných horninách. Zaberajú extrémnejšie reliéfové tvary s plytkými pôdami typu rendzín a rankrov. V typickej podobe sú to rozvoľnené porasty duba plstnatého a teplomilných krov dosahujúcich výškou stromovú úroveň. Vo vyšších a chladnejších polohách sa významnejšie uplatňuje dub zimný. Jednotka často tvorí komplex so xerotermofilnými travinnými spoločenstvami a charakteristická je veľká druhová diverzita v krovinovej a bylinnej vrstve.

Druhovú zloženie: *Cornus mas*, *Fraxinus ornus*, *Quercus petraea* agg., *Q. pubescens* agg., *Sorbus torminalis*, *Viburnum lantana*, *Brachypodium pinnatum*, *Carex humilis*, *C. michelii*, *Clematis recta*, *Dictamnus albus*, *Festuca pallens*, *F. pseudodalmatica*, *Galium glaucum*, *Geranium sanguineum*, *Himantoglossum adriaticum*, *Inula hirta*, *Limodorum abortivum*, *Lithospermum purpureocaeruleum*, *Melica uniflora*, *Melittis melissophyllum*, *Ophrys apifera*, *Orchis purpurea*, *Sesleria albicans*, *Silene nemoralis*, *Stachys recta*, *Tithymalus epithymoides*, *Veronica teucrium*, *Vincetoxicum hirundinaria*, *Viola hirta*.

Ohrozenosť: umelé zalesňovanie, odstraňovanie suchých a odumierajúcich stromov, poľnohospodárske a lesnícke činnosti, invázia druhov.

Výskyt: Južné predhoria Západných Karpát do nadmorskej výšky 400-600 m n. m., fragmentárne vo vnútrokarpatských kotlinách a pohoriach. V okrese Myjava sa nachádzajú najmä v katastrálnych územiach Bukovec, Polianka, Priepasné, Jablonka, Podkylava, Krajné, Hrašné, Rudník.

Ls3.3. Dubové nátržníkové lesy

Fytocenológia: Zväz *Potentillo albae-Quercion* Jakucs in Zólyomi 1967: *Frangulo alni-Quercetum roboris-petraeae* (J. Michalko 1986).

Štruktúra a ekológia: Edaficky podmienené, floristicky bohaté dubiny, ktoré sú charakteristické pre vnútrokarpatské kotliny, kde sa viažu na plošiny a mierne svahy pahorkatín s príkrovmi sprašových hĺn a ílov a s ilimerizovanými hnedozemnými pôdami až pseudoglejmi. Okrem dubov je často prítomná borovica, breza a smrek. V podraсте sa vyskytujú prvky dubín, mezofilné, ale tiež acidofilné druhy. Typické sú druhy ťažkých pôd znášajúce zamokrenie a vysušenie.

Druhovú zloženie: *Corylus avellana*, *Frangula alnus*, *Picea abies*, *Pinus sylvestris*, *Quercus robur*, *Q. petraea*, *Betonica officinalis*, *Carex montana*, *Dianthus superbus*, *Galium boreale*, *Lathyrus niger*, *Luzula luzuloides*, *Melica picta*, *Molinia arundinacea*, *Potentilla alba*, *Pulmonaria murini*, *Ranunculus polyanthemus*, *Serratula tinctoria*, *Vicia cassubica*.

Ohrozenosť: umelé zalesňovanie, odstraňovanie suchých a odumierajúcich stromov, poľnohospodárske a lesnícke činnosti, invázia druhov, dopravné siete.

Výskyt: Skupina dubových nátržníkových lesov sa vyskytuje v kolínnom až nižšom horskom stupni v nadmorských výškach 150 – 700 m n. m., najčastejšie vo vnútrokarpatských kotlinách a nížinách. V okrese Myjava sa vyskytujú v rámci k. ú. Brezová pod Bradlom.

Ls4. Lipovo-javorové sutinové lesy

Fytocenológia: Zväz Tilio-Acerion Klika 1955: Aceri-Carpinetum Klika 1941, Lunario-Aceretum Schlüter in Grüneberg et Schlüter 1957, Scolopendrio-Fraxinetum Schwickerath 1938, Arunco-Aceretum Moor 1952, Mercuriali-Fraxinetum (Klika 1942) Husová in Moravec et al. 1982, Seslerioalbicantis-Tilietum cordatae Chytrý et Sádlo 1997, Mercuriali-Tilietum Zólyomi et Jakucs 1958, Lunario-Abietetum Fajmonová 1984, Tilio cordatae-Abietetum Šomšák 1992.

Štruktúra a ekológia: Azonálne, edaficky podmienené spoločenstvá zmiešaných javorovo-jaseňovo-lipových lesov na svahových, úžľabinových a roklínových sutinách. Vyskytujú sa na vápencovom podloží alebo na minerálne bohatších silikátových horninách. Veľkú diverzitu drevín zvyšuje prímes druhov z kontaktných zonálnych spoločenstiev. Krovinné poschodie je bohaté vyvinuté. V synúzii bylín sa dominantne uplatňujú nitrofilné a heminitrofilné druhy.

Druhové zloženie: *Abies alba*, *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *Carpinus betulus*, *Fagus sylvatica*, *Fraxinus excelsior*, *Picea abies*, *Quercus petraea*, *Ribes alpinum*, *Taxus baccata*, *Tilia cordata*, *T. platyphyllos*, *Ulmus glabra*, *Aconitum moldavicum* (endemit), *A. variegatum*, *A. vulparia*, *Actaea spicata*, *Alliaria petiolata*, *Aruncus vulgaris*, *Campanula rapunculoides*, *Chelidonium majus*, *Clematis alpina*, *Cortusa matthioli*, *Cystopteris montana*, *C. sudetica*, *Geranium robertianum*, *Hesperis matronalis* subsp. *nivea* (endemit), *Lamium maculatum*, *Lunaria rediviva*, *Mercurialis perennis*, *Phyllitis scolopendrium*, *Polystichum aculeatum*, *Urtica dioica*.

Ohrozenosť: umelé zalesňovanie, odstraňovanie suchých a odumierajúcich stromov, poľnohospodárske a lesnícke činnosti, invázia druhov, lyžiarske areály, dopravné siete.

Výskyt: Často maloplošné biotopy sutinových lesov sú rozšírené od kolínneho stupňa po horský stupeň v nadmorských výškach 150 – 1100 (1 200) m. V okrese Myjava sa nachádzajú najmä v katastrálnych územiach Polianka, Priepasné, Jablonka, Podkylava, Krajné (Obr. 1. 2), Hrašné, Rudník.

Obrázok č. 1.4: Lipovo-javorový sutinový les v rokline v k. ú. Krajné

Reháčková, T., 2018

Ls5.1. Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy

Fytocenológia: Zväz Fagion Luquet 1926, podzväz EuFagenion Oberd. 1957: Carici pilosae-Fagetum Oberd. 1957, Dentario bulbiferae-Fagetum (Zlatník 1935) Hartmann 1953, Dentarioenneaphylli-Fagetum Oberd. ex W. et A. Matuszkiewicz 1960, Dentario glandulosae-Fagetum Matuszkiewicz ex Guzikowa et Kornaš 1969, Festuco drymejae-Fagetum Magic 1978, Symphyto cordati-Fagetum Magic 1978, Melittio-Fagetum Soó (1962) 1971.

Štruktúra a ekológia: Mezotrofné a eutrofné porasty nezmiešaných bučín a zmiešaných jedľovo-bukových lesov spravidla s bohatým, viacvrstvovým bylinným podrastom tvoreným typickými lesnými sciofytmami s vysokými nárokmi na pôdne živiny. Vyskytujú sa na rôznom geologickom podloží, miernejších svahoch s menším sklonom do 20°, na stredne hlbokých až hlbokých, štruktúrnych, trvalo vlhkých pôdach s dobrou humifikáciou, najmä typu kambizemí. Porasty sú charakteristické vysokým zápojom drevín, pri podhorských bučinách s chýbajúcim alebo slabo vyvinutým krovinným poschodím. Pri hromadení bukového opadu je typická nízka pokryvnosť bylinnej vrstvy do 15 %.

Druhové zloženie: *Abies alba*, *Acer pseudoplatanus*, *Daphne mezereum*, *Fagus sylvatica*, *Lonicera xylosteum*, *Ribes uva-crispa*, *Aconitum moldavicum* (endemit), *Actaea spicata*, *Asarum europaeum*, *Athyrium filix-femina*, *Bromus benekenii*, *Carex pilosa*, *Cyclamen fatrense* (endemit), *Dentaria bulbifera*, *D. enneaphylos*, *D. glandulosa* (endemit), *Dryopteris filix-mas*, *Festuca altissima*, *F. drymeja*, *Galeobdolon luteum* agg., *Galium odoratum*, *Geranium robertianum*, *Hordelymus europaeus*, *Isopyrum thalictroides*, *Lilium martagon*, *Melica nutans*, *M. uniflora*, *Mercurialis perennis*, *Myosotis sylvatica* agg., *Oxalis acetosella*, *Paris quadrifolia*, *Poa nemoralis*, *Polygonatum verticillatum*, *Prenanthes purpurea*, *Pulmonaria obscura*, *Rubus hirtus*, *Salvia glutinosa*, *Sanicula europaea*, *Senecio ovatus*, *Symphytum cordatum* (endemit), *S. tuberosum*, *Tithymalus amygdaloides*, *Veronica montana*, *Viola reichenbachiana*.

Ohrozenosť: umelé zalesňovanie, odstraňovanie suchých a odumierajúcich stromov, poľnohospodárske a lesnícke činnosti.

Výskyt: Veľkopoľne a hojne sú rozšírené v podhorskom a horskom stupni, v nadmorskej výške 300 – 1 200 m n. m., v okrese Myjava sa nachádzajú v k. ú. Brestovec a Stará Myjava.

Ls5.2. Kyslomilné bukové lesy

Fytocenológia: Zväz Luzulo-Fagion Lohmeyer et R.Tx. in R.Tx. 1954: Calamagrostio villosae-Fagetum Mikiška 1972, Luzulo-Fagetum Meusel 1937, Poo chaixii-Fagetum Šomšák 1979.

Štruktúra a ekológia: Acidofilné bukové porasty sa nachádzajú v nižších polohách, na minerálne chudobných horninách (žuly, ruly, kremence, fylity, kryštalické bridlice, kyslé vulkanity, flyšové pieskovce a i.), sú floristicky chudobné, so stálou prímiesou duba, miestami aj jedle. Pôdy sú väčšinou plytké, skeletnaté rankre. Vo vyšších polohách sú bukové a zmiešané smrekovo-jedľovo-bukové lesy na všetkých geologických podložiach, ale na pôdach minerálne nenasýtených, náchylných k podzolizácii. Krovinné poschodie je slabo vyvinuté, tvoria ho najmä zmladzujúce jedince hlavných drevín. V poschodí bylín prevažujú acidofilné a oligotrofné druhy, pokryvnosť typických bučinných druhov je nižšia.

Druhové zloženie: *Abies alba*, *Betula pendula*, *Fagus sylvatica*, *Picea abies*, *Pinus sylvestris*, *Quercus petraea* agg., *Avenella flexuosa*, *Calamagrostis arundinacea*, *C. villosa*, *Dryopteris carthusiana*, *D. dilatata*, *Hieracium murorum* agg., *Luzula luzuloides*, *L. pilosa*, *Maianthemum bifolium*, *Melampyrum pratense*, *Oxalis acetosella*, *Poa nemoralis*, *Polygonatum verticillatum*, *Vaccinium myrtillus*.

Ohrozenosť: umelé zalesňovanie, odstraňovanie suchých a odumierajúcich stromov, poľnohospodárske a lesnícke činnosti.

Výskyt: V podhorskom a horskom stupni v 350 – 1 200 (1 400) m n. m. V okrese Myjava sa nachádzajú len ostrovčekovito, v severnej časti k. ú. Myjava, Brestovec, Stará Myjava.

Ls5.4. Vápnomilné bukové lesy

Fytocenológia: Zväz Fagion Luquet 1926, pod-zväz Cephalanthero-Fagenion R.Tx. in R.Tx. et Oberd. 1958: Cephalanthero-Fagetum Oberd. 1957, Seslerio-Fagetum Moor 1952, Campanulocarpaticae-Fagetum Jurko 1975, Carici albae-Fagetum Moor 1952, Seslerio heufleranae-Quercetum petraeae Šomšák et Háberová 1979, Clematido alpinae-Fagetum (Sillinger 1933) Fajmonová et Uhlířová-Šimeková 1981, Poo stiriaca-Fagetum Zukrigl 1973.

Štruktúra a ekológia: Bukové alebo zmiešané (dub, jedľa, smrek, borovica, javory) lesy s prevahou buka na strmých skalnatých svahoch s rendzinovými pôdami na podloží karbonátových hornín budovaných z vápencov, dolomitov, travertínov a vápnitých flyšov. V nižších polohách sa nachádzajú na chladných expozíciách, v stredných, kde majú optimum, na všetkých a vo vyšších polohách predovšetkým na južných expozíciách. Spravidla býva prítomné druhovo bohaté krovinové poschodie. V bylinnej vrstve sa mozaikovitým uplatňujú druhy rôznych ekologických skupín – lesostepné vápnomilné, mezotrofné, ale aj oligotrofné druhy a prvky kvetnatých bučín.

Druhové zloženie: *Abies alba*, *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *Fagus sylvatica*, *Picea abies*, *Pinus sylvestris*, *Quercus petraea* agg., *Sorbus aria* agg., *Swida sanguinea*, *Taxus baccata*, *Tilia cordata*, *Aconitum vulpina*, *A. moldavicum*, *Adenophora liliifolia*, *Aquilegia vulgaris*, *Calamagrostis varia*, *Campanula carpatica*, *C. persicifolia*, *C. rapunculoides*, *Cardaminopsis arenosa* agg., *Carduus glaucinus*, *Carex alba*, *C. digitata*, *C. montana*, *Cephalanthera damasonium*, *C. rubra*, *Cirsium erisithales*, *Clematis alpina*, *Corallorhiza trifida*, *Cortusa matthioli*, *Cyclamen fatrense*, *Cypripedium calceolus*, *Epipactis microphylla*, *E. muelleri*, *Hedera helix*, *Laserpitium latifolium*, *Lilium martagon*, *Pimpinella major*, *Pleurospermum austriacum*, *Poa stiriaca*, *Rubus saxatilis*, *Sesleria albicans*, *S. heufleriana*, *Solidago virgaurea*, *Valeriana tripteris*, *Vincetoxicum hirsutifolium*.

Ohrozenosť: umelé zalesňovanie, odstraňovanie suchých a odumierajúcich stromov, poľnohospodárske a lesnícke činnosti, lyžiarske areály.

Výskyt: V pohoriach tvorených karbonátovými horninami, v podhorskom stupni, v nadmorskej výške 300 – 600 m n.m. V okrese Myjava sa nachádzajú v k. ú. Turá Lúka, Brezová pod Bradlom, Krajné, Jablonka.

X9 Porasty nepôvodných drevín

Fytocenológia: Jednotka nemá fytocenologické vymedzenie. Výnimku tvoria porasty agátov zaradené do zväzov Chelidonio-Robinion Hadač et Sofron 1980 a Balloto nigrae-Robinion Hadač et Sofron 1980.

Štruktúra a ekológia: Plantáže introdukovaných drevín alebo porasty spontánne sa šíriacich nepôvodných krov a stromov. Pre výsadby je typický pravidelný spon stromov a rovnovekosť porastov. Bylinný podrast v lepšom prípade zodpovedá pôvodnému lesu, väčšinou je však silno zmenený buď spôsobom hospodárenia (napr. topoľové kultúry), alebo sa viac prejavuje vlastný vplyv dreviny (napr. v porastoch agátu).

Druhové zloženie: *Acer tataricum*, *Alnus alnobetula*, *Castanea sativa*, *Fraxinus pennsylvanica*, *Juniperus communis*, *Lycium barbarum*, *Negundo aceroides*, *Pinus nigra*, *Populus x canadensis*, *Quercus rubra*, *Robinia pseudoacacia*, *Syringa vulgaris*.

Ohrozenosť: poľnohospodárske činnosti, invázia druhov, dopravné siete.

Výskyt: Často vo forme líniových porastov okolo dopravných línii, ale aj ako výsadba na okraji miest. V záujmovom zemí sú to najmä porasty topoľov a jaseňov v alúviách tokov.

Lk Lúky a pasienky

Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky

Fytocenológia: Zväz Arrhenatherion elatioris Koch 1926: Arrhenatheretum elatioris J. Braun 1915, Trifolium-Festucetum rubrae Oberd. 1957, Poo-Trisetetum Knapp 1951, Potentillo albae-Festucetum rubrae Blažková 1979, Phyteumato-Festucetum Passarge 1968.

Štruktúra a ekológia: Hnojené, jedno- až dvojkosné lúky s prevahou vysokosteblových, krmovínarsky hodnotných tráv (*Arrhenatherum elatius*, *Alopecurus pratensis*, *Trisetum flavescens*, *Anthoxanthum odoratum*, *Festuca rubra*) a bylín. Ekologické spektrum ich výskytu je pomerne široké – vyskytujú sa od vlhkých stanovišť až po suchšie stanovišťa v teplejších oblastiach, s čím je úzko prepojená ich pomerne veľká variabilita. Ich zloženie sa mení podľa ekologickej charakteristiky stanovišťa a spôsobu obhospodarovania. Sú druhovo bohaté. Vyskytujú sa v alúviách veľkých riek, na svahoch, násypoch, na miestach bývalých polí, na zatravnovaných úhoroch a v ovocných sadoch – na slabo kyslých až neutrálnych, stredne hlbokých až hlbokých, mierne vlhkých až mierne suchých pôdach s dobrou zásobou živín. Machové poschodie je slabo vyvinuté.

Druhové zloženie: *Achillea millefolium*, *Agrostis capillaris*, *Arrhenatherum elatius*, *Avenula pubescens*, *Bromus hordeaceus*, *Campanula patula*, *Carum carvi*, *Cerastium holosteoides*, *Crepis biennis*, *Dactylis glomerata*, *Dactylorhiza sambucina*, *Festuca rubra*, *Galium mollugo*, *Geranium pratense*, *Heracleum sphondylium*, *Jacea pratensis*, *J. pseudophrygia*, *Knautia arvensis*, *Leontodon hispidus*, *Lotus corniculatus*,

Orchis morio, *O. mascula* subsp. *signifera*, *Orchis ustulata* subsp. *aestivalis*, *Ornithogalum umbellatum*, *Pastinaca sativa*, *Phleum pratense*, *Pimpinella major*, *Plantago lanceolata*, *Poa pratensis*, *Ranunculus acris*, *Rhinanthus minor*, *Saxifraga granulata*, *Silene vulgaris*, *Tragopogon orientalis*, *Trifolium dubium*, *T. pratense*, *Trisetum flavescens*, *Veronica chamaedrys*. Na vlhšie stanovišťa prenikajú *Alopecurus pratensis*, *Colchicum autumnale*, *Festuca pratensis*, *Holcus lanatus*, *Lychnis flos-cuculi*, *Potentilla alba*, *Ranunculus repens*, *Sanguisorba officinalis*, zatiaľ čo suchšie a teplejšie stanovišťa indikujú *Bromus erectus*, *Campanula glomerata*, *Daucus carota*, *Festuca rupicola*, *Primula veris*, *Ranunculus bulbosus*, *Salvia pratensis*, *Sanguisorba minor*, častý je výskyt *Orchis militaris* a *Ophrys insectifera*.

Ohrozenosť: zmena spôsobu obhospodarovania, opustenie, nevyužívanie pastvín.

Výskyt: Od nížinného až po montánnu stupeň, rozšírené na území celého okresu Myjava.

Obrázok č. 1.5: Suchší variant biotopu nížinné a podhorské kosné lúky so *Salvia pratensis* na južnom svahu v k. ú. Rudník

Reháčková, T., 2018

Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky

Fytocenológia: Lk3a – zväz *Cynosurion cristati* R.Tx. 1947, podzväz *Lolio-Cynosurenion* Jurko 1974: *Lolio-Cynosuretum cristati* R.Tx. 1937, *Trifolio repentis-Lolietum* Krippelová 1967; Lk3b – podzväz *Polygalo-Cynosurenion* Jurko 1974: *Anthoxantho-Agrostietum tenuis* Sillinger 1933, *Festuco-Cynosuretum cristati*

Tüxen in Bükker 1942, *Luzulo-Cynosuretum cristati* Meisl 1961; Lk3c – zväz *Poion alpinae* Oberd. 1950: *Alchemilletum pastoralis* Szafer et al. 1927; *Agrostiovulgaris-Poetum alpinae* Bělohávková msc.

Štruktúra a ekológia: Lk3a Svieže krátkosteblové, intenzívne spásané pasienky na hlbších, vodou a živinami dobre zásobených pôdach – tzv. „mätonohové pasienky“. Rozšírené sú od nížin po stredný horský stupeň na rovinatých až mierne sklonených miestach v alúviách potokov a riek, v blízkosti napájadiel, na miestach oddychu zvierat a v niektorých rekultivovaných, intenzívne využívaných oplôtkoch (oplotené pasienky). Svojím druhovým zložením sa im podobajú pravidelne košarované porasty v chladnejších horských oblastiach. Lk3b Extenzívne až polointenzívne, nízkosteblové, kvetnaté až monotónne (intenzívne spásané a hnojené stanovišťa) pasienky a nehnojené, po kosbe spásané jednokosné lúky. Rozšírené sú v pahorkatinovom až horskom stupni na rôznych geologických substrátoch, na nezamokrených, plytkých až stredne hlbokých pôdach s nižším obsahom živín. Pôdna reakcia je slabokyslá až kyslá. Stanovišťa sú prevažne svahovité. Lk3c Vysokohorské, intenzívne ušľapávané nízkosteblové pasienky na vápencových horninách, v ktorých sa nachádzajú viaceré krmovinársky hodnotné druhy tráv známe z nižších polôh. Rozšírené sú prevažne na rovnejších miestach v okolí salašov a napájadiel, ostrokovito ich však možno nájsť aj na teplejších, pred vetrom chránených strmších svahoch. Pôdy sú hlbšie, dostatočne vlhké, dobre zásobené živinami.

Druhové zloženie: Lk3a – *Agrostis capillaris*, *Bellis perennis*, *Carex hirta*, *Cynosurus cristatus*, *Festuca pratensis*, *F. rubra*, *Lolium perenne*, *Phleum pratense*, *Plantago major*, *Poa annua*, *P. pratensis*, *P. trivialis*, *Potentilla anserina*, *P. reptans*, *Ranunculus acris*, *R. repens*, *Taraxacum* sp., *Trifolium repens*, v panónskej oblasti aj *Cynodon dactylon*, *Festuca pseudovina* a *Lotus tenuis*. Lk3b – *Agrostis capillaris*, *Alchemilla* sp., *Anthoxanthum odoratum*, *Briza media*, *Campanula patula*, *Carex caryophylla*, *C. pallescens*, *Carlina acaulis*, *Cruciata glabra*, *Dactylorhiza sambucina*, *Euphrasia rostkoviana*, *Festuca pratensis*, *F. rubra*, *Gymnadenia conopsea*, *Hypericum maculatum*, *Leontodon hispidus*, *Linum catharticum*, *Luzula campestris*, *Orchis morio*, *Pilosella bauginii*, *P. officinarum*, *Pimpinella saxifraga*, *Polygala vulgaris*, *Primula elatior*, *Ranunculus polyanthemus*, *Tithymalus cyparissias*, *Viola canina*, *V. hirta*. Na teplejších miestach prístupujú *Anthyllis vulneraria*, *Festuca rupicola*, *Prunella laciniata* a na kyslejších *Nardus stricta* a *Potentilla erecta*. Lk3c – *Agrostis capillaris*, *Achillea millefolium* subsp. *alpestris*, *Alchemilla* sp., *Anthoxanthum odoratum*, *Avenula planiculmis*, *Campanula serrata*, *Carex sempervirens*, *Cerastium fontanum*, *Cirsium erisithales*, *Deschampsia cespitosa*, *Festuca pratensis*, *F. rubra*, *F. tatrae*, *Leontodon autumnalis*, *L. hispidus*, *Ligusticum mutellina*, *Nardus stricta*, *Phleum rhaeticum*, *Plantago media*, *Poa alpina*, *Potentilla aurea*, *Senecio subalpinus*, *Taraxacum* sect. *Alpina*, *Thymus pulcherrimus* subsp. *carpathicus*, *Trifolium badium*, *T. orbiculatum*, *T. pratense* subsp. *kotulae*.

Ohrozenosť: zmena spôsobu obhospodarovania, opustenie, nevyužívanie pastvín.

Výskyt: Mätonohové pasienky sú roztrúsene rozšírené vo viacerých stupňoch od nížin po horský stupeň. V okrese Myjava sú najmä v k. ú.: Podkylava, Krajné, Polianka, Jablonka, Priepasné, Rudník.

Vo Vodné biotopy

Vo4 Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculion fluitantis* a *Callitriche-Batrachion*

Fytocenológia: Zväz *Ranunculion fluitantis* Neuhäusl 1959 (syn. *Batrachion fluitantis* Neuhäusl 1959): spoločenstvo s *Batrachium penicillatum*, *Beruletum submersae* Roll 1939, *Sparganio-Potametum pectinati* Hilbig 1971, *Groenlandietum densae* Segal 1965, *Potametum nodosi* Passarge 1964.

Štruktúra a ekológia: Druhovo chudobné spoločenstvá vodných makrofytov, ktoré osídľujú korytá tečúcich vôd (bystriny, potoky, nížinné rieky), prípadne periodicky prietochné toky. Porasty sú jedno-až dvojvrstvové, tvorené predovšetkým ponorenými a čiastočne na hladine vzplývavými druhmi, zakorenenými v subhydrických pôdach. Veľká ekologická plasticita druhov sa môže prejavovať v zmene štruktúry porastov počas roka, pričom najmä intenzita prúdenia ovplyvňuje horizontálne rozloženie porastov. Mnohé druhy sú morfológicky premenlivé (napr. *Callitriche f. terrestris*, *C. f. submersa*, *Berula erecta f. submersa*, *Butomus umbellatus f. vallisneriifolia*, *Sparganium emersum fluitans* a *f. natans*) v závislosti od výšky vodného stĺpca a prúdenia. Porasty sú často vo forme procenóz a vzhľadom na veľkú ekologickú variabilitu viacerých druhov (*Elodea canadensis*, *Potamogeton pectinatus*, *Berula erecta*) bývajú nejednotne zaraďované vo fytocenologickom systéme. Mapovacia jednotka je rozšírená od montánneho stupňa a zasahuje až do nížin. Ťažiskom výskytu sú horné toky (rhitral – relatívne nízka teplota vody, rýchle prúdenie, vysoký a konštantný obsah kyslíka,

vysoká priehľadnosť vody, hrubozrnný sediment, prevládajúce erózne procesy, nerovno-merné krátkodobé rozkolísané prietoky) a stredné toky, ktorých vegetácia je veľmi sporadická. Prevažujú vodné machorasty (*Fontinalis antipyretica*, *Rhynchostegium riparioides*), z cievnatých rastlín sú to najmä *Batrachium penicillatum* a druhy rodu *Callitriche*. Korytá dolných tokov (potamal – relatívne vysoké teploty vody, pomalé prúdenie, malý obsah kyslíka, nízka priehľadnosť, jemnozrnný sediment, sedimentačné procesy, vyrovnané prietoky s periodickými záplavami) zarastajú veľmi rôznorodo v závislosti od lokálnych ekologických podmienok a manažmentu. Často makrofytná vegetácia úplne chýba. V sublitorálnom leme väčších pomalých tokov, najmä v zátokách, môžu rásť ponorené rozvoľnené porasty druhov *Potamogeton pectinatus*, *P. perfoliatus*, *P. crispus*, *Zannichellia palustris*, *Elodea canadensis*, *E. nuttallii* i., prípadne formácie s listami vzplývajúcimi na hladine, ako napr. *Potamogeton nodosus*, *Sparganium emersum*, *Sagittaria sagittifolia*, *Butomus umbellatus*, *Batrachium aquatile*.

Druhové zloženie: *Batrachium aquatile*, *B. fluitans*, *B. penicillatum*, *Berula erecta*, *Butomus umbellatus* f. *vallisneriifolia*, *Callitriche* sp., *Groenlandia densa*, *Potamogeton crispus*, *P. nodosus*, *P. pectinatus*, *P. perfoliatus*, *Sagittaria sagittifolia* f. *vallisneriifolia*, *Sparganium emersum*, *Zannichellia palustris*. Z machorastov sú typické *Fontinalis antipyretica* a *Rhynchostegium riparioides*.

Ohrozenosť: hnojenie, zmena vodného režimu všeobecne, iné antropogénne podmienené zmeny vodného režimu územia, eutrofizácia, invázia druhov.

Výskyt: Roztrúsene na celom území okresu Myjava.

Vo5 Oligotrofné až mezotrofné vody s bentickou vegetáciou chár

Fytocenológia: Zväz *Nitellion syncarpae-tenuissimae* Krause 1969: *Nitelletum mucronatae* Tomaszewicz ex Hrivnák et al. 2001; – zväz *Charion fragilis* Krausch 1964: *Charetum fragilis* Fijałkowski 1960, *Charetum hispidae* Corillion 1957, *Charetum contrariae* Corillion 1957, *Charetum tomentosae* Corillion 1957, *Nitellopsidetum obtusae* Dąbska 1961; – zväz *Charion vulgaris* (Krause et Lang 1977) Krause 1981: *Charetum vulgaris* Corillion 1957; – zväz *Nitellion flexilis* Dąbska 1966: *Nitelletum flexilis* Corillion 1957; *Charetum braunii* Corillion 1957, *Nitelletum translucens* Corillion 1957; – zväz *Charion canescentis* Krausch 1964: *Charetum canescentis* Corillion 1957

Štruktúra a ekológia: Pod vodnou hladinou ponorené porasty makroskopických rias – chár. Stielka sa svojím tvarom podobá na stonku a listy (konáriky) cievnatých rastlín, v dne je prichytená rozkonáreným rhizoidom. Spoločenstvá tvoria prevažne homogénne zapojené porasty buď nízkeho vzrastu (*Charetum fragilis*), alebo môžu prerastať aj celý vodný stĺpec až do hĺbky 2 m (*Charetum hispidae*).

Druhové zloženie: Druhovo sú veľmi chudobné, nezriedka jedno druhové, konkurenčne slabé a ich výskyt na stanovišti je efemérny. Najčastejšími sprievodnými druhmi sú vodné a močiarne druhy. Chary osídľujú priezračné toky a prameniská, periodické mokrade, ale predovšetkým stojaté vody od veľmi plytkých až po hlboké jazerá. V súčasnosti sú často pionierskymi spoločenstvami v nových antropogénnych biotopoch, ako sú zaplavené ťažobné jamy, rybníky a kanály. Z hľadiska prítomnosti živín mnohé chary preferujú oligo-, prípadne dystrofné až mezotrofné stanovištia, ale niektoré sú typické pre eutrofné vody.

Ohrozenosť: zmena vodného režimu všeobecne, iné antropogénne podmienené zmeny vodného režimu územia, prírodné zmeny ekosystémov, eutrofizácia.

Výskyt: Najmä v nížinných častiach okresu Myjava.

Br Nelesné brehové porasty

Br6 Brehové porasty deväťsilov

Fytocenológia: Zväz *Petasition officinalis* Sillinger 1933: *Agropyro caninae-Petasitetum kabli-kiani* Pawłowski et Walas 1949, *Petasitetum officinalis glabratum* Sillinger 1933, *Chrysosplenio alter-nifolii-Petasitetum hybridum* Hadač et Soldán 1989, *Chaerophyllo-Petasitetum albi* Sýkora et Hadač 1984; – zväz *Rumicion alpini* Rübél ex Klika in Klika et Hadač 1944: *Aconito firmi-Rumicetum alpini* Unar in Unar, Unarová et Šmarda 1985.

Štruktúra a ekológia: Príbrežné spoločenstvá s deväťsilmi (*Petasites kablikianus*, *P. hybridus*, menej *P. x interscendens*) alebo *Rumex alpinus* tvoria fyziognomicky jednotné, husté, zapojené viacvrstvové porasty. Hlavnú vrstvu porastov tvoria rozprestreté čepele listov dominantných druhov vo výške 100 – 160 cm, na živných pôdach aj vyššie. Vyskytujú sa na prirodzených, poloprirodzených až ruderalizovaných stanovištiach na brehoch vodných tokov v horských oblastiach, menej na podsvahových prameniskách a v zamokrených

porastoch nivných lúk a v priekopách popri cestách. V druhovo pozmenených a ruderalizovaných formách zostupujú pozdĺž vodných tokov do pahorkatín, výnimočne až do nížin.

Druhovú zloženie: *Aegopodium podagraria*, *Angelica sylvestris*, *Carduus personata*, *Crepis paludosa*, *Geranium phaeum*, *Geum rivale*, *Chaerophyllum aromaticum*, *Ch. hirsutum*, *Chrysosplenium alternifolium*, *Myosotis scorpioides*, *Orobancha flava*, *Petasites albus*, *P. hybridus*, *P. kablikianus*, *Poa trivialis*, *Primula elatior*, *Roegneria canina*, *Rumex alpinus*, *Stellaria nemorum*.

Ohrozenosť: zmena vodného režimu všeobecne, iné antropogénne podmienené zmeny vodného režimu územia, úprava a spevňovanie koryt tokov a brehov.

Výskyt: Najmä v severných k. ú. okresu Myjava, napr. Stará Myjava, Vrbovce, Brestovec, severná časť k. ú. Myjava.

Obrázok č. 1.6: Kvitnúci porast *Petasites albus* v nive potoka Rudník v k. ú. Rudník

Reháčková, T., 2018

Pr Prameniská

Pr3 Penovcové prameniská

Fytocenológia: Zväz Cratoneurion commutati Koch 1928: Cratoneuretum falcati Gams 1927, Cratoneuro-Saxifragetum aizoidis Hadač 1956; zväz Lycopodo-Cratoneurion commutati Hadač 1983: Pellio endivii foliae-Cratoneuretum commutati Rivola 1982, Cratoneuretum filicino-commutati (Kuhn 1937) Philippi et Oberd. 1977, Cochleario pyrenaicae-Cratoneuretum commutati (Oberd. 1957) T. Müller 1969, Eucladietum verticillati Al-lorge ex Braun 1968; – okrajovo iniciálne spoločenstvá zväzu Caricion davallianae Klika 1934: Carici flavae-Cratoneuretum filicini Kovács et Felföldy 1958 a zväzu Calthion R.Tx. 1937 em. Balátová-Tuláčková 1978: Cirsietum rivularis Nowiński 1927 eriophoretosum latifolii Balátová-Tuláčková 1973 a equisetetosum telmateiae Hájek 1998

Štruktúra a ekológia: Maloplošne rozšírené spoločenstvá vápencových pramenísk s alkalickou a chladnou vodou bohatou na kyslík a rozpustené kationy vápnika, ktoré sa vyzrážajú a usádzajú v palískoch machorastov a na stielkach pečeňoviek. Na okrajoch pramenísk a na miestach s pomalšie tečúcou vodou sú spoločenstvá zväzu najčastejšie v kontakte so slatinnými porastmi zväzu Caricion davallianae.

Druhovú zloženie: *Allium schoenoprasum* subsp. *alpinum*, *Arabis soyeri*, *Bellidiastrum michelii*, *Blysmus compressus*, *Cardamine amara* subsp. *amara*, *Carex brachystachys*, *C. flacca* subsp. *claviformis*, *C. flacca* subsp. *flacca*, *C. lepidocarpa*, *Chrysosplenium alternifolium*, *Circaea lutetiana*, *Cochlearia pyrenaica* DC., *Cortusa matthioli*, *Epipactis palustris*, *Eupatorium cannabinum*, *Parnassia palustris*, *Pinguicula alpina*, *P. vulgaris*, *Primula farinosa*, *Saxifraga aizoides*, *Scrophularia umbrosa*, *Silene pusilla*, *Stellaria alsine*, *Swertia perennis* subsp. *perennis*, *Tofieldia calyculata*, *Tozzia carpathica* subsp. *carpathica* (endemit), *Veronica beccabunga*, *Viola biflora*. Významnou kvalitatívnou a kvantitatívnou zložkou porastov sú machorasty, napr. *Aneura pinguis*, *Bryum pseudotriquetrum*, *Conocephalum conicum*, *Crato-neuron filicinum*, *Eucladium*

verticillatum, *Palus-triella commutata*, *P. decipiens*, *Philonotis calcarea*, *P. seriata*, *Preissia quadrata*, *Scapania undulata*, *Thuidium philibertii* a iné.

Ohrozenosť: hnojenie, zalesňovanie, zmena vodného režimu všeobecne, iné antropogénne podmienené zmeny vodného režimu územia, vysychanie, prírodné zmeny ekosystémov, hromadenie organického materiálu.

Výskyt: Jednotka sa viaže na penovce vo vápencových predhoriach Karpát a pozdĺž bradiel vo flyšovom pásme vonkajších Karpát.

Tr Teplo a suchomilné travinno-bylinné porasty

Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovišťa Orchideaceae)

Fytocenológia: Tr1a – zväz *Festucion valesiacae* Klika 1931: (častočne okrem biotopov na spraši a mladotretohorných vyvrelinách): *Erysimo-crepidifolii-Festucetum valesiacae* Klika 1933, *Carici humilis-Festucetum sulcatae* Klika 1951, *Festuco valesiacae-Stipetum capillatae* Sillinger 1931, *Pulsatillo pratensis-Festucetum valesiacae* Klika 1947, *Astragalo-Stipetum* Knapp 1944, *Ranunculo illyrici-Festucetum valesiacae* Klika 1931, *Scabioso suaveolentis-Caricetum humilis* Klika 1931;

Štruktúra a ekológia: Travinno-bylinné rastlinné spoločenstvá s dominanciou teplomilných, xero- a mezofilných druhov tráv, ostríc a sitín, jedno- a dvoj- a viacročných bylín, skoro na jar s účasťou kvitnúcich efemérnych druhov. Priestory medzi trsmi vyplňajú poliehavé kričky a polokričky. Porasty sa primárne nachádzali na plytkých karbonátových pôdach, ktoré v historickom vývoji vegetačného krytu neposkytovali podmienky na rozvoj lesných spoločenstiev. Druhotne sa rozšírili po vyrúbaní či vypaľovaní lesov, odplavení lesných pôd a následným extenzívnym pasienkovým a kosienkovým i pasienkovým Tr1b a c využitím odlesnených území. Xerothermné travinno-bylinné spoločenstvá Tr1d, tzv. pustáky, sa vyskytujú na žulách a rulách v nižších polohách na kryštaliniku v Malých Karpatoch.

Druhovú zloženie: Tr1a – *Achillea collina*, *A. nobilis*, *Allium flavum*, *Anthericum ramosum*, *Asperula cynanchica*, *Campanula sibirica*, *Carex humilis*, *Chondrilla juncea*, *Danthonia alpina*, *Dianthus praecox* subsp. *lumnitzeri* (endemit), *Festuca valesiaca*, *Helianthemum nummularium*, *Hippocrepis comosa*, *Inula ensifolia*, *Jurinea mollis*, *Linum tenuifolium*, *L. austriacum*, *Koeleria macrantha*, *Medicago falcata*, *M. lupulina*, *M. minima*, *Onosma tornensis*, *O. visianii*, *Orchis coriophora*, *O. morio*, *O. ustulata* subsp. *aestivalis*, *O. tridentata*, *Orobancha teucrii*, *Pilosella bauginii*, *Potentilla arenaria*, *Pseudolysimachion spicatum*, *Pulsatilla grandis* (anexový druh), *P. patens*, *Rhodax canus*, *Seseli osseum*, *Stipa capillata*, *S. joannis*, *Taraxacum erythrocarpum*, *Teucrium chamaedrys*, *Thlaspi jankae*, *Trifolium arvense*, *T. campestre*, *Trinia glauca*.

Tr1b – *Anacamptis pyramidalis*, *Avenula pubescens*, *Brachypodium pinnatum*, *Bromus erectus*, *B. monocladus* (endemit), *Buphthalmum salicifolium*, *Carduus glaucinus*, *Carex michelii*, *C. montana*, *C. flacca*, *Cirsium acaule*, *Cypripedium calceolus*, *Dactylorhiza sambucina*, *Dracocephalum austriacum* (anexový druh), *Festuca rupicola*, *Ferula sadleriana*, *Galium album*, *Gymnadenia conopsea*, *Leontodon hispidus*, *Linum flavum*, *Koeleria pyramidata*, *Orchis mascula* subsp. *signifera*, *O. militaris*, *Ophrys insectifera*, *O. apifera*, *O. holosericea*, *O. sphegodes*, *Phelipanche purpurea*, *Poa angustifolia*, *Prunella grandiflora*, *Serratula lycopifolia*, *Trautsteinera globosa*.

Tr1c – *Adonis vernalis*, *Agrimonia eupatoria*, *Brachypodium pinnatum*, *Briza media*, *Carex montana*, *Cirsium pannonicum*, *C. acaule*, *Dianthus carthusianorum*, *Festuca rupicola*, *Fragaria viridis*, *Galium verum*, *Leontodon hispidus*, *Medicago falcata*, *Plantago media*, *Poa angustifolia*, *Potentilla heptaphylla*, *Prunella grandiflora*, *Securigera varia*, *Teucrium chamaedrys*, *Veronica teucrium*.

Tr1d – *Acetosella vulgaris*, *Antoxanthum odoratum*, *Carex praecox*, *Crinitina linosyris*, *Dianthus pontederiae*, *Jasione montana*, *Koeleria macrantha*, *Linaria genistifolia*, *Luzula campestris*, *Phleum phleoides*, *Pulsatilla pratensis* subsp. *flavescens*, *Poa angustifolia*, *P. bulbosa*, *Potentilla argentea*, *P. rupestris*, *Saxifraga bulbifera*, *Steris viscaria*, *Veronica verna*.

Ohrozenosť: zmena spôsobu obhospodarovania, hnojenie, opustenie, nevyužívanie pastvín, zalesňovanie, lomy, povrchová ťažba a úprava kameňa, prírodné zmeny ekosystémov, hromadenie organického materiálu, invázia druhov.

Výskyt: Na vápencovom a dolomitovom podloží a na kryštaliniku v kolínnom a nižšom horskom vegetačnom stupni, nížiny a kotliny – úpätia priľahlých pohorí.

Tr2 Subpanónske travinnobylinné porasty

Fytocenológia: Tr2a – zväz Festucion valesiacaе Klika 1931 p. p.: Festuco valesiacaе-Stipetum capillatae Sillinger 1931, Ranunculo illyrici-Festucetum valesiacaе Klika 1931, Campanulo sibiricae-Festucetum sulcatae Michalko 1957, Erysimoerysimoidis-Festucetum valesiacaе Klika 1937, Pulsatillo-Festucetum sulcatae (Dostál 1933) Soó1963; Tr2b – zväz Asplenio-Festucion glaucae Zólyomi 1936: Inulo oculi christi-Festucetum pseudodalmaticaе Májovský et Jurko 1956, Minuartio glomeratae-Festucetum pseudodalmaticaе Klika 1938, Poetum scabrae Zólyomi 1936

Štruktúra a ekológia: Travinno-bylinné porasty, v ktorých dominujú trsnaté hemikryptofyty a druhy s plazivým podzemkom. V medzitrsových priestoroch sa nachádzajú hemikryptofyty s prízemnou listovou ružicou, chamaefyty, geofyty a terofyty. Porasty osídľujú plytké pôdy, humusovo-karbonátové na miernych vápencových a dolomitových svahoch alebo rankre na kryštaliniku a na mlado-treťohorných vyvrelinových podložiach (podjednotka Tr2b). Primárne sa nachádzajú na strmých skalnatých svahoch a skalných výstupoch. Na ich okraji sa tvoria komplexy s lemovými spoločenstvami. Biotopy sa v minulosti často využívali ako extenzívne pasienky.

Druhovú zloženie: *Achillea collina*, *A. nobilis*, *Adonis vernalis*, *Asplenium septentrionale*, *Aurinia saxatilis*, *Bothriochloa ischaemum*, *Campanula macrostachya*, *Carduus collinus* subsp. *collinus* (endemit), *Carex caryophyllaea*, *C. humilis*, *C. supina*, *Convolvulus cantabrica*, *Cruciata pedemontana*, *Crupina vulgaris*, *Chrysopogon gryllus*, *Festuca pseudodalmatica*, *F. valesiaca*, *F. rupicola*, *Hieracium racemosum*, *Herniaria incana*, *Inula oculus-christi*, *Koeleria macrantha*, *Linum tenuifolium*, *L. trigynum*, *Lychnis coronaria*, *Medicago minima*, *M. rigidula*, *Melampyrum pratense*, *Melica ciliata*, *Minuartia glomerata*, *M. hirsuta* subsp. *frutescens* (endemit), *Onosma visianii*, *Orchis tridentata*, *O. militaris*, *O. ustulata* subsp. *ustulata*, *Pilosella bauhini*, *Poa pannonica* subsp. *scabra*, *Potentilla arenaria*, *Pulsatilla grandis*, *Salvia aethiopis*, *Sanguisorba minor*, *Scabiosa ochroleuca*, *Seseli hippomarathrum*, *S. osseum*, *Stipa capillata*, *S. joannis*, *S. pulcherrima*, *S. transcarpatica* Klokov, *S. tirsia*, *Teucrium chamaedrys*, *T. scorodonia* subsp. *scorodonia*, *Trifolium pannonicum*, *T. ochroleucon*, *Medicago monspeliaca*, *Trinia glauca*, *Valerianella coronata*, *V. pumila*, *Verbascum x basneanum*, *Veronica jacquinii*, *Woodsia ilvensis*.

Ohrozenosť: opustenie, zalesňovanie, prírodné zmeny ekosystémov, hromadenie organického materiálu, invázia druhov.

Výskyt: Biotopy podjednotky Tr2a sa nachádzajú v kolínnom a nižšom horskom stupni v Bielych Karpatoch, zasahajú v rámci okresu Myjava do k. ú. Brestovec, Vrbovce, Stará Myjava.

Tr5 Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty

Fytocenológia: Tr5a – zväz Bromo pannonici-Festucion pallentis Zólyomi 1966 (syn. Seslerio-Festucion pallentis Klika 1931): Poo badensis-Caricetum humilis (Dostál 1933) Soó 1971, Poobadensis-Festucetum pallentis Klika 1931 (corr. Zólyomi 1966), Festuco pallentis-Caricetum humilis Sillinger 1930 corr. Gutermann et Mucina 1993; Tr5b – zväz Diantho lumnitzeri-Seslerion (Soó1971) Chytrý et Mucina in Mucina et Kolbek 1993: Alsino setaceae-Seslerietum calcariae Klika 1931, Carici humilis-Seslerietum calcariae Sillinger 1933, Dendranthemo-Seslerietum Grodzińska et Jasiewicz in Dzwonko et Grodzińska 1979, Saxifragoizo-Seslerietum calcariae Klika 1941, Alyssosaxatilis-Seslerietum variaе Unar in Vicherek et Unar 1971 ms., Helianthemo cani-Seslerietum calcariae Klika 1933, Drabo aizoidis-Seslerietum albicantis Mucina 199.

Štruktúra a ekológia: Všetky suché a teplomilné travinno-bylinné porasty otvorených, často skalnatých svahov na vápencoch a dolomitoch. Osídľujú skalnaté stupne a terasy, strmé svahy s plytkou pôdou typu rendzina. Podľa hrúbky pôdy sa na nich utvára mozaika rastlinných spoločenstiev od pionierskych porastov s dominanciou sukulentov až po zapojené travinno-bylinné porasty s dominanciou *Festuca* sp., *Carex humilis* a *Sesleria albicans*. Na južne exponované svahy prenikajú viaceré panónske teplomilné druhy, ako sú *Allium flavum*, *Fumana procumbens*, *Melica ciliata* a iné. Severne exponované strmé svahy s plytkou pôdou a skalné hrebienky sú osídľované skupinou dealpínskych a perialpínskych druhov, preferujúcich mezofilnejšie stanovišťa, chlad a polotieň.

Druhovú zloženie: *Aethionema saxatile*, *Allium flavum*, *A. senescens* subsp. *montanum*, *Anthericum ramosum*, *Asperula cynanchica*, *Asplenium ruta-muraria*, *A. trichomanes*, *Astragalus vesicarius* subsp. *albidus*, *Aurinia saxatilis*, *Biscutella laevigata*, *Bupleurum falcatum*, *Campanula sibirica*, *Carex humilis*, *Dianthus praecox* subsp. *pseudopraecox*, *Dianthus praecox* subsp. *lumnitzeri*, *Draba lasiocarpa*, *Echinops*

ritro subsp. *ruthenicus*, *Festuca pallens*, *Fumana procumbens*, *Galium glaucum*, *Globularia punctata*, *Rhodax canus*, *Jovibarba globifera* subsp. *hirta*, *Lotus borbasi*, *Melica ciliata*, *Minuartia setacea*, *Poa badensis*, *Potentilla arenaria*, *Sanguisorba minor*, *Saxifragapaniculata*, *Scorzonera austriaca*, *Sedum acre*, *S. sexangulare*, *Seseli hippomarathrum*, *S. osseum*, *Sesleria albicans*, *Stachys recta*, *Teucrium chamaedrys*, *T. montanum*, *Thlaspi montanum*, *Thymus praecox*, *Tithymalus cyparissias*. Pravidelne sa vyskytujú machorasty ako *Ceratodon purpureus*, *Ditrichum flexicaule*, *Encalypta streptocarpa*, *Tortella tortuosa* a iné.

Ohrozenosť: hnojenie, zalesňovanie, umelé zalesňovanie, lomy, povrchová ťažba a úprava kameňa, prírodné zmeny ekosystémov, hromadenie organického materiálu.

Výskyt: Vo vápencových a dolomitových oblastiach Karpát a ich predhoríach.

Ra Rašeliniská a slatiny

Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz (7230)

Fytocenológia: Zväz *Caricion davallianae* Klika 1934: *Juncetum subnodulosi* Koch 1926, *Eleocha-ritetum pauciflorae* Lűdi 1921, *Caricetum davallianae* Dutoit 1924, *Schoenetum ferruginei* Du Rietz 1925, *Seslerietum uliginosae* Palmgren 1916, *Valeriano simplicifoliae*-*Caricetum flavae* Pawłowski et al. 1960, *Carici flavae*-*Cratoneuretum filicini* Kovács et Felföldy 1958, *Carici flavae*-*Eriophoretum latifolii* Soó 1944; zväz *Sphagnowarnstorffiani-Tomenthypnion* Dahl 1957: *Sphagno-Caricetum lasiocarpae* Steffen 1931, *Sphagnowarnstorffiani-Caricetum davallianae* Rybníček 1984, *Sphagno warnstorffiani-Eriophoretum latifolii* Rybníček 1974, *Sphagno-Caricetum appropinquatae* (Šmarda 1948) Rybníček 1974.

Štruktúra a ekológia: Heliofilné spoločenstvá kalcitrofných rašelinísk a slatinných lűk extrémne bohatých na minerálne živiny. Půdy sú organogénne i minerálne, oglejené, bohaté na uhľičtany a sírany (vápennatý, horečnatý) s pomerne nízkou schopnosťou rašelinenia. Vyskytujú sa najčastejšie na svahových a podsvahových prameniskách, ale aj na okrajoch zazemňovaných vodných nádrží a na nivách. Reakcia stanovišťa je slabo bázická až neutrálna, pri prameniskových typoch môže byť i silne bázická. Sú to druhovo bohaté spoločenstvá s dominanciou nízkych ostríc a machorastov s výskytom mnohých vzácnych a ohrozených druhov. Fyziognómiu porastov určuje trsnatá *Carex davalliana* a páperníky rodu *Eriophorum*. Častý je výskyt orchideí rodu *Dactylorhiza*.

Druhové zloženie: *Blysmus compressus*, *Carex davalliana*, *C. dioica*, *C. hostiana*, *C. lepidocarpa*, *C. flava*, *C. distans*, *Dactylorhiza incarnata* subsp. *pulchella*, *D. incarnata* subsp. *incarnata*, *D. lapponica*, *D. majalis* subsp. *majalis*, *Eleocharis quinqueflora*, *Epipactis palustris*, *Eriophorum angustifolium*, *E. latifolium*, *Gymnadenia densiflora*, *Hippochaete variegata*, *Juncus subnodulosus*, *Orchis palustris*, *Parnassia palustris*, *Pedicularis palustris*, *P. sceptrum-carolinum*, *Pinguicula vulgaris*, *Polygala amarella*, *Primula farinosa*, *Salix rosmarinifolia*, *Schoenus ferrugineus*, *Sesleria caerulea*, *Succisa pratensis*, *Tofieldia calyculata*, *Trichophorum pumilum*, *Triglochin palustre*, *Valeriana dioica*, *V. simplicifolia*, kombinované s kyslomilnejšími druhmi zväzu *Sphagno-Tomenthypnion*: *Agrostis canina*, *Drosera rotundifolia*, *Oxycoccus palustris*, *Viola palustris*. Z machorastov jednotku charakterizujú *Bryum pseudotriquetrum*, *Calliergon stramineum*, *Campylium stellatum*, *Drepanocladus revolvens*, *Fissidens adianthoides*, *Helodium blandowii*, *Hypnum pratense*, *Paludella squarrosa*, *Philonotis calcarea*, *Tomenthypnum nitens*, niektoré rašelinníky a niekedy aj výskyt chár (*Chara* sp.).

Ohrozenosť: zmena spôsobu obhospodarovania, opustenie, nevyužívanie pastvín, zmena vodného režimu všeobecne

Výskyt: Vo všetkých karpatských kotlinách, zriedkavo na nížinách.

Sk Skálne a sutinové biotopy

SK8 Nesprístupnené jaskynné útvary (8310)

Fytocenológia: Zväz *Erysimo wittmannii*-*Hackelion deflexae* Bernátová 1986: *Hackeliodeflexae*-*Chenopodietum foliosi* Bernátová 1986, *Poo nemoralis*-*Hackelietum deflexae* Bernátová 1991, *Arenario serpyllifoliae*-*Descurainietum sophiae* Bernátová 1991, *Podospermo laciniati*-*Stipetum joannis* Bernátová 1991, *Taraxaco laevi-gati*-*Sisymbrietum austriaci* Bernátová 1991, *Arabido turritae*-*Sisymbrietum strictissimi* Bernátová 1991, *Cortuso matthioli*-*Papaveretum tatrici* Bernátová 1991, spoločenstvo s *Lappula squarrosa*.

Štruktúra a ekológia: Mapovacia jednotka Sk8a tak, ako je navrhnutá v Natura 2000, nie je charakterizovaná

floristicky. V rámci nej sa mapujú neprístupné jaskynné útvary vrátane jaskynných vôd (napr. vyvieracky). Význam pre zaradenie do jednotky majú živočíšne druhy, najmä zo skupiny bezstavovcov, napr. chrobáky čeľade Bathyscinae a Trechinae a vodné kôrovce (Isopoda, Amphipoda, Syncarida, Copepoda). Osobitný význam majú jaskyne slúžiace ako zimoviská netopierov (Chiroptera). Sk8b – v podmienkach Západných Karpát sa náplň jednotky rozširuje aj o jaskynné útvary, charakterizované špecifickou flórou rôzneho pôvodu. Na refugiálnych stanovištiach chránených skalnými prevismi sa zriedkavo utvárajú podmienky na výskyt archeofytných spoločenstiev reliktného charakteru. Ich výskyt je koncentrovaný v montánnom až oreálnom stupni centrálnych pohorí Západných Karpát. Substrátom je surová minerálna pôda obohatená o dusíkaté látky prírodného pôvodu.

Druhovú zloženie: Sk8b – *Arabis nova*, *A. auriculata*, *A. turrita*, *Bromus tectorum*, *Camelina microcarpa*, *Campanula rapunculoides*, *Cardaminopsis borbasii* subsp. *carpatica*, *Chenopodium foliosum*, *Cortusa matthioli*, *Corydalis capnoides*, *Cynoglossum officinale*, *Descurainia sophia*, *Erysimum wittmannii*, *Fumaria schleicheri*, *Galium anisophyllum*, *G. spurium* subsp. *vallantii*, *Hackelia deflexa*, *Lappula squarrosa*, *Lithospermum arvense*, *Papaver dubium*, *P. taticum*, *Podospermum laciniatum*, *Sisymbrium austriacum*, *S. strictissimum*, *Tragopogon dubius*.

Ohrozenosť: horolezectvo, skalolezectvo, jaskyniarstvo.

Výskyt: V okrese Myjava vo vápencových oblastiach v rámci Bielych Karpát.

Pi Piesky a pionierske porasty

Pi5 Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi

Fytocenológia: Zväz Alysso alyssoidis-Sedion albi Oberd. et T. Müller in T. Müller 1961: Alyssoalyssoidis-Sedetum albi Oberd. et T. Müller in T. Müller 1961, Jovibarbo-Sedetum albi Valachovič et Maglocký 1995, Allio montani-Sedetum sexangulare Klika 1928, spol. s *Cerastium arvense*, *Poa badensis*-Allietum montani Gauckler 1967, Sempervivetum soboliferi Korneck 1975, Trifolioarvensis-Sedetum albi Vicherek in Chytrý et Vicherek 1996; čiastočne zväz Seslerio-Festucion pallentis Klika 1931 corr. Zólyomi 1966: len asociácia *Poa badensis*-Festucetum pallentis Klika 1931 corr. Zólyomi 1966.

Štruktúra a ekológia: Pionierske, riedko zapojené a nízke porasty s prevahou efemérnych vápnomilných terofytov, drobných trvaliek, geofytov a sukulentných rastlín, spravidla klíčiachich vovankúšoch machorastov. Osídľujú najplytkejšie pôdy a často prechádzajú aj na skalky. Prevládajúcim typom substrátu sú vápence, a najmä dolomity, ale podobné spoločenstvá sa tvoria aj na plytkých pôdach neovulkanitov (andezity, ryolity a čadiče). Prevládajúcim typom pôd na plytkých karbonátových skeletnatých pôdach sú syrozemrendzina a protorendzina, na andezitoch a tufoch protorankre. V procese sukcesie predstavujú nenahraditeľný článok, keďže pripravujú substrát preneskoršie uchytenie tráv. Aj z tohto hľadiska sú na prirodzených stanovištiach prioritnou jednotkou. Komplex tvoria s porastmi suchomilných travinno-bylinných a krovinných spoločenstiev Tr1 – Rovnako úspešne sa však zapájajú do sukcesie na sekundárnych stanovištiach, ako sú opustené komunikácie a narušované plochy.

Druhovú zloženie: *Acinos arvensis*, *Allium senescens* subsp. *montanum*, *Alyssum alyssoides*, *Arenaria serpyllifolia*, *Cerastium pumilum*, *Erophila verna*, *Jovibarba globifera* subsp. *glabrescens*, *Medicago minima*, *Poa badensis*, *P. bulbosa*, *Potentilla arenaria*, *Pulsatilla* sp., *Reseda phyteuma*, *Saxifraga tridactylites*, *Scleranthus annuus*, *Sedum acre*, *S. album*, *S. sexangulare*, *Thlaspi jankae*, *T. perfoliatum*, *Valerianella carinata*, *V. locusta*, *Veronica arvensis*, *V. triphylos*. Z machorastov sa veľmi často vyskytujú *Racomitrium canescens* a *Tortula ruralis*, z lišajníkov *Toninia sedifolia*.

Ohrozenosť: zmena spôsobu obhospodarovania, opustenie, nevyužívanie pastvín, umelé zalesňovanie, lomy, povrchová ťažba a úprava kameňa, prírodné zmeny ekosystémov, hromadenie organického materiálu.

Výskyt: V oblastiach so skalnatým substrátom po celom okrese Myjava.

Biotopy mapované podľa katalógu biotopov Ružičková a kol. (1996)

Lesné biotopy

2121100 Kultúry smreka obyčajného

Fyziognómia: monokultúry smreka obyčajného vzniknuté umelou obnovou

Druhové zloženie: smrek obyčajný (*Picea abies*) v mladších porastoch neprepúšťa k prízemným vrstvám dostatok slnečného žiarenia, čím bráni existencii krovinových, bylinných a travinových druhov. Na zánik bylinného poschodia pôsobí aj veľký opad ihličia. Zvyšky bylín a tráv pôvodných ekosystémov nachádzame len na cestách a presvetlených miestach. V starších presvetlených porastoch nachádzame viac druhov bylinného poschodia pôvodných spoločenstiev. Acidifikáciou pôdy nadobúdajú častejšie uplatnenie acidofilné druhy.

Ekotop: Geologicky, edaficky, klimaticky i topograficky rôznorodé ekotopy

Výskyt v záujmovom území: v lesných porastoch.

2121200 Kultúry borovice lesnej

Fyziognómia: monokultúry borovice lesnej (*Pinus sylvestris*) na nepôvodných stanovištiach.

Druhové zloženie: V kultúrnych borinách prichádza k zmene krovinového a bylinného poschodia vplyvom kyslého ihličnatého opadu. Dochádza k ústupu pôvodných fytoocenóz.

Ekotop: Stredne hlboké až hlboké mezotrofné až eutrofné pôdy, na rôznych, ale nie veľmi minerálne chudobných horninách.

Výskyt v záujmovom území: v lesných porastoch.

2121300 Kultúry smrekovca opadavého

Fyziognómia: monokultúry alebo v zmesi s inými drevinami. Porasty spravidla s redším zápojom.

Druhové zloženie: Druhy pôvodných, relatívne teplomilných spoločenstiev v dôsledku tvorby kyselého humusu z opadaného ihličia ustúpili a rozšírili sa kyslomilné druhy ako kostrava ovčia (*Festuca ovina*) a iné.

Ekotop: vápencové, dolomitové a iné karbonátové podložoa s plytkými pôdami, skrasovatené územia, ale aj stanovištia inej povahy

Výskyt v záujmovom území: v lesných porastoch.

2121400 Kultúry borovice čiernej

Fyziognómia: monokultúry borovice lesnej (*Pinus sylvestris*) na nepôvodných stanovištiach.

Druhové zloženie: V kultúrnych borinách prichádza k zmene krovinového a bylinného poschodia vplyvom kyslého ihličnatého opadu. Dochádza k ústupu pôvodných fytoocenóz.

Ekotop: Stredne hlboké až hlboké mezotrofné až eutrofné pôdy, na rôznych, ale nie veľmi minerálne chudobných horninách.

Výskyt v záujmovom území: v lesných porastoch.

2122200 Kultúry topoľov

Fyziognómia: Alejové výsadby alebo porasty vysadené v radoch, v pravidelnom spone, zo šľachtiteľsky odskúšaných rýchlorastúcich klonov euroamerických topoľov

Druhové zloženie: Stromovú etáž vytvárajú klony krížencov topoľa čierneho (*Populus nigra*) a topoľa deltolistého (*Populus deltoides*). Do mladých kultúr prenikajú a masovo sa šíria niektoré neofyty, najmä zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*) a iné. V starších kultúrach bylinná vrstva nadobúda postupne charakter druhového zloženia pôvodných fytoocenóz.

Ekotop: aluviálne nivy, pôdy nivné a lužné.

Výskyt v záujmovom území: pri vodných tokoch v celom území.

Nelesná drevinová vegetácia

2118100 Zmiešané porasty pionierskych drevín

Fyziognómia: býva rôznorodá, v závislosti od druhového zastúpenia drevín, ktoré sa na stanovište šíria.

Ekotop: odlesnené a opustené plochy.

Druhové zloženie: V stromovom poschodí topoľ čierny (*Populus nigra*), topoľ osikový (*Populus tremula*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), brest hrabolitý (*Ulmus minor*), javor poľný (*Acer campestre*), borovica lesná (*Pinus sylvestris*), breza biela (*Betula pendula*).

Z krovin sa vyskytuje baza čierna (*Sambucus nigra*), slivka trnková (*Prunus spinosa*), vŕba rakytová (*Salix caprea*), hloh obyčajný (*Crataegus monogyna*), plamienok plotný (*Clematis vitalba*), druhy z rodu *Rubus*.

V bylinnom poschodí sa vyskytujú druhy smlz kroviskový (*Calamagrostis epigeios*), smlz trstovníkovitý (*Calamagrostis arundinacea*), bezkolenec trstovníkovitý (*Molinia arundinacea*) atď.

Výskyt v záujmovom území: menšie plochy nerovnomerne v celom území.

2161100 Trnkové kriačiny

Fyziognómia: V typickej forme nepreniknuteľné, husté 2-4 metrov široké pásy mezofilných kriačín, výraznej fyziognómie, na širších miestach s prerastajúcimi stromami alebo aj s pionierskymi lesnými drevinami. Porasty kriačín tvoria prevažne trnité a malolisté druhy krov, ku ktorým sa hlavne na okrajoch pripájajú ďalšie druhy svetlomilných krov.

Ekotop: Pôdy sú spravidla skeletovité až skalnaté, najmä na medzich, kde človek ukladal kamene z polí, viníc a lúk. Živinami sú dobre zásobené, stále doplňované z hojného opadu kriačín a výdatne hnojené z bohatého osídlenia živočíchov.

Druhovú zloženie: Hlavnú zložku týchto kriačín tvorí slivka trnková (*Prunus spinosa*), ruža šípová (*Rosa canina*), skoro vždy svíib krvavý (*Swida sanguinea*), hloh jednozemenný (*Crataegus monogyna*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), ako sprievodné druhy bršlen európsky (*Euonymus europaeus*), javor poľný (*Acer campestre*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), baza čierna (*Sambucus nigra*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), hruška planá (*Pyrus pyrausta*) a i. Husté kriačiny sú veľmi tienisté, takže bylinný podrast býva sporý.

Výskyt v záujmovom území: menšie plochy nerovnomerne v celom území, ako súčasť porastov na medziach a pod.

2162500 Kriačiny iného druhu

Fyziognómia: V otvorenej poľnohospodárskej krajine, predovšetkým na nížinách a pahorkatinách sa nachádzajú floristicky chudobné kriačiny.

Ekotop: pôdy na medziach, pri cestách, v úvozoch a pod.

Druhovú zloženie: V druhovom zložení prevláda brest hrabolitý korkový (*Ulmus minor* var. *suberosa*), a to prevažne v teplých a suchých sprašových oblastiach na nížinách a v pahorkatinách. V podobných podmienkach bývajú roztrúsené aj kriačiny, ktoré tvoria porasty agát biely (*Robinia pseudoacacia*) s viac nitrofilným a ruderalizovaným podrastom. Iným možným typom sú kriačiny, v ktorých má vedúcu úlohu baza čierna (*Sambucus nigra*).

Výskyt v záujmovom území: menšie plochy nerovnomerne v celom území, ako súčasť porastov na medziach a pod.

2163000 Skupiny stromov, remízky

Fyziognómia: Skupiny drevín s prevahou stromov na ploche menšej ako 1 ha ako zvyšky pôvodnej vegetácie alebo vzniknuté prirodzeným náletom.

Ekotop: pôdy chudobnejšie na živiny, často kamenité.

Druhovú zloženie: rôzne, podľa podmienok stanovišťa.

Výskyt v záujmovom území: ojedinelé porasty v celom území.

A210000 Stromoradia

Fyziognómia: Drevité formácie malých rozmerov, usporiadané obvykle v línii, obklopené trávnatými alebo obrábanými stanovišťami. Považujú sa za typ líniových koridorov v človekom využívannej krajine. Zaradujeme sem tiež kombinácie takýchto prvkov s vrstvami drevín a bylín, ale tiež skupiny stromov v blízkosti ľudských stavieb náboženského charakteru. Vždy sú to veľmi umelé, narušené a heterogénne systémy, obsahujúce veľa vysadených a exogénnych prvkov.

Ekotop: okraje poľnohospodársky využívaných plôch alebo antrozeme.

Druhovú zloženie: v okrese Myjava sú to často druhy ovocných drevín (jablone, čerešne, orechy).

Výskyt v záujmovom území: Vyskytujú sa pri cestách.

Lúky a pasienky

3523000 Lúčne úhory

Fyziognómia: Takmer všetky typy lúk majú svoje úhorové štádiá. Zle prístupné a vzdialené časti chotárov sa v mnohých prípadoch prestali využívať. Časť týchto plôch zarástla lesom alebo krovinami, najmä bývalé pasienky.

Ekotop: rôzne pôdy pôvodných lúčnych porastov.

Druhovú zloženie: Zastúpenie druhov dlhodobého úhorom ležiacich lúk je podmienené stanovišťom. Na niektorých stanovištiach prevládne jeden alebo niekoľko druhov, napr. druhy rodu smlz (*Calamagrostis*), ktoré tak zmenia pomery v porastoch, že z nich mnoho druhov ustúpi, niekedy sa naopak porasty druhovo obohatia.

Výskyt v záujmovom území: opustené, neobhospodarované lúky v celom území.

Vodné biotopy

8230000 Vodné nádrže

Fyziognómia: Umelo vytvorené nádrže určené na rôzne hospodárske využitie. Hospodárenie s vodou sa vykonáva podľa schváleného manipulačného poriadku. Technické zariadenie umožňuje ich vypustenie. Nádrže sú umelo zarybnené.

Ekotop: vodná plocha

Druhovú zloženie: rôznorodé, v závislosti od lokality, často umelo zarybnované.

Výskyt v záujmovom území: vodná nádrž Myjava, vodná nádrž Brestovec a vodná nádrž v záhradkárskej osade Cengelka.

8132000 Podhorská rieka (hiporitrál)

Fyziognómia: Podhorské toky s priemernou teplotou 15-17 °C. Ich šírka presahuje 10 m. Ide o hlbšie toky 4. – 6. rádu, ktorých hĺbka v prúdnicí presahuje za priemerného stavu 1 m.

Ekotop: vodné toky, hydrické biotopy veľmi ohrozované znečisťovaním z mestských a vidieckych aglomerácií, z poľnohospodárstva a priemyslu.

Druhovú zloženie: Medzi makrozoobentosom dominujú herbivory a filtrátory biosestónu.

Výskyt v záujmovom území: rieka Myjava.

8130000 Podhorský potok

Fyziognómia: Toky v nadmorskej výške 200-800 m n. m., so spádom 2-50 ‰. Na dne dominujú skaly a štrk. Maximálna priemerná mesačná teplota kolíše od 10-17 °C. Prietoky v nich výrazne kolíšu. Maximálne sú na jar minimálne na jeseň. Podhorské toky pretekajú oblasťami, v ktorých priemerný ročný elementárny odtok je vždy nižší ako 15 l/s/km².

Ekotop: vodné toky.

Druhovú zloženie: Reozoosestón je kvantitatívne bohatší než v bystrinách a tvoria ho prúdom unášané organizmy, strhnuté z machových nánosov dna, vyplavené zo stojatých vôd v povodí a tiež organizmy z vrchnej vrstvy hyporeálu. Prevládajú vírniky a plazivky. Vyskytujú sa aj zástupcovia ichtyofauny.

Výskyt v záujmovom území: ľavo a pravostranné prítoky Myjavy.

8160000 Regulovaný tok

Fyziognómia: Regulované toky vznikajú hydromeliračnými úpravami pôvodných tokov. Môžu mať spevnené celé koryto (betónom, tvárnicami). Iný typ predstavujú toky so spevnenými brehmi (tvárnice alebo kamenný násyp). Obe dva typy sú vystavené zvýšenej svetelnej expozícii.

Ekotop: vodné toky.

Druhovú zloženie: zastúpenie ichtyofauny je nestabilné a podstatne chudobnejšie ako v neregulovanej časti toku, početnosť je nízka a populačná hustota nerovnomerná.

Výskyt v záujmovom území: kanalizované časti vodných tokov.

Biotopy antropogénneho pôvodu

A110000 Polia

Fyziognómia: mloblokové a veľkoblokové polia

Ekotop: Biotopy s jednoročnými poľnými kultúrami. Každá plodina vytvára iné podmienky pre rast burín a živočíchov, predovšetkým dĺžkou vegetačného obdobia, rýchlosťou rastu, výškou, architektúrou porastov a pod. Obvykle sa rozlišujú dve skupiny biotopov – biotopy s obilninami a biotopy s okopaninami a dve skupiny burinových spoločenstiev.

Druhové zloženie: rôznorodé v závislosti od stanovišťa.

Výskyt v záujmovom území: v celom okrese Myjava.

A121000 Sady ovocných drevín

Fyziognómia: trvalé kultúry ovocných drevín – marhule, broskyne, jablone, slivky, hrušky a i.

Ekotop: antropogénne pôdy príležitostne a nepravidelne, prípadne i pravidelne ošetrované. Pôdy sú stredne ťažké, hlinité až ílovité, s vyšším obsahom pôdnej vlhky. Rozdielne ošetrovanie v radoch a v medziradoch. Rôzny stupeň zatienenia povrchu pôdy.

Druhové zloženie: najčastejšie slivky, čerešne, jablone, hrušky

Výskyt v záujmovom území: lokálne v celom území, najmä na kopaniciach, v k. ú.: Vrbovce, Chvojnica, Poriadie, Brestovec, Jablonka a Krajné, menšie sady sa nachádzajú v k. ú. Bukovec, Brezová pod Bradlom, Košariská a Turá Lúka.

A121100 Opustený ovocný sad

Fyziognómia: Dlhšiu dobu neobhospodarované sady ovocných drevín, väčšinou je v nich nálet drevín z okolia. Dôležitý biotop vtáctva.

Ekotop: trvalé kultúry ovocných drevín.

Druhové zloženie: v okrese Myjava sú to najmä druhy ovocných drevín – slivka, čerešňa, jabloň, hruška.

Výskyt v záujmovom území: vyskytujú sa dva veľkoplošné neobhospodarované ovocné sady, lokálne v celom okrese Myjava, najmä na kopaniciach.

A400000 Biotopy na opustených a nevyužívaných plochách

Fyziognómia: Sem zaraďujeme biotopy na všetkých miestach, ktoré človek pôvodne používal a využíval na rôzne účely a ktoré sú dnes opustené a nevyužívajú sa. Jednotiacim ekologickým faktorom týchto stanovišť je zvyčajne dočasná absencia pôsobenie antropického faktora a tým umožnenie samovoľnej, postupnej sukcesie.

Ekotop: opustené, nevyužívané pôdy.

Druhové zloženie: rôznorodé v závislosti od stanovišťa.

Biotopy na opustených a nevyužívaných plochách sú v sídlach často jediným typom stanovišť pre divo rastúce rastliny a voľne žijúce živočíchy vyskytujúce sa mimo sídel.

Výskyt v záujmovom území: lokálne v celom okrese Myjava.

A420000 Parky

Fyziognómia: Človekom parkovo upravené pôvodné lesné porasty alebo novo vytvorené a udržiavané plochy s drevinovými i trávnyimi porastmi, kde je veľký dôraz kladený na ich estetické pôsobenie. Typický je menší zápoj korún, resp. striedanie otvorených plôch bez drevín alebo so solitérmi s hustejšími časťami.

Ekotop: cielene esteticky komponované a antropogénne upravované vegetačné plochy.

Druhové zloženie: býva rôznorodé, používané sú jednak domáce dreviny alebo ich kultivary, jednak cudzokrajné dreviny. Parky sa vyznačujú vysokým počtom druhov drevín, čo je jedným z dôvodov ich vysokej významnosti pre niektoré živočíšne skupiny, hlavne vtáky a niektoré skupiny hmyzu. Tento význam sa ešte zvyšuje, ak sú zastúpení starší jedinci stromov.

Výskyt v záujmovom území: sadovnícky upravené plochy v zastavaných častiach sídiel, napr. plochy v centre Turej Lúky, v Krajnom, vnútrobloky v Myjave a pod.

A270000 Záhrady

Fyziognómia: Človekom vytvorené a udržiavané plochy s drevinovými, bylinnými i trávnatými porastmi. Typické je zastúpenie kultúr ovocných drevín, v teplejších oblastiach aj viniča. Aspoň čiastočne sa vyskytujú plochy každoročne obhospodarované, pravidelne prevrstvované a zúrodňované s jednoročnými kultúrami. Vysoké je aj zastúpenie krovín, aj ovocných druhov, ktoré často vytvárajú husté porasty.

Ekotop: Vyskytujú sa na najrozličnejších typoch stanovišť. Ekologické podmienky sú často zmenené zásahmi človeka, či už sú to zásahy do pôdy a substrátu, alebo zmena vodného a svetelného režimu.

Druhové zloženie: Veľmi často sú zastúpené ovocné dreviny (marhule, broskyne, jablone, slivky, hručky, ríbezle). Hojne sa vyskytujú aj rôzne ihličnaté druhy rodov ako Thuja, Chamaecyparis, Picea, Pinus a pod. Záhrady sa vyznačujú vysokým počtom druhov a v súvislosti s vhodnými topickými podmienkami tak tvoria v urbanizovanom prostredí priaznivé stanovišťa pre mnohé divožijúce organizmy.

Výskyt v záujmovom území: najväčší komplex predstavuje záhradkárska osada Cengelka, inak sa záhrady nachádzajú v celom okrese, najmä v okrajových častiach zastavaných území a na kopaniciach.

A250000 Cintoríny

Fyziognómia: Pietne miesta v sídlach alebo v ich blízkosti, slúžiace na pochovávanie mŕtvych. Zvyšky pôvodných biotopov alebo druhotné biotopy blízke prirodzeným, niekedy s výskytom vzácných a ohrozených druhov rastlín a živočíchov.

Ekotop: antropogénne upravené plochy.

Druhové zloženie: individuálne, podľa stupňa antropogénnej premeny územia a sadovníckej úpravy cintorínov.

Výskyt v záujmovom území: vyskytujú sa na najrozličnejších typoch stanovišť ako krajinný prvok väčšiny obcí v okrese, často v centre sídiel v blízkosti sakrálnych stavieb, prípadne v susedstve lúk a polí.

1.2.2 Živočíšstvo

1.2.2.1 Zoografické členenie

Zoogeografické členenie: terestrický biocyklus

Z hľadiska zoogeografického členenia terestrického biocyklu patrí územie Slovenska do oblasti palearktiskej, podoblasti Eurosibirskej, provincie stepi, listnatých lesov a stredoeurópskych pohorí.

Územie okresu Myjava radíme do provincie listnatých lesov a do podkarpatského úseku. (Jedlička, Kalivodová, 2002, In Atlas krajiny Slovenskej republiky).

Zoogeografické členenie: limnický biocyklus

Limnický biocyklus Slovenska patrí do euromediteránnej zoogeografickej podoblasti. Prevažná väčšina územia patrí do severopontického úseku pontokaspickej provincie. Jej vody odvádza Dunaj do Čierneho mora. V rámci tohto úseku možno rozlíšiť tri okresy: hornovážsky, podunajský a potiský. Iba malá časť územia Slovenska zasahuje do západného úseku atlantobaltickej provincie a jej vody, odvádzané Popradom a Dunajcom, patria do umoria Baltického mora.

Riešené územie spadá do podunajského okresu západoslovenskej časti (Hensel, Krno, 2002, In Atlas krajiny Slovenskej republiky).

Charakteristika spoločenstiev podľa hlavných typov ich prostredia

Diverzita živočíšnych druhov územia závisí predovšetkým od jednotlivých typov prostredia, v ktorých sa vyvíjajú charakteristické spoločenstvá živočíchov v interakcii s ostatnými prírodnými zložkami, či už abiotického (horninové prostredie, pôda, klíma) alebo biotického charakteru (rastlinstvo) a taktiež interakcii s urbánnymi a technickými prvkami v krajine.

Na území okresu Myjava môžeme rozlíšiť niekoľko typov spoločenstiev. Sú to:

- zoocenózy listnatých a zmiešaných lesov
- zoocenózy lúk a pasienkov bez sukcesie resp. sukcesne zarastajúce
- zoocenózy pramenísk a vlhkých stanovišť (s výnimkou vodných tokov a vodných nádrží)
- zoocenózy vodných tokov a vodných nádrží
- zoocenózy na ornej pôde
- zoocenózy zastavaného územia, záhrad a sídelnej zelene.

Zoocenózy listnatých a zmiešaných lesov

Ucelené lesné spoločenstvá nachádzame v okrese Myjava v orografických celkoch Malé Karpaty a Biele Karpaty. Menšie komplexy lesných spoločenstiev sú aj v orografickom celku Myjavská pahorkatina. Sú významnou zložkou krajiny, ktorá priaznivo ovplyvňuje druhovú diverzitu živočíšnych spoločenstiev. Uvedené biotopy predstavujú vhodné prostredie pre výskyt celej škály rôznych druhov bezstavovcov viazaných na lesné prostredie zastúpených viacerými skupinami ako pavúkovce, stonožky, mnohonôžky, chvostoskoky, blanokridlovce, chrobáky a ďalšie. Chrobáky sú zastúpené viacerými druhmi bystrušiek (*Carabus* sp.). Z významnejších druhov je to roháč obyčajný (*Lucanus cervus*) viazaný na staršie lesné porasty a odumreté drevo.

Zoocenózy lesov všeobecne disponujú veľkým bohatstvom vtáčích druhov. Z významnejších druhov, ktoré patria k druhom európskeho významu možno uviesť viacero dutinových hniezdičov: tesár čierny (*Dryocopus martius*), žlna sivá (*Picus canus*), ďateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), muchárik malý (*Ficedula parva*), muchárik bieločrý (*Ficedula albicollis*). Z dravých vtákov hniezdi v tomto prostredí myšiak hôrny (*Buteo buteo*), včelár lesný (*Penis apivorus*), jastrab hôrny (*Accipiter gentilis*) a sokol lastovičiar (*Falco subbuteo*). Z ďalších druhov treba spomenúť bociana čierneho (*Ciconia nigra*), sovu lesnú (*Strix aluco*) či pôtika kapcavého (*Aegolius funereus*) v lesných komplexoch Malých Karpát.

Z cicavcov sa v uvedených spoločenstvách vyskytuje piskor lesný (*Sorex araneus*). Z hlodavcov veverica stromová (*Sciurus vulgaris*), hrdziak lesný (*Clethrionomys glareolus*), plch sivý (*Glis glis*). Zo šeliem sa bežne vyskytuje kuna lesná (*Martes martes*) a liška hrdzavá (*Vulpes vulpes*). Z kopytníkov je to najmä srnec lesný (*Capreolus capreolus*) a expanzívny daniel škvrnitý (*Dama dama*).

Zoocenózy lúk a pasienkov

Spoločenstvo živočíchov tohto prostredia reprezentuje celá škála druhov, ktorá je výsledkom prieniku viacerých typov spoločenstiev viazaných na lúčne, travinno-bylinné spoločenstvá a sukcesne zarastajúce spoločenstvá. Tieto spoločenstvá sú pomerne bohaté zastúpené v Bielych Karpatoch a roztrúsene na území celého okresu.

Na viacerých lokalitách okresu sa vyskytujú viaceré teplomilné a suchomilné druhy bezstavovcov zastúpené rôznymi skupinami ako sú makkýše (predovšetkým ulitníky), pavúkovce, viaceré skupiny kmyzu ako sú chrobáky, motýle, koníky, kobylky, dvojkrídlovce a iné.

Spoločenstvá lúk a pasienkov sú bohaté na výskyt rôznych druhov motýľov. K najvýznamnejším druhom patrí žltáček zanoväťový (*Colias myrmidone*), ktorý sa vyskytuje veľmi vzácné. Ďalej sú to súmračník (*Heteropterus morpheus*), perlovec dvojradový (*Brenthis hecate*), perlovec krvavcový (*Brenthis ino*) a ohniváček veľký (*Lycaena dispar*).

Avifauna týchto spoločenstiev je bohatá na druhy, ktoré hniezdia alebo využívajú lúky a pasienky ako zdroj potravy. Viaceré druhy sú viazané na heterogénny charakter krajiny. Z vtákov sa v tomto prostredí uplatňujú druhy ako škovránok poľný (*Alauda arvensis*), strnádka lúčna (*Miliaria calandra*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), strakoš obyčajný (*Lanius collurio*), prhl'aviar čiernohlavý (*Saxicola rubicola*) a prhl'aviar červenkastý (*Saxicola rubetra*).

Zoocenózy pramenísk a vlhkých stanovišť

Uvedené spoločenstvá sa uplatňujú predovšetkým v dolinách Bielych a Malých Karpát. Sú špecifickým stanovišťom pre rôzne druhy mäkkýšov, mnohonôžok, motýľov, chrobákov.

Z bezstavovcov je dôležitý výskyt drobného slimáka pimprlíka bruškateho (*Vertigo moulinsiana*), ktorý žije najmä v penovcových prameniskách. Z ďalších významných druhov sú tieto spoločenstvá dôležité pre

ohrozené druhy motýľov modráčika bahenného (*Maculinea nausithous*) a modráčika krkavcového (*Maculinea teleius*).

Zo stavovcov sú vlhké stanovišťa dôležité predovšetkým pre obojživelníky. V plytších mokradných biotopoch sa vyskytuje kunka žltobruchá (*Bombina variegata*). Menšie či väčšie zamokrené depresie obsadzujú počas obdobia rozmnožovania skokan hnedý (*Rana temporaria*) a skokan šťihly (*Rana dalmatina*). Ojedinele sa vyskytuje aj mlok bodkovaný (*Lissotriton vulgaris*) a salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*).

Z vtákov nachádzame v tomto prostredí sluku lesnú (*Scolopax rusticola*) a na vlhkých stanovištiach lúčneho charakteru chrapkáča poľného (*Crex crex*).

Zoocenózy vodných tokov a vodných nádrží

Zoocenózy vodných tokov sú v okrese Myjava zastúpené predovšetkým viacerými menšími vodnými tokmi. Z bezstavovcov je významný výskyt raka riečneho (*Astacus astacus*) a viacerých druhov vážok: šidielko ploskonohé (*Platycnemis pennipes*), hadovka lesklá (*Calopteryx splendens*), ligotavka zelená (*Somatochlora metallica*) a významný druh pásikavec veľký (*Cordulogaster heros*). V rámci makrozoobentosu sa v tokoch vyskytujú zástupcovia lastúrníkov, obrúčkavcov, podeníek, pošvatiek, potočníkov, vodných chrobákov a dvojkrídlovcov.

Ichtyofauna tokov okresu je tvorená druhmi: pstruh potočný (*Salmo trutta*), jalec hlavatý (*Leuciscus cephalus*). Ichtyofauna vodných nádrží závisí od druhov, ktorými sú nádrže zarybňované. K prevládajúcim druhom patrí kapor (*Cyprinus carpio*).

Avifauna tokov a vodných nádrží tvoria predovšetkým vodné druhy vtákov. K hniezdnym druhom patrí kačica divá (*Anas platyrhynchos*), ďalej trasochvost biely (*Motacilla alba*) a trasochvost horský (*Motacilla cinerea*).

Z cicavcov sa pri vodných tokoch vyskytuje vydra riečna (*Lutra lutra*) a bobor eurázijský (*Castor fiber*).

Zoocenózy na ornej pôde

Zoocenózy ornej pôdy sú tvorené prevažne druhmi, ktoré sú viazané na prostredie kultúrnej stepi a líniovej zelene, či menších hájov a lesíkov, ktoré sú roztrúsené medzi blokmi poľnohospodárskej pôdy a výrazne prispievajú k vyššej diverzite týchto spoločenstiev.

K charakteristickým druhom vtákov hniezdiacim v tomto prostredí patria: vrabec poľný (*Passer montanus*), stehlík obyčajný (*Carduelis carduelis*), škvránok poľný (*Alauda arvensis*), strnádka obyčajná (*Emberiza citrinella*). Z významnejších druhov vtákov sa v tomto type prostredia vyskytujú druhy ako prepelica poľná (*Coturnix coturnix*) a prhl'aviar červenkastý (*Saxicola rubetra*).

K najčastejším druhom cicavcov v týchto spoločenstvách patria hraboš poľný (*Microtus arvalis*), zajac poľný (*Lepus europaeus*). Z ďalších druhov sa tu vyskytujú: jež východoeurópsky (*Erinaceus concolor*), krk podzemný (*Talpa europea*), myš domová (*Mus musculus*). Zo šeliem obýva toto prostredie: líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), lasica myšožravá (*Mustela nivalis*).

Zoocenózy zastavaného územia, záhrad a sídelnej zelene

Zoocenózy viazané na urbánny a sídelný charakter sa vyskytujú najmä v mestách Myjava, Brezová pod Bradlom a v jednotlivých obciach. Významným faktorom, ktorý zvyšuje diverzitu tohto prostredia je prítomnosť zelene, parkov, sadovnícky upravených plôch a záhrad. K vyššej druhovej diverzite prispieva aj členitosť a neupravenosť priestoru v blízkosti ľudských sídel a stavieb.

Dôležitým prostredím pre niektoré druhy avifauny a chiropterofauny sa v posledných rokoch stali mestské sídliská a solitérne bytové domy, ktoré poskytujú vhodné úkrytové a reprodukčné možnosti pre niektoré druhy ako dážďovník tmavý (*Apus apus*), belorítko domová (*Delichon urbica*), ale aj sokol myšiari (*Falco tinnunculus*).

Z hľadiska výskytu netopierov sú významným miestom v urbánnom prostredí kostoly. Na území okresu boli zistené druhy ucháč sivý (*Plecotus austriacus*) a večernica pozdna (*Eptesicus serotinus*).

Významným prostredím v zastavanom území miest a obcí sú parky, záhrady a rôzne zelené plochy. Z vtákov je tento charakter prostredia dôležitý pre viacero druhov ako sú: hrdlička záhradná (*Streptopelia decaocto*), slávik obyčajný (*Luscinia megarhynchos*), krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), ďateľ veľký (*Dendrocopos major*).

1.2.2 Biotopy

Pre okres Myjava boli na základe databázy ŠOP SR a na základe terénneho prieskumu identifikované nasledovné biotopy, ktorých podrobná charakteristika je opísaná v kapitole 1.2.1 Reálna vegetácia

Biotopy európskeho významu

- **Ls1.3** Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (*91EO) Ass. *Carici remotae-Fraxinetum* Koch 1926
- **Ls3.3** Dubové nátržníkové lesy(*91I0)
- **Ls4** Lipovo-javorové sutinové lesy (9180)
- **Ls3.1** Teplomilné submediteránne dubové lesy (91H0)
- **Ls5.1** Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130)
- **Ls5.2** Kyslomilné bukové lesy (9110)
- **Ls5.4** Vápnomilné bukové lesy (9150)
- **Kr6** Xerothermné kroviny (*40A0)
- **Tr1** Suchomilné travinn-obylné a krovité porasty na vápnitom substráte (6210)
- **Tr2** Subpanónske travinno-bylinné porasty (*6240)
- **Tr5** Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty (6190)
- **Br6** Brehové porasty deväťsilov (6430)
- **Pi5** Pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch (6110)
- **Lk1** Nížinné a podhorské kosné lúky (6510)
- **Vo4** Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion* (3260)
- **Pr3** Penovcové prameniská (*7220)
- **Ra6** Slatiny s vysokým obsahom báz (7230)
- **Sk8** Nesprístupnené jaskynné útvary (8310)

Biotopy národného významu

- **Ls2.1** Dubovo-hrabové lesy karpatské
- **Lk3** Mezofilné pasienky a spásané lúky

Ruderálne biotopy

- **X9** Porasty nepôvodných drevín

2 SÚČASNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA

K základným podmienkam determinácie prvkov územného systému ekologickej stability patrí poznanie súčasnej krajinej štruktúry (SKŠ), ktorá predstavuje jednu zo základných charakteristík záujmového územia, pretože reprezentuje aktuálny spôsob využitia zeme. SKŠ zahŕňa všetky krajinné prvky, ktoré pokrývajú záujmové územie, pričom pôvod týchto prvkov je rôznorodý. Krajinnú štruktúru tvoria prvky prírodné, poloprírodné (človekom zmenené prírodné prvky krajinej štruktúry, alebo umelo vytvorené prvky prírodného charakteru) a umelé (človekom vytvorené prvky krajinej štruktúry), pričom neprichádza k ich vzájomnému priestorovému prekrytiu. Rôznorodým usporiadaním krajinných prvkov v území vznikajú pestré krajinné mozaiky, ktoré často determinujú charakteristický vzhľad krajiny a poukazujú na mieru urbanizácie krajiny. Diverzita krajinných prvkov a rozloha jednotlivých prvkov súčasnej krajinej štruktúry sú primárnymi ukazovateľmi aktuálneho stavu antropopénnej premeny územia. Na základe miery zachovania prirodzenosti krajinných prvkov je možné hodnotiť, či ide o územie prirodzené, s vysokou krajinnoeologickou hodnotou, alebo naopak o územie antropogénne významne pretvorené, majúce atribút nízkej krajinnoeologickej hodnoty. V dôsledku rozvoja hospodárskych aktivít a urbanizačných dopadov sa prirodzené krajinné prvky záujmového územia postupne menili. Lesy boli premenené na poľnohospodársky využívanú pôdu alebo zastavané územie, v dôsledku hospodárenia v lesoch sa zmenila ich štruktúra, druhové zloženie nelesnej drevinovej vegetácie ako aj jej plošný rozsah sú variabilné, a to v závislosti od miesta výskytu.

Okres Myjava zahŕňa 17 sídiel, z toho 15 vidieckych obcí a 2 mestá. Pre mozaiku krajinej štruktúry je v okrese Myjava okrem štandardných sídiel charakteristická prítomnosť roztrúseného typu zástavby. V tomto regióne je označovaný ako kopaničiarske osídlenie, na ktoré sa viaže špecifická krajinná štruktúra zahŕňajúca prvky typické pre poľnohospodársky využívanú krajinu, často s preferenciou ovocných sádov, lúk a pasienkov.

Podľa zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon v aktuálnom znení) a vyhlášky ÚGKK SR č. 461/2009 Z. z. sú plochy pokrývajúce zemský povrch označované ako druhy pozemkov, pričom ich základným klasifikačným kritériom je spôsob využívania zeme. V okrese Myjava sa vyskytuje 8 druhov pozemkov (Tab. 2.1). Najviac je zastúpená poľnohospodárska pôda (najmä orná pôda), druhé v poradí je plošné zastúpenie lesov a potom nasledujú trvalé trávne porasty (Graf 2.1). Ostatné druhy pozemkov zaberajú spolu 14,4, % z celkovej rozlohy plochy okresu.

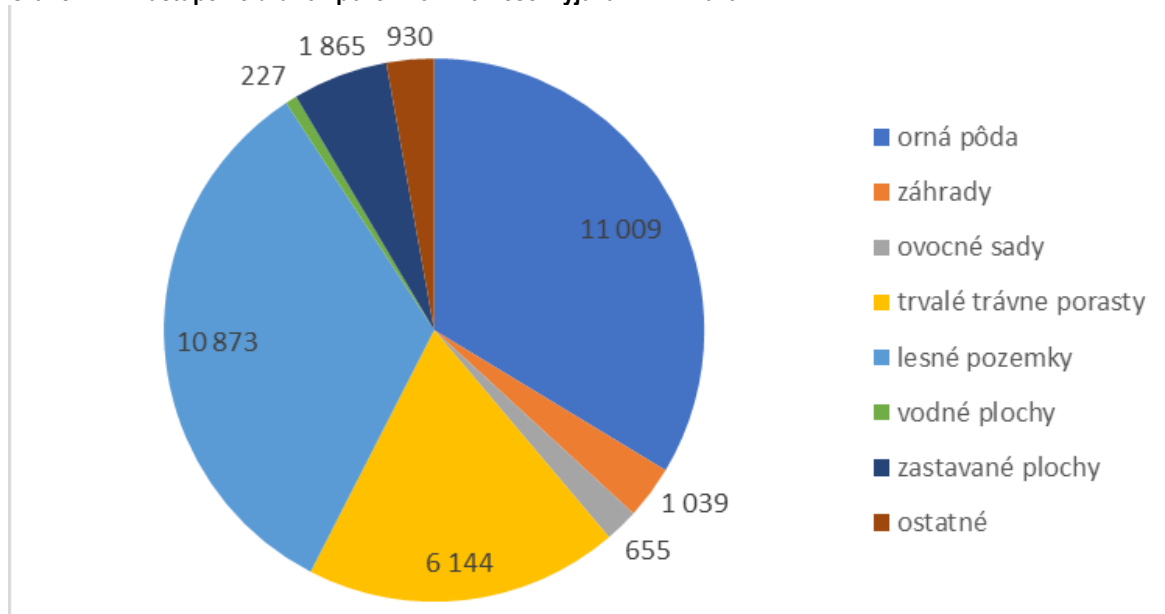
Tabuľka č. 2. 1: Zastúpenie druhov pozemkov v okrese Myjava k 1. 1. 2019

Druh pozemku	Orná pôda	Chmeľnice	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty	Lesy	Vodné plochy	Zastavané plochy	Ostatné	Celkom
Výmera v ha	11 009	0	0	1 039	655	6 144	10 873	227	1 865	930	32 742
%	33,62	0,00	0,00	3,17	2,00	18,76	33,21	0,69	5,70	2,84	100 %

Zdroj: Štatistická ročenka o pôdnom fonde v SR podľa údajov katastra nehnuteľností k 1. 1. 2019, ÚGKK SR, Bratislava, 2018

Celkový charakter a rozloženie prvkov súčasnej krajinej štruktúry závisí predovšetkým od reliéfu, vývoja osídlenia, historického využívania krajiny, charakteru pôd, čo vytvorilo charakteristickú štruktúru krajiny. V okrese Myjava je dominantným typom pahorkatinný typ krajiny (Myjavská pahorkatina patriaca do Bielych Karpát) so špecifickým kopaničiarskym typom sídiel. Tento spôsob usporiadania sídiel spolu s mätko modelovaným reliéfom vytvára veľmi atraktívny typ krajinej mozaiky, v ktorej sú takmer plošne vyvážené dva dominantné krajinné prvky – lesy a orná pôda. Významné zastúpenie majú aj pasienky a lúky.

Graf č. 2. 1: Zastúpenie druhov pozemkov v okrese Myjava k 1. 1. 2019

Zdroj: Štatistická ročenka o pôdnom fonde v SR podľa údajov katastra nehnuteľností k 1. 1. 2019, ÚGKK SR, Bratislava, 2018.

Obrázok č. 2. 1: Charakteristická krajinná mozaika okresu Myjava (k. ú. Podkylava)

E. Paudítšová, E., 2018

2.1 Poľnohospodárska pôda

Poľnohospodársku pôdu tvoria jednotlivé druhy pozemkov (kultúry) slúžiace bezprostredne poľnohospodárskej výrobe pre rastlinnú produkciu a chov niektorých poľnohospodárskych živočíchov. Poľnohospodárska pôda je v okrese Myjava tvorená predovšetkým ornou pôdou, záhradami, ovocnými sadiami a trvalými trávami porastmi. V okrese Myjava nie sú zastúpené vinice a chmelnice. V rámci zastúpených kategórií a subkategórií poľnohospodárskej pôdy sú v okrese vyčlenené nasledovné prvky:

- orná pôda veľkobloková,
- orná pôda malobloková,
- trvalé trávne porasty (lúky a pasienky) delené podľa intenzity obhospodarovania a zastúpenia nelesnej drevinovej vegetácie ďalej na:
 - intenzívne trvalé trávne porasty (pravidelne kosené, pasené, hnojené),
 - extenzívne trvalé trávne porasty (spravidla nekosené, len prepásané, často už v rôznom štádiu sukcesie),
 - trvalé trávne porasty s nelesnou drevinovou vegetáciou (s podielom do 25 %),
 - trvalé trávne porasty sukcesne zarastajúce,
- ovocný sad,
- záhrady.

Orná pôda je obhospodarovaná prevažne vo väčších blokoch (Obr. 2.2), ktoré sa rozprestierajú na zvlnených pahorkatinných svahoch. Tieto bloky polí sú rozčlenené najčastejšie cestami II. a III. triedy a poľnými cestami, ale aj líniovými vegetačnými prvkami, prípadne líniami tokov lemovaných brehovou vegetáciou. Zachované zvyšky maloblokovej pôdy je možné nájsť najčastejšie v blízkosti kopaničiarskych sídiel, takéto bloky nadväzujú obyčajne na záhrady, či menšie ovocné sady. Malobloková orná pôda je výrazne na ústupe, súvisí to s premenou funkčného využívania kopaničiarskych osídlení. Z trvalo obývaných osád v súčasnosti mnohé slúžia výlučne na rekreáciu a príľahlé pozemky nie sú maloblokovo obhospodarované.

Obrázok č. 2. 2: Bloky ornej pôdy v k. ú. Myjava

E. Paudítšová E., 2018

Chmeľnice a vinice sa v okrese Myjava nenachádzajú.

Ovocné sady sú spolu so záhradami významným a pre daný región charakteristickým prvkom krajiny štruktúry, v ktorom dominujú ovocné dreviny, najčastejšie slivky, jablone, hrušky a čerešne. Sady sa nachádzajú napr. východne od sídla Myjava, lokalita Cengelka – Horný pasienok (Obr. 2.3), v k. ú. Podkylava (Obr. 2.4), rozsiahle ovocné sady sú v k. ú.: Vrbovce, Chvojnica, Poriadie, Brestovec, Jablonka a Krajné, plošne menšie sady sa nachádzajú aj v k. ú. Bukovec, Brezová pod Bradlom, Košariská a Turá Lúka. Mozaiku plôch, na ktorých sa pestuje ovocie dopĺňajú tiež sady ríbezlí a iných druhov drobného ovocia.

Obrázok č. 2. 3: Ovocné sady v k. ú. Myjava, lokalita Cengelka

E. Paudítšová E., 2016

Obrázok č. 2. 4: Sad s ovocnými drevinami (slivky) v k. ú. Podkylava

Reháčková T., 2018

Lúky a pasienky (trvalé trávne porasty) územia sú tvorené poloprírodnými a kultúrnymi trávnymi porastmi. Súčasné lúky a pasienky sú výsledkom dlhodobého využívania krajiny človekom a nepatria k prvkom primárnej krajinej štruktúry. Majú značne diferencované floristické zloženie a charakter v závislosti od geografickej polohy, klimatických, geologických a pôdnych podmienok. Trvalé trávne porasty sú po lesných porastoch najstabilnejším ekosystémom s veľkým významom pre zachovanie biologickej diverzity. Vzhľadom na rozdielny charakter, spôsob využívania a príspevok k vytváraniu ekologickej stability sa delia na intenzívne využívané, extenzívne využívané, opustené a zarastajúce trvalé trávne porasty. V okrese Myjava sú lúčne porasty zastúpené nerovnomerne, striedajú sa väčšie a menšie komplexy lúk, v závislosti od fragmentácie lesov a lokalizácie sídiel. Lúky sú manažované kosbou, menej pastvou. Intenzita manažmentu, spolu s faktormi prírodného prostredia podmienila vznik rôznych typov lúčnych spoločenstiev. Útlm chovu hospodárskych zvierat koncom 20. storočia, zánik pôvodných poľnohospodárskych družstiev spôsobil zmenu, prípadne ukončenie manažmentu rozsiahlych lúk, na ktorých v súčasnosti prebieha sekundárna sukcesia a rozširuje sa NDV. Trend znižovania plošného podielu lúk pokračuje (napr. v k. ú. Podkylava, Rudník) aj v súčasnosti a naopak rozširuje sa podiel pasienkov, čo súvisí s opätovným rozširovaním živočíšnej výroby v rámci poľnohospodárskych aktivít hospodáriacich subjektov.

K najčastejším travinno-bylinným porastom v okrese Myjava patria:

- ovsíkové lúky nížinné a podhorské, resp. nížinné a podhorské kosné lúky
- teplomilné lúky so stoklasom vzpriameným
- vlhké lúky na alúviách vodných tokov, resp. psiarkové aluviálne lúky
- mezofilné pasienky a spásané lúky, resp. mätonohové pasienky
- lúčne úhory.

Plošne v území prevládajú nížinné a podhorské kosné lúky zväzu *Arrhenatherion elatioris*. Biotop tvoria jedno- až dvojkosné lúky s prevahou vysokosteblových, krmovinársky hodnotných tráv a bylín, ktoré osídľujú rozmanité stanovištia – od vlhkých až po suchšie stanovištia, s čím je úzko spojená pomerne veľká druhová variabilita. Tieto porasty sú druhovo bohaté, ich typické druhové zloženie sa však mení podľa typu stanovišťa a spôsobu obhospodarovania. Biotop sa vyskytuje v alúviách vodných tokov, na svahoch, násypoch, na zatrávnených úhoroch a v ovocných sadoch. Pôdy sú slabo kyslé až neutrálne, stredne hlboké až hlboké, mierne vlhké až mierne suché s dobrou zásobou živín. Dominantnými druhmi týchto lúčnych porastov sú z tráv: ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), trojštět žltkastý (*Trisetum flavescens*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), timotejka lúčna (*Phleum pratense*) a lipnica lúčna (*Poa pratensis*). Z ďalších druhov sa vyskytujú: zvonček konárstý (*Campanula patula*), nevädzovec lúčny (*Jacea pratensis*), púpavec srstnatý (*Leontodon hispidus*), mrkva obyčajná (*Daucus carota*), rebríček obyčajný (*Achillea millefolium*), skorocel kopijovitý (*Plantago lanceolata*) a i.

Na výhrevných svahoch juhozápadnej až juhovýchodnej expozície, v severnej časti Myjavskej pahorkatiny a priľahlých svahoch Bielych Karpát sú rozšírené teplomilné lúky so stoklasom vzpriameným (*Bromus erectus*) zväzu *Bromion erecti*. Charakterizuje ich vyššia účasť suchomilných druhov – šalvia lúčna (*Salvia pratensis*), fialka srstnatá (*Viola hirta*), ďatelina horská (*Trifolium montanum*), neutrofytov až kalcifytov – prvosienka jarná (*Primula veris*), zvonček kľbkatý (*Campanula glomerata*), túžobník obyčajný (*Filipendula vulgaris*), skorocel prostredný (*Plantago media*).

Na najvlhkejších častiach sa vyskytujú psiarkové aluviálne lúky zväzu *Alopecurion pratensis*. Sú to dvoj- až trojkosné striedavo vlhké lúky v krátkodobo zaplavovaných alúviách menších riek a potokov a v podmáčaných terénnych depresiách nížin až podhorského stupňa. Porasty sú bujné, druhovo pomerne chudobné. Veľmi citlivo reagujú na zmeny vodného režimu pôdy, čo sa prejavuje vo veľkej premenlivosti druhového zloženia v rámci jedného stanovišťa, ako aj v rámci jednotlivých rokov. Dominantnými druhmi týchto porastov sú: psiarka lúčna (*Alopecurus pratensis*), pýr plazivý (*Elytrigia repens*), zádušník brečtanovitý (*Glechoma hederacea*), kukučka lúčna (*Lychnis flos-cuculi*), kostihoj lekársky (*Symphytum officinale*), štiavec tupolistý (*Rumex obtusifolius*), iskerník prudký (*Ranunculus acris*) a i.

Mätonohové pasienky zväzu *Cynosurion cristati* predstavujú svieže krátkosteblové, intenzívne spásané pasienky na hlbších, vodou a živinami dobre zásobených pôdach. Prevládajúcimi druhmi týchto porastov sú: mätonoh trváci (*Lolium perenne*), timotejka lúčna (*Phleum pratense*), lipnica pospolitá (*Poa trivialis*), hrebienka obyčajná (*Cynosurus cristatus*), skorocel väčší (*Plantago major*), nátržník husí (*Potentilla anserina*), púpava (*Taraxacum* sect. *Ruderalia*), ďatelina plazivá (*Trifolium repens*) a i.

Lúčne úhory sú charakteristické výskytom druhov smlz kroviskový (*Calamagrostis epigejos*), vratič obyčajný (*Tanacetum vulgare*) alebo čakanka obyčajná (*Cichorium intybus*). V sukcesne pokročilejších porastoch je hojný nálet drevín.

2.2 Lesné pozemky

Podľa evidencie katastra nehnuteľností sú lesy druhým najrozšírenejším prvkom krajiny štruktúry s podielom viac ako 33,21 % plochy okresu Myjava. Lesné porasty sú rozptýlené po celej ploche okresu, s najvyšším výskytom v jeho južnej polovici. Najrozsiahlejším lesným komplexom centrálnej časti okresu je Krajnianska hora. Lesy územia zasahujú do geomorfologických celkov Myjavskej pahorkatiny, Biele Karpaty a Malé Karpaty a sú distribuované v 3 lesných vegetačných stupňoch (Tabuľka č. 2.2).

Tabuľka č. 2. 2: Lesné vegetačné stupne v okrese Myjava

Lesný vegetačný stupeň	Výmera v ha	%
2 bukovo-dubový	2336,1	23,06
3 dubovo-bukový	7053,71	69,64
4 bukový	738,96	7,30
Spolu	10128,77	100,00

Zdroj: <http://gis.nlc.sk.org/igis/>, 2019

Prevahu majú hospodárske lesy (82,38 %), ochranné lesy zaberajú 17,62 % (subkategórie a, d). Do kategórie ochranných lesov sú zaradené najmä početné porasty stabilizujúce výmole, rozptýlené po celom území Myjavskej pahorkatiny. Prehľad rozlohy lesov podľa uvedených kategórií je v tabuľke 2.3.

Tabuľka č. 2. 3: Výmera kategórií lesa v okrese Myjava

Kategória lesa	Výmera v ha	%
Ochranné lesy – O	1 878,72	17,62
Hospodárske lesy – H	8 784,98	82,38
Spolu	10 663,70	100

Zdroj: <http://gis.nlc.sk.org/igis/>, 2019

V území sú najrozšírenejšie prírode blízke porasty dubových, dubovo-hrabových, bukových a jelšových lesov, ako aj porasty stanovištné nepôvodných drevín. Výsadba nepôvodných drevín súvisela s nedostatkom drevnej hmoty v území, vyplývajúceho z dlhodobého odlesňovania územia Myjavskej pahorkatiny pre získanie poľnohospodárskej pôdy. Vysádzané boli najmä borovica lesná (*Pinus sylvestris*), borovica čierna (*Pinus nigra*), smrekovec opadavý (*Larix decidua*) a smrek obyčajný (*Picea abies*). Systematické odlesňovanie prispelo aj k akcelerácii výmoľovej erózie a vzniku početných výmoľov v území. Ich svahy boli zalesňované agátom bielym (*Robinia pseudoaccacia*), spomínanými ihličnatými drevinami, ale nachádzame v nich aj druhy pôvodných dubovo-hrabových (Obrázok č. 2.5) a bukových porastov. Súčasné drevinové zloženie lesných porastov územia dokumentuje tabuľka č. 2.4.

Tabuľka č. 2. 4: Drevinové zloženie lesných porastov okresu Myjava

Drevina	%	Drevina	%
buk	43,26	topoľ	0,14
dub	16,87	breza	0,07
hrab	3,79	vŕba	0,01
jaseň	2,33	brest	0,00
javor	1,85	ostatné listnaté	0,23
agát	1,25	borovica	18,09
jelša	0,72	smrek	6,86
lipa	0,53	smrekovec	3,74
cer	0,19	jedľa	0,06
		Spolu	100,00

Zdroj: <http://gis.nlcsk.org/lgis/> 2019

Obrázok č. 2. 5: Interiér dubovo-hrabového lesa v k. ú. Podkylava, lokalita Kylava

Reháčková T., 2018

V území dominujú listnaté lesy (5 712,18 ha), ihličnaté majú výmeru 1 778,99 ha z toho 7,91 ha pripadá na smrekové monokultúry (zastúpenie dreviny viac ako 90 %). Z monokultúr ihličnatých drevín majú najvyššiu výmeru porasty borovice lesnej, menej borovice čiernej, prednostne vysádzanej na bázických podkladoch. Aj keď smrek obyčajný a smrekovec opadavý vystupujú aj ako základné porastotvorné dreviny, pravidelne tvoria primiešanú alebo vtrúsenú zložku najmä v bukových porastoch. Zmiešané porasty územia majú výmeru 2637,6 ha.

Drevinové zloženie lesných spoločenstiev územia je teda ovplyvnené vyšším výskytom stanovištné nepôvodných druhov drevín. Pri obnove porastov je potrebné zvýšiť podiel autochtónnych drevín a eliminovať fragmentáciu porastov, ktorá narúša celistvosť lesných komplexov, negatívne ovplyvňuje druhové zloženie lesných spoločenstiev a v konečnom dôsledku znižuje stabilitu a odolnosť porastov voči pôsobeniu škodlivých činiteľov. V prípade obnovy porastov stabilizujúcich sieť výmoľov (agáta, hraba, prípadne ďalších drevín s vysokou výmladnosťou) je z hľadiska udržateľnosti potrebné brať do úvahy, že kvalita výmladkov klesá z generácie na generáciu.

Z hospodárskych súborov lesných typov (HSLT) sa v území vyskytujú:

- 201 extrémne vápencové bukové dúbravy
- 202 svieže vápencové bukové dúbravy
- 208 sprašové bukové dúbravy
- 211 živné bukové dúbravy
- 213 vlhké bukové dúbravy
- 292 svieže vápencové bukové dúbravy (ochranného rázu)
- 293 vlhké bukové dúbravy (ochranného rázu)
- 296 kamenité bukové dúbravy s javorom
- 301 extrémne vápencové dubové bučiny
- 302 svieže vápencové dubové bučiny
- 305 kyslé dubové bučiny
- 310 svieže dubové bučiny
- 311 živné dubové bučiny
- 313 vlhké dubové bučiny
- 316 kamenité dubové bučiny s lipou
- 317 sutinové lipové dubové bučiny
- 323 jaseňové jelšiny
- 392 svieže vápencové dubové bučiny (ochranného rázu)
- 396 kamenité dubové bučiny s lipou (ochranného rázu)
- 399 jaseňové jelšiny (ochranného rázu)
- 401 extrémne vápencové bučiny
- 410 svieže bučiny
- 411 živné bučiny.

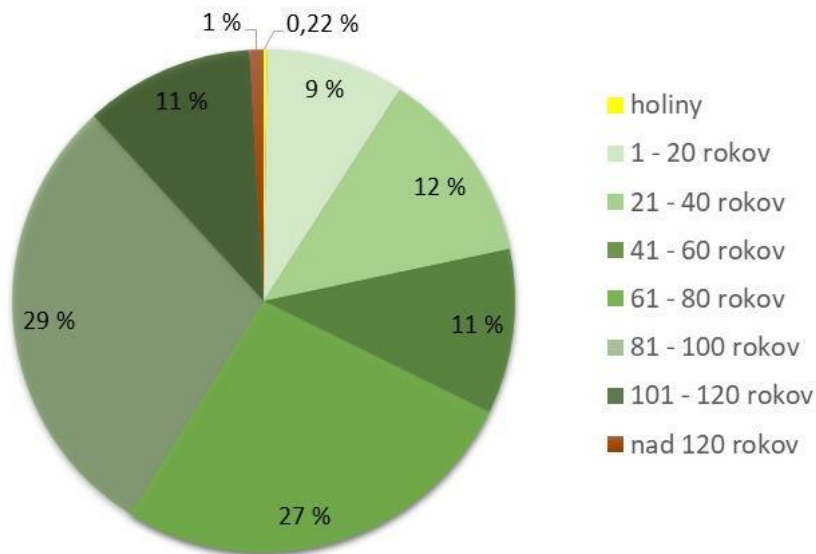
Najrozšírenejšími hospodárskymi súbormi lesných typov v okrese Myjava sú: 211, 302, 310 a 311. Prehľad zastúpenia jednotlivých HSLT je v tabuľke 2.5. Vekovú štruktúru lesných porastov územia uvádza graf 2.3.

Tabuľka č. 2. 5: Zastúpenie HSLT (ha) v okrese Myjava (vysvetlivky ku kódom HSLT sú uvedené vyššie v texte, zeleným podfarbením sú vyznačené HSLT s najvyšším plošným zastúpením)

HSLT	výmera	HSLT	výmera	HSLT	výmera	HSLT	výmera
201	136,77	293	1,81	311	3213,63	396	39,8
202	378,27	296	2,17	313	7,19	399	1,99
208	345,43	301	474,49	316	61,82	401	66,24
211	1315,75	302	767,27	317	32,61	410	193,92
213	2,69	305	34,48	323	41,8	411	478,8
292	153,21	310	2011,63	392	367,0	-	-

Zdroj: NLC, 2018

Graf č. 2: Veková štruktúra lesných porastov v okrese Myjava

Zdroj: NLC, 2018

2.3 Vodné toky a plochy

Najvýznamnejším vodným tokom záujmového územia je rieka Myjava. Do územia priteká zo severu, prechádza cez mesto Myjava a pod ním sa stáča na západ. Rieka pramení v Bielych Karpatoch a spolu so svojimi prítokmi odvodňuje južné svahy Bielych Karpát a západnú časť Myjavskej pahorkatiny. Rieka Myjava je ľavostranným prítokom Moravy s dĺžkou 79 km a plochou povodia 806 km², je vodným tokom III. rádu.

V záujmovom území má rieka Myjava niekoľko ľavo aj pravostranných prítokov, ktoré pramenia v Myjavskej pahorkatine. Z nich najvýznamnejšie sú Brestovský potok, Cengelka, Svacenickej jarok (s dvoma prítokmi), Smíchov (s jedným prítokom), Malejovský potok (s jedným prítokom), potok Jablonka – Korytárka. Väčšinou majú tieto potoky zachovaný prirodzený charakter aj s brehovými porastmi.

V území sa nachádzajú niekoľko vodných nádrží. Vodná nádrž Myjava je lokalizovaná takmer v centre mesta a v súčasnosti plní funkciu poldra na zachytávanie extrémnych prietokov. Vodná nádrž Brestovec je situovaná na severnej hranici k. ú. Myjava. Ešte severnejšie sa nachádzajú: vodná nádrž Stará Myjava a vodná nádrž Vrbovce (pri areáli poľnohospodárskeho družstva v obci Vrbovce). Ďalšia vodná nádrž sa nachádza v záhradkárskej osade Cengelka (k. ú. Myjava), v k. ú. Turá Lúka bola v druhej dekáde 21. storočia na Svacenickej jarke vybudovaná ochranná vodná nádrž so stálou hladinou vody (Obr. 2.7). Hlavnou funkciou tejto ochrannej nádrže je zachytávať zrážky z extrémnych klimatických udalostí a chrániť sídlo Turá Lúka pred záplavami a bahnotokmi, ktoré sa v území často opakujú. Pri projektovaní a budovaní ochrannej nádrže sa myslelo aj na vytvorenie atraktívnych biotopov pre zver, najmä pre vodné vtáctvo – na vodnej ploche je vytvorený umelý ostrov, porastený vegetáciou. Východne od sídla Brezová pod Bradlom sa nachádza vodná nádrž Brezová a v k. ú. Krajné, vo východnej časti okresu je na Matejovskom potoku situovaná vodná nádrž Matejovec.

Okrem uvedených hydrických krajinných prvkov sa v území nachádza aj niekoľko prameňov, ktoré sú rôzneho pôvodu, napr.: sutinovo-puklinový (Turá Lúka), vrstevný (Myjava – Cigánčici) alebo bariérový (Myjava – Hliníky).

Obrázok č. 2. 6: Pohľad na údolie Priepasníanského potoka (k. ú. Polianka), ktorý sa vlieva do Brezovského potoka v k. ú. Brezová pod Bradlom

E. Paudítšová E., 2018

Obrázok č. 2. 7: Ochranná vodná nádrž Svacenickej jark so stálou hladinou vody, k. ú. Turá Lúka

E. Paudítšová E., 2017

2.4 Zastavané plochy a nádvorja

2.4.1 Sídelné plochy

Pre sídelnú zástavbu okresu Myjava sú charakteristické obce, ktoré sú tvorené niekoľkými osadami – kopanicami. Tieto osady, pomenované obvykle podľa mien obyvateľov, žijúcich v danej lokalite v minulosti, tvoria skupiny obytných domov a hospodárskych budov ležiacich bezprostredne pri poľnohospodársky obrábaných územiach a akoby náhodne sú roztrúsené takmer po celom okrese Myjava. Rozdrobené sídelné jednotky sa striedajú s poliami, lesmi, ovocnými sadiami, nelesnou drevinovou vegetáciou (medze, skupiny drevín a pod.). Vzájomne sú kopanice prepojené sieťou spevnených a nespevnených ciest.

Na Myjavskej pahorkatine je vyčlenených niekoľko morfológických typov kopaníc (Lauko, 1996). V okrese Myjava prevažujú kopaničiarske obce s excentricky položeným ústredím a s kopanicami pozdĺž dvoch, alebo viacerých zberných ciest. Sú to napr. kopaničiarske obce: Brezová pod Bradlom, Kostolné, Bukovec, Košariská a Rudník. Ku kopaničiarskym obciam s ústredím v centre a s kopanicami územne rozmiestnenými okolo neho patria obce: Krajné, Podkylava, Brestovec, Hrašné, Jablonka, Polianka, Poriadie, Priepasné a Stará Myjava.

Súvislé zastavané časti sídiel sa viažu na toky, v centrálnej časti okresu sú takto situované sídla: Myjava, Turá Lúka, Rudník, Hrašné, v severnej časti okresu sú to napr. Vrbovce, Stará Myjava a v južnej a juhovýchodnej časti okresu Brezová pod Bradlom, Košariská, Podkylava, Krajné a i. Zastavané územie

tvoria najmä: plochy bytových domov a rodinných domov so záhradami, plochy služieb, športu a infraštruktúry. V okrajových častiach sídiel sú situované výrobné a poľnohospodárske areály, často cintoríny a tiež menšie (rodinné) ovocné sady, ktoré sú pre okres charakteristické. V okrajových zónach niekoľkých sídiel sa nachádzajú pozostatky z čias budovania záhradkárskych a chatových osád. Takéto prvky sa nachádzajú v meste Myjava, Brezová pod Bradlom, ale aj v obci Krajné. Väčšina obcí má vyčlenené priestory na šport, najčastejšie ide o športové ihriská (futbal, tenis), ale aj vodné plochy/bazény, či športové strelnice (napr. v obci Krajné). V oblasti cestovného ruchu má okres trinásť zariadení.

Vybavenosť sociálnymi službami je dostatočná v okresnom meste Myjava, v ostatných obciach okresu je vybavenosť veľmi nízka. Prepravná dostupnosť sociálnych služieb je komplikovaná aj vďaka zhoršenému prístupu, čo súvisí so zložitým terénom.

V súčasnosti sú mnohé kopaničiarske obce v okrese Myjava opúšťané. Dôvodom je absencia pracovných príležitostí, zlá dostupnosť služieb a slabo rozvinutá infraštruktúra. Aktuálnym trendom je využívanie sídiel na chalupárčenie, na krátkodobú formu rekreácie.

2.4.2 Priemyselné a dobývacie areály

V okrese je vybudovaný Priemyselný park Javorinská Myjava, ktorý je definovaný ako park celoštátneho významu. K 31.12.2017 zahŕňal priemyselný park 9 investorov: TOP KRAFT SK a. s.; Subtil Springs, s. r. o.; Altcam Slovakia, s. r. o.; SEISA EUROPE, s. r. o.; CPN Invest, s. r. o.; M-Technology, s. r. o.; Reutter SK, s. r. o.; Sanitas, spol. s r. o.; CEP Scherdel s. r. o. Územie parku susedí s hnedou priemyselnou zónou – areálom bývalej Slovenskej armatúry Myjava.

Menšie výrobné a priemyselné prevádzky sa nachádzajú vo väčšine obcí (napr. Thermoplastic s.r.o. v Poriadí, PR Krajné s.r.o. – stavebniny a i.). V k. ú. Myjava je vyčlenené výhradné ložisko tehliarskych surovín Myjava I a nevyhradené ložisko tehliarskych surovín Myjava I, na južnom okraji v rámci k. ú. Košariská do územia okresu Myjava zasahuje starý kameňolom. Z prevádzok produkujúcich energiu sa v okrese Myjava nachádzajú: bioplynová stanica (BPS Myjava s.r.o., k. ú. Turá Lúka), ktorá vyrába a dodáva elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov, s celkovým inštalovaným výkonom do 1 MW (výroba prebieha v rámci Roľníckeho družstva Turá Lúka v Myjave) a fotovoltaické elektrárne v k. ú. Myjava, Brestovec, Polianka a Brezová pod Bradlom (Solarpark Myjava s.r.o., Photon SK SPV 1 s.r.o., Solarpark Polianka s.r.o., RJ Development a.s.). Pre daný okres sú typickými drobnými prevádzkami pálenice, ktorých aktivita koncom 20. storočia klesla. Množstvo kvalitného ovocia, najmä jablák, hrušiek a sliviek zostávalo v sadoch a záhradách bez využitia, pod stromami. Záujem chalupárov a obyvateľov obcí o spracovanie ovocia na ovocný destilát však v posledných rokoch opäť vzrástol. Tradícia páleníc sa v okrese Myjava obnovila. V súčasnosti funguje niekoľko takýchto prevádzok, napr. Pestovateľská pálenica ovocia Jablonka (k. ú. Jablonka), prevádzka na poskytovanie pálenia ovocia pre drobných pestovateľov v Podkylave (k. ú. Podkylava), pálenica Obec Brestovec – Pestovateľská pálenica (k. ú. Brestovec), Myjavská pálenica (k. ú. Myjava), Pálenica Hrašné (k. ú. Hrašné), Pálenica Krajné (k. ú. Krajné), Pálenica u Vavříkov (k. ú. Stará Myjava). K prevádzkam na spracovanie ovocia drobných pestovateľov slúžia aj muštárne, funkčné sú napr. v Brestovci a v Podkylave. V meste Myjava je v areáli firmy Brantner Slovakia s. r. o. od r. 2013 funkčná kompostáreň, v ktorej sa kompostuje biomasa z verejných plôch.

2.4.3 Poľnohospodárske areály

Areály poľnohospodárskej veľkovýroby boli v minulosti vybudované takmer v každej obci v okrese. V súčasnosti sa bývalé poľnohospodárske areály využívajú na pôvodné účely v menšom rozsahu. Mnohé plochy bývalých poľnohospodárskych podnikov chátrajú, alebo sú využívané iba čiastočne menšími prevádzkami alebo ako skladové priestory. K veľkým areálom tohto typu patrí napríklad areál Poľnohospodárskeho družstva Krajné, ktoré patrilo v minulom storočí k najlepším hospodáriacim družstvám na Slovensku. Veľmi dobre rozvinutá bola živočíšna výroba, ale aj pridružená výroba, spracovávali sa najmä slivky z okolitých ovocných sádov. Koncom 20. storočia sa družstvo v Krajnom rozdelilo na štyri malé podniky, v ktorých sa udržiava rastlinná aj živočíšna výroba (spracovanie a konzervovanie zemiakov, ovocia, zeleniny, výroba mlynských výrobkov, chov vybraných druhov zvierat, údenárska výroba).

V Podkylave sú aktuálne poľnohospodárske aktivity (živočišna výroba – chov hovädzieho dobytku a koní) spojené s agroturistikou a rekreáciou. Biofarma Charolais – Agropenzión ADAM Podkylava je príkladom dobrej poľnohospodárskej praxe, v rámci ktorej je prezentované farmárske prostredie s chovom ušľachtilých koní, akými sú Muránsky Norik, Ardénsky kôň, Hucul, Furiozo a Lipican a ušľachtilého mäsového plemena hovädzieho dobytku Charolais a plemena Highland Cattle. Aktivity biofarmy sú spojené s mnohými kultúrno-spoločenskými a športovými podujatiami a nachádza sa tu aj galéria historickej poľnohospodárskej techniky. Od r. 2018 sa po niekoľkých rokoch stagnácie začal znova efektívne využívať potenciál ovocných sádov, so zameraním sa predovšetkým na spracovanie jablák, hrušiek, sliviek (výroba muštov, lekvárov, sušené slivky, hrušky, jablká, výroba pralínok a pod.). V Podkylave sú poskytované služby aj drobným pestovateľom ovocia, biofarma poskytuje možnosť pálenia alkoholu z ovocia pre vlastnú spotrebu. Súčasťou stratégie obnovy ovocinárstva je aj obnova ovocných sádov s výsadbou nových stromov.

Ďalšie poľnohospodárske družstvá a k nim prislúchajúce obhospodarované plochy v okrese sú Roľnícke družstvo Turá Lúka v Myjave (k. ú. Turá Lúka), ktoré sa zaoberá rastlinnou aj živočišnou výrobou, výrobou hotových krmív a poskytuje aj skladovacie služby. PD Poriadie obhospodaruje na myjavských kopaniciach celkom 2821,61 ha poľnohospodárskej pôdy v systéme ekologického poľnohospodárstva. Štruktúra rastlinnej výroby družstva je prispôbená chovu hospodárskych zvierat. Družstvo pestuje najmä krmoviny na ornej pôde, pšenicu ozimnú a špaldovú, raž ozimnú, jačmeň ozimný, repku, kukuricu na siláž, ovos a jačmeň jarný. Okrem ornej pôdy družstvo spravuje aj trvalé trávne porasty a ovocné sady.

Na produkciu mlieka chovajú z hovädzieho dobytku v PD Poriadie plemená: Slovenské strakaté, Holsteinské červené, Holsteinské čierno-strakaté a Pinzgaušské. Na výrobu mäsa chová družstvo plemená Hereford a Charolais. Okrem toho družstvo chová aj ošípané, plemená Landras – Durukot a Yorksher.

Roľnícke družstvá a prevádzky súvisiace s rastlinnou výrobou, kombinovanou so živočišnou výrobou sú tiež v Košariskách, Vrbovciach, Polianke a i.

V okrese sa už z minulosti, kedy bola rozšírená živočišna výroba, nachádza niekoľko hnojísk a úložísk slamy. Mnohé tieto lokality majú spevnené podlažie panelovými blokmi, ale nie sú izolované, plochy nie sú zabezpečené proti kontaminácii pôdy a podzemnej vody. Takéto hnojiská sa nachádzajú v k. ú.: Brestovec, Brezová pod Bradlom, Chvojnica, Krajné, Košariská, Myjava, Priepasné, Polianka, Poriadie, Rudník, Vrbovce.

2.4.4 Dopravné zariadenia

Dopravnú infraštruktúru tvoria v okrese Myjava cesty II. triedy (č. 499, 500, 501, 581) a III. triedy, využívané najmä miestnym obyvateľstvom a dôležité postavenie majú aj cesty nespevnené (poľné a lesné cesty), ktoré vedú ku kopaniciam a predstavujú jediný prístup k sídlam tohto typu. Do okresu nezasahuje dopravná infraštruktúra vyššej kategórie (rýchlostné cesty, diaľnice a cesty I. triedy). Obce patriace do okresu Myjava sa nachádzajú mimo nadregionálne významných dopravných trás. Niekoľko ciest III. triedy je v rámci celého okresu navrhnutých, v súlade s rozvojovými aktivitami okresu, na využívanie ako cyklotrasy. Na to je však potrebné dobudovať príslušné technické zázemie. V k. ú. Turá Lúka sa časť ornej pôdy využíva občasne ako poľné letisko, ktoré využívajú užívatelia hospodáriaci na ornej pôde.

Dopravnú infraštruktúru dopĺňajú železničné trate č. 128 C Kúty – Trnava (elektrifikovaná jednokoľajová trať 2. kategórie), č. 129 A Nové Mesto nad Váhom – Vrbovce (jednokoľajová trať 3. kategórie prepájajúca SR a ČR /Veselí nad Moravou/) a jednokoľajová trať č. 128 D Jablonica – Brezová pod Bradlom (trať 4. kategórie), na ktorej je osobná doprava pozastavená, trať je využívaná len pre nákladnú dopravu.

2.4.5 Zariadenia technickej infraštruktúry

Technická infraštruktúra okresu je tvorená štandardnými sieťami energetickej infraštruktúry (nadzemné elektrické vedenia, podzemné plynovody), vodovodnej infraštruktúry (diaľkové vodovody a miestne vodovodné siete) a ostatnej infraštruktúry.

Elektroenergetické uzly a trafostanice sú v okrese Myjava napájané sústavou vzdušných vedení VVN 110 kV a VN 22 kV, ktoré spravuje Západoslovenská distribučná a.s. Tieto vedenia spájajú elektrické stanice 110/22 kV s distribučnými transformačnými stanicami 22/0,4 kV, z ktorých sú napájaní odberatelia.

Vodárenské areály, vrátane vodojemov v okrese Myjava spravuje Bratislavská vodárenská spoločnosť a.s. V okrese Myjava je 23,5 % obcí pripojených na verejnú kanalizáciu a z toho je len 59,1 % obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu. 85,8 % obyvateľov okresu Myjava je zásobovaných vodou z verejného vodovodu (84,1 % obcí je napojených na verejný vodovod). Čistiarne odpadových vôd sa nachádzajú v Krajnom a v Turej Lúke.

Cez okres neprechádza priamo VVTL plynovod. V súčasnosti je v okrese Myjava dodávateľom zemného plynu Slovenský plynárenský priemysel, a.s., ktorý vlastní distribučnú sieť – vysokotlaký plynovod DN 150 PN 40, vysokotlaké prípojky a rozvod stredotlakých uličných plynovodov.

2.4.6 Technické zariadenia ekologickej infraštruktúry

Technické zariadenia ekologickej infraštruktúry (napr. ekodukty, zelené mosty, podchody pre faunu a iné) nie sú v okrese vybudované.

2.5 Nelesná drevinová vegetácia

Nelesná drevinová vegetácia je významným ekostabilizačným prvkom v krajine. V zmysle metodiky ide o veľmi heterogénnu skupinu spoločenstiev drevín rastúcich mimo lesných porastov. Edifikátormi týchto spoločenstiev sú dreviny krovinového a stromového vzrastu. Z metodologického hľadiska sa sem zaraďujú aj porasty drevín, ktoré majú charakter lesa, avšak sú lokalizované mimo LPF. Z priestorového hľadiska sa člení na plošnú súvislú, skupinovú, rozptýlenú a líniovú nelesnú drevinovú vegetáciu (NDV). Porasty nelesnej vegetácie sú významným ekostabilizačným prvkom, pričom ich význam rastie nepriamo úmerne s lesnatosťou konkrétneho územia. Najmä v intenzívne obhospodarovanej krajine nížin je jej význam nezastupiteľný. Znižuje riziko a vplyv erózie, stabilizuje zosuvné územia, zvyšuje retenčnú schopnosť územia, pozitívne ovplyvňuje biodiverzitu a heterogenitu krajiny a v neposlednom rade aj jej kultúrno-historickú a estetickú hodnotu.

Celkový krajinný ráz a tým aj charakter nelesnej drevinovej vegetácie (NDV) je podmienený prevládajúcim spôsobom obhospodarovania územia. Záujmové územie je z veľkej časti tvorené intenzívne poľnohospodársky využívanou krajinou, v ktorej ostalo zachovaných pomerne málo prvkov NDV. Tie sú sústredené najmä popri vodných tokoch a na extrémnych terénnych tvaroch reliéfu, ktoré nie sú vhodné na obhospodarovanie. Miestami v území ostali zachované aj zvyšky medzí (Obr. 2.8).

Z hľadiska priestorového prejavu môžeme v území vyčleniť tieto formy NDV:

- plošná nelesná drevinová vegetácia
- líniová nelesná drevinová vegetácia
 - pri vodných tokoch
 - pri cestách
 - medze, línie rozdeľujúce bloky poľí
- solitérne stromy, resp. skupiny stromov.

Plošné formácie NDV sa v území vyskytujú najmä na miestach zarastajúcich lúk a opustených ovocných sádov v okolí kopaničiarskeho osídlenia, alebo na nivách vodných tokov, napr. na lokalitách v k. ú. Myjava pri Cengelke, Chlapečkov vrch, Pavlače a i. Líniové formácie NDV ostali v území zachované najmä pri vodných tokoch. Ide o fragmenty jelšových podhorských lesov, ktoré boli na niektorých miestach nahradené výsadbami topoľov. Líniové formácie NDV pri komunikáciách sú v území zastúpené nerovnomerne, mnohé stromoradia z ovocných drevín sú na hranici životnosti. Solitéry sa lokálne vyskytujú v celom území, ich význam je skôr estetický a krajínovotvorný. Druhovú zloženie spomínaných prvkov NDV je v území pestré, v stromovom a krovinovom poschodí sú zastúpené: agát biely (*Robinia pseudoacacia*), baza čierna (*Sambucus nigra*), baza chabzdová (*Sambucus ebulus*), borovica lesná (*Pinus sylvestris*), brest horský (*Ulmus glabra*), breza ovisnutá (*Betula pendula*), bršlen európsky (*Euonymus europaeus*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), dub letný (*Quercus robur*), hloh jednosmenný (*Crataegus monogyna*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), hruška obyčajná (*Pyrus communis*), hruška planá (*Pyrus pyramidalis*), jablň domáca (*Malus domestica*), jaseň štitá

(*Fraxinus excelsior*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), javor mliečny (*Acer platanoides*), javor poľný (*Acer campestre*), javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos*), moruša biela (*Morus alba*), orech kráľovský (*Juglans regia*), plamienok plotný (*Clematis vitalba*), ruža šípová (*Rosa canina*), slivka domáca (*Prunus domestica*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), topoľ čierny (*Populus nigra*), topoľ biely (*Populus alba*), topoľ osikový (*Populus tremula*), topoľ kanadský (*Populus x canadensis*), topoľ Simonov (*Populus Simonii*), trnka obyčajná (*Prunus spinosa*), vrbica biela (*Salix alba*), vrbica krehká (*Salix fragilis*), vrbica rakytová (*Salix caprea*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*).

Obrázok č. 2. 8: Líniové porasty NDV v k. ú. Polianka, lokalita Dingovci

E. Paudítšová E., 2018

2.6 Plochy verejnej a vyhradenej zelene

Zeleň je neoddeliteľnou súčasťou všetkých funkčných plôch sídiel a patrí k prvkom, ktoré svojimi estetickými prvkami pozitívne pôsobia na psychiku človeka a vytvárajú priaznivé podmienky pre jeho existenciu. Jej význam pre ekologickú stabilitu krajiny je však zvyčajne zanedbateľný. Z hľadiska jej pôsobenia majú najväčší význam plošne rozsiahlejšie plochy s vysokým zastúpením vzrastlých stromov. K takým plochám patria najmä parky, cintoríny, plochy zelene v areáloch škôl, historických stavieb či občianskej vybavenosti, vrátane vnútroblokovej zelene v obytných častiach miest. Sú to napr. plochy v centre Turej Lúky, v Krajnóm, vnútrobloky v Myjave a pod.

2.7 Mozaikové štruktúry

Mozaikové štruktúry sú pre kopaničiarsky typ osídlenia charakteristické (Obr. 2.9). Kopanice predstavujú špecifickú formu osídlenia s izolovanými rodinnými domami s hospodárskym zázemím mimo kompaktné zastavaného územia mesta. Tvorí potenciál agroturistických a rekreačno-oddychových aktivít turizmu. K základným prvkom, ktoré vytvárajú typické mozaiky patria: roztrúsené sídla, záhrady, trvalé trávne porasty a plochy NDV. Tento typ mozaikovitej štruktúry krajiny sa nachádza rozptýlene na území celého okresu Myjava.

Obrázok č. 2. 9: Kopanice, k. ú. Podkylava

E. Paudítšová E., 2018

2.8 Ostatné plochy

Súčasnú krajinnú štruktúru záujmového územia dotvárajú prvky, ktoré nie sú z krajinnoekologického hľadiska pozitívne vnímané. Sú to najmä skládky odpadu, úložiská slamy a pod. Okrem rekultivovanej skládky odpadu v Myjave (Holičov vrch) sa v okrese Myjava sa nachádzajú dve skládky na odpad, ktorý nie je nebezpečný a jedna skládka na inertný odpad. Okrem toho sa v území nachádza niekoľko rozsahom malých živelných skládok prevažne komunálneho a stavebného odpadu. Sú situované popri cestách, cintorínoch a v porastoch nelesnej drevinovej vegetácie. V meste Myjava, v areáli Nemocnice s poliklinikou Myjava je situovaná spaľovňa odpadu.

3 ZHODNOTENIE VZŤAHU K ÚZEMNÉMU PLÁNU VEĽKÉHO ÚZEMNÉHO CELKU A DOTKNUTÝCH OBCÍ

Pre územie Trenčianskeho kraja bol uznesením vlády SR č. 284 zo dňa 14. 4. 1998 schválený ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja, ktorého záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č. 149/1998 Z. z. ÚPN VÚC.

V roku 2001 bola vládou SR schválená koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (ďalej len KURS 2001) a vydaná jej záväzná časť nariadením vlády SR č. 528 zo dňa 14. 8. 2002 Uznesením vlády SR č. 473 z 9. 5. 2002 k správe o zabezpečení vypracovania štúdie pre umiestnenie priemyselných parkov vo vybraných oblastiach SR.

V súlade s § 30 ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, boli vypracované a v roku 2004 schválené uznesením zastupiteľstva Trenčianskeho samosprávneho kraja č. 260/2004 Zmeny a doplnky č. 1/2004 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja, ktorých záväzná časť bola vyhlásená všeobecne záväzným nariadením Trenčianskeho samosprávneho kraja č. 7/2004. Zmeny a doplnky č. 1/2004 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja boli zamerané na priemet záväznej časti KURS 2001 do ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja a lokalizácia priemyselných parkov na území Trenčianskeho kraja.

V roku 2009 na základe potreby zosúladiť odvetvové koncepčné rozvojové dokumenty Trenčianskeho kraja a Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja s priestorovými súvislosťami špecifikovanými v ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja a aktualizovať aj ostatné časti územného plánu vo vzťahu na nové koncepčné dokumenty a stratégie, Trenčiansky samosprávny kraj obstaral spracovanie zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja. Zmeny a doplnky č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja boli schválené uznesením zastupiteľstva Trenčianskeho samosprávneho kraja číslo 297/2011 zo dňa 26. 10. 2011 a ich záväzná časť bola vyhlásená všeobecne záväzným nariadením (VZN) číslo 8/2011, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Zmien a doplnkov č. 2 územného plánu veľkého územného celku Trenčianskeho kraja.

V roku 2011 boli vládou SR schválené zmeny a doplnky č. 1 Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001, uznesením č. 513 z 10. augusta 2011. Nariadením vlády SR č. 461/2011 zo 16. novembra 2011 boli vyhlásené zmeny a doplnky záväznej časti KURS 2001 (ďalej len KURS 2001 v znení zmien a doplnkov č. 1).

Posledným platným dokumentom veľkého územného celku premietajúceho aj zásady súvisiace s RÚSES-mi v Trenčianskom kraji sú ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja - zmeny a doplnky č. 3 - schválené Zastupiteľstvom TSK uznesením č. 98/2018 zo dňa 25. 5. 2018. Záväzná časť ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja - zmeny a doplnky č.3 bola vyhlásená všeobecným záväzným nariadením Trenčianskeho samosprávneho kraja č. 7/2018.

Priemet záväzných regulatív územného rozvoja nitrianskeho kraja týkajúcich sa územného rozvoja a ochrany prírody a krajiny v okrese Myjava:

Záväzná časť Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja, ktorá sa priamo alebo nepriamo vzťahuje k problematike ekologickej stability okresu Myjava:

I. ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY ÚZEMNÉHO ROZVOJA TRENČIANSKEHO KRAJA ZMENY A DOPLNKY Č. 3

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ochrany prírody a krajiny, ochrany poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov a v oblasti vytvárania a udržiavania ekologickej stability

5.1 rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj kraja, definovaný v záväznej časti územného plánu.

- 5.2 realizovať systémy správneho využívania poľnohospodárskych pôd a ich ochranu pred eróziou, zaburinením, nadmernou urbanizáciou, necitlivým riešením dopravnej siete a pred všetkými druhmi odpadov,
- 5.3 obhospodarovateľ lesné pozemky v súlade s platnými programami starostlivosti o lesy,
- 5.4 v jednotlivých okresoch kraja spravovať neproduktívne a nevyužiteľné pozemky podľa stanovištných vhodných manažmentových opatrení pre obnovu prirodzených biotopov
- 5.5 podporovať riešenie erózných problémov, ktoré je navrhované v rámci pozemkových úprav a projektov miestneho územného systému ekologickej stability, prostredníctvom remízok, protierózných pásov a vetrolamov, v oblastiach Myjavskej pahorkatiny, Bielych Karpát, Malých Karpát, Strážovských vrchov, Javorníkov a Považského Inovca
- 5.6 v územnoplánovacích dokumentáciách obcí zabezpečovať vypracovanie miestneho územného systému ekologickej stability predovšetkým v okresoch Prievidza a Partizánske (oblasť hornej Nitry),
- 5.7 obmedzovať reguláciu a zmenu vodného režimu a melioráciu pozemkov v kontakte s chránenými územiami a mokraďami,
- 5.8 vytvárať podmienky pre zastavenie procesu znižovania biodiverzity v celom území kraja,
- 5.9 podporovať opatrenia na sanáciu a rekultiváciu zosuvných a opustených ťažobných, poddolovaných území a začleniť ich do funkcie krajiny. V oblasti flyšových hornatín a vrchovín ponechať zosuvné mokrade v prirodzenom režime,
- 5.10 riešenie poľnohospodárskej výroby v oblasti hornej Nitry zamerať na biologicko-organické poľnohospodárstvo, skleníkové hospodárstvo v agroparku na poddolovanom území medzi Prievidzou a Novákmi,
- 5.11 postupne riešiť problematiku budovania spevnených a nespevnených lesných ciest tak, aby nedochádzalo k erózii pôd na svahoch,
- 5.12 revitalizovať priestory so zmenenou krajinou štruktúrou podľa osobitných revitalizačných programov,
- 5.13 zabezpečiť v zmysle platných plánov prác revitalizačné práce kontaminovaného horninového prostredia a podzemnej vody najmä v oblastiach so silne znečisteným životným prostredím (Nováky, Prievidza, Partizánske, Nová Dubnica, Dubnica nad Váhom a i.)
- 5.14 rekultivovať jestvujúce vyťažené priestory štrkovísk, zemníkov, lomov,
- 5.15 uplatňovať opatrenia na zlepšenie stavu životného prostredia vyplývajúce zo schválených krajských a okresných environmentálnych akčných programov,
- 5.15.1 kvality ovzdušia na území TSK, ktoré vyplývajú z aktuálnej platnej legislatívy v tejto oblasti (Programy na zlepšenie kvality ovzdušia, Akčné plány)
- 5.15.2 zohľadňovať pri rozvoji urbanizácie pôsobenie hluku z dopravy a v prípade potreby navrhovať protihlukové opatrenia,
- 5.15.3 podporovať účinnú a postupnú sanáciu starých environmentálnych záťaží, vrátane banských diel,
- 5.15.4 klásť dôraz na situovanie bývania mimo území s vysokým radónovým rizikom, resp. pred výstavbou stanoviť výšku radónového rizika
- 5.15.5 Pri návrhu výstavby priemyselných areálov na dotyku s obytnou zónou zabezpečiť ochranu vnútorného prostredia budov a príslušného vonkajšieho chráneného územia pred hlukom z vonkajšieho prostredia,
- 5.15.6 Pri návrhu, výstavbe alebo podstatnej rekonštrukcii dopravných stavieb zabezpečiť, aby hluk v súvisiacom vonkajšom alebo vnútornom prostredí neprekročil najvyššie prípustné hodnoty
- 5.16 rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia význam a hodnoty jeho prírodných daností a najmä v osobitne chránených častiach prírody a krajiny (v zmysle územnej ochrany, sústavy NATURA 2000 a pod.), biotopov európskeho a národného významu, prvky územného systému ekologickej stability, NECONET, zvlášť biotopov osobitne chránených a ohrozených druhov bioty, mokradí a voľne žijúcich živočíchov. Využívanie územia zosúladiť s funkciou ochrany prírody a krajiny.
- 5.17 podporovať alternatívne poľnohospodárstvo v chránených územiach podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, v ochranných pásmach vodárenských zdrojov

- 5.18 v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou zabezpečiť protieróznú ochranu pôdy prevažne v oblastiach Myjavskej pahorkatiny, Bielych Karpát, Malých Karpát, Strážovských vrchov, Považského Inovca, Trábeča, Vtáčnika, Javorníkov.
- 5.19 odstrániť skládky odpadov lokalizované v chránených územiach prírody
- 5.20 regulovať rozvoj rekreácie v územiach ochrany prírody v lesných ekosystémoch využívať rekreačný potenciál v súlade s ich ekologickou únosnosťou (Vršatské Podhradie, Kalnica, Stará Myjava, Bezovec, Kľačno, Zelená Voda,...)
- 5.21 v spolupráci s orgánmi ochrany prírody revitalizovať upravené vodné toky, kompletizovať sprievodnú vegetáciu výsadbou pásu domácich druhov drevín a krovín pozdĺž tokov zvýšením podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky na realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov
- 5.22 venovať pozornosť revitalizácii jestvujúcich potokov a prinávrateniu funkcie čiastočne likvidovaným resp. nevhodne upraveným tokom na riešenom území -zvlášť mimo zastavané územie obcí (zapojenie pôvodných ramien, vážin, prírodných úprav brehov a pod. - napr. Dudvák, Biely potok, apod.), vysadiť lesy v nivách riek na plochách náchylných na eróziu, chrániť mokrade, spomaliť odtok vôd v upravených korytách
- 5.23 zosúladiť požiadavky na využívanie ložísk nerastných surovín pre potreby rozvoja
Závazná časť ÚPN ÚÚC Trenčianskeho kraja - Zmeny a doplnky č.1/2004 6
hospodárstva so záujmami ochrany prírody najmä v Chránenej krajinskej oblasti Malé Karpaty, Biele Karpaty
- 5.24 usmerniť v súlade s ochranou životného prostredia, poľnohospodárskej pôdy, a vodohospodárskymi záujmami ťažbu štrkopieskov v alúviu Váhu s uprednostnením ťažby vo vodných nádržiach alebo v korytách tokov oproti ťažbe z porasteného terénu
- 5.25 vytypovať lokality v alúviu Váhu mimo ochranných pásiem letiska, kde je možné ponechanie vodných plôch pri revitalizácii štrkovísk
- 5.26 rešpektovať pri výstavbe v obciach na území kraja inundačné územia vodných tokov, ktoré sú ohrozené povodňami a vymedziť ich ako neprípustné z hľadiska umiestňovania novej zástavby,
- 5.27 minimálne zasahovať do vodného režimu lužných lesov v oblastiach Váhu a jeho prítokov, aby nedochádzalo k odumieraniu lesných porastov,
- 5.28 dopĺňať sprievodnú vegetáciu výsadbou pásov pôvodných domácich druhov drevín a krovín pozdĺž vodných tokov; budovať zatienovacie pásy zelene pozdĺž odkrytých vodných tokov,
- 5.29 rešpektovať zaplavované pobrežné pozemky neohrádzovaných vodných tokov, ochranné pásma hrádzí a tokov, inundačné územia, kde podľa okolností uplatňovať predovšetkým trávne, travinno-bylinné porasty,
- 5.30 podporovať revitalizáciu vodných tokov, upravených vodných tokov a priľahlých pobrežných pozemkov z dôvodov vodohospodárskych, ekostabilizačných, krajinných a estetických funkcií,
- 5.31 Zamedziť vzniku prívalových vôd v území napr:
- navrhovať systémy poldrov, záchytných priekop, retenčných nádrží v krajine a vhodné systémy terénnych úprav
 - minimalizovať výstavbu spevnených plôch v krajine
- 5.32 Podporovať zadržiavanie zrážkových vôd v území, formou prírodných retenčných nádrží, jazierok, budovaním občasných vodných plôch plnených len zrážkami, dopĺňaním plôch zelene
- 5.33 Nepovoľovať rozvoj osídlenia v zosuvných územiach, vyznačiť ich v územných plánoch obcí a rešpektovať ich ako nezastaviteľné územie
- 5.34 zvyšovať mieru zastúpenia prírodných prvkov v zastavaných územiach najmä vo verejných priestoroch; rozvíjať krajinnú zeleň v zastavaných územiach i vo voľnej krajine.
- 5.35 Územnoplánovacími nástrojmi presadzovať realizáciu adaptačných opatrení na zmenu klímy v zastavaných územiach obcí.

Vzťah platného územno-plánovacieho dokumentu a RÚSES je definovaný v textovej časti, predovšetkým v kapitole Krajinná štruktúra, v Závaznej časti v oblasti usporiadania územia z hľadiska ochrany prírody a krajiny, ochrany poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov a v oblasti vytvárania a udržiavania ekologickej stability a v grafickej časti vo výkrese Krajinná štruktúra a územný systém ekologickej stability v M 1:50 000.

V Tabuľke č. 3. 1 sa nachádza prehľad všetkých biocentier vymedzených v okrese Myjava. Nadregionálne biocentra sa v okrese nenachádzajú.

Tabuľka č. 3. 1: Vymedzené biocentra v okrese Myjava podľa ÚP VÚC Trenčianskeho kraja

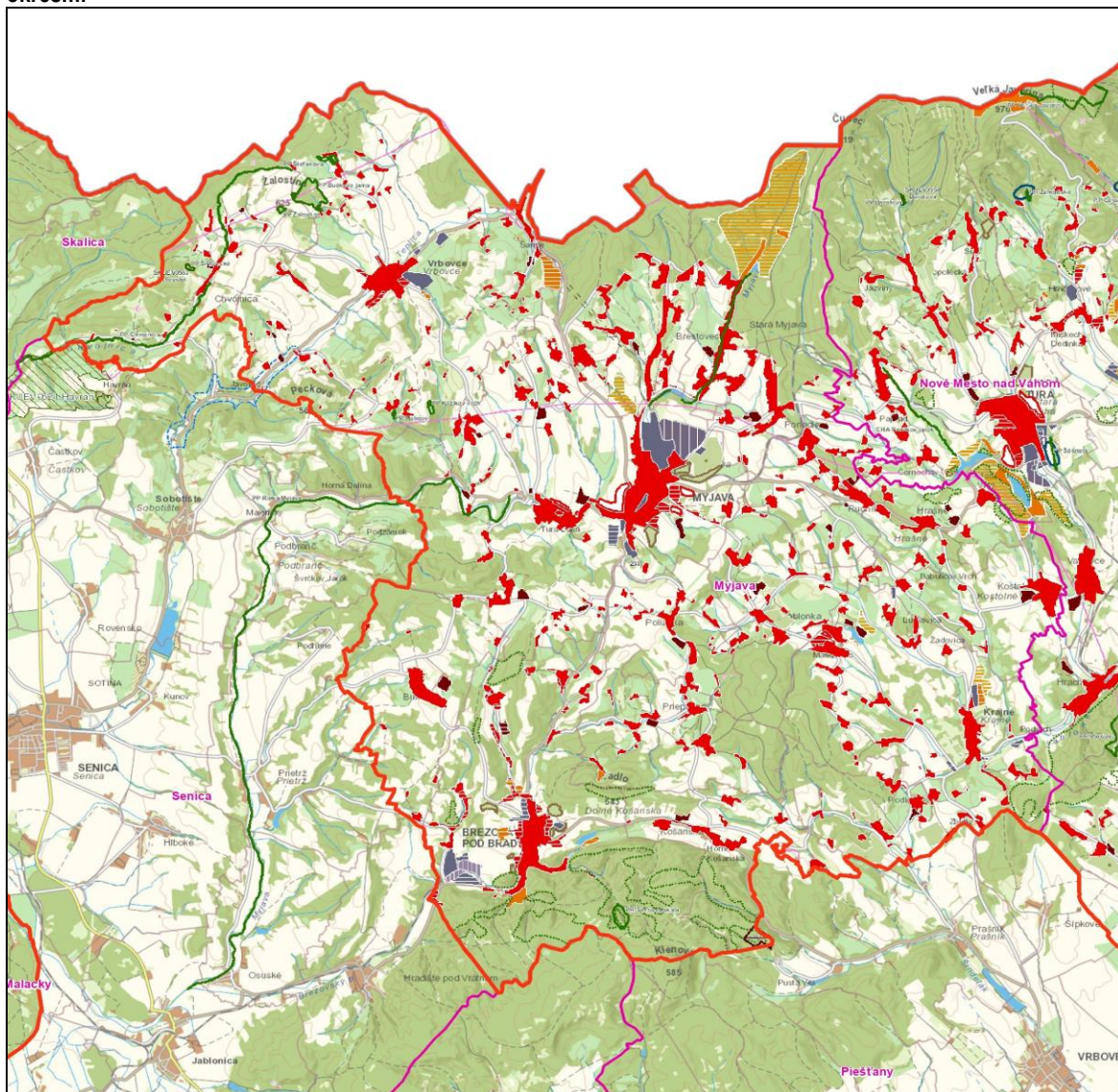
Názov biocentra	Kategória biocentra a identifikačné číslo	
	NBc	RBc
Lipovec		61
Biely vrch		62
Žalostiná		63
Kaštielska hora		64
Brančské bradlá		65
Dvoly - Lopusná		66

Zdroj: <https://www.tsk.sk/>

Priemet prvkov ÚSES Územného plánu regiónu Trenčianskeho kraja v okrese Myjava a v kontaktných zónach susedných okresov znázorňuje Obrázok č. 3. 1.

Okres Myjava susedí s okresom Nové Mesto nad Váhom, Piešťany, Trnava, Senica a okresom Skalica. Dokumenty RÚSES okresov Nové Mesto nad Váhom, Piešťany, Senica a Skalica boli riešené v rokoch 1994 – 1995, kde ešte nie sú k dispozícii digitálne dáta prvkov RÚSES. Dokument RÚSES okresu Trnava bol riešený po roku 2005 a jeho priemet prvkov RÚSES na kontaktných územiach s riešeným územím zobrazuje Obrázok č. 3. 2.

Obrázok č. 3. 1: Priemet prvkov ÚSES v ÚPN VÚC v okrese Myjava a v kontaktných zónach so susednými okresmi

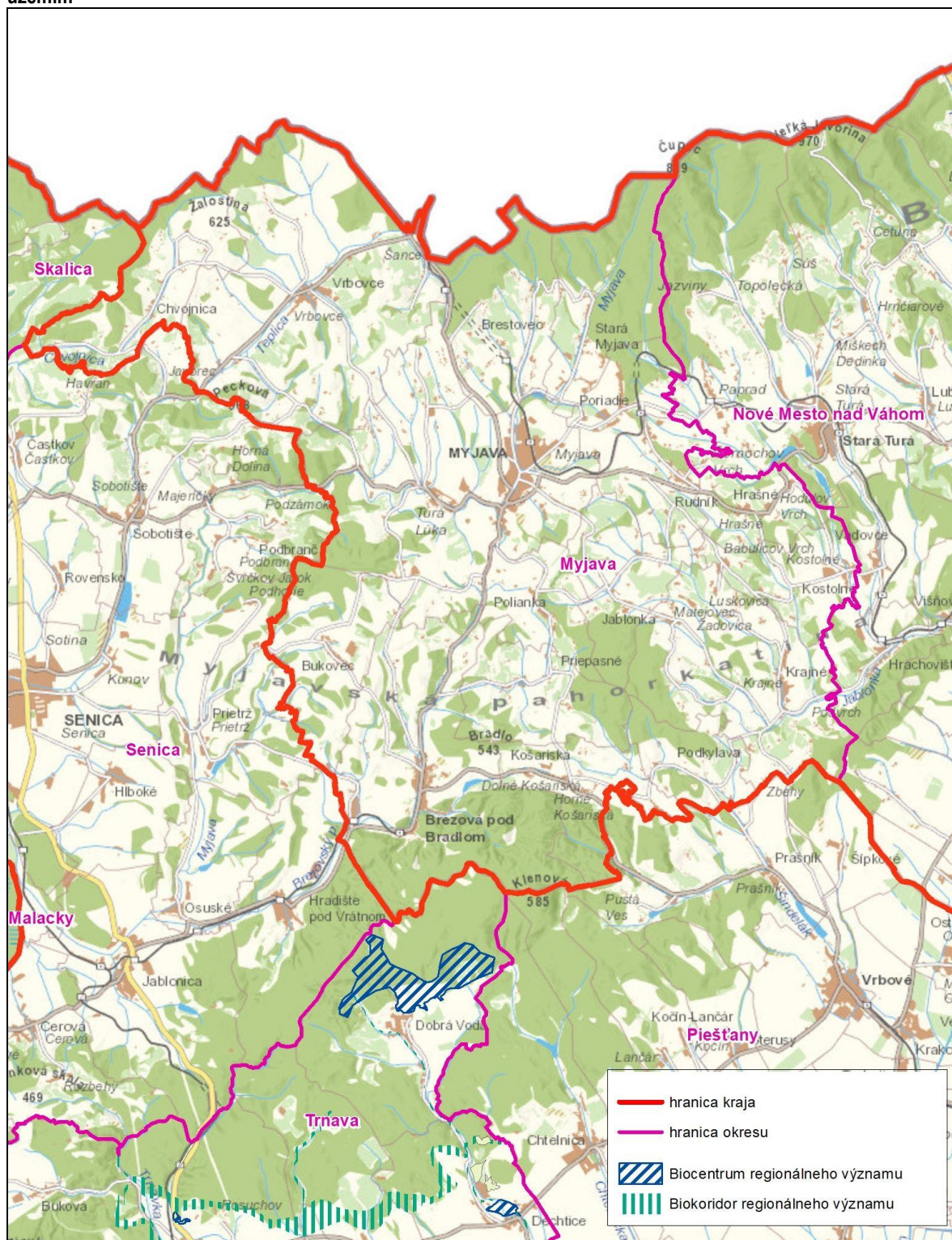

Upravil: Špilárová I. (Zdroj: <https://www.tsk.sk/>)

Legenda k Obrázku č. 3. 1

- ☒ STABILIZUJÚCE PRVKY
 - ☒ maloplošné chránené územia bodové
 - stav
 - ☒ veľkoplošné chránené územia
 - chránená krajinná oblasť (CHKO)
 - ☒ NATURA 2000
 - ▤ chránené vtáčie územia (CHVÚ) - stav
 - ☒ územia európskeho významu (ÚEV) - stav
 - ▤
 - ☒ územia európskeho významu - doplnok
 - ▤
 - ☒ maloplošné chránené územia
 - stav
 - ☒ mokrade regionálneho významu bodové
 - mokrade regionálneho významu - stav
 - ☒ mokrade
 - mokrade národného významu - stav
 - mokrade regionálneho významu - stav
 - ☒ chránená vodohospodárska oblasť (CHVO)
 - stav
 - ☒ R-ÚSES
 - ☒ genofondové plochy
 - genofondové plochy
 - stav
 - ◇ návrh
 - ☒ prvky regionálneho územného systému ekologickej stability
 - biocentrum nadregionálneho významu, stav
 - biocentrum nadregionálneho významu, návrh
 - biocentrum regionálneho významu, stav
 - biocentrum regionálneho významu, návrh
 - || biokoridor nadregionálneho významu, stav
 - || biokoridor nadregionálneho významu, návrh
 - || biokoridor regionálneho významu, stav
 - || biokoridor regionálneho významu, návrh
 - ☒ ochranné lesy
 - ▤ stav
 - ☒ hydromeliorácie
 - hydromeliorácie
 - || závlahy
 - ≡ odvodnenie

Obrázok č. 3. 2: Priemet prvkov z dokumentu RÚSES susedných okresov na kontaktných územiach s riešeným územím

Upravil: Špilárová I. (Zdroj: SAŽP)

Legislatívne na úrovni Trenčianskeho kraja je priemet regulatív Závaznej časti ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja premietaný do územných plánov obcí (tých častí, ktoré sa priamo týkajú predmetnej obce, resp. všeobecných častí týkajúcich sa všetkých obcí v Trenčianskom kraji). Kontrolný mechanizmus spočíva v posudzovaní a

stanoviskách Krajského stavebného úradu v Trenčíne a Krajského úradu životného prostredia v Trenčíne v rozsahu zákona č. 50/76 Zb. a v znení neskorších predpisov a Trenčianskeho samosprávneho kraja, úradu TSK odboru investícií, životného prostredia a územného plánovania.

Tabuľka č. 3. 2: Prehľad spracovaných ÚPD obcí v okrese Myjava

Názov obce	Štatút	Stav	Názov dokumentácie	Rok schválenia ÚPD
Brestovec	Obec	nemá		
Brezová pod Bradlom	Mesto	platná	Územný plán sídelného útvaru	2007
Bukovec	Obec	nemá		
Hrašné	Obec	nemá		
Chvojница	Obec	nemá		
Jablonka	Obec	nemá		
Kostolné	Obec	nemá		
Košariská	Obec	nemá		
Krajné	Obec	platná	Územný plán obce	2008
Myjava	Mesto	platná	Územný plán zóny - centrum mesta Myjava	2007
Podkylava	Obec	nemá		
Polianka	Obec	nemá		
Poriadie	Obec	nemá		
Priepasné	Obec	nemá		
Rudník	Obec	nemá		
Stará Myjava	Obec	nemá		
Vrbovce	Obec	platná	Územný plán obce	2008

Zdroj: www.uzemneplany.sk

Platné územné plány obcí okresu Myjava rešpektujú nadradenú dokumentáciu a problematiku ekologickej stability. Sú v zásade rozpracované v rozsahu metodického usmernenia MVaRR SR pre spracovanie územných plánov obcí na úrovni Prieskumov a rozborov (KEP), Zadania a Návrhových častí územných plánov obcí v textovej a grafickej časti.

Na dotvorenie hierarchický vyšších ÚSES (nadregionálny, regionálny) sa spracovávajú miestne územné systémy ekologickej stability MÚSES. Miestne územné systémy ekologickej stability sú súčasťou aj pozemkových úprav, kde sa jednotlivé ekostabilizačné opatrenia priamo implementujú do nového usporiadania pozemkov a vlastníckych vzťahov a tým je podmienená veľmi reálna možnosť konkrétne ich v krajine realizovať.

Tabuľka č. 3. 3: Prehľad projektov pozemkových úprav v okrese Myjava (stav k 12/2017)

Názov obce	Štatút	Stav	PPÚ zápis do KN (§3)	uverejnenie v spravodajcovi
Košariská	Obec	3	5/2010	2010, č. 2
Myjava	Obec	3j		2017, č. 1
Podkylava	Obec	3	6/2015	2015, č. 2
Polianka	Obec	3	8/2011	2011, č. 2

Zdroj: www.skgeodesy.sk

3 - zapísaný projekt pozemkových úprav (PPU)
j - zjednodušené pozemkové úpravy

Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES) má z funkčného hľadiska v celom systéme kľúčové postavenie. Miestne biocentrá a biokoridory dopĺňajú sieť regionálnych a nadregionálnych biocentier a sú súčasťou biokoridorov vyššieho významu (Paudítšová, Reháčková, Ružičková, 2007).

4 POZITÍVNE A NEGATÍVNE PRVKY V ÚZEMÍ

Pozitívne a negatívne prvky v území sa zhodnotili na základe analýzy socioekonomických javov (SEJ) v krajine. Ide o súbor nehmotných prvkov a javov charakteru záujmov, prejavov a dôsledkov činností spoločnosti a jednotlivých odvetví v krajine (Miklós, L., Izakovičová, Z., 1997).

Na základe charakteru tohto vplyvu na krajinu bola analýza socioekonomických javov zameraná na:

- analýzu pozitívnych javov (t. j. javov s pozitívnym vplyvom na krajinu, prispievajú k ekologickej stabilite krajiny), zameraných na ochranu prírody a krajiny, na ochranu prírodných, kultúrno-historických zdrojov a zdrojov zdravia,
- analýzu negatívnych javov (t. j. javov s negatívnym vplyvom na krajinu), tzv. antropogénnych stresových faktorov (pásma hygienickej ochrany (PHO) priemyselných prevádzok, živočíšnych fariem, čistiarní odpadových vôd, ochranné pásma dopravných koridorov ap.). V rámci negatívnych prvkov v území sa vyhodnotili aj prírodné/prirodzené stresové faktory, ktoré vznikajú v dôsledku pôsobenia prirodzených síl (napr. radónové riziko, seizmicita, svahové deformácie ap.)

Priemet pozitívnych a negatívnych prvkov a javov je priestorovo zobrazený v grafickej časti Mapa č. 2 a Mapa č. 3.

4.1 Pozitívne prvky a javy

4.1.1 Osobitne chránené časti prírody a krajiny a časti prírody pripravované na ochranu

Osobitne chránené časti prírody a krajiny upravuje zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Zákon vyčleňuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

4.1.1.1 Územná ochrana

Pre územnú ochranu sa ustanovuje 5 stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom zväčšuje, pričom územná ochrana sa vzťahuje na celé územie SR.

✓ Národná sústava chránených území

Do územia okresu Myjava zasahujú 2 veľkoplošné chránené územia. Na území okresu je vyhlásených a 9 maloplošných chránených území z toho 1 prírodná rezervácia a 8 prírodných pamiatok.

Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty

Chránené územie bolo zriadené Vyhláškou MK SSR č. 64/1976 Zb. zo dňa 5. mája 1976 v znení Zákona NR SR č. 287/1994 Z. z., novelizované Vyhláškou MŽP SR č. 138/2001 Z. z. zo dňa 30. marca 2001.

Posôbnosť správy: územie CHKO, územie okresov Hlohovec, Pezinok, Piešťany, Trnava

Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty zaberá prevažne zachovalé lesné spoločenstvá s prirodzeným druhovým zložením v nižších vegetačných stupňoch spolu so spoločenstvami na rozhraní karpatského a panónskeho bioregiónu. Viaceré teplomilné druhy rastlín a živočíchov tu dosahujú svoju severnú hranicu rozšírenia. Vo svojej východnej časti čiastočne zaberá aj historické štruktúry vinohradníckej krajiny.

Malé Karpaty predstavujú okrajové pohorie vnútorných Karpát, rozkladajúce sa v ich juhozápadnom cípe. Sú jadrové pohorie so špecifickým vývojom kryštalinika, s obalovou aj príkrovovými jednotkami. V území vystupujú granitoidné horniny, vápence, bridlice, fylity, amfibolity a ďalšie horniny jadrových pohorí.

V území sa nachádza 8 krasových celkov a približne 320 neprístupných jaskýň. Jediná sprístupnená jaskyňa v CHKO je jaskyňa Driny (dlhá 680 m) v Smolenickom krase, zaujímavá svojou genézou a bohatou sintrovou výzdobou.

Z kultúrno - historického aspektu je významná jaskyňa Deravá skala pri Plaveckom Mikuláši, ktorú osídľoval človek už v staršej dobe kamennej a jaskyňa Veľká pec pri Vrbovom.

Územie z veľkej časti (89 %) pokrývajú listnaté lesy s bukom, dubom, jaseňom štíhlym (*Fraxinus excelsior*), javorom horským (*Acer pseudoplatanus*) a lipou. Z nepôvodných drevín sa tu vyskytuje gaštan jedlý (*Castanea sativa*).

Z nelesných spoločenstiev sú najviac zastúpené teplo a suchomilné travinno-bylinné porasty, skalné a sutinové spoločenstvá, mezofilné lúky, vzácné sa vyskytujú rašeliniská a slatiny.

V Malých Karpatoch má v rámci Slovenska jediný prirodzený, ojedinelý výskyt na severnej hranici areálu európsky mediteránno-submediteránny druh podkovka ľúba (*Hippocrepis emerus*), ktorý tu rastie na dvoch lokalitách. K ďalším druhom, ktorý sa na Slovensku vyskytuje iba v Malých Karpatoch patria listnatec jazykovitý (*Ruscus hypoglossum*), vika sivá (*Vicia incana*), nadutec nafúknutý (*Myrrhoides nodosa*). Na Devínskej Kobyle sa z druhov, ktoré sú v rámci Slovenska známe len z tejto lokality, sa vyskytujú ihlica nízka (*Ononis pusilla*) a rešetliak skalný pravý (*Rhamnus saxatilis* subsp. *saxatilis*).

Malé Karpaty majú druhovo pestré živočíšstvo. Vyskytujú sa tu mnohé významné druhy z rôznych skupín hmyzu a bezstavovcov. Významný je výskyt raka riavového (*Austropotamobius torrentium*) v tokoch v južnej časti územia, ako aj vážky pásikavca veľkého (*Cordulogaster hero*). Z dravých vtákov je početný výskyt sokola sťahovavého (*Falco peregrinus*), ojedinele tu hniezdi aj orol kráľovský (*Aquila heliaca*). Z ďalších ochranných dôležitých druhov vtákov v oblasti hniezdia napríklad bocian čierny (*Ciconia nigra*), včelár obyčajný (*Pernis apivorus*), výr skalný (*Bubo bubo*), ďateľ prostredný (*Dendrocopos medius*). V podzemných priestoroch sa nachádzajú dôležité zimoviská netopierov.

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty

Chránené územie bolo zriadené Vyhláškou bývalého MK SSR č. 111/1979 Zb. zo dňa 12. júla 1979 v znení Zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. novelizovaná Vyhláškou MŽP SR č. 396/2003 Z. z. zo dňa 28. augusta. 2003.

V západnej časti karpatského oblúka na česko-slovenskom pomedzí výrazne vystupujú Biele Karpaty. Predstavujú charakteristický súbor prírodných hodnôt, ktoré človek oddávna využíval. Vďaka citlivému spoluzitiu človeka s prírodou v minulosti sa v území zachovala pestrá mozaika lesných spoločenstiev, druhovo bohatých lúk, pasienkov, poličok a remízok, čo zvyšuje jeho druhovú diverzitu. Osobitný pôvab krajinnému obrazu dodáva kopaničiarske osídlenie s prvkami pôvodnej ľudovej architektúry a pestrosťou ľudových tradícií.

Geologickú stavbu charakterizujú flyšové sedimenty magurskej jednotky. Na juhovýchode predhoria Bielych Karpát vystupuje bradlové pásmo.

Flyš charakterizuje striedanie pieskovcov, ílovitých bridlíc, slieňov a ílovcov. Podmieňuje charakteristický reliéf s mierne zaoblenými chrbtami a hlboko zarezanými tokmi. Prevažne karbonátové horniny bradlového pásma vystupujú v podobe šošoviek a krýh.

V komplexe bukového pásma prevládajú bučiny, bukové dúbravy, na exponovaných svahoch a sutiach lipové a jaseňové javoriny. Významným fenoménom Bielych Karpát sú lúčne spoločenstvá s bohatým výskytom druhov z čeľade vstavačovitých, medzi ktorými sú hmyzovník Holubyho (*Ophrys holoserica*), vstavačovec Fuchsov Soón (*Dactylorhiza fuchsii* subsp. *soóana*), vstavač obyčajný (*Orchis morio*), vstavač počerný (*Orchis ustulata*), z iných vzácných druhov ľalia cibulkonosá (*Lilium bulbiferum*) i popolavec dlholistý moravský (*Tephoseris logifolia*).

Živočíšstvo je kombináciou karpatských lesných druhov s lesostepnými prvkami. Územie je bohaté na mnohé vzácné a chránené bezstavovce, zo vzácných druhov motýľov sú to napríklad jasone – červenooký (*Parnassius apollo*) a chochlačkový (*Parnassius mnemosyne*), modráčiky – bahniskový (*Maculinea nausithous*) a krvavcový (*Maculinea teleius*). Zo stavovcov sa vyskytujú z obojživelníkov mlok obyčajný (*Triturus vulgaris*), z plazov užovka stromová (*Zamenis longissimus*) i hladká (*Coronella austriaca*), jašterica živorodá (*Zootoca vivipara*) a múrová (*Podarcis muralis*). Vzácnu ornitofaunu zastupujú sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), výr skalný (*Bubo bubo*). Z veľkých šeliem sa v oblasti

vyskytuje rys ostrovid a mačka divá (*Felis sylvestris*). Na niekoľkých tokoch sa objavila vydra riečna (*Lutra lutra*).

CHKO nadväzuje na CHKO Bílé Karpaty na českej strane.

Prírodná rezervácia (PR) Ševcova skala (EČ 1073) vyhlásená všeobecnou záväznou vyhláškou KÚ v Trenčíne č. 2/1999 z 31. 8. 1999 - účinná od 1. 1. 2000, 4. stupeň ochrany - vyhláška KÚŽP v Trenčíne č. 2/2004 z 1. 10. 2004 - účinná od 1. 11. 2004 za účelom ochrany lokality s výskytom rastlinného druhu prvosienky holej (*Primula auricula*) na území CHKO Malé Karpaty. Nachádza sa v katastrálnom území obce Brezová pod Bradlom, s celkovou výmerou 16,34 ha. Územie je v pôsobnosti pracoviska ŠOP - S-CHKO Malé Karpaty.

Prírodná pamiatka (PP) Bučkova jama (EČ 793) vyhlásená rozhodnutím Okresného úradu ŽP v Senici č. j. 164/OÚŽP/1993 z 23. 3. 1993, 4. stupeň ochrany - všeobecne záväznou vyhláškou KÚ v Trenčíne č. 1/2003 z 27. 6. 2003 - účinnosť od 1. 8. 2003 za účelom ochrany najväčšieho komplexu zachovaných bielokarpatských zosuvových lúk a výberkových lesov masívu Žalostinej s výskytom mnohých chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov. Nachádza sa v katastrálnom území obce Vrbové, s celkovou výmerou 40,91 ha. Územie je v pôsobnosti pracoviska ŠOP - S-CHKO Biele Karpaty.

Prírodná pamiatka (PP) Chvojnica (EČ 775) vyhlásená rozhodnutím Okresného úradu ŽP v Senici č. 750/OÚŽP/1991 z 18. 11. 1991, 4. stupeň ochrany - všeobecne záväznou vyhláškou KÚ v Trenčíne č. 1/2003 z 27. 6. 2003 - účinnosť od 1. 8. 2003 za účelom ochrany najzachovalejšieho toku západnej časti CHKO Biele Karpaty a príslušného územia na ochranu hodnotnej teplomilnej pahorkatinnej hydrofauny a zachovalých prirodzených brehových porastov. V CHKO Biele Karpaty leží časť územia. Nachádza sa v katastrálnom území obcí Častkov, Lopašov, Trnovec, Vidovany, Chvojnica, Oreské, Močidlany a Radošovce, s celkovou výmerou 31,65 ha. Územie je v pôsobnosti pracoviska ŠOP - S-CHKO Biele Karpaty.

Prírodná pamiatka (PP) Kožíkov vrch (EČ 81) vyhlásená uznesením plenárneho zasadania ONV v Senici č. 213 z 26. 10. 1990, Nariadenie č. 213 z 26. 10. 1990, 4. stupeň ochrany - všeobecne záväznou vyhláškou KÚ v Trenčíne č. 1/2003 z 27. 6. 2003 - účinnosť od 1. 8. 2003 za účelom ochrany posledných zvyškov pôvodných lúčnych spoločenstiev, ktoré neboli zasiahnuté procesmi intenzifikácie poľnohospodárskej výroby. Tvorí cenné refúgium lúčnych vstavačovitých rastlín v nižších polohách flyša Bielych Karpát. V CHKO Biele Karpaty leží časť územia. Nachádza sa v katastrálnom území obce Vrbové, s celkovou výmerou 2,83 ha. Územie je v pôsobnosti pracoviska ŠOP - S-CHKO Biele Karpaty.

Prírodná pamiatka (PP) Malejov (EČ 98) vyhlásená nariadením ONV v Senici č. 208 z 26. 10. 1990 a 208. uznesenie plenárneho zasadania ONV v Senici, 4. stupeň ochrany - VZV KÚ v Trenčíne č. 1/2003 z 27. 6. 2003 za účelom ochrany fragmentov bielokarpatských lúk s cennými populáciami *Orchis ustulata* a *Dactylorhiza incarnata*. Výskyt ohrozených rastlinných druhov z čeľade *Orchidaceae* indikuje možný výskyt ohrozených taxónov hmyzu a malakofauny v CHÚ. Nachádza sa v katastrálnom území obce Vrbové, s celkovou výmerou 2,83 ha. Územie je v pôsobnosti pracoviska ŠOP - S-CHKO Biele Karpaty.

Prírodná pamiatka (PP) Rieka Myjava (EČ 1011) vyhlásená VZV KÚ v Trenčíne č. 3/1996 z 11. 11. 1996 - účinná od 20. 2. 1997, 4. stupeň ochrany - Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 1/2004 z 12. 5. 2004 - účinnosť od 15. 5. 2004 za účelom ochrany prirodzeného vodného toku so zachovalými brehovými porastami, ktorý má veľký ekostabilizačný a hydromelioračný význam a predstavuje regionálny biokoridor. Nachádza sa v katastrálnom území obcí Stará Myjava, Prietrž, Brestovec, Jablonica, Myjava, Osuské a Podbranč, s celkovou výmerou 34,94 ha. Územie je v pôsobnosti pracoviska ŠOP - S-CHKO Záhorie.

Prírodná pamiatka (PP) Šífflovské (EČ 898) vyhlásená rozhodnutím OÚŽP v Senici č. 451/OÚŽP.164/1994-Gš z 29. 7. 1994, oprava č. 560/OÚŽP/1994-Gš z 27. 9. 1994 - účinná od 22. 8. 1994, 4. stupeň ochrany - všeobecne záväznou vyhláškou KÚ v Trenčíne č. 1/2003 z 27. 6. 2003 - účinná od 1. 8. 2003 za účelom ochrany jednotostnej prameniskovej lúky s penovcovým prameniskom s početnou populáciou ohrozeného

druhu *Dactylorhiza incarnata* a ďalších druhov čeľade *Orchideace* a s prameniskovou biocenózou. Nachádza sa v katastrálnom území obce Chvojnica, s celkovou výmerou 1,85 ha. Územie je v pôsobnosti pracoviska ŠOP - S-CHKO Biele Karpaty.

Prírodná pamiatka (PP) Štefanová (EČ 166) vyhlásená nariadením a uznesením plenárneho zasadnutia ONV v Senici č. 207 z 26. 10. 1990 - účinná od 26. 10. 1990, 4. stupeň ochrany - všeobecne záväzná vyhláška KÚ v Trenčíne č. 1/2003 z 27. 6. 2003 - účinnosť od 1. 8. 2003 za účelom ochrany zvyškov lúk masívu Žalostinej na flyšových zosuvoch s cennými populáciami ohrozených druhov rastlín, vrátane čeľade vstavačovitých, dôležitého z hľadiska vedeckovýskumného, kultúrneho a ochrany genofondu. Nachádza sa v katastrálnom území obce Vrbovce, s celkovou výmerou 5,48 ha. Územie je v pôsobnosti pracoviska ŠOP - S-CHKO Biele Karpaty.

Prírodná pamiatka (PP) Žalostiná (EČ 896) vyhlásená rozhodnutím OÚŽP v Senici č. j. 460/OÚŽP.164/1994-Gš zo 4. 8. 1994 - účinnosť od 23. 8. 1994, 4. stupeň ochrany - všeobecne záväzná vyhláška KÚ v Trenčíne č. 1/2003 z 27. 6. 2003 - účinnosť od 1. 8. 2003 za účelom ochrany jedného z mála zachovalých zosuvných pramenísk v západnej časti Bielych Karpát. Pramenná mokraď je v zosuvnej jame s veľkou pestrosťou biotopov na malej ploche s výskytom ohrozených druhov flóry a fauny. Nachádza sa v katastrálnom území obce Chvojnica, s celkovou výmerou 2,12 ha. Územie je v pôsobnosti pracoviska ŠOP - S-CHKO Biele Karpaty.

✓ Európska sústava chránených území Natura 2000

Natura 2000 je európska sústava chránených území, ktorú členské štáty Európskej únie vyhlasujú pre zachovanie najcennejších a ohrozených druhov a biotopov Európy. Pozostáva z chránených vtáčích území vymedzených podľa smernice o ochrane voľne žijúceho vtáctva a z území európskeho významu vymedzených podľa smernice o ochrane biotopov.

V záujmovom území, ktoré patrí do alpského aj panónskeho biogeografického regiónu je lokalizovaných 6 území európskeho významu a 1 chránené vtáčie územie.

Územia európskeho významu

Národný zoznam území európskeho významu bol aktualizovaný uznesením Vlády SR č. 495 z 25. októbra 2017, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MŽP SR č. 1/201 z 3. 10. 2012, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu.

Pokrytie niektorých druhov a typov biotopov bolo posúdené ako nedostatočné a Slovensko bolo požiadané doplniť do návrhu sústavy Natura 2000 ďalšie vhodné lokality výskytu takto označených biotopov a druhov európskeho významu. Na základe uvedeného spracovala ŠOP SR v decembri 2008 odborný návrh pozostávajúci z 289 území (celková rozloha 626,47 km²).

V auguste 2011 vláda Slovenskej republiky schválila prvú aktualizáciu národného zoznamu ÚEV. Druhá aktualizácia (2017) národného zoznamu území európskeho významu obsahuje 169 s výmerou 31 656,34 ha, kde takmer na 10 000 parcelách boli identifikované tisíce subjektov. Je doplnkom k 473 lokalitám, ktoré boli predložené Európskej komisii v roku 2004 a 2011. Celková výmera sa tak zvýši z 11,92 % z rozlohy Slovenskej republiky na 12,56 %.

Pre daný okres sú to nasledovné územia: SKUEV0804 Javorec, SKUEV0901 Havran.

SKUEV0278 Brezovské Karpaty

Územie o rozlohe 2 671,054 ha situované v k. ú. Brezová pod Bradlom, Dobrá Voda, Dolný Lopašov, Hradište pod Vrátnom, Chtelnica, Košariská, Prašník. Správcom územia je CHKO Malé Karpaty. Stupeň ochrany 2. a 5.

Dôvodom ochrany sú biotopy:

- 91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy
- 6110* Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu *Alyso-Sedion albi*
- 6190 Dealpínske travinnobylinné porasty
- 6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnitom podloží (*dôležité stanovišťa *Orchideaceae*)
- 6240* Subpanónske travinnobylinné porasty
- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky
- 8310 Nesprístupnené jaskynné útvary
- 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy
- 9150 Vápnomilné bukové lesy
- 9180* Lipovo-javorové sutinové lesy
- 91H0* Teplomilné panónske dubové lesy
- 91M0 Panónsko-balkánske cerové lesy

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), fúzač alpský (**Rosalia alpina*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), klinček včasný Lumnitzerov (**Dianthus praecox subsp. lumnitzeri*).

SKUEV0371

Žalostiná

Územie o rozlohe 219,503 ha situované v k. ú. Chvojnica a Vrbovce. Správcom územia je CHKO Biele Karpaty. Stupeň ochrany 2. a 4.

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany:

- 6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnitom podloží (*dôležité stanovišťa *Orchideaceae*)
- 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa
- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky
- 7220* Penovcové prameniská
- 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz
- 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy
- 3140 Oligotrofné až mezotrofné vody s benthickou vegetáciou chár

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), modráčik bahniskový (*Maculinea nausithous*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), spriadač kostihojový (**Callimorpha quadripunctaria*), modráčik krvavcový (*Maculinea teleius*), pimprlík mokradný (*Vertigo angustior*), kosienka karbincolistá (**Serratula lycopifolia*), žltáček zanoväťový (*Colias myrmidone*).

SKUEV0103 Čachtické Karpaty

Územie o rozlohe 710,516 ha situované k. ú. Čachtice, Častkovce, Hrachovište, Krajné, Podolie, Višňové. Správcom územia je CHKO Malé Karpaty. Stupeň ochrany 2. a 4.

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany:

- 6110* Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu *Alyso-Sedion albi*
- 6190 Dealpínske travinnobylinné porasty
- 6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnitom podloží (*dôležité stanovišťa *Orchideaceae*)

- 9150 Vápnomilné bukové lesy
- 9180* Lipovo-javorové sutinové lesy
- 91H0* Teplomilné panónske dubové lesy

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany: spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), klinček včasný Lumnitzerov (*Dianthus lumnitzeri*).

SKUEV0563 Šifflovské

Územie o rozlohe 1,883 ha situované v k. ú. Chvojnica. Správcom územia je CHKO Biele Karpaty. Stupeň ochrany 4.

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany:

- 91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy
- 6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovišťa *Orchideaceae*)
- 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa
- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky
- 7220* Penovcové prameniská
- 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz
- 3140 Oligotrofné až mezotrofné vody s benthickou vegetáciou chár

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), bystruška potočná (*Carabus variolosus*).

SKUEV0804 Javorec

Územie o rozlohe 34,578 ha situované v k. ú. Chvojnica a Sobotište. Správcom územia je CHKO Biele Karpaty. Stupeň ochrany 2.

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany:

- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany: modráčik krvavcový (*Maculinea teleius*).

SKUEV0901 Havran

Územie o rozlohe 370,692 ha situované v k. ú. Častkov, Chropov, Chvojnica, Lopašov. Správcom územia je CHKO Záhorie. Stupeň ochrany 2. a 4.

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany:

- 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy
- 91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy
- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky
- 3260 Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion*

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany: priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*).

Chránené vtáčie územia

Národný zoznam navrhovaných CHVÚ schválila Vlada SR uznesením č. 636/2003 dňa 9. 7. 2003 a nachádzalo sa v ňom 38 území. V máji 2010 schválila Vlada SR ďalších 5 území. Dve územia sú z národného zoznamu vyňaté. Od 15. mája 2010 nadobudlo účinnosť 15 nových vyhlášok CHVÚ, čím je k 01. 01. 2013 vyhlásených 41 CHVÚ.

SKCHVU014 Malé Karpaty bolo vyhlásené Vyhláškou MŽP SR č. 216/2005 Z. z. z 29. apríla 2005 s účinnosťou od 1. júna 2005.

Územie bolo vyhlásené na účel zachovania biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov sokola rároha (*Falco cherrug*), včelára lesného (*Pernis apivorus*), ďatľa

prostredného (*Dendrocopos medius*), výra skalného (*Bubo bubo*), lelka lesného (*Caprimulgus europaeus*), bociana čierneho (*Ciconia nigra*), ďatľa bielochrbtého (*Dendrocopos leucotos*), ďatľa hnedkavého (*Dendrocopos syriacus*), ďatľa čierneho (*Dryocopus martius*), sokola sťahovavého (*Falco peregrinus*), muchárika bieločrkého (*Ficedula albicollis*), muchárika červenohrdlého (*Ficedula parva*), strakoša červenochrbtého (*Lanius collurio*), žlny sivej (*Picus canus*), penice jarabej (*Sylvia nisoria*), prepelice poľnej (*Coturnix coturnix*), krutihlava hnedého (*Jynx torquilla*), muchára sivého (*Muscicapa striata*), žltouchvosta lesného (*Phoenicurus phoenicurus*), pŕhlaviara čiernohlavého (*Saxicola rubicola*), hrdličky poľnej (*Streptopelia turtur*) a orla kráľovského (*Aquila heliaca*) a zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania.

Chránené vtáčie územie má výmeru 50 633,6 ha, nachádza sa v okrese Bratislava III v katastrálnych územiach Rača a Vajnory, v okrese Bratislava IV v katastrálnom území Záhorská Bystrica I, v okrese Malacky v katastrálnych územiach Plavecký Mikuláš, Plavecké Podhradie, Sološnica, Rohožník, Kuchyňa, Pernek, Jablonové, Lozorno, Turecký vrch, Stupava, Borinka I, Mást II, Marianka, v okrese Myjava v katastrálnych územiach Brezová pod Bradlom a Košariská, v okrese Pezinok v katastrálnych územiach Dolňany, Častá, Dubová, Modra, Píla, Pezinok, Budmerice, Veľké Trnité, Malé Trnité, Limbach, Grinava, Neštich, Svätý Jur, v okrese Piešťany v katastrálnych územiach Prašník, Dolný Lopašov, Chtelnica, Kočín, Lančár, Šterusy, v okrese Senica v katastrálnych územiach Hradište pod Vrátnom, Plavecký Peter a v okrese Trnava v katastrálnych územiach Dobrá Voda, Dechtice, Buková, Smolenice, Lošonec, Smolenická Nová Ves, Horné Orešany, Dolné Orešany a Dlhá.

4.1.1.2 Lokality vyhlásené podľa medzinárodných dohovorov

V zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov je územím medzinárodného významu lokalita, na ktorú sa vzťahujú záväzky vyplývajúce z medzinárodných programov, dohôd alebo dohovorov, ku ktorým Slovenská republika pristúpila.

Územia medzinárodného významu tvoria biosférické rezervácie, mokrade medzinárodného významu, lokality svetového prírodného dedičstva a iné medzinárodné významné územia evidované v zoznamoch, ktoré vedú výbory alebo sekretariáty príslušných medzinárodných programov, dohovorov alebo organizácií.

✓ Medzivládny program Človek a biosféra

Medzivládny program Človek a biosféra (Man and the Biosphere - MAB) bol vyhlásený v roku 1971 ako nástupný program Medzinárodného biologického programu. Tento svojou povahou vedecký, interdisciplinárny program, pôvodne rozdelený do štrnástich nosných projektov, je zameraný na štúdium vzájomných vzťahov medzi človekom a prostredím, ale zahŕňa i vzdelávacie a informačné aktivity, aktuálnu problematiku integrovanej ochrany zdrojov biosféry a racionálne využívanie prírodných zdrojov. Za biosférické rezervácie na Slovensku boli k novembu 2014 uznané 4 lokality:

Slovenský kras (1977), Poľana (1990), Východné Karpaty (1998) a Vysoké Tatry (1992).

(<http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/ecological-sciences/biosphere-reserves/europe-north-america/>)

Na územie okresu Myjava nezasahuje žiadna biosférická rezervácia.

✓ Dohovor o mokradiach, majúciach medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva

Dohovor o mokradiach, majúciach medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva (známy aj ako Ramsarský dohovor) bol podpísaný 02. 02. 1971 v iránskom meste Ramsar. Platnosť nadobudol 21. 12. 1975.

Základné princípy dohovoru boli transponované do právneho poriadku Slovenskej republiky zákonom NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Ramsarské lokality sú mokrade medzinárodného významu. Na Slovensku je 14 mokraďových lokalít zapísaných v Zozname mokraďí medzinárodného významu.

Vodné a mokraďové spoločenstvá patria medzi najohrozenejšie typy ekosystémov. Na Slovensku sú mokrade rozčlenené do 5 kategórií (Slobodník, Kadlečík, 2000):

- lokality zapísané v Zozname mokradí medzinárodného významu
- ostatné medzinárodné významné mokrade, spĺňajúce kritéria Ramsarského dohovoru, ale zatiaľ nezapísané do svetového Zoznamu mokradí medzinárodného významu
- mokrade národného významu (N)
- mokrade regionálneho (okresného) významu (R)
- mokrade lokálneho (miestneho) významu (L)

Tabuľka č. 4. 1: Mokrade v okrese Myjava

Názov mokrade	Plocha [m ²]	Názov obce	Kategória
Brezová - vodná nádrž	80 000	Brezová pod Bradlom	L
Záhutník-pravostranný prítok potoka Teplice	60 000	Vrbovce	L
Vodná nádrž Vrbovce	20 000	Vrbovce	L
Vesný vrch II. - Z svah pod vrcholom	2 500	Vrbovce	L
Vrbovce - vodný zdroj – rádek	1 500	Vrbovce	L
Vesný potok – Dolina	1 500	Vrbovce	L
Vrbovce – Kunčákovci	1 500	Vrbovce	L
Vesný vrch IV. - SV svah	1 300	Vrbovce	L
Vesný vrch I. - Z svah	700	Vrbovce	L
Vesný vrch III. - J svah 100 m pod vrcholom	20	Vrbovce	L

Zdroj: www.sopsr.sk

Všetky mokraďové územia zaradené do sústavy Natura 2000 (ÚEV a CHVÚ pre vodné vtáky) spĺňajú kritéria medzinárodnej významnosti aj z hľadiska Ramsarského dohovoru.

- ✓ Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva

Na základe dohovoru bol vytvorený Zoznam svetového dedičstva UNESCO. Cieľom dohovoru je ochrana a zachovanie svetového kultúrneho a prírodného dedičstva budúcim generáciám.

Z tohto zoznamu sa v rámci okresu Myjava nevyskytujú žiadne územia.

4.1.1.3 Druhovú ochranu

Druhovú ochranu rastlín a živočíchov je zabezpečená zákonom NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, jeho vykonávacou vyhláškou MŽP SR č. 24/2003 a novelizovanou vyhláškou MŽP SR č. 492/2006, zákonom č. 15/2005 Z. z. o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi v znení neskorších predpisov, vyhláškou MŽP SR č. 110/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 15/2005 Z. z.

V okrese Myjava boli podľa záznamov v národnej databáze chránených druhov, druhov európskeho významu, druhov národného významu a na základe terénneho prieskumu identifikované chránené druhy rastlín a živočíchov. Druhy rastlín sú uvedené v tabuľke č. 4. 2 a druhy živočíchov sú uvedené v tabuľke č. 4. 3.

Tabuľka č. 4. 2: Chránené druhy rastlín v okrese Myjava

Vedecký názov	Slovenský názov	Legislatívna ochrana*	Kategória ohrozenosti**
<i>Serratula lycopifolia</i>	kosienka karbincolistá		
<i>Dianthus lumnitzeri</i>	klinček včasný Lumnitzerov		
<i>Pulsatilla grandis</i>	poniklec veľkokvetý		LR

Vedecký názov	Slovenský názov	Legislatívna ochrana*	Kategórie ohrozenosti**
<i>Cyanus segetum</i>	nevädza poľná		LR
<i>Lactuca quercina</i>	šalát dubolistý		LR
<i>Neottia nidus-avis</i>	hniezdovka hľistová	§	
<i>Platanthera bifolia</i>	vemenník dvojlistý	§	VU

§ – zákonom chránený druh

Kategórie ohrozenosti podľa IUCN: LR – menej ohrozený; VU – zraniteľný druh

Obrazok č. 4. 1: Vemenník dvojlistý v dubovo-hrabovom lese, lokalita Kylava (k. ú. Podkylava)

Foto: T. Reháčková, 2018

Tabuľka č. 4. 3: Chránené druhy živočíchov v okrese Myjava

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenie	Status (IUCN)
Kôrovce			
<i>Astacus astacus</i>	rak riečny	NV	
Mäkkýše			
<i>Vertigo moulinsiana</i>	pimprlík bruškatý		
Hmyz			
<i>Brenthis hecate</i>	perlovec dvojradový		
<i>Brenthis ino</i>	perlovec krvavcový		
<i>Colias myrmidone</i>	žltáček zanoväťový	EV	EN
<i>Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria</i>	spriadač kostihojový	EV	
<i>Lycaena dispar</i>	ohniváček veľký	EV	VU
<i>Maculinea nausithous</i>	modráček bahňiskový	EV	
<i>Maculinea teleius</i>	modráček krvavcový	EV	

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenie	Status (IUCN)
Obožživelníky			
<i>Bombina variegata</i>	kunka žltobruchá	EV	LR:cd
<i>Bufo bufo</i>	ropucha bradavičnatá	NV	LR:cd
<i>Bufo viridis</i>	ropucha zelená	EV	LR:cd
<i>Hyla arborea</i>	rosnička zelená	EV	LR:nt
<i>Lissotriton vulgaris</i>	mlok bodkovaný	NV	VU
<i>Rana temporaria</i>	skokan hnedý	NV	LR:lc
<i>Rana dalmatina</i>	skokan štíhly	EV	LR:lc
<i>Rana ridibunda</i>	skokan rapotavý	EV	EN
<i>Salamandra salamandra</i>	salamandra škvrnitá	NV	LR:nt
Plazy			
<i>Anguis fragilis</i>	slepúch lámavý	NV	LR:nt
<i>Natrix natrix</i>	jašterica krátkohlavá	EV	
<i>Zamenis longissimus</i>	užovka obojková	NV	LR:lc
<i>Lacerta agilis</i>	užovka stromová	EV	LR:cd
Vtáky			
<i>Accipiter gentilis</i>	jastrab lesný	NV	LR:lc
<i>Alcedo atthis</i>	rybárik riečny	EV	LR:nt
<i>Apus apus</i>	dážďovník tmavý	NV	
<i>Bubo bubo</i>	výr skalný	EV	NE
<i>Ciconia ciconia</i>	bocian biely	EV	LR:lc
<i>Ciconia nigra</i>	bocian čierny	EV	LR:nt
<i>Circus aeruginosus</i>	kaňa močiarna	EV	LR:lc
<i>Coturnix coturnix</i>	prepelica poľná	NV	LR:nt
<i>Delichon urbicum</i>	belorítka domová	NV	
<i>Dendrocopos leucotos</i>	ďateľ bielochrbtý	EV	LR:nt
<i>Dendrocopos medius</i>	ďateľ prostredný	EV	
<i>Dendrocopos syriacus</i>	ďateľ hnedkavý	EV	
<i>Dryocopus martius</i>	tesár čierny	EV	
<i>Ficedula albicollis</i>	muchárik bieločrý	EV	
<i>Ficedula parva</i>	muchárik malý	EV	NE
<i>Galerida cristata</i>	pipiška chochlatá	NV	LR:nt
<i>Hirundo rustica</i>	lastovička domová	NV	
<i>Lanius collurio</i>	strakoš obyčajný	EV	
<i>Pernis apivorus</i>	včelár lesný	EV	LR:lc
<i>Sylvia nisoria</i>	penica jarabá	EV	
<i>Upupa epops</i>	dudok chochlatý	NV	VU
<i>Vanellus vanellus</i>	cívik chochlatý	NV	LR:lc
Cicavce			
<i>Barbastella barbastellus</i>	uchaňa čierna	EV	LR:cd
<i>Castor fiber</i>	bobor eurázijský	EV	LR:nt
<i>Eptesicus serotinus</i>	večernica pozdná	EV	DD
<i>Myotis nattereri</i>	netopier riasnatý	EV	LR:nt
<i>Nyctalus noctula</i>	raniak hrdzavý	EV	LR:lc
<i>Nyctalus leisleri</i>	raniak stromový	EV	DD
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	večernica hvízdavá	EV	LR:lc
<i>Plecotus auritus</i>	ucháč svetlý	EV	LR:nt

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenie	Status (IUCN)
<i>Plecotus austriacus</i>	ucháč sivý	EV	LR:nt
<i>Rhinolophus hipposideros</i>	podkovár malý	EV	LR:cd

Zdroj: ŠOP SR

EV – druhy európskeho významu v zmysle Vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., v znení neskorších predpisov

NV – druhy národného významu v zmysle Vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., v znení neskorších predpisov

CR – kriticky ohrozený

EN – ohrozený

VU – zraniteľný

LR – menej ohrozený

cd – závislý na ochrane

nt – takmer ohrozený

lc – najmenej ohrozený

DD – údajovo nedostatočný

NE – nehodnotený

AEWA – Príloha II Dohody o ochrane africko-euroázijských migrujúcich vodných vtákov

BD1 – Príloha I Smernice o vtákoch

BD 2/1 – Príloha II/1 Smernice o vtákoch

BD 2/2 – Príloha II/2 Smernice o vtákoch

BD 3/1 – Príloha III/1 Smernice o vtákoch

BD 3/2 – Príloha III/2 Smernice o vtákoch

Bern1 – Príloha I Bernského dohovoru

Bern2 – Príloha II Bernského dohovoru

Bern3 – Príloha III Bernského dohovoru

Bonn2 – Príloha II Bonnského dohovoru

HD2 – Príloha II Smernice o biotopoch

HD3 – Príloha III Smernice o biotopoch

HD4 – Príloha IV Smernice o biotopoch

4.1.1.4 Chránené stromy

Chránené stromy sú stromy s osobitnou legislatívnou ochranou, rozptýlené v krajine na najrozmanitejších miestach, tam kde im prírodné podmienky a starostlivosť ľudských generácií umožnili rásť a dožiť sa súčasnosti. Sú súčasťou poľnohospodárskej krajiny, lesných komplexov ale aj ľudských sídiel, historických záhrad a parkov. Sú to buď jednotlivé exempláre, menej alebo viacpočetné skupiny ale aj rozsiahle stromoradia, náhodne rastúce alebo zámerne vysadené človekom (www.sopsr.sk).

Ochranu drevín upravuje zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Podľa evidencie v rámci Katalógu chránených stromov sa v záujmovom území nachádzajú 4 chránené stromy.

Lipa u Belanských (EČ S 401). Jeden exemplár - 605 ročná lipa veľkolistá srdcovolistá (*Tilia platyphyllos* subsp. *cordifolia* (Besser) C.K. Schneid.), rastúca v k. ú. Turá Lúka. Dôvodom ochrany je historický, ekologický, estetický, kultúrny a zdravotný význam, význam ochrany je kultúrny, krajinársky a estetický, v správe CHKO Záhorie, 2. stupeň ochrany.

Myjavská lipa (EČ S 409). Jeden exemplár - 250 ročná lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos* Scop.), rastúci v k. ú. Myjava. Dôvodom ochrany je historický, kultúrny, ekologický a zdravotný význam, význam ochrany je kultúrny a krajinársky, v správe CHKO Záhorie, 2. stupeň ochrany.

Dub na Moravskej ceste (EČ S 412). Jeden exemplár - 250 ročný dub letný (*Quercus robur* L.), rastúci v k. ú. Myjava. Dôvodom ochrany je estetický, historický, kultúrny, ekologický a zdravotný význam, význam ochrany je kultúrny, ekologický a krajinársky, v správe CHKO Záhorie, 2. stupeň ochrany.

Lipa pri Múzeu Prvej SNR (EČ S 424). Jeden exemplár - 150 ročná lipa malolistá (*Tilia cordata* Mill.), rastúci v k. ú. Myjava. Dôvodom ochrany je estetický, historicko-kultúrny a zdravotný význam, význam ochrany je kultúrny a estetický, v správe CHKO Záhorie, 2. stupeň ochrany.

4.1.2 Priemet Generelu nadregionálneho ÚSES SR

Generel nadregionálneho ÚSES SR - GNÚSES, schváleného uznesením vlády SR č. 319 z 27. apríla 1992, vytvára základ pre stratégiu ochrany ekologickej stability, biodiverzity a ochrany genofondu Slovenskej republiky a pre tvorbu nižších úrovní ÚSES.

V roku 2000 bol aktualizovaný a premietnutý do Koncepcie územného rozvoja Slovenska (2001), ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 1033/2001. V ZaD č. 1 KURS 2001 z roku 2011 sa problematika GNÚSES neriešila.

V rámci aktualizovaného GNÚSES je navrhnutých celkovo 138 biocentier o výmere 584 258 ha, čo činí 11,91 % z rozlohy SR.

Podľa aktualizovaného GNÚSES -u do okresu Myjava zasahujú tieto prvky:

- ✓ biocentrá
 - **NRBc Čachtické Karpaty** (cca 3 062 ha, geomorfol. celok Chvojnícka pahorkatina a Biele Karpaty).
 - **NRBc Starý hrad** (cca 948 ha, geomorfol. celok Myjavská pahorkatina).
- ✓ biokoridory
 - nadregionálny terestrický biokoridor prepájajúci NRBc Skalický vrch (okres Skalica), NRBc Starý hrad a NRBc Melčické bradlá
 - nadregionálny terestrický biokoridor prepájajúci NRBc Biele Hory a NRBc Čachtické Karpaty

Podrobnejší popis nadregionálnych biocentier a biokoridorov zasahujúcich do okresu Myjava je uvedený v návrhovej časti tohto dokumentu, v kapitole 6.1 NÁVRH PRVKOV RÚSES.

4.1.3 Prírodné zdroje

4.1.3.1 Ochrana lesných zdrojov

Ochranu lesných zdrojov upravuje zákon NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch, v ktorom lesy z hľadiska využívania ich funkcií kategorizuje na:

- **ochranné lesy** (lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach, s prevažujúcou ochranou pôdy a pod.)
- **lesy osobitného určenia** (lesy v ochranných pásmach vodných zdrojov, lesy so zdravotno-rekreačnou funkciou, prímestské lesy so zdravotno-rekreačnou funkciou a pod.)
- **hospodárske lesy** (lesy s produkciou drevnej hmoty pri súčasnom zabezpečovaní aj ostatných funkcií lesov)

V okrese Myjava je výmera lesných pozemkov 10 663,70 ha, čo predstavuje 32,56 % z celkovej výmery okresu (32 746 ha).

Tabuľka č. 4. 4: Výmera podľa kategórie lesa v okrese Myjava

Kategória lesa	Výmera v ha	% zastúpenie kategórie lesa
H - hospodárske lesy	8784,98	82,38%
O - ochranné lesy	1878,72	17,62%
Spolu	10 663,70	100,00 %

Zdroj: <http://vu.nlcsk.org/lgis/>

V tejto časti sme sa zamerali na ochranné lesy a lesy osobitného určenia.

Tabuľka č. 1: Zastúpenie ochranných lesov a lesov osobitného určenia v okrese Myjava

Kategória lesa	Subkategória		Výmera v ha	% zastúpenie kategórie lesa
O	a	Lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach	796,76	42,45 %
	d	Ostatné lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy	1 081,96	57,55 %
	Spolu		1 878,72	100,00 %

Zdroj: <http://vu.nlcsk.org/lgis/>

✓ ochranné lesy

Ide o lesy, v ktorých funkčné zameranie vyplýva z daných prírodných podmienok. V týchto lesoch sa musí hospodáriť tak, aby plnili účel, na ktorý boli vyhlásené, čím sa zlepšuje ich ochranná funkcia. Tieto lesy členíme na nasledovné subkategórie:

- lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach
- vysokohorské lesy
- lesy v pásme kosodreviny
- ostatné lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy

V záujmovom území sú to lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach (a) a ostatné lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy (d). Rozlohou 1 883,24 ha zaberajú 17,77 % z celkovej výmery lesných pozemkov v okrese a sú lokalizované hlavne v južnej polovici okresu.

✓ lesy osobitného určenia

Lesy plniace osobitné verejnoprospešné funkcie vyplývajúce zo špecifických celospoločenských potrieb, ktoré významne ovplyvňujú (obmedzujú) spôsob ich obhospodarovania. Kategória lesov osobitného určenia sa člení na nasledujúce subkategórie:

- a) lesy v ochranných pásmach vodárenských zdrojov
- b) kúpeľné lesy
- c) rekreačné lesy
- d) poľovnícke lesy
- e) chránené lesy
- f) lesy na zachovanie genetických zdrojov
- g) lesy určené na lesnícky výskum a lesnícku výučbu
- h) vojenské lesy

V okrese Myjava sa nenachádzajú žiadne z lesov osobitného určenia.

4.1.3.2 Ochrana pôdy

Na ochranu poľnohospodárskej pôdy sa uplatňuje zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Tento zákon ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania, ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie, postup pri zmene druhu pozemku ako aj sankcie za porušenie povinností ustanovených zákonom.

Poľnohospodársku pôdu možno použiť na stavebné účely a iné nepoľnohospodárske účely len v nevyhnutných prípadoch a v odôvodnenom rozsahu. V konaniach o zmene poľnohospodárskeho druhu pozemku je orgán ochrany poľnohospodárskej pôdy povinný zabezpečiť ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ).

Bonitovaná pôdno-ekologická jednotka (BPEJ) je ustanovená zákonom ako klasifikačný a identifikačný údaj vyjadrujúci kvalitu a hodnotu produkčno-ekologického potenciálu poľnohospodárskej pôdy na danom stanovišti

Vyhláškou MPRV SR č. 59/2013, ktorá mení a dopĺňa vyhlášku č. 508/2004 Z. z. sa vykonáva § 27 zákona NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Nariadenie vlády SR č. 58/2013 Z. z. v prílohe č. 2 ustanovuje Zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v príslušnom katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdnoekologických jednotiek (BPEJ). Tento kód zaraďuje poľnohospodársku pôdu do 9 skupín, pričom najkvalitnejšie patria do 1. bonitnej skupiny a najmenej kvalitné do 9. bonitnej skupiny. Prvé 4 skupiny sú chránené podľa §12 zákona o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Okres Myjava je nadpriemerne poľnohospodársky využívaný, pričom 58% plochy okresu leží na poľnohospodárskom pôdnom fonde (19 047 ha), z toho približne len 3 percentá plochy je zaradených v kategórii najkvalitnejšej ornej pôdy, najmä v nivách vodných tokov Teplica, Rudník, Jablonka, Matejovský potok. Relatívne kvalitné pôdy sa nachádzajú hlavne v nižších polohách Myjavskej pahorkatiny. Väčšie plochy menej kvalitnej poľnohospodárskej pôdy sa nachádzajú hlavne v členitejších častiach Myjavskej pahorkatiny a Bielych Karpatoch.

Podľa údajov VÚPOP Bratislava (2010) sa v okrese Myjava nachádzajú pôdy 2. – 9. skupiny BPEJ. V nasledujúcej tabuľke je uvedená výmera pôdy podľa skupín kvality

Tabuľka č. 4. 5: Poľnohospodárska pôda v okrese Myjava podľa skupín BPEJ, výmera v ha a % zastúpenie jednotlivých skupín BPEJ

Výmera	Skupina BPEJ									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	bez udania kvality
ha	-	67	62	438	3 596	2 907	4 864	1 290	5 498	325
%	-	0,35	0,33	2,30	18,88	15,26	25,54	6,77	28,87	1,7

Zdroj: VÚPOP Bratislava, 2010

Podľa zákona č. 220/2004 Z. z. poľnohospodárska pôda je rozdelená do deviatich skupín bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek. Každá obec v okrese Myjava má ustanovenú najkvalitnejšiu poľnohospodársku pôdu na svojom katastrálnom území. Zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v príslušnom katastrálnom území podľa kódu BPEJ je ustanovený v Nariadení vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy. Mapa BPEJ je dostupná v informačnom systéme výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy (VÚPOP), na internetovej stránke <http://www.podnemapy.sk/bpej>.

4.1.3.3 Ochrana vodných zdrojov

Podľa záväzného plánovacieho dokumentu Vodného planú Slovenska (2009) je ustanovený Register chránených území, ktorý obsahuje zoznam chránených území, ktoré sú definované v § 5 zákona NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení zákona NR SR č. 384/2009 Z. z. vrátane území určených na ochranu biotopov alebo druhov rastlín a živočíchov, pre ktorých ochranu je dôležitým faktorom udržanie alebo zlepšenie stavu vôd. Súčasťou registra je odkaz na príslušnú legislatívu na národnej i medzinárodnej úrovni, ktorá bola podkladom pri ich vymedzovaní.

Register chránených území obsahuje päť chránených oblastí, pre účely spracovania dokumentácie RÚSES sú dôležité nasledujúce dve oblasti registra:

- chránené oblasti určené na odber pitnej vody (ochranné pásma vodárenských zdrojov, povodia vodárenských tokov, chránené vodohospodárske oblasti),
- chránené oblasti citlivé na živiny (citlivé oblasti a zraniteľné oblasti).

✓ ochranné pásma vodárenských zdrojov

V zmysle zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a vyhlášky č. 398/2002 Z. z. § 32 Zákona o vodách sú určené rozhodnutím orgánu štátnej vodnej správy na základe záväzného posudku orgánu na ochranu zdravia s cieľom zabezpečiť ochranu výdatnosti, kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vo vodárenskom zdroji.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov sa členia na ochranné pásmo I. stupňa, ktoré slúži na jeho ochranu v bezprostrednej blízkosti miesta odberu vôd, alebo záchytného zariadenia, a na ochranné pásmo II. stupňa, ktoré slúži na ochranu vodárenského zdroja pred ohrozením zo vzdialenejších miest. Na zvýšenie ochrany vodárenského zdroja môže orgán štátnej vodnej správy určiť aj ochranné pásmo III. stupňa.

Tabuľka č. 4. 6: Ochranné pásma vodárenských zdrojov v okrese Myjava

Katastrálne územie	Vodný zdroj	Výmera OP (ha)	Názov vodného zdroja	Číslo rozhodnutia
Bukovec, Brezová pod Bradlom	PR	115,45	Bukovec I., II., III., Žriedlová dolina	Vod.99/85-6/7 PHO
Bukovec	HGV	71,94	HGB - 1	
Krajné	PR	20,72	prameň Dolinky	
	PR	4,85	prameň Matejovec	
Jablonka	PR	36,77	prameň Vančiak	PLVH-99/85-6/3
Kostolné	PR	101,85	prameň Medveď	PLVH-2843/87
Prašník, Košariská	PR,ST	2914,43	Pod Javorom, HPF-1, 2, 3, 4a, Fajnory, Mlyn 1-4, Stanovisko, Chrenkech jarok, Mosnáci, Lopušná dolina	OPLVH-SE1559/88/807/89-6/24/140, OPLVH č.1559/88/807/89-0.001785714, ŠVS/2000/01114-Me
Hradište pod Vrátnom	PR,V	535,06	Tri mlyny, Zvarová I., II., Okence I., II., HVH-1	

Zdroj: VÚVH

✓ povodia vodárenských tokov

V SR je vyhlásených 102 vodárenských vodných tokov, ktoré sú využívané alebo využiteľné ako vodárenské zdroje na odber pitnej vody. Ich zoznam je uvedený vo vyhláske MŽP SR č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov.

Do záujmového územia okresu Myjava nezasahuje žiadne povodie vodárenských tokov.

✓ chránené vodohospodárske oblasti (CHVO)

V SR je vyhlásených 10 CHVO, ktoré sú vymedzené v zmysle § 31 zákona NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení zákona NR SR č. 384/2009 Z. z. Ich zoznam je uvedený v nariadení vlády SR č. 46/1978 Zb. o chránenej oblasti prirodzenej akumulácie vôd na Žitnom ostrove v znení neskorších predpisov a v nariadení vlády SR č. 13/1987 o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd.

Do okresu Myjava nezasahuje žiadna chránená vodohospodárska oblasť (CHVO).

✓ vodohospodársky významné toky

V SR je vyhlásených 586 vodohospodársky významných vodných tokov. Ich zoznam je uvedený vo vyhláske MŽP SR č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov.

O výskyte vodohospodársky významných tokoch v okrese Myjava dokumentuje tabuľka č. 4. 7.

Tabuľka č. 4. 7: Vodohospodársky významné toky v okrese Myjava

Názov	Európsky kód toku
BP Teplice	
Brezovský potok	SKM0018
Bystrina	SKM0033
Holeška	SKV0105
Chvojníca	SKM0026
Jablonka	SKV0044
Kostolník	SKV0119
Liešťanský potok	
Myjava	SKM0006
Podkyľavský potok	SKV0440
Teplica	SKM0021

Zdroj: Vyhláska MŽP č. 211/2005

✓ chránené oblasti citlivé na živiny (citlivé oblasti a zraniteľné oblasti)

V SR sú určené dva druhy oblasti citlivých na živiny, a to citlivé oblasti a zraniteľné oblasti. Za citlivé oblasti sa považujú vodné útvary povrchových vôd na celom území SR. Za zraniteľné oblasti sú považované poľnohospodársky využívané pozemky v katastrálnych územiach obcí, ktoré sú uvedené v prílohe č. 1 nariadenia vlády SR č. 174/2017 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti.

Zraniteľné oblasti sú v zmysle vodného zákona poľnohospodársky využívané územia, ktoré sa odvodňujú do povrchových vôd alebo podzemných vôd, pričom koncentrácia dusičnanov v podzemných vodách je vyššia ako 50 mg.l⁻¹, alebo by tato hodnota mohla byť prekročená, ak by sa neurobili potrebné opatrenia na zamedzenie tohto trendu.

V zraniteľných oblastiach sa na základe súboru pôdných, hydrologických, geografických a ekologických parametrov určili pre každý poľnohospodársky subjekt 3 kategórie obmedzení hospodárenia:

- kategória A - produkčné bloky s najnižším stupňom obmedzenia hospodárenia,
- kategória B - produkčné bloky so stredným stupňom obmedzenia hospodárenia,
- kategória C - produkčné bloky s najvyšším stupňom obmedzenia hospodárenia.

Tabuľka č. 4. 8: Zastúpenie kategórií obmedzenia hospodárenia na pôdach vzhľadom na Nitrátovú direktívu v okrese Myjava

Kategória pôd	(% z poľnohospodárskej pôdy)
nezaradené	97,32
kategória A	2,67
kategória B	0,01
kategória C	-

Zdroj: www.podnemapy.sk

Pre záujmové územie okresu Myjava sa za zraniteľné oblasti ustanovujú pozemky poľnohospodársky využívané v katastrálnom území Hrašné 506079.

4.1.3.4 Ochrana zdrojov nerastných surovín

Ochranu a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov, zákon NR SR č.569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení zákona NR SR č. 515/2008 Z. z., vyhláška MŽP SR č. 51/2008 Z. z., ktorou sa vykonáva geologický zákon a ďalšie právne predpisy.

✓ chránené ložiskové územie (CHLÚ)

CHLÚ zahŕňa územie, na ktorom by stavby a zariadenia, ktoré nesúvisia s dobývaním výhradného ložiska, mohli znemožniť alebo sťažiť dobývanie výhradného ložiska. Banský zákon vymedzuje rozdelenie nerastov na vyhradené a nevyhradené. Zdrojom údajov je ŠGÚDŠ (<http://mapserver.geology.sk/loziska/>).

V okrese Myjava sa nachádza 1 chránené ložiskové územie uvedené v tabuľke č. 4. 8. Z ložísk nevyhradeného nerastu (LNN) sa tu nevyskytujú žiadne územia.

Tabuľka č. 4. 9: Chránené ložiskové územia na území okresu Myjava

Názov ložiska	Vyhradený/nevyhradený nerast	Podtyp	Organizácia	Sídlo organizácie	Znak využiteľnosti
Košariská	dolomit		ŠGÚDŠ Bratislava	Bratislava	Neťažené ložiská - neuvažuje sa o ťažbe

Zdroj: <http://mapserver.geology.sk/loziska/>

4.1.3.5 Ochrana kúpeľných a liečebných zdrojov

Problematiku ochrany kúpeľných a liečebných zdrojov rieši zákon NR SR č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V rámci dokumentácie RÚSES je potrebné zachytiť nasledovné prvky týkajúce sa ochrany kúpeľných a liečebných zdrojov, ak sa v území nachádzajú:

- prírodný liečivý zdroj,
- prírodný minerálny zdroj,

- kúpeľne miesto,
- kúpeľne územie,
- ochranné pásmo prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov.

Na území okresu Myjava nie je Inšpektorátom kúpeľov a žriediel a Štátnou kúpeľnou komisiou uznané žiadne ochranné pásmo ani prírodný liečivý zdroj.

Vyskytujú sa tu tiež existujúce minerálne pramene, ktoré sú bližšie opísané v kapitole 1.1.4.1 Hydrologické pomery.

4.1.3.6 Ochrana dochovaných genofondových zdrojov

Ochranu lesného reprodukčného materiálu ustanovuje zákon NR SR č. 138/2010 Z. z. o lesnom reprodukčnom materiáli v znení zákona č. 49/2011 Z. z. a zákona č. 73/2013. Ochranu zveri, rýb a včiel a činnosti s nimi spojené – poľovníctvo, rybárstvo a včelárstvo upravuje najmä zákon NR SR č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve v znení zákona NR SR č. 115/2013 Z. z., zákon NR SR č. 216/2018 Z. z. o rybárstve v znení neskorších predpisov a ďalšie právne predpisy.

Pre účely RÚSES zaraďujeme k tejto téme:

- uznané lesné porasty pre zber semenného materiálu kategórie A, B, výberové stromy, génové základne, semenné sady, klonové archívy,
- samostatné zverníky, samostatne bažantnice a uznane poľovne revíry, pre ktoré zákon o poľovníctve stanovuje podmienky na ochranu a zachovanie genofondu zveri,
- chránené rybárske oblasti, ktoré sa vyhlasujú na základe výsledkov ichtyologického prieskumu v záujme ochrany genofondu rýb a skvalitňovania stavu pôvodných druhov rýb.

✓ uznané lesné porasty pre zber semenného materiálu

O zastúpení uznaných lesných porastov v okrese Myjava informuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 4. 10: Uznaté lesné porasty v okrese Myjava

Evidenčný kód	Drevina	Latinský názov	Rozloha porastu	Vek dreviny	LHC
agl212MY-019	JL	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn.	7,06	75	Myjava
agl213MY-018	JL	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn.	4,21	45	Myjava
agl213MY-019	JL	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn.	4	90	Myjava
agl213MY-035	JL	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn.	1,93	60	Myjava
fex212MY-315	JS	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	4,02	95	Myjava
fex213MY-313	JS	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	8,83	100	Vrbové
fex213MY-314	JS	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	7,14	90	Myjava
			4,63	85	Myjava
fex213MY-315	JS	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	12	65	Myjava
fex213MY-385	JS	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	1,07	110	Myjava
fsy212MY-001	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	16,58	75	Myjava
			17,07	80	Myjava
fsy212MY-005	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	19,34	85	Myjava
fsy212MY-006	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	11,14	85	Myjava
			19,2	75	Myjava
fsy212MY-008	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	10,14	90	Myjava
fsy212MY-009	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	18,28	70	Myjava
			16,1	105	Myjava
fsy212MY-026	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	7,95	100	Vrbové
fsy213MY-001	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	10,26	85	Myjava
fsy213MY-002	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	22,04	105	Myjava
			19,33	110	Myjava

Evidenčný kód	Drevina	Latinský názov	Rozloha porastu	Vek dreviny	LHC
			6,28	95	Myjava
fsy213MY-003	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	6,37	95	Myjava
fsy213MY-004	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	15,31	75	Myjava
fsy213MY-005	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	11,02	90	Myjava
			14,73	90	Myjava
fsy213MY-006	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	9,11	80	Myjava
			8,9	90	Myjava
fsy213MY-007	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	14,68	90	Myjava
			9,74	90	Myjava
			7,02	70	Myjava
fsy213MY-009	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	11,74	65	Myjava
			17,29	80	Myjava
			13,51	105	Myjava
fsy213MY-010	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	17,24	100	Holíč
			12,64	90	Myjava
fsy213MY-011	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	20,97	90	Myjava
			10,76	95	Myjava
			10,68	95	Myjava
			4,35	105	Myjava
fsy213MY-013	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	14,25	75	Myjava
			13,41	80	Myjava
fsy213MY-017	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	5,59	100	Myjava
			8,02	105	Myjava
			11,42	105	Myjava
			9,43	130	Myjava
			10,25	80	Myjava
			11,07	70	Myjava
			16,68	75	Myjava
fsy213MY-018	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	4,79	100	Myjava
			10,11	110	Myjava
fsy213MY-020	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	18,6	80	Myjava
			14,14	80	Myjava
fsy213MY-021	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	13,24	80	Myjava
			18,3	70	Myjava
			6,74	75	Myjava
			12,61	70	Myjava
			13,28	80	Myjava
			11,87	70	Myjava
			16,34	80	Myjava
			17,47	70	Myjava
			14,3	70	Myjava
			6,54	65	Myjava
			13,74	85	Myjava
fsy213MY-024	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	15,57	75	Myjava
			13,5	90	Myjava
			17,17	80	Myjava
			12,82	90	Myjava
			12,94	80	Myjava
			8,36	80	Myjava
			19,37	90	Myjava
			10,55	90	Myjava
			12,27	85	Myjava
fsy213MY-025	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	0,96	130	Myjava

Evidenčný kód	Drevina	Latinský názov	Rozloha porastu	Vek dreviny	LHC
			12,49	100	Myjava
			16,02	100	Myjava
			17,25	100	Myjava
			14,41	100	Myjava
			0,56	125	Myjava
			14,65	100	Myjava
			1	135	Vrbové
fsy213MY-578	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	6,53	140	Vrbové
			8,83	100	Vrbové
			5,99	100	Vrbové
			7,23	115	Vrbové
fsy213MY-579	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	7,23	115	Vrbové
fsy214MY-017	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	3,51	90	Myjava
			14,98	80	Myjava
			13,13	90	Myjava
			13,76	95	Myjava
			8,03	90	Myjava
			15,83	90	Myjava
			3,17	120	Myjava
			16,91	90	Myjava
			6,66	110	Myjava
			7,29	105	Myjava
			5,15	110	Myjava
			8,96	100	Myjava
			10,71	100	Myjava
			5,93	110	Myjava
			9,6	110	Myjava
			6,11	110	Myjava
			10,9	110	Myjava
fsy214MY-018	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	7,35	95	Myjava
			3,66	120	Myjava
			4,54	115	Myjava
			15,41	110	Myjava
			9,85	110	Myjava
			11,48	110	Myjava
fsy214MY-019	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	2,28	125	Myjava
fsy214MY-020	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	7,34	110	Myjava
			19,47	80	Myjava
			10,89	85	Myjava
			9,88	105	Myjava
fsy214MY-025	BK	<i>Fagus sylvatica</i> L.	3,31	125	Myjava
			0,58	125	Myjava
lde242MY-396	SC	<i>Larix decidua</i> Mill.	7,95	100	Vrbové
lde243MY-003	SC	<i>Larix decidua</i> Mill.	11,02	90	Myjava
lde243MY-395	SC	<i>Larix decidua</i> Mill.	4,78	90	Vrbové
			8,83	100	Vrbové
			5,23	105	Vrbové
			7,84	95	Vrbové
			7,23	115	Vrbové
lde243MY-533	SC	<i>Larix decidua</i> Mill.	10,25	80	Myjava
			11,24	85	Myjava
			8,02	105	Myjava
lde243MY-534	SC	<i>Larix decidua</i> Mill.	11,07	70	Myjava
lde243MY-535	SC	<i>Larix decidua</i> Mill.	19,37	90	Myjava

Evidenčný kód	Drevina	Latinský názov	Rozloha porastu	Vek dreviny	LHC
			14,65	100	Myjava
			12,82	90	Myjava
			17,17	80	Myjava
			15,57	75	Myjava
Ide243MY-536	SC	<i>Larix decidua</i> Mill.	12,27	85	Myjava
			10,55	90	Myjava
			8,36	80	Myjava
			12,94	80	Myjava
			13,5	90	Myjava
			12,49	100	Myjava
Ide243MY-596	SC	<i>Larix decidua</i> Mill.	16,12	70	Myjava
			7,11	70	Myjava
Ide243MY-597	SC	<i>Larix decidua</i> Mill.	6,54	65	Myjava
			14,3	70	Myjava
			6,74	75	Myjava
			14,14	80	Myjava
Ide244MY-532	SC	<i>Larix decidua</i> Mill.	9,88	105	Myjava
Ide244MY-533	SC	<i>Larix decidua</i> Mill.	10,71	100	Myjava
			8,96	100	Myjava
Ide244MY-534	SC	<i>Larix decidua</i> Mill.	14,08	90	Myjava
pab242MY-894	SM	<i>Picea abies</i> (L.) Karst.	19,34	85	Myjava
pab243MY-002	SM	<i>Picea abies</i> (L.) Karst.	16,68	75	Myjava
pab243MY-003	SM	<i>Picea abies</i> (L.) Karst.	17,29	80	Myjava
			11,74	65	Myjava
			7,02	70	Myjava
pab243MY-004	SM	<i>Picea abies</i> (L.) Karst.	4,39	90	Myjava
			7,94	90	Myjava
			5,05	90	Myjava
pab243MY-005	SM	<i>Picea abies</i> (L.) Karst.	6,54	65	Myjava
			17,47	70	Myjava
			13,28	80	Myjava
			11,87	70	Myjava
			6,74	75	Myjava
			18,3	70	Myjava
pab243MY-529	SM	<i>Picea abies</i> (L.) Karst.	4,78	90	Vrbové
			5,23	105	Vrbové
			7,84	95	Vrbové
pab243MY-530	SM	<i>Picea abies</i> (L.) Karst.	7,23	115	Vrbové
pab243MY-894	SM	<i>Picea abies</i> (L.) Karst.	11,02	90	Myjava
pab243MY-896	SM	<i>Picea abies</i> (L.) Karst.	13,09	75	Myjava
			19,37	90	Myjava
			17,25	100	Myjava
pab244MY-001	SM	<i>Picea abies</i> (L.) Karst.	2,28	125	Myjava
			19,47	80	Myjava
pab244MY-002	SM	<i>Picea abies</i> (L.) Karst.	14,08	90	Myjava
			10,71	100	Myjava
			16,91	90	Myjava
			15,83	90	Myjava
			13,13	90	Myjava
			3,67	90	Myjava
psy212MY-569	BO	<i>Pinus sylvestris</i> L.	12,37	70	Myjava
			6,1	95	Myjava
			8,9	85	Myjava

Evidenčný kód	Drevina	Latinský názov	Rozloha porastu	Vek dreviny	LHC
			8,45	90	Myjava
psy213MY-570	BO	<i>Pinus sylvestris</i> L.	11,08	90	Myjava
			9,74	90	Myjava
psy213MY-620	BO	<i>Pinus sylvestris</i> L.	6,74	75	Myjava
			13,28	80	Myjava
			16,34	80	Myjava
			7,11	70	Myjava
			16,12	70	Myjava
psy213MY-621	BO	<i>Pinus sylvestris</i> L.	11,07	70	Myjava
			16,68	75	Myjava
ptr213MY-002	OS	<i>Populus tremula</i> L.	2,1	105	Myjava
qpe212MY-001	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	7,56	90	Myjava
qpe212MY-004	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	10,14	90	Myjava
			12,04	95	Myjava
qpe212MY-006	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	19,34	85	Myjava
qpe212MY-007	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	7,95	100	Vrbové
qpe212MY-009	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	4,83	85	Holíč
qpe212MY-718	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	17,07	80	Myjava
			9,19	65	Myjava
qpe212MY-719	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	15,41	70	Myjava
qpe212MY-720	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	14,24	105	Myjava
			3,85	65	Myjava
qpe212MY-723	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	18,28	70	Myjava
			14,71	80	Myjava
			17,91	80	Myjava
			7,89	80	Myjava
			16,1	105	Myjava
qpe212MY-729	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	11,14	85	Myjava
			19,2	75	Myjava
qpe213MY-001	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	2,41	85	Myjava
qpe213MY-002	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	15,31	75	Myjava
qpe213MY-003	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	11,08	90	Myjava
			8,9	90	Myjava
			14,68	90	Myjava
			9,74	90	Myjava
qpe213MY-005	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	14,25	75	Myjava
qpe213MY-006	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	11,02	90	Myjava
			14,73	90	Myjava
qpe213MY-008	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	8,83	100	Vrbové
			5,23	105	Vrbové
			5,99	100	Vrbové
qpe213MY-010	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	6,43	85	Holíč
qpe213MY-718	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	10,73	70	Myjava
			10,26	85	Myjava
			10,96	65	Myjava
qpe213MY-719	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	5,05	90	Myjava
			2,9	65	Myjava
qpe213MY-720	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	6,28	90	Myjava
			9,69	90	Myjava
qpe213MY-722	DZ	<i>Quercus petraea</i> (Mattusch.) Liebl.	8,02	105	Myjava
			11,42	105	Myjava
			1,07	110	Myjava
			11,07	70	Myjava

Evidenčný kód	Drevina	Latinský názov	Rozloha porastu	Vek dreviny	LHC
			16,68	75	Myjava
qpe213MY-723	DZ	<i>Quercus petraea (Mattusch.) Liebl.</i>	11,74	65	Myjava
			17,29	80	Myjava
			13,51	105	Myjava
			12,64	90	Myjava
qpe213MY-725	DZ	<i>Quercus petraea (Mattusch.) Liebl.</i>	20,97	90	Myjava
			4,35	105	Myjava
			9,11	80	Myjava
qpe213MY-729	DZ	<i>Quercus petraea (Mattusch.) Liebl.</i>	5,34	85	Myjava
			16,02	100	Myjava
qpe213MY-734	DZ	<i>Quercus petraea (Mattusch.) Liebl.</i>	14,41	100	Myjava
			12,82	90	Myjava
			14,65	100	Myjava
			19,37	90	Myjava
			13,09	75	Myjava
			12,27	85	Myjava
			14,14	80	Myjava
			13,24	80	Myjava
qpe213MY-832	DZ	<i>Quercus petraea (Mattusch.) Liebl.</i>	18,3	70	Myjava
			6,74	75	Myjava
			12,61	70	Myjava
			13,28	80	Myjava
			16,34	80	Myjava
			14,3	70	Myjava
			6,54	65	Myjava
			8,96	100	Myjava
qpe214MY-722	DZ	<i>Quercus petraea (Mattusch.) Liebl.</i>	8,96	100	Myjava
tco212MY-023	LM	<i>Tilia cordata Mill.</i>	15,73	80	Myjava
tco212MY-024	LM	<i>Tilia cordata Mill.</i>	6,84	80	Myjava

Zdroj: NLC, 2018

✓ samostatné zverníky, samostatné bažantnice a uznané poľovné revíry

Podľa údajov z informačného portálu lesov (www.forestportal.sk) Národného lesníckeho centra (NLC) na celom území Slovenska bolo k 10. 3. 2015 evidovaných 1876 poľovných revírov. Z toho je 42 samostatných zverník a 16 samostatných bažantníc. Okrem toho sa vykázalo v rámci poľovných revírov 47 uznaných zverník (nie sú samostatnými poľovnými revírmi) a 32 uznaných bažantníc. Priemerná výmera poľovných revírov v roku 2014 bola 2 374 ha.

Na území okresu Myjava sa podľa registra farmových chovov s voľne žijúcou zverou vedenom v súlade s §39 ods. 12 zákona č. 39/2007, nachádzajú nasledovné prevádzkárne farmového chovu voľne žijúcej zveri. (http://www.svssr.sk/zvierata/Zoznamy_schvalene.asp?cmd=resetall&Zoznamy=ostatne&Sekcia=37&Cinnost=0&Podsekcia=0).

Tabuľka č. 4. 11: Farmové chovy voľne žijúcej zveri v okrese Myjava

Pridelené číslo	Chované druhy	Názov prevádzkárne
SK-FCH-NM-203	Jeleň, Muflón	JUDr. Samuel Valent – SAMS

Zdroj: www.svssr.sk

Uznanými poľovnými revírmi v okrese Myjava sú: Brestovec, Brezová-pole, Bukovec, Jablonka, Klenová, Kostolné-Hrašné, Košariská, Krajné, Myjava - pole, Priepasné, Stará Myjava, Turá Lúka, Vrbovce.

✓ chránené rybárske oblasti

V záujme ochrany genofondu rýb a skvalitňovania stavu pôvodných druhov rýb môže ministerstvo životného prostredia na základe výsledkov ichtyologického prieskumu, po prerokovaní s užívateľom, vyhlásiť časti revíru, prípadne celý rybársky revír za chránenú oblasť.

V chránenej oblasti je zakázané:

- loviť ryby akýmkoľvek spôsobom
- rušiť neres rýb, vývoj plôdika a násady alebo zimovanie rýb
- vykonávať ťažbu riečnych materiálov

Na území okresu Myjava sa nenachádzajú žiadne chránené rybárske oblasti (<http://www.minzp.sk/oblasti/voda/rybarstvo/>).

4.1.4 Významné krajinné prvky bez legislatívnej ochrany

Významný krajinný prvok (VKP) je podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov definovaný ako taká časť územia, ktorá utvára charakteristický vzhľad alebo prispieva k jej ekologickej stabilite, najmä les, rašelinisko, brehový porast, jazero, mokrad, rieka, bralo, tiesňava, kamenné more, pieskový presyp, park, aleja, remíza.

✓ genofondové lokality (GL)

Problematika genofondových lokalít je riešená v návrhovej časti RÚSES v kapitole 6.1.3 Ostatné ekostabilizačné prvky.

✓ významné geologické lokality

Údaje sme čerpali: http://apl.geology.sk/g_vglg/

Bradlo – Hrombaba. Vrch Bradlo je najvyšším vrchom Brezovských Karpát. Jeho vrch je tvorený vápencami Širokého Bradla (vrchný kampán – spodný mástricht), ktoré sú najlepšie odkryté na lokalite Hrombaba východne od vrcholu Bradla. Vrchol Bradla je dostupný autom až k mohyle M. R. Štefánika. Odtiaľ sa ide pešo po lesnej cestičke po hrebeni.

Turá Lúka. Opustený lom tesne za riečkou Myjava v západnom okraji Turej Lúky, po ceste smerom na osadu Dohánkovci. Lokalita je dostupná autom.

Na lokalite vidno izoklinálnu antiklinálu v hlbokovodných faciách bradlového pásma (tzv. kysucká jednotka). Jadro antiklinály je tvorené kelovejsko-oxfordskými radiolaritmi a kremitými vápencami. Radiolarity sú zelenkasté až červené, miestami s okrúhlymi konkréciami čistého silicitu. Z makrofosílií vidno aptychy, ryncholity a rostrá belemnitov. Na oboch stranách telesa radiolaritov jadro vrásy lemuju kimeridžské ružovkasté hluznaté vápence a následne titónsko-neokómske rohovcové vápence. Polyfázový charakter deformácie je zjavný z komplikovanej deformácie v jadre veľkej antiklinály, kde sú vyvinuté ševronové vrásy. Tieto nemajú žiadnu genetickú spojitosť so štruktúrou antiklinály, čiže musia byť staršie. Uvedené vrásové štruktúry utínajú mladšie neskoroterciérne krehké pukliny a tektonické zrkadlá. Predstavujú prejav smerných posunov a medzivrstevných posunov.

Valchovský mlyn. Zárez cesty medzi Jablonicou a Brezovou pod Bradlom odкрýva kontakt koňackých valchovských zlepenčov s podložitým vrchnotriasovým hlavným dolomitom jablonického príkrovu. Vrstvy dolomitu sú cyklické, s jemnoklastickou bázou, nezreteľnými prúžkami detritu s občasnými pseudomorfózami po evaporitoch v strednej časti, ukončené loferitickou lamináciou so sinicovými povlakmi. Valchovský zlepenec sa začína netriedenými dolomitickými brekciami, striedajúcimi sa s vrstvičkami žltkastých ílovcov. Hlavná časť telesa konglomerátov sa skladá z dobre zaoblených obliakov lokálneho materiálu s červeným matrixom. Zlepenec predstavuje bazálnu jednotku brezovskej skupiny, ktorá je ekvivalentom gosauskej

skupiny vo Východných Alpách a predstavuje prvý relatívne posttektonický pokryv Centrálnych Západných Karpát po turónskom presune príkrovov. Sedimentácii zlepcov predchádzala sedimentácia sladkovodných onkoidových vápencov (vápence od Pustej Vsi), ktorých predpokladaný vek je vrchný turón. Tieto vápence, spolu s triasovými vápencami a dolomitmi z podložia, tvoria aj obliaky vo valchovských zlepenkoch. Spolu s nimi boli nájdené aj klasty adnetského liasového vápenca (s faunou pliensbachu), krinoidových rohovcových vápencov (spodná až stredná jura), plytkovodných malských vápencov s dazykladálnymi riasami *Clypeina* sp., kremíťmi hubkami *Cladocoropsis* sp. a s foraminiferou *Protopeneroplis striata* a piesčitých vápencov s hedbergelidmi (barém až alb).

Košariská. V záreze cesty severne od obce Košariská vidno sukcesiu červených slieňovcov s občasnými tenkými polohami jemnozrnných pieskovcov. Súvrstvie dostalo názov podľa neďalekej obce. Úklon vrstiev je 30/30°. Súvrstvie je hrubé asi 30 – 50 m. Vo výbrusoch slieňov pozorujeme mikritickú základnú hmotu a väčšie množstvo prierezov mikroorganizmov. Organické zvyšky sú zastúpené globotrunkánami, rozlámanými hedbergelami a drobnou organogénnou drvinou. Drobnú klastickú prímes zastupujú kremenné zrnká. Ich veľkosť sa pohybuje okolo 0,01 mm. Pestré slieňe sú veľmi bohaté na globotrunkány a horninu označujeme ako globotrunkánový biomikrit. V sivo sfarbených slieňoch sa globotrunkány vyskytujú v hojnejšom množstve a základná hmotu má väčší podiel vápnitej zložky Ca. Zriedkavejšie sa vyskytujú ostne ježoviek. Nahromadenie organických zvyškov je nepravidelné, miestami sa vyskytujú redšie, inde zasa vo väčšom množstve. Drobnú drvinu tvoria aj úlomky krinoidov, ihlíc húb, machovky a úlomky hrubostenných lamelibranchiátových schránok. Klastická prímes sa v hornine vyskytuje v menšom množstve (5 – 7 %). Podstatnú zložku tvoria ostrohranné a zaoblenejšie kremene, zriedkavejšie sa objavujú aj ostrohranné úlomky rohovcov. Tieto klastické čiastočky dosahujú veľkosť 0,03 – 0,05 mm, čiže veľkosťou sa približujú pieskovej frakcii. Vápencové úlomky sú v porovnaní s kremeňom viac opracované. Zriedkavejšie sa vyskytujú aj úlomky vápencov, lamelované živce a tenké šupinky muskovitu. Pestré slieňe sú po mikrofaunistickej stránke veľmi bohaté, prevládajú planktonické foraminifery zóny *Globotruncana arca*, ako napr. *Globotruncana arca*, *G. bulloides*, *G. fornicata*, *Globotruncanita elevata*, a. i. (Salaj, 1960; Salaj & Samuel, 1966; Samuel et al., 1990). Pestré slieňe na základe mikrofauny zaraďujeme do spodného kampánu, čo potvrdzuje aj spoločenstvo nanoplanktónových foriem určených V. Gašparikovou: *Zygothithus compactus*, *Eiffelithus eximius*, *Tranolithus exiguus*, *Tranolithus orionatus*, *Cretarhabdus conicus*, *Cretarhabdus crenulatus*, *Praediscosphaera cretacea*, *Cribrosphaera ehrenbergi*, *Gartnerago obliquum*, *Biscutum constans*, *Watznaueria barnesae*, *Markalius circumradiatus* a *Micula decussata*.

4.1.5 Kultúrno-historicky hodnotné formy využívania krajiny

Mohyla generála M. R. Štefánika v Brezovej pod Bradlom. Mohyla sa nachádza na vrchu Bradlo týčiacom sa v nadmorskej výške 543 medzi mestom Brezová pod Bradlom a obcou Košariská. Mohyla je 96 m dlhá a 70 m široká stavba. Na hornej terase sa nachádzajú štyri 12,5 m vysoké obelisky. Obelisky symbolizujú štyri obeť leteckého nešťastia a zároveň štyri krajiny, v ktorých Štefánik pôsobil. Vrchol mohyly tvorí tumba (náhrobok). Mohyla je súčasne symbolom samostatnosti a slobody nášho národa a pamätník významnej historickej udalosti, kedy sa Slováci zaradili medzi slobodné národy sveta. [<http://www.bradlo.sk/>]

Vodný mlyn vo Vrbovciach. Národná kultúrna pamiatka vyhlásená v roku 1985. Vodný, tzv. Horný mlyn, Mlyn Beblavých, bol postavený v roku 1737 z kameňa a plnej pálenej tehly. Opravovaný bol v 20. storočí. Je to dvojpodlažná stavba s obdĺžnikovým pôdorysom a trojdielnou, trojpriestorovou dispozíciou. Dom č. 264 stojí v osade Záhrady. [<http://krizom-krazom.eu/regiony/ostatne-stavby-v-okrese-myjava/>]

Partizánske bunkre. V lokalite Komárová, na rázcestí turisticky značených chodníkov smerom na Hornú roveň, sa pri lesnej ceste nachádzajú zvyšky bunkrov z 2. svetovej vojny, ktoré sú pamiatkou na SNP.

Husov park v Brezovej pod Bradlom. Na pamätnom mieste na Hornom rade sa nachádza Husov park. V ňom stojí jediný pamätník majstra Jana Husa na Slovensku. Jeho autorom je František Fabiánek z Hradca Králové. Pamätník bol odhalený v roku 1922.

Kostol svätého Michala archanjela v Krajnom. Kostol s opevnením je národná kultúrna pamiatka vyhlásená v roku 1963. Pôvodne renesančný rímsko-katolícky Kostol svätého Michala, archanjela z roku 1595. Bývalý evanjelický kostol stojí nad obcou na vrchu Čipčiny. Postavený bol v období koniec 14. až 1. tretina 15. storočia. Opravovaný bol v období 3. tretina 15. – 1. tretina 16. storočia a v 1. polovici 17. storočia. Zbarokizovaný bol v polovici 18. storočia. Je to jednolodňová jednověžová stavba s obdĺžnikovým pôdorysom a polygonálnym záverom. kolo kostola sú zvyšky ranorenesančného obranného múru zo 16. storočia s pôdorysom v tvare elipsy. [<http://krizom-krazom.eu/regiony/kostoly-v-okrese-myjava>]

4.2 Negatívne prvky a javy

Negatívne socioekonomické javy sa často v odbornej literatúre definujú aj ako stresové faktory vytvárané socioekonomickými aktivitami, ktoré negatívne ovplyvňujú prirodzený vývoj ekosystémov a životné prostredie a limitujú ďalšie aktivity.

Prvú samostatnú skupinu tvoria prírodné/prirodzene negatívne prvky a javy (stresové faktory), druhú predstavujú negatívne prvky a javy antropogénne. Na základe genézy možno tieto rozdeliť do dvoch podskupín a to: primárne stresové faktory – pôvodní pôvodcovia stresu a sekundárne stresové faktory – negatívne sprievodné javy realizácie ľudských aktivít v krajine (Izakovičová, 2000).

4.2.1 Prírodné/prirodzené stresové faktory

Dôsledkom pôsobenia prirodzených síl v krajine vznikajú javy, ktoré označujeme ako prírodné stresové faktory. Do ich skupiny zaraďujeme všetky geodynamické procesy, ktoré vznikajú v dôsledku náhleho uvoľnenia potenciálnej energie akumulovanej v seizmických, vulkanických, svahových, gravitačných systémov a podobne. V krajine sa vyskytujú prirodzene a organizmy sa na ne vedú adaptovať.

Radónové riziko

Radónové riziko predstavuje prirodzenú rádioaktivitu hornín, ktorá je podmienená prítomnosťou prvkov K, U a Th, ktoré emitujú gama žiarenie a podmieňujú vonkajšie ožiarenie.

V závislosti na objemovej aktivite radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti pôdy možno územie Slovenskej republiky rozdeliť do troch skupín podľa výšky radónového rizika s nasledovným pomerom: 53 % nízke, 46,7 % stredné a len 0,3 % SR s vysokým radónovým rizikom.

Pri hodnotení radónového rizika v záujmovom území sme vychádzali z údajov ŠGÚDŠ Geofyzikálne mapy - Mapy prírodnej rádioaktivity. V území okresu Myjava je približne rovnako zastúpený nízky aj stredný stupeň radónového rizika. Oba sú rozložené takmer rovnomerne, pričom ťažisko nízkeho stupňa prevláda v západnej časti okresu a stredného stupňa v južnej a východnej časti okresu.

Seizmicita

Seizmické ohrozenie vyjadruje pravdepodobnosť neprekročenia seizmického pohybu počas denného časového intervalu na zvolenej záujmovej lokalite.

Územia zaraďujeme na báze izolínie maximálnej možnej intenzity zemetrasenia. Určuje nám potenciálny výskyt zemetrasenia určitej intenzity. Seizmické ohrozenie sa vyjadruje v hodnotách makroseismickej intenzity (°MSK 64).

V severnej a východnej časti okresu Myjava je riziko seizmického ohrozenia na úrovni 6 – 7. stupňa medzinárodnej stupnice MSK-64 (Medvedevova-Sponheuerova-Kárnikova stupnica). Vo výmerou

porovnateľnom území v južnej a západnej časti okresu je zvýšené riziko seizmického ohrozenia (7. stupeň) podľa medzinárodnej stupnice MSK-64.

Svahové deformácie

Svahové deformácie sa prejavujú narušením stability hornín na svahu, čím vznikajú rôzne typy gravitačných deformácií. Geologická stavba Slovenska vytvára vhodné podmienky pre svahové pohyby a vznik celého radu konkrétnych deformácií svahov, ako sú blokové deformácie, zosuvy, zemné prúdy, a i.

Zosuvné riziko v niektorých regiónoch Slovenska v súčasnosti narastá aj v dôsledku intenzívnejšieho smerovania stavebnej činnosti z rovinných a mierne uklonených území do svahovitých a viac exponovaných oblastí. Tento trend je zrejmý najmä v obciach hornatých oblastí Slovenska. Spôsobuje ho nedostatok vhodných stavebných pozemkov v rovinných územiach, ale často aj cielené umiestnenie stavieb na svahy v dôsledku atraktivity prostredia (www.geology.sk).

Najrozšírenejším typom sú zosuvy, pri ktorých dochádza na svahu ku gravitačným pohybom horninového pokryvu po šmykových plochách.

V okrese Myjava sú svahové deformácie zriedkavým javom. V niekoľkých menších roztrúsených lokalitách sa prejavujú zosuvmi. V k. ú. obcí Chvojnice, Vrbovce a Krajné sú zosuvy plošne rozsiahlejšie.

Územie ohrozené lavínami

Lavínou označujeme náhly pohyb snehových más s objemom viac ako 100 m³ s dĺžkou viac ako 50 m z odtrhového, cez transportné až po akumulčné pásmo. Pre vznik lavín sú dôležité hlavne tri skupiny faktorov: geomorfologické, meteorologické a zloženie snehovej pokrývky.

Na území okresu Myjava sa nevyskytujú lavínózne svahy.

Inundačné územia, oblasti s existenciou významných povodňových rizík a oblasti, v ktorých možno predpokladať ich pravdepodobný výskyt

Inundačné územie je podľa § 20 zákona o ochrane pred povodňami č. 7/2010 Z. z., novely 292/2017 Z. z., územie priľahlé k vodnému toku, ktoré je počas povodni zvyčajne zaplavované vodou vyliatou z koryta. Inundačné územie smerom od koryta vodného toku vymedzuje:

a) záplavová čiara povodne vo vodnom toku, ktorá sa určuje:

1. výpočtom priebehu hladiny vody povodne so strednou pravdepodobnosťou výskytu, ktorej maximálny prietok odhadnutý ústavom sa dosiahne alebo prekročí priemerne raz za 100 rokov,
2. geodetickým meraním priebehu záplavovej čiary v čase kulminácie hladiny vody pri povodni, ktorej maximálny prietok ústav vyhodnotil ako prietok s dobou opakovania dlhšou ako priemerne raz za 50 rokov,

b) líniová stavba, ktorej účelom alebo jedným z účelov je ochrana pred povodňami, ak zabezpečuje ochranu pred povodňami pre maximálny prietok, ktorý sa dosiahne alebo prekročí priemerne raz za 100 rokov.

Rozsah inundačného územia je určený okresným úradom vyhláškou, na základe návrhu na určenie rozsahu inundačného územia, vypracovaného správcom vodohospodársky významných vodných tokov.

V okrese Myjava sú inundačné územia vytýčené v horskej a podhorskej oblasti Bielych resp. Malých Karpát. Priestorovo definované sú zväčša na horných častiach vodných tokov s potenciálnym priebehom povodne pri storočnom prietoku Q_{100} . V severozápadnej časti okresu sú to vodné toky: Chvojnice (v rovnomennej obci), Teplica (v obci Vrbovce) a Myjava s prítokmi Brestovský potok, Malejovský potok, Smíchov a Cengelka (v obciach Myjava, Stará Myjava a Brestovec). V Centrálnnej a južnej časti okresu sú to kratšie úseky vodných tokov: Rudník (v rovnomennej obci), Matejovský potok a Jablonka (v rovnomennej obci), ich sútok a spodné úseky v obciach Kostolná a Krajné. V obciach Podkylava a Košariská na toku Šindelák a v Brezovej pod

Bradlom na sútoku menších tokov Štvorník, Žriedlovský potok, Brezovský potok a Bystrina. Generálne je inundačné územie na týchto tokoch vyčlenené v úzkej nive tokov, širšie je určené v zastavanom území Brezovej pod Bradlom a Turej Lúky. V intraviláne obcí, v ktorých je definované inundačné územie, boli realizované protipovodňové opatrenia s rôznou návrhovou prietokovou kapacitou koryta.

4.2.2 Antropogénne stresové faktory

Do tejto skupiny patria všetky hmotné i nehmotné prejavy ľudských činností, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú prirodzený vývoj ekosystémov. Stresor v krajine možno definovať ako negatívny faktor, ktorý v rôznom časovom horizonte vyvolá v krajinnom ekosystéme stres, teda zapríčiňuje negatívne, často nezvratné zmeny. Ide o faktor prostredia, ktorý negatívne pôsobí na prirodzený vývoj krajinných ekosystémov. Objektom pôsobenia tu nie je len živý organizmus, ale ekosystém ako celok.

4.2.2.1 Primárne stresové faktory

Primárne antropogénne stresové javy (prvotní pôvodcovia stresu) sa prejavujú plošným záberom prírodných ekosystémov. Charakteristickým znakom týchto stresorov je ich jednoznačné plošné vymedzenie v krajine. Dôsledkom lokalizácie primárnych stresových faktorov je zmena štruktúry a využívania krajiny (zánik prirodzených ekosystémov v dôsledku vývoja antropických aktivít), ako i ohrozenie migrácie bioty v dôsledku bariérového pôsobenia týchto stresorov. Primárne stresové faktory sa podrobnejšie hodnotia v rámci SKŠ. Patria sem nasledujúce antropogénne, resp. poloprírodné prvky:

- areály priemyselných podnikov, výrobných prevádzok a skladov, logistické centrá, dobývacie areály,
- poľnohospodárske areály,
- sídelné plochy,
- rekreačné a športové areály,
- zariadenia technickej infraštruktúry,
- dopravné zariadenia,
- vodohospodárske zariadenia – bariéry na vodných tokoch,
- hydromelioračné opatrenia a zariadenia,
- veľkoblková orná pôda.

Areály priemyselných podnikov, výrobných prevádzok a skladov, logistické centrá, dobývacie areály

Podľa charakteru výroby majú negatívne účinky na kvalitu vody, hlučnosť, prašnosť, zápach, znečistenie ovzdušia a podobne. Súčasným negatívnym trendom je umiestňovanie týchto areálov na najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôde.

Tabuľka č. 4. 12 informuje o priemysle v okrese Myjava a v tabuľke č. 4. 13 sa nachádzajú dobývacie priestory.

Tabuľka č. 4. 12: Prehľad priemyselných podnikov a výrobných prevádzok v okrese Myjava

Odvetvie	Názov firmy	k. ú.	Produkcia
hutnícky priemysel	HDO SK s. r. o.	Myjava	galvanizovňa, galvanické pokovovanie
	PFS a. s.	Brezová pod Bradlom	galvanické pokovovanie
	GALVANIKA a. s.	Brezová pod Bradlom	povrchové úpravy ocele čiernením, fosfátovaním a zinkovaním pre rôzne druhy priemyslu
	SLOVARM a. s.	Myjava	tavenie a odlievanie mosadze, pokovovanie niklovaním
	ZGH s. r. o.	Myjava	tavenie a odlievanie mosadze, hliníka
	KODRETA furniture s. r. o.	Myjava	výroba chrómovaných sedacích nábytkov, chrómované stoličky, stoly, kreslá a lavice
energetický priemysel	BPS Myjava s. r. o.	Myjava	výroba tepla, rozvod tepla, výroba a dodávka elektriny

Odvetvie	Názov firmy	k. ú.	Produkcia
	ENGIE Services a. s.	Brezová pod Bradlom	výroba a dodáva teplo a teplú úžitkovú vodu
strojársky priemysel	Priemyselný park Javorinská	Myjava	ľahký strojársky priemysel, zdravotnícky priemysel
	BC TORSION spol. s. r. o.	Brezová pod Bradlom	výroba a predaj pletív, plotov, stĺpikov, brán a doplnkov
	BEGE spol. s. r. o.	Brezová pod Bradlom	výroba a predaj priemyselných a okrasných brán, kontajnerov a paliet pre automobilový priemysel
	SAM TRADING s. r. o.	Myjava	vývoj, výroba a údržba náradia, výroba a predaj armatúr
	ML Produktion s. r. o.	Myjava	výroba vysokonapäťových armatúr
	NOVA - S a. s.	Brezová pod Bradlom	výroba strojov na spracovanie drôtov a pletív, kovoobrábanie a výroba náhradných dielov
odpadové hospodárstvo	ENERGOBLOK a. s.	Brezová pod Bradlom	podnikanie v oblasti nakladania s odpadmi, prenájom strojov a prístrojov
stavebnícky priemysel	TOVA spol. s. r. o.	Myjava	výroba pálených tehál, výroba a predaj antuky
	STAS s. r. o.	Myjava	betonáreň, výstavba neobytných budov
chemický priemysel	Tecoplast PM Slovakia s. r. o.	Myjava	vstrekovanie plastov
	Reutter SK s. r. o.	Myjava	výroba ostatných plastových výrobkov
	ECO-BAGS s. r. o.	Myjava	výroba papierových vreciek, vreciek s potlačou
	SLOVPLAST Myjava a. s.	Myjava	vstrekovanie a drtenie plastov
	RONSON PLASTICS s. r. o.	Myjava	výroba technických a estetických výrobkov z plastov, bielu techniku a kuchynské pomôcky

Zdroj: www.NEIS.sk

Tabuľka č. 4. 13: Dobývacie priestory v okrese Myjava

Názov organizácie	Názov DP	Lokalizácia	Surovina	Informácia o ťažbe
Tomišová Alžbeta ARMAT	Myjava I	Myjava	tehliarske suroviny	ložisko so zastavenou ťažbou

Zdroj: www.geology.sk

Poľnohospodárske areály

Poľnohospodárske areály bývajú zväčša situované na okraji sídiel. Ich plošný záber a mierka sú dominantné predovšetkým pri vidieckych sídlach v porovnaní ich výmery s výmerou samotného sídla. Častým javom býva ich nevhodné umiestňovanie na vizuálne exponovaných miestach, bez akejkoľvek izolácie vegetáciou. Medzi negatívne vplyvy poľnohospodárskych areálov patrí ich plošný záber s oplatením, zápach zo živočíšnej či inej výroby, hluk (predovšetkým pri areáloch so zmenenou či pridruženou funkciou), degradácia pôdy, znečistenie vody a podobne.

Najväčšie poľnohospodárske areály v okrese Myjava sú: SVAMAN spol. s. r. o. (k. ú. Myjava, údenie mäsa), Poľnohospodárske družstvo Brezová pod Bradlom (k. ú. Brezová pod Bradlom, chov hovädzieho dobytku), Poľnohospodárske družstvo Kamenec (k. ú. Bukovec, chov hovädzieho dobytku a ošípaných), Poľnohospodárske družstvo Poriadie (k. ú. Jablonka, chov ošípaných), Roľnícke družstvo Košariská (k. ú. Košariská, chov ošípaných), Emil Krajčík Agro (k. ú. Košariská, chov hovädzieho dobytku), LIPOVEC (k. ú. Krajné, chov hovädzieho dobytku), Poľnohospodárske družstvo Poriadie (k. ú. Poriadie, Stará Myjava, chov hovädzieho dobytku a ošípaných), AGRO SEKULE (k. ú. Rudník, chov hovädzieho dobytku), Roľnícke družstvo „Turá Lúka“ v Myjave (k. ú. Myjava, chov hovädzieho dobytku a ošípaných) a EUROAGRO Senica (k. ú. Vrbovce, veľkochov hospodárskych zvierat) (bližšie informácie viď podkapitola 2.4.3).

V blízkosti poľnohospodárskych areálov sa nachádzajú hnojiská, ktoré sú potenciálnym nebezpečenstvom pre znečisťovanie podzemnej, ale aj povrchovej vody v dôsledku odtekania hnojovky. Mnohé z nich nespĺňajú

kritériá podľa STN 46 5710, sú to tzv. poľné (nespevnené) hnojiská, ktoré predstavujú potenciálnu environmentálnu záťaž.

Sídelné plochy

Koncentrácia obytných súborov súvisiaca s infraštruktúrou a vybavením zahŕňa v sebe celý rad negatívneho pôsobenia od zaťaženia hlukom, znečistenia vôd až po východisko pre šírenie invázy druhov rastlín a živočíchov.

Pre sídelnú zástavbu okresu Myjava sú charakteristické obce, ktoré sú tvorené niekoľkými osadami – kopanicami. Tieto osady, pomenované obvykle podľa mien obyvateľov, žijúcich v danej lokalite v minulosti, tvoria skupiny obytných domov a hospodárskych budov ležiacich bezprostredne pri poľnohospodársky obrábaných územiach a akoby náhodne sú roztrúsené takmer po celom okrese Myjava. Rozdrobené sídelné jednotky sa striedajú s poliami, lesmi, ovocnými sadiami, nelesnou drevinovou vegetáciou (medze, skupiny drevín a pod.). Vzájomne sú kopanice prepojené sieťou spevnených a nespevnených ciest.

Na Myjavskej pahorkatine je vyčlenených niekoľko morfológických typov kopaníc (Lauko, 1996). V okrese Myjava prevažujú kopaničiarske obce s excentricky položeným ústredím a s kopanicami pozdĺž dvoch, alebo viacerých zberných ciest. Sú to napr. kopaničiarske obce: Brezová pod Bradlom, Kostolné, Bukovec, Košariská a Rudník. Ku kopaničiarskym obciam s ústredím v centre a s kopanicami územne rozmiestnenými okolo neho patria obce: Krajné, Podkylava, Brestovec, Hrašné, Jablonka, Polianka, Poriadie, Priepastné a Stará Myjava.

Súvislé zastavané časti sídiel sa viažu na toky, v centrálnej časti okresu sú takto situované sídla: Myjava, Turá Lúka, Rudník, Hrašné, v severnej časti okresu sú to napr. Vrbovec, Stará Myjava a v južnej a juhovýchodnej časti okresu Brezová pod Bradlom, Košariská, Podkylava, Krajné a iné (bližšie informácie viď podkapitola 2.4.1).

Rekreačné a športové areály

Stupeň negatívneho vplyvu rekreácie a cestovného ruchu na ekologickú stabilitu je možné hodnotiť nepriamo na základe počtu návštevníkov za rok, materiálne-technického vybavenia, počtu a druhu horských dopravných zariadení, typu rekreačného využitia a podobne. Ich stresový účinok je podľa charakteru využitia celoročný alebo sezónny. Zvlášť negatívny dopad majú lyžiarske areály, ktoré agresívnym záberom zaberajú atraktívne polohy horských masívov.

Najvýznamnejšie rekreačné areály sú napr. Rekreačné zariadenie Stará Myjava, Rekreačné zariadenia pre školy v prírode (k. ú. Myjava), lyžiarske stredisko SKILAND Stará Myjava, a iné.

Zariadenia technickej infraštruktúry - energetické zariadenia a produktovody

Elektrovody VVN, VN, trafostanice, elektrárne, veterná parky, fotovoltaičné elektrárne, teplárne, ropovod, plynovod a iné predstavujú predovšetkým líniový bariérový efekt rôznemu druhu bioty. Vzhľadom na prítomnosť a distribúciu rôznych druhov energií sú potenciálnym nebezpečenstvom pre človeka i živočíchov v danom území.

Fotovoltaičné elektrárne ako aj elektrické vedenie majú negatívny vplyv hlavne vo forme záberu pôdy a negatívneho estetického účinku. Areály fotovoltaičných elektrární sa nachádzajú v k. ú. Myjava, Brestovec, Polianka a Brezová pod Bradlom.

Elektroenergetické uzly a trafostanice sú v okrese Myjava napájané sústavou vzdušných vedení VVN 110 kV a VN 22 kV, ktoré spravuje Západoslovenská distribučná a.s. Tieto vedenia spájajú elektrické stanice 110/22 kV s distribučnými transformačnými stanicami 22/0,4 kV, z ktorých sú napájaní odberatelia.

Cez okres neprechádza priamo VVTl plynovod. V súčasnosti je v okrese Myjava dodávateľom zemného plynu Slovenský plynárenský priemysel, a.s., ktorý vlastní distribučnú sieť – vysokotlaký plynovod DN 150 PN 40, vysokotlaké prípojky a rozvod stredotlakých uličných plynovodov.

Dopravné zariadenia

Cestná sieť, železničná sieť, letiská, prístavy a iné okrem významného bariérového efektu sú výrazným zdrojom hlučnosti.

Doprava (najmä cestná) je celkovo považovaná za hlavný zdroj zhoršenia kvality ovzdušia, výrazný zdroj hluku a vibrácií, vytvára tlak na pôdu. Vo výfukových plynoch motorových vozidiel je zo znečisťujúcich látok

okrem prachových častíc (PM₁₀ a PM_{2,5}) aj oxid dusičitý, oxid uhoľnatý a karcinogény ako benzén a benzo-a-pyrén (polyaromatické uhľovodíky, ktoré pretrvávajú v živých organizmoch) a iné. Negatívny vplyv má aj zimný posyp na komunikáciách, ktorý sa tu vyskytuje často aj viac ako polovicu roka (sekundárna prašnosť). Dopravnú infraštruktúru tvoria v okrese Myjava cesty II. triedy (č. 499, 500, 501, 581) a III. triedy, využívané najmä miestnym obyvateľstvom a dôležité postavenie majú aj cesty nespevnené (poľné a lesné cesty), ktoré vedú ku kopaniciam a predstavujú jediný prístup k sídlam tohto typu. Do okresu nezasahuje dopravná infraštruktúra vyššej kategórie (rýchlostné cesty, diaľnice a cesty I. triedy). Obce patriace do okresu Myjava sa nachádzajú mimo nadregionálne významných dopravných trás. Niekoľko ciest III. triedy je v rámci celého okresu navrhnutých, v súlade s rozvojovými aktivitami okresu, na využívanie ako cyklotrasy. Na to je však potrebné dobudovať príslušné technické zázemie.

Dopravnú infraštruktúru dopĺňajú železničné trate č. 128 C Kúty – Trnava (elektrifikovaná jednokoľajová trať 2. kategórie), č. 129 A Nové Mesto nad Váhom – Vrbovce (jednokoľajová trať 3. kategórie prepájajúca SR a ČR /Veselí nad Moravou/) a jednokoľajová trať č. 128 D Jablonica – Brezová pod Bradlom (trať 4. kategórie), na ktorej je osobná doprava pozastavená, trať je využívaná len pre nákladnú dopravu. Železničná doprava negatívne vplýva najmä: hlukom, znečisťovaním ovzdušia, záberom a znehodnocovaním pôdy, vibráciami, znečisťovaním vôd a odpadmi.

V okrese sa nachádzajú dva letiská určené na letecké práce a to v k. ú. Krajné a v Myjave letisko Vankovia. Letecká doprava má negatívny vplyv v podobe znečistenia ovzdušia, vysokej spotreby paliva, hluku a znečistenia okolia letísk.

Vodohospodárske zariadenia – bariéry na vodných tokoch

Bariéry na vodných tokoch ako vodné diela, malé vodné elektrárne, hate, úpravy na tokoch a ostatné, predstavujú významné narušenie pozdĺžnej spojitosti riek a biotopov.

V okrese Myjava sa nenachádzajú žiadne bariéry na vodných tokoch.

Hydromelioračné zariadenia

Ako hydromelioračné zariadenia sú súhrnne označované závlahové a odvodňovacie systémy. V zmysle vodného zákona (č. 364/2004 Z. z.) sa meliorácie definujú ako súbor činností, stavieb a zariadení zaisťujúcich zlepšenie prírodných podmienok využívania pôdy úpravou vodných pomerov v pôde.

Hydromelioračné zariadenia vybudované v rokoch 1960 – 1990 boli určené na reguláciu nepriaznivých vodno-vzdušných pomerov v poľnohospodárskych pôdach a tým zvýšenie, resp. stabilizáciu ich produkčného potenciálu. Závlahové systémy boli na Slovensku vybudované na rozlohe cca 350 000 ha. Odvodňovacie systémy boli vybudované na ploche 450 000 ha so súvisiacou sieťou odvodňovacích kanálov s celkovou dĺžkou 5 844 km, t. j. 6 450 kanálov. Správu a prevádzku závlahových a odvodňovacích vodných stavieb vykonáva podnik Hydromeliorácie, š. p. V roku 2017 Hydromeliorácie, š. p. Bratislava zabezpečovali správu a prevádzku majetku štátu v nasledovnej štruktúre: výmera závlah 319 048,07 ha, 481 závlahových čerpacích staníc, 24 odvodňovacích čerpacích staníc, dĺžka odvodňovacích kanálov 52 596 km, dĺžka závlahových kanálov 254 km, dĺžka závlahovej rúrovej siete 9 503 km. (www.hydromelioracie.sk)

V súčasnosti je časť melioračných zariadení opustená, resp. sa nevyužíva, a to hlavne z ekonomických dôvodov. Všetky tieto nevyužívané zariadenia poškodzujú kvalitu životného prostredia oveľa viac, ako keby sa pravidelne využívali a udržiavali, napr. zanesené malé vodné nádrže, neudržiavané malé vodné toky, nefungujúca drenáž, opustené terasové stupne, rozbité čerpacie stanice atď. (Stredňanský, 1998).

Negatívne javy odvodňovania možno definovať nasledovne:

- defekty fungovania odvodňovacích sústav,
- použitie nevhodného spôsobu hydromeliorácií,
- vysušenie pôdy a vysušovanie krajiny ako celku, čo môže mať za následok pokles výdatnosti prameňov, zníženie retenčnej schopnosti krajiny, ohrozovanie zásobovania obyvateľstva vodou.

Umelé závlahy sa pri intenzívnom obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy v oblastiach s nízkym ročným úhrnom zrážok podieľajú na chemickej degradácii pôdy. Závlahy sú pre udržanie a zvyšovanie produkcie potrebné, ale majú aj negatívne dôsledky:

- negatívne dlhodobé následky na úrodnosť pôd,
- zvýšenia zasoľovania pôd,
- zhoršenie kvality humusu,
- zhoršenie fyzikálno-chemických vlastností,
- zvyšovanie vyplavovania živín,
- vyplavovanie dusičnanov a ich prenikanie do väčších hĺbok v pôdnom profile,
- akútne mikrobiálne znečistenie,
- riziko výstupu ťažkých kovov.

V okrese je celková výmera zavlažovaných plôch 93,5 ha v k. ú. Krajné.

Tabuľka č. 4. 14: Zoznam otvorených kanálov v okrese Myjava

Katastrálne územie	Výmera m ²
Podkylava	1 704
Podkylava	1 608
Podkylava	1 355
Vrbovce	10 025
Vrbovce	12 862
Vrbovce	14
Vrbovce	397

Zdroj: www.hydromelioracie.sk

Plochy intenzívneho poľnohospodárstva – veľkobloková orná pôda

Ide o makroštruktúry ornej pôdy, ktoré do značnej miery znižujú stabilitu krajiny a javia sa ako významný negatívny prvok pre zníženie priechodnosti krajiny.

V okrese Myjava sa veľkobloková orná pôda nachádza v každom katastrálnom území (Chvojnica, Vrbovec, Brestovec, Stará Myjava, Turá Lúka, Myjava, Rudník, Hrašné, Kostolné, Krajné, Bukovec, Brezová pod Bradlom, Polianka, Košariská a ostatné). Veľké bloky ornej pôdy vytvárajú homogénny vzhľad krajiny. Ďalším negatívnym vplyvom je pokles druhovej diverzity, zníženie životného priestoru mnohých druhov rastlín a živočíchov. Pre zníženie negatívneho vplyvu je potrebná fragmentácia ornej pôdy t. j. rozdelenie veľkoblokovej ornej pôdy na menšie parcely napr. výsadbou nelesnej drevinovej vegetácie. Týmto zároveň zvýšime druhovú diverzitu a umožníme aj migráciu jednotlivým druhom rastlín a živočíchov.

Ostatné prvky

V okrese Myjava sa nenachádzajú žiadne iné prvky s negatívnym vplyvom.

4.2.2.2 Sekundárne stresové faktory

Sekundárne antropogénne stresové javy ako negatívne pôsobiace sprievodné javy ľudských aktivít v krajine nie sú vždy priestorovo ohraničené. Ich pôsobenie sa prejavuje ohrozením resp. narušením prirodzeného vývoja ekosystémov.

Fyzikálna degradácia pôdy

V zmysle zákona NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy degradáciou pôdy označujeme fyzikálne, chemické a biologické poškodenie a znehodnotenie poľnohospodárskej pôdy, ako je

vodná erózia a veterná erózia, zhutnenie, acidifikácia, kontaminácia rizikovými látkami, škodlivými rastlinnými organizmami a živočíšnymi organizmami a mikroorganizmami.

Medzi hlavné prejavy fyzikálnej degradácie pôdy patrí zhutnenie a erózia pôdy.

Erózia pôdy

Erózia pôdy patrí k sekundárnym stresovým faktorom, ktoré negatívne pôsobia na poľnohospodársky pôdny fond a poľnohospodársku výrobu a to ohrozením, resp. narušením prirodzeného vývoja bioty a narušením pôdneho krytu. Erózia má za následok aj urýchľovanie zanášania vodných nádrží, tokov a kanalizácie. V našich podmienkach sa na nej podieľa najmä vodná, v menšej miere aj veterná, riečna a orbová (antropogénna) erózia. Predmetom riešenia je identifikovať:

- potenciálnu vodnú eróziu, prípadne reálne prejavy výmoľovej erózie
- potenciálnu veternú eróziu

Najrozšírenejšou formou v našich pôdno-klimatických podmienkach je vodná erózia, ktorá je vyvolávaná hlavne mechanickou silou povrchovej tečúcej vody, predstavuje odnos pôdnej hmoty po svahoch stekajúcou vodou, pochádzajúcou z extrémnych zrážok a náhleho topenia snehu, jej translokáciou a akumulovaním na inom mieste. Dôsledkom tohto procesu je vytváranie nežiaducich foriem (stružky, ryhy, výmole), stenčovanie pôdneho profilu, strata jemnozeme a živín, zhoršovanie textúry a štruktúry pôdy a vodného režimu, znižovanie úrodnosti, poškodzovanie rastlinného krytu, znečisťovanie vodných tokov, zanášanie vodných nádrží a pod. Reálna erózia vyjadruje intenzitu pôdnych strát alebo postihnutú plochu pôdneho povrchu eróziou, hustotu erózných rýh atď.

Potenciálna vodná erózia

Označuje eróziu, ku ktorej by došlo na povrchu pôdy vplyvom pôsobenia prírodných činiteľov za predpokladu, že by tento povrch nebol porastený žiadnou protierózne odolnou vegetačnou pokrývkou a neboli by na ňom vykonané žiadne protierózne opatrenia. Činiteľmi, ktoré majú vplyv na potenciálnu eróziu, sú najmä náchylnosť pôdy na eróziu (vplyv pôdovného substrátu - geologického podložja), sklon svahu, dĺžka svahu a klimatické činitele. Na vyjadrenie erózneho ohrozenia sa využil model stanovenia potenciálnej vodnej erózie RUSLE (Revidovaná univerzálna rovnica straty pôdy), kde najväčší rozdiel oproti USLE je vo využití morfometrického parametra špecifická prispievajúca plocha pri výpočte topografického faktora. Špecifická prispievajúca plocha vo väčšej miere vystihuje potenciál reliéfu k tvorbe sústredeného povrchového odtoku. Potenciálna erózia bola vyhodnotená len na poľnohospodárskom pôdnom fonde, počítaná však bola aj mimo poľnohospodárskej pôdy.

Hodnoty erózneho ohrozenia sme do jednotlivých kategórií zaradili nasledovne:

- žiadna až slabá miera erózie so stratou pôdy $0 - 4 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{rok}^{-1}$,
- stredná miera erózie so stratou pôdy $4 - 10 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{rok}^{-1}$,
- vysoká miera erózie so stratou pôdy $10 - 30 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{rok}^{-1}$,
- extrémna miera erózie so stratou pôdy $> 30 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{rok}^{-1}$.

Členitý reliéf Bielych Karpát a Myjavskej pahorkatiny v okrese Myjava výrazne ovplyvňuje erózne procesy. Ohrozenie potenciálnou vodou eróziou je relatívne vysoké, nižšie je len na plochých chrbtoch pahorkatiny, resp. v úzkych nivách väčších vodných tokov. Vysoké až extrémne vysoké erózne ohrozenie je na poľnohospodárskej pôde Bielych Karpát – Žalostinskej vrchvine. Medzi najviac ohrozené obce patria Vrcbovce a Chvojnica. V týchto obciach sú prítomné aj reálne prejavy v podobe výmoľovej erózie. Výrazné prejavy výmoľovej erózie sú aj v obciach na Myjavskej pahorkatine, Krajnom, Košariskách, Brezovej pod Bradlom a Bukovci.

Tabuľka č. 4. 15: Ohrozenie poľnohospodárskej pôdy potenciálnou vodnou eróziou

Erózne ohrozenie	Plocha (ha)	Plocha (%)
žiadne až nízke erózne ohrozenie	1 829,6	9,7
stredné erózne ohrozenie	3 187,2	16,9

Erózne ohrozenie	Plocha (ha)	Plocha (%)
vysoké erózne ohrozenie	8 344,4	44,3
extrémne vysoké erózne ohrozenie	5 488,8	29,1

Zdroj: Esprit, s. r. o., 2018

Potenciálna veterná erózia

Veterná erózia je degradačným procesom, ktorý spôsobuje škody nielen na poľnohospodárskej pôde a výrobe, odnosom ornice, hnojív, osív a ničením poľnohospodárskych plodín, ale aj zanášaním komunikácií, vodných tokov, vytváraním návejov a znečisťovaním ovzdušia. Veterná erózia pôsobí rozrušovaním pôdneho povrchu mechanickou silou vetra (abrázia), odnášaním rozrušovaných častíc vetrom (deflácia) a ukladaním týchto častíc na inom mieste (akumulácia). Potenciálna veterná erózia bola vyjadrená pre poľnohospodárske pôdy metódikou podľa STN 75 4501 (2000).

Potenciálnu veternú eróziu možno rozdeliť do nasledovných kategórií:

- žiadna až slabá miera erózie so stratou pôdy do $0,7 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{rok}^{-1}$
- stredná miera erózie so stratou pôdy $0,7 - 22 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{rok}^{-1}$
- vysoká miera erózie so stratou pôdy $22 - 75 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{rok}^{-1}$
- extrémna miera erózie so stratou pôdy $> 75 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{rok}^{-1}$

Na rozdiel od vysokého ohrozenia vodnou eróziou, je ohrozenie veternou eróziou v okrese Myjava veľmi nízke až žiadne. Miera ohrozenia sa môže zvyšovať vplyvom klimatických činiteľov ako je sucho, smer a rýchlosť vetra, ale aj pôsobením človeka najmä obnažením a narušením pôdneho horizontu napríklad po orbe, alebo ťažbe.

Tabuľka č. 4. 16: Ohrozenie poľnohospodárskej pôdy potenciálnou veternou eróziou

Erózne ohrozenie	Plocha (ha)	Plocha (%)
žiadna až slabá erózia	18 850,0	100,0

Zdroj: Esprit, s. r. o., 2018

Zhutnenie pôdy (kompakcia)

Kompakcia je významný proces fyzikálnej degradácie pôdy, ktorý ovplyvňuje produkčnú funkciu pôdy, ale aj jej náchylnosť na iné degradačné procesy pôdy a krajiny (erózia pôdy, záplavy). Náchylnosť pôdy na zhutnenie môže byť podmienená primárne alebo sekundárne. Primárne zhutnenie je podmienené genetickými vlastnosťami pôdy. Trpia ním všetky ťažké pôdy (ilovitohlinité, ilovité, ily), ako aj pôdy s mramorovanými a iluviálnymi luvickými horizontmi (pseudogleje, luvizeme). Sekundárne (technogénne) zhutnenie je spôsobené činnosťou človeka, a to priamo - vplyvom tlaku kolies poľnohospodárskych mechanizmov, alebo nepriamo - znižovaním odolnosti pôd voči zhutneniu nesprávnym hospodárením (nedostatočným organickým hnojením, nevhodným sortimentom hnojív, nedodržiavaním biologicky vyvážených osevných postupov, spôsobov a podmienok obhospodarovania, a pod.).

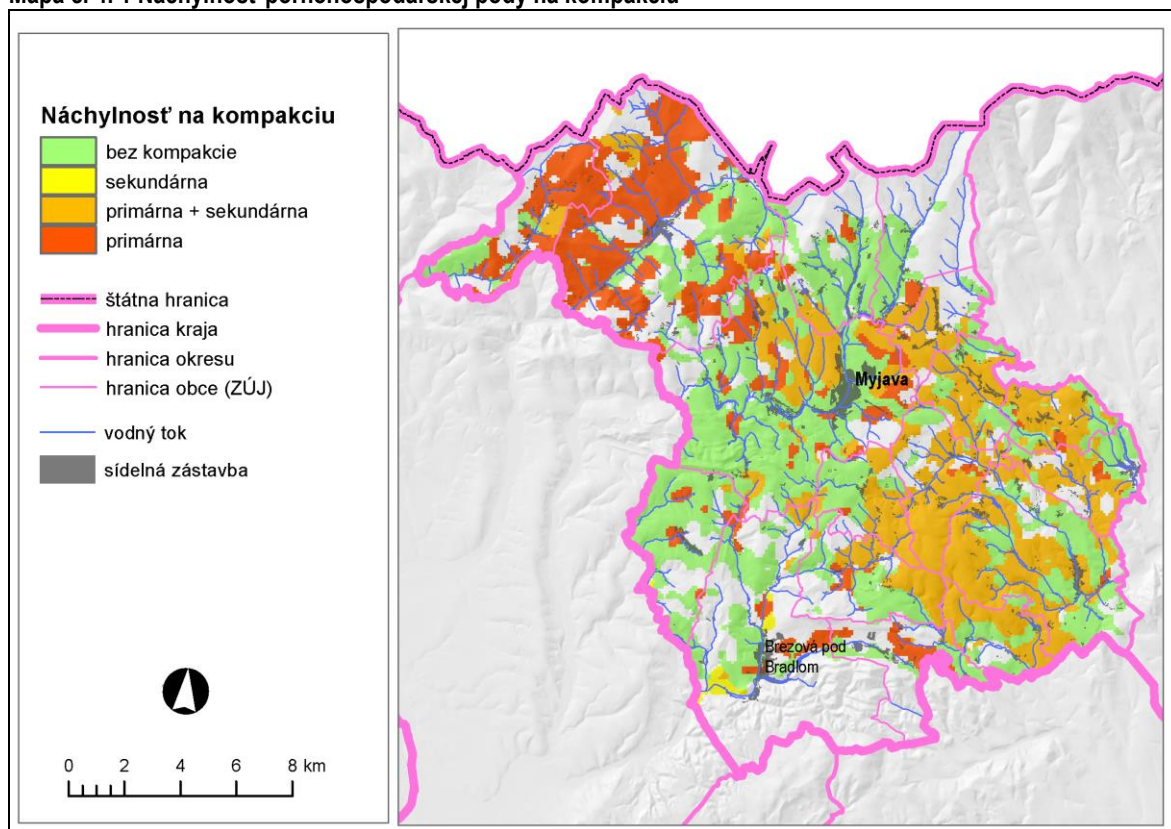
Podľa údajov NPPC je viac ako 53% poľnohospodárskej pôdy okresu náchylnej na zhutnenie, pričom primárnou kompakciou sú ohrozené predovšetkým kambizeme pseudoglejové v severozápadnej časti okresu. Primárna a sekundárna kompakcia sa viaže predovšetkým na luvizeme v juhovýchodnej časti okresu. Zastúpenie kategórií ohrozenosti zhutnením v % z poľnohospodárskej pôdy okresu je v tabuľke č. 4. 17. Detailnejší pohľad na priestorovú diferenciáciu ohrozenosti zhutnením poskytuje mapa č. 4. 1.

Tabuľka č. 4. 17: Zastúpenie kategórií ohrozenosti zhutnením v okrese Medzilaborce

	Náchylnosť na zhutnenie			
	primárna	primárna i sekundárna	sekundárna	bez zhutnenia
% z poľnohospodárskej pôdy	29,23	23,11	0,68	46,98

Zdroj: www.podnemapy.sk

Mapa č. 4. 1 Náhylnosť poľnohospodárskej pôdy na kompakciu

Upravil: D. Kočický (Zdroj: Zdroj: www.podnemapysk)

Chemická degradácia pôdy

Vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy pochádzajúcich z prírodných a antropických zdrojov, dochádza ku chemickej degradácii pôd. Určitá koncentrácia týchto látok pôsobí škodlivo na pôdy a vyvoláva zmeny jej vlastností, negatívne ovplyvňuje jej produkčný potenciál, znižuje hodnotu dopestovaných plodín a taktiež môže negatívne vplyvať na vodu, atmosféru a na zdravie ľudí a zvierat. K najzávažnejšej degradácii pôdy patrí kontaminácia pôd ťažkými kovmi a organickými polutantami, acidifikácia, alkalizácia a salinizácia pôdy. Monitoring pôd zabezpečuje Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôd. Sústreďuje sa na monitoring tých prvkov, ktoré sú rizikové z hľadiska bioty ako i zdravia človeka. Limitné hodnoty rizikových prvkov v poľnohospodárskej pôde pre prvky As, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Se, Zn, F sú uvedené v prílohe č. 2 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Hodnoty koncentrácie jednotlivých prvkov pre jednotlivé lokality hodnotené v rámci aktuálneho odberového cyklu čiastkového monitorovacieho systému Pôda (ČMS-P) (4. odberový cyklus za obdobie rokov 2007 – 2011) sú uvedené v tabuľke č. 4. 18.

Tabuľka č. 4. 18: Obsah rizikových prvkov v poľnohospodárskej pôde

číslo lokality	lokalita (kataster)	Obsah hodnoteného prvku v mg.kg ⁻¹									
		As	Cd	Co	Cr	Cu	Ni	Pb	Se	Zn	Hg
400171	Kostolné	< 30	< 0,7	< 20	< 200	< 70	< 50	< 115	< 0,60	< 150	< 0,75
	limit prekročený hĺbke 0 -10 cm										
	limit prekročený hĺbke 35 -45 cm										
	limit prekročený v obidvoch hĺbkach										

Zdroj: www.enviroportal.sk

Monitorovacia sieť v záujmovom území je pomerne riedka, takže hodnotenie doplnené na základe publikácií Granec, Šurina, 1999 a Atlas krajiny SR, 2002 v ktorých boli vytvorené priestorové priemety kontaminácie pôd jednotlivými rizikovými prvkami a pôdy boli zatriedené do nasledovných kategórií:

- 0 – nekontaminované pôdy,
- A, A₁ – rizikové pôdy,
- B – kontaminované pôdy,
- C – silne kontaminované pôdy.

Na základe analýzy možno konštatovať, že pôdy okresu nie sú výrazne kontaminované cudzorodými látkami. Väčšina územia okresu, jeho centrálna časť leží v zóne nekontaminované pôdy. Pôdy v západnej a juhozápadnej časti okresu sú zaradené do kategórie A, A₁, teda pôdy rizikové, s možným negatívnym vplyvom na životné prostredie, čo znamená, že obsah najmenej jednej z rizikových látok prekračuje limit A, A₁, až po limit B. Jedná sa predovšetkým o zvýšené obsahy Cd, a Zn. Kontaminované až silne kontaminované pôdy sa v okrese nenachádzajú. Priestorový priemet kontaminácie pôd je v mapovom výstupe č. 3 Priemet negatívnych prvkov a javov.

Znečistenie ovzdušia

Kvalitu ovzdušia vo všeobecnosti určuje obsah znečisťujúcich látok vo vonkajšom ovzduší. Ochranu ovzdušia upravuje zákon NR SR č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov. Kritéria kvality ovzdušia sú uvedené vo vyhláske MŽP SR č. 244/2016 Z. z. o kvalite ovzdušia. Základným východiskom pre hodnotenie kvality ovzdušia na Slovensku sú výsledky meraní koncentrácií znečisťujúcich látok v ovzduší, ktoré realizuje Slovenský hydrometeorologický ústav na staniciach Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia (NMSKO). Na monitorovanie lokálneho znečistenia ovzdušia bolo v roku 2016 na území SR rozmiestnených 38 automatických monitorovacích staníc, z ktorých väčšina monitorovala základné znečisťujúce látky (SO₂, NO₂, NO_x, PM₁₀, PM_{2,5}). Takáto stanica sa v okrese Myjava nenachádza. Najbližšia stanica je na území okresu Senica v k. ú. Senica.

Od roku 2000 je vývoj hlavných znečisťujúcich látok sledovaný aj prostredníctvom databázy Národného emisného inventarizačného systému (NEIS), ktorý je vyvíjaný za podpory Ministerstva životného prostredia SR a Slovenského hydrometeorologického ústavu. Program NEIS je vyvinutý v súlade s legislatívou platnou v SR a obsahuje najnovšie zmeny legislatívy ochrany ovzdušia realizované v súvislosti s implementáciou smerníc EU. Súčasťou projektu sú procedúry zberu údajov o emisiách, ich overovanie na odboroch životného prostredia okresných úradov, ako aj procedúry, zabezpečujúce import týchto údajov do centrálnej databázy a ich prezentáciu na centrálnej úrovni. Ako možno vidieť v tabuľke č. 4. 19, vývoj emisií zo stacionárnych zdrojov (veľké a stredné zdroje znečistenia) je celkom priaznivý, množstvo oxidov dusíka, oxidu uhoľnatého a množstvo tuhých znečisťujúcich látok klesá, množstvo oxidu siričitého sa drží približne na rovnakej úrovni. Organické látky vyjadrené ako celkový organický uhlík (TOC) majú stúpajúcu tendenciu (NEIS, 2018).

Tabuľka č. 4. 19: Emisie zo stacionárnych zdrojov (veľké a stredné) znečistenia ovzdušia v okrese Myjava

rok	emisie (v t za rok)				
	TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC
2017	3,459	5,681	35,338	85,771	34,034
2016	4,110	5,274	34,920	93,302	30,079
2015	4,494	5,900	36,731	96,599	32,119

Zdroj: <http://neisrep.shmu.sk>

Na znečisťovaní ovzdušia sa v najväčšej miere podieľa priemyselná výroba, vysoká intenzita cestnej dopravy a výroba a rozvoj elektriny, plynu a vody. V okrese Myjava sa nachádza 108 evidovaných zdrojov znečisťovania ovzdušia, z toho 3 veľké. Medzi najväčšie z nich patrí PFS - Iakovňa Delta Tone v Brezovej pod

Bradlom, SVAMAN - bitúnok a HDO SK - galvanické pokovovanie v meste Myjava. Zoznam znečisťovateľov v okrese za rok 2018 je v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 4. 20: Zoznam najväčších znečisťovateľov ovzdušia v okrese Myjava za rok 2018

Názov prevádzkovateľa	Obec zdroja	Názov zdroja
PFS	Brezová pod Bradlom	Lakovňa Delta Tone
SVAMAN	Myjava	Bitúnok
HDO SK	Myjava	Galvanické pokovovanie
BC TORSION	Brezová pod Bradlom	Plastifikačná linka
NOVA - S	Brezová pod Bradlom	Lakovňa
GALVANIKA	Brezová pod Bradlom	Linka povrchových úprav
ENERGOBLOK	Brezová pod Bradlom	Plynová kotolňa K 1
ENERGOBLOK	Brezová pod Bradlom	Plynová kotolňa K 2
ENERGOBLOK	Brezová pod Bradlom	Plynová kotolňa K 3
Migračný úrad MV SR Bratislava	Brezová pod Bradlom	Plynová kotolňa
Poľnohospodárske družstvo Brezová pod Bradlom	Brezová pod Bradlom	Plynová kotolňa
Poľnohospodárske družstvo Brezová pod Bradlom	Brezová pod Bradlom	Chov HD - Žriedlova dolina
SLOVNAFT	Brezová pod Bradlom	ČSMP Brezová
Základná škola Brezová pod Bradlom	Brezová pod Bradlom	Kotolňa na zemný plyn - Dolné Lúky
Bratislavská vodárenská spoločnosť	Brezová pod Bradlom - Štverník Dolný	ČOV Brezová pod Bradlom
BEGE	Brezová pod Bradlom	Infražiarice ALKE a plynové kotly PROTHERM
BEGE	Brezová pod Bradlom	Lakovacia linka Ideal - Line I.
ENGIE Services a.s.	Brezová pod Bradlom	Kotolňa S 1
ENGIE Services a.s.	Brezová pod Bradlom	Kotolňa S 2
ENGIE Services a.s.	Brezová pod Bradlom	Kotolňa S 3
Mesto Brezová pod Bradlom	Brezová pod Bradlom	Kotolňa na zemný plyn - Piešťanská
Trenčiansky samosprávny kraj	Brezová pod Bradlom	Plynová kotolňa - Brezová pod Bradlom
POWER FOREST	Brezová pod Bradlom	Drevovýroba
KAMENEC	Bukovec	Chov hovädzieho dobytku
KAMENEC	Bukovec	Chov ošípaných
KAMENEC	Bukovec	Kotolňa na tuhé palivo
Poľnohospodárske družstvo Poriadie	Jablonka	Chov ošípaných - Jablonka
JURKI - HAYTON	Jablonka	ČSPH JURKI Jablonka
MAXCHEM	Jablonka	ČSPH JURKI Jablonka
MAEN SK	Kostolné	EVSP Kostolné
Roľnícke družstvo Košariská	Košariská	Chov ošípaných
Emil Krajčík Agro	Košariská	Chov hovädzieho dobytku - Angus farma
LIPOVEC	Krajné	Chov HD
Nezisková organizácia Clementia	Krajné	Plynová kotolňa - Penzión Diana
Nemocnica s poliklinikou	Myjava	Plynová kotolňa
Nemocnica s poliklinikou	Myjava	Spaľovňa odpadov
TOVA	Myjava	Výroba tehál
Bytový podnik Myjava	Myjava	Kotolňa KDŠ 1

Názov prevádzkovateľa	Obec zdroja	Názov zdroja
Bytový podnik Myjava	Myjava	Kotolňa K 2
Bytový podnik Myjava	Myjava	Kotolňa Sekule
Bytový podnik Myjava	Myjava	Kotolňa KDŠ 2
Bytový podnik Myjava	Myjava	Kotolňa K 612
Bytový podnik Myjava	Myjava	Kotolňa KDŠ 3
PFS	Myjava	Galvanické pokovovanie
SVAMAN	Myjava	Zariadenie na údenie mäsa
SAMŠPORT	Myjava	Plynová kotolňa
Centrum sociálnych služieb - Jesienka	Myjava	Plynová kotolňa
Základná škola	Myjava	Plynová kotolňa
Základná škola	Myjava	Plynová kotolňa
STAS	Myjava	Betonáreň Ce 16 V
SLOVARM	Myjava	Tavenie a odlievanie mosadze - 092
SLOVARM	Myjava	Plynová kotolňa
SLOVARM	Myjava	Infražiariče OMEGA
SLOVARM	Myjava	Elektrolytická linka pokovovania niklovaním
ZGH	Myjava	Tavenie a odliev. mosadze - objekt č. 19
ZGH	Myjava	Tavenie a odlievanie hliníka - objekt č. 19
ZGH	Myjava	Infražiariče TERMSTAR
SLOVNAFT	Myjava	ČSMP Myjava
OMV Slovensko	Myjava	ČS PL OMV Myjava
SEDASPORT	Myjava	Plynová kotolňa
HDO SK	Myjava	Brúsenie a leštenie
HDO SK	Myjava	Infražiariče TERMSTAR
HDO SK	Myjava	Teplovzdušné jednotky
HDO SK	Myjava	Plynová kotolňa
HDO SK	Myjava	Výroba zinkových a hliníkových odliatkov
SAM TRADING	Myjava	Infražiariče TERMSTAR TS 2000/33
ML Produktion	Myjava	Plynová kotolňa
ML Produktion	Myjava	Infražiariče TERMSTAR
ML Produktion	Myjava	Výroba vysokonapäťových armatúr
Tecoplast PM Slovakia	Myjava	Vstrekovanie plastov
DUKOM	Myjava	Sušiareň SSZ 2
Ventana Myjava	Myjava	Plynová kotolňa
SUBTIL Slovakia	Myjava	Plynová kotolňa a teplovzdušné agregáty
JASO sk	Myjava	Chemický čistiaci stroj REAL STAR
TESCO STORES SR	Myjava	Vykurovanie - plynová kotolňa + VZT jednotky
TESCO STORES SR	Myjava	Elektrický zdrojový agregát (dieselagregát) - stacionárny piestový spaľovací motor
MACTECH	Myjava	Chemický čistiaci stroj šatstva FIRBIMATIC F 15 LT 3
N-Group Slovakia	Myjava	Samoobslužná ČSPH
Reutter SK	Myjava	Vykurovanie
Reutter SK	Myjava	Prevádzka vstrekolís s výrobou dielov z polymérov

Názov prevádzkovateľa	Obec zdroja	Názov zdroja
ECO-BAGS,	Myjava	Plynová kotolňa
ECO-BAGS,	Myjava	Výroba papierových vreciek
EUROFIMA	Myjava	Infražiariče Schwank
SLOVPLAST Myjava	Myjava	Infražiariče TERMSTAR
SLOVPLAST Myjava	Myjava	Plynová kotolňa (nová hala)
SLOVPLAST Myjava	Myjava	Plynová kotolňa (stará hala)
SLOVPLAST Myjava	Myjava	Vstrekovanie a drtenie plastov
RONSON PLASTICS	Myjava	Priemyselné spracovanie plastov
Správa majetku Mesta Myjava	Myjava	Plynová kotolňa (Trokanova)
Poľnohospodárske družstvo Poriadie	Polianka	Chov HD Polianka
Poľnohospodárske družstvo Poriadie	Poriadie	Čerpacia stanica nafty
Poľnohospodárske družstvo Poriadie	Poriadie	Chov HD - Poriadie
AGRO SEKULE	Rudník	Chov HD - Rudník u Zmekov
Poľnohospodárske družstvo Poriadie	Stará Myjava	Chov ošípaných - Stará Myjava
Poľnohospodárske družstvo Poriadie	Stará Myjava	Chov HD - Stará Myjava
Fantázia dp	Stará Myjava	Kotolňa na tuhé palivo
Roľnícke družstvo " Turá Lúka " v Myjave	Myjava	Sušiareň zrnín
Roľnícke družstvo " Turá Lúka " v Myjave	Myjava	Chov HD - Vankovia
Roľnícke družstvo " Turá Lúka " v Myjave	Myjava	Chov HD - Turá Lúka
Roľnícke družstvo " Turá Lúka " v Myjave	Myjava	Chov ošípaných - Vankovia
SVAMAN	Myjava	Plynová kotolňa
Bratislavská vodárenská spoločnosť	Myjava - Turá Lúka	ČOV Myjava - Turá Lúka
Bratislavská vodárenská spoločnosť	Myjava - Turá Lúka	Plynová kotolňa - ČOV Myjava - Turá Lúka
Myjavská obchodná agentúra	Myjava	Zariadenie na zhodnocovanie plastov
KODRETA furniture	Myjava	Galvanické pokovovanie
KODRETA furniture	Myjava	Plynová kotolňa
BPS Myjava	Myjava	Bioplynová stanica Myjava
EUROAGRO SENICA	Vrbovce	Veľkochov hospodárskych zvierat - HD

Zdroj: NEIS, 2018

Na území okresu by sme mohli vymedziť aj malé zdroje znečistenia, hlavne tam, kde obce nie sú plynofikované. Z celkového počtu 17 obcí je plynofikovaných 11, zvyšných 6 plynofikáciu nemá (SPP, 2018). K znečisteniu ovzdušia v okrese Myjava negatívne prispieva aj automobilová doprava, ktorej intenzita neustále narastá. K najfrekventovanejším cestám patria cesty II. triedy a to cesta II/581, II/499 a cesta II/500. Meranie znečisťujúcich látok z dopravy sa zatiaľ nemeria, ale za 90% celkových emisií prchavých organických látok z dopravy zodpovedajú vozidlá s benzínovým motorom. Automobilová doprava okrem zvyšovania plynných emisií z výfukových plynov spôsobuje aj sekundárnu prašnosť.

Zaťaženie prostredia hlukom

V množine stresových faktorov má významné miesto hluk, ktorý zhoršuje kvalitu životného prostredia a nepriaznivo vplyva nielen na faunu a flóru, ale aj na zdravie človeka. Ochrana pred hlukom, o jeho posudzovaní a kontrole vo vonkajšom prostredí zachytáva v našej legislatíve zákon NR SR č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí v znení neskorších predpisov a od 16. 8. 2007 vo vyhláske MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa stanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

Vyhľadka zhodnocuje intenzitu hluku samostatne vo vonkajšom prostredí, pre cestnú dopravu, pre železničné dráhy, leteckú dopravu a hluk z iných zdrojov ako z dopravy.

Automobilová doprava predstavuje líniový stresový faktor, ktorý vplýva na okolitú krajinu, predovšetkým pozdĺž dopravných koridorov, negatívne zaťažuje prostredie emisiami, hlukom a vibráciami. Podľa interných zdrojov Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne najzávažnejším zdrojom hluku sú prípady, keď cesty I. a II. triedy prechádzajú v blízkosti obytnej zástavby. K takýmto cestám v okrese patria cesty II. triedy a to II/581, II/499 a II/500.

S budovaním nových rýchlostných komunikácií sa realizujú aj protihlukové opatrenia (protihlukové steny) pre zamedzenie šírenia hluku z dopravy do obytného prostredia. V okrese Myjava sa rýchlostné cesty a cesty I. triedy nevyskytujú.

Podľa posledného sčítania dopravy v roku 2015 (SSC, 2015) je najväčšia intenzita v okrese Myjava na ceste II. triedy, konkrétne na ceste II/499 a II/581.

Tabuľka č. 4. 21: Intenzita dopravy v okrese – počet motorových vozidiel/deň

Cesta	Sčítací úsek	Počet áut
II/499	81870	1 227
II/499	81871	1 725
II/499	81872	10 752
II/499	81880	2 474
II/499	81881	1 673
II/499	81890	1 698
II/500	81958	810
II/501	82011	4 085
II/581	80961	5 212
II/581	83561	6 668
II/581	83569	4 711
II/581	85539	4 419
III/1184	85680	526
III/1186	83982	542
III/1187	83570	7 301
III/1203	83578	1 641
III/1203	83981	1 313
III/1204	86040	3 897
III/1204	80971	1 245
III/1211	85680	3 721
III/1211	80978	1 382
III/1261	84859	803

Zdroj: www.ssc.sk

Pri železničnej doprave je intenzita hluku závislá na počte, druhu a skladbe vlakov a parametroch trasy. Intenzita hluku je najvýraznejšia na tratiach prechádzajúcimi cez sídelné útvary a na železničných staniciach. Okresom Myjava prechádza neelektrifikovaná trať č.121, ktorá spája Nové Mesto nad Váhom a Veselí nad Moravou (CZ) cez Vrbovce. Ročne prejde touto traťou cca 679 nákladných vlakov a 9 738 osobných vlakov. V meste Brezová pod Bradlom končí jednokojajová neelektrifikovaná trať č. 117. Pri redukovani železničnej dopravy v roku 2003 bola na trati zastavená osobná doprava. Za rok 2017 touto traťou prešlo 34 nákladných vlakov a 2 osobné vlaky (ŽSR, 2017).

V území sa nachádzajú aj viaceré stacionárne zdroje hluku ako areály výroby, priemyselné a poľnohospodárske prevádzky, ktoré zaťažujú obyvateľov, ktorí sa ich v blízkosti pohybujú alebo bývajú. Najviac hluk nepriaznivo vplýva na zamestnancov, ktorí v týchto prevádzkach pracujú. Občasnými zdrojmi

hluku môžu byť aj športové, kultúrne a rekreačné areály. Na základe materiálov RÚVZ v Trenčíne však neboli zistené závažné stacionárne zdroje hluku v okrese.

Znečistenie vôd

Podľa zákona NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) je znečistenie definované ako priame alebo nepriame zavádzanie látok alebo tepla do vzduchu, vody alebo pôdy ako výsledok ľudskej činnosti, ktoré môže byť škodlivé pre ľudské zdravie, kvalitu vodných ekosystémov alebo suchozemských ekosystémov priamo závislých od vodných ekosystémov, a ktoré má za následok poškodenie hmotného majetku, poškodenie alebo narušenie estetických hodnôt životného prostredia a jeho iného oprávneného využívania. Hodnotenie kvality povrchových vôd sa komplexne vykonáva v povodiach, v čiastkových povodiach a v útvaroch povrchových vôd.

Útvar povrchových vôd je vymedziteľný a významný prvok povrchovej vody, ktorý je určený za základnú jednotku smernice 2000/60/ES Rámcovej smernice o vode (RSV). Identifikáciou útvaru povrchovej vody je vymedzenie samostatnej a významnej časti povrchovej vody. Postup a kritéria vymedzenia útvarov povrchovej vody sú uvedené v prílohe č. 1 vyhlášky MPRV SR č. 418/2010 o vykonaní niektorých ustanovení vodného zákona. Zoznam útvarov povrchovej vody je uvedený v prílohe č. 2 menovanej vyhlášky.

Útvary povrchovej vody sa zaraďujú do kategórie:

- rieky,
- rieky so zmenenou kategóriou, najmä vodné nádrže a zdrže,
- jazerá.

Vodné útvary sa členia na:

- prirodzené útvary povrchovej vody,
- výrazne zmenené vodné útvary,
- umelé vodné útvary.

Monitorovanie vôd sa vykonáva v monitorovacích miestach podľa programov monitorovania povrchových vôd, ktoré sa vypracúvajú v súlade s Vodným plánom Slovenska.

Hodnotenie stavu útvarov povrchovej vody sa hodnotí pre každú kategóriu útvarov povrchovej vody a je založené na hodnotení ich ekologického stavu, resp. ekologického potenciálu a chemického stavu.

✓ Stav útvarov povrchových vôd

Takmer 68 % územia okresu spadá do čiastkového povodia Moravy, ktoré zasahuje celú západnú polovicu okresu. Zvyšná, východná časť územia okresu, zasahuje do čiastkového povodia Váhu.

Podrobný popis povrchových vôd okresu je uvedený v kapitole 1.1.4.1 Hydrologické pomery.

Pri povrchových vodách sa hodnotí ekologický a chemický stav a kvalita vody.

Do hodnotenia ekologického stavu patria nasledovné prvky kvality rozdelené do 3 skupín:

- biologické prvky kvality (BPK): bentické bezstavovce; fyto-bentos a makrofyty; fytoplanktón; ryby
- fyzikálno-chemické prvky kvality (FCHPK): všeobecné FCH ukazovatele; 26 škodlivých a obzvlášť škodlivých látok relevantných pre SR
- hydromorfologické prvky kvality (HMPK)

Výsledné hodnotenie sa určuje v piatich triedach kvality: veľmi dobrý (1), dobrý (2), priemerný (3), zlý (4), veľmi zlý (5).

Pri chemickom stave sa hodnotia prioritné látky a nebezpečné látky. Výsledky hodnotenia sa kategorizujú v dvoch triedach: dosahuje (D) a nedosahuje (ND) dobrý chemický stav.

Ekologický stav / potenciál útvarov povrchovej vody

Základom hodnotenia ekologického stavu útvarov povrchových vôd sú biologické prvky kvality, ktoré majú v súlade so základným princípom a myšlienkou RSV prioritné postavenie. Pre významne zmenené vodné útvary a umelé vodné útvary sa podľa princípov RSV stanovoval ekologický potenciál.

Chemický stav útvarov povrchovej vody

Základom hodnotenia chemického stavu útvarov povrchových vôd sú špecifické znečisťujúce látky, ktoré sú definované ako znečistenie spôsobené prioritnými látkami. Pri ich hodnotení sa uplatňujú smernice EÚ. Hodnotenie chemického stavu vôd pozostávalo z posúdenia výskytu 41 prioritných látok vo vodných útvaroch povrchových vôd. Súlad výsledkov monitorovania s Environmentálnou normou kvality (ENK) predstavuje súlad s požiadavkami pre dobrý chemický stav.

Podľa RSV „dobrý stav povrchovej vody“ znamená stav, ktorý dosahuje útvary povrchovej vody, ak je jeho ekologický a jeho chemický stav aspoň „dobrý“.

Ekologický a chemický stav útvarov povrchových vôd v okrese Myjava uvádza nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 4. 22: Ekologický a chemický stav útvarov povrchových vôd v okrese Myjava

Povodie	Kód VÚ	Názov VÚ	Od rkm	Do rkm	Ekologický stav	Chemický stav
Morava	SKM0003	Myjava	83,90	55,70	3	D
Morava	SKM0018	Brezovský potok	20,10	0,00	3	D
Morava	SKM0019	Teplica-3	26,00	9,90	2	D
Morava	SKM0025	Chvojnic-1	32,80	22,50	2	D
Morava	SKM0033	Bystrina	5,00	0,00	2	D
Morava	SKM0106	Deberný potok	7,15	0,00	3	D
Morava	SKM0107	Dankácky potok	7,40	0,00	3	D
Morava	SKM0109	Priepasný potok	6,30	0,00	3	D
Váh	SKV0043	Jablonka	32,80	9,40	3	D
Váh	SKV0104	Holeška	16,25	8,80	2	D
Váh	SKV0119	Kostolník	16,90	0,00	3	D
Váh	SKV0440	Podkylavský potok	5,20	0,00	2	D
Váh	SKV0465	Rudník	11,60	0,00	2	D
Váh	SKV0470	Matejovský potok	7,80	0,00	2	D

Zdroj: Vodný plán SR, 2015.

Z tabuľky vyplýva, že ekologický stav útvarov povrchových vôd na území okresu je dobrý až priemerný. Dobrý ekologický stav dosahuje Teplica-3 (SKM0019), Chvojnic-1 (SKM0025), Bystrina (SKM0033), Holeška (SKV0104), Podkylavský potok (SKV0440), Rudník (SKV0465), Matejovský potok (SKV0470). Všetky útvary povrchových vôd dosahujú dobrý chemický stav.

Znečistenie z komunálnych odpadových vôd

Organické znečistenie obsiahnuté vo vodách je dôsledkom kontaminácie vody organickými látkami pochádzajúcimi z prirodzených a antropogénnych zdrojov. Organické látky prirodzene sa vyskytujúce vo vode pochádzajú hlavne z erózie pôd, rozkladných procesov odumretej fauny a flóry. Sú relatívne nerozpustné a pomaly rozložiteľné. Organické zložky pochádzajúce z rozličných ľudských aktivít patria k najčastejšie sa vyskytujúcim znečisťujúcim látkam vypúšťaným do povrchových vôd.

Znečisťovanie vôd organickým znečistením sa uskutočňuje priamym vypúšťaním odpadových vôd do recipientov a tiež difúznym spôsobom. Za potenciálne významné bodové zdroje znečistenia považujeme:

- komunálne a priemyselné zdroje znečistenia - podliehajúce smernici 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd (transponovaná do zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení

neskorších predpisov a jeho vykonávacích predpisov a zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách); Sú to aglomerácie veľkostnej kategórie nad 2000 EO a aglomerácie pod 2000 EO s vybudovaným zberným systémom, ale bez čistenia odpadových vôd;

- priemyselné zdroje znečistenia - podliehajúce smernici EP a Rady 2010/75/EU o priemyselných emisiách – integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania ŽP (transponovaná do zákona č. 39/2013 Z. z. a Vyhlášky MŽP SR č.183/2013 Z. z.6), alebo Nariadeniu EP a Rady č. 166/2006 (E-PRTR), alebo zákonu č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní a šírení informácií o životnom prostredí. Sú to zdroje znečisťovania, ktoré spadajú do Kategórie priemyselných činností uvedených v článku 2 Prílohy I smernice 2010/75/EÚ.

Za významné difúzne zdroje znečistenia sú považované:

- aglomerácie vymedzené podľa smernice Rady 91/271/EHS, ktorých miera odkanalizovania nezodpovedá požiadavkám smernice 91/271/EHS;
- aglomerácie pod 2000 EO bez verejnej kanalizácie.

Znečistenie povrchových vôd živinami z bodových zdrojov znečistenia je dôsledkom vypúšťania nedostatočne čistených alebo nečistených odpadových vôd z aglomerácií, priemyslu a poľnohospodárstva. V súvislosti s redukovaním živín z odpadových vôd má mimoriadnu významnosť technológia ČOV.

V okrese Myjava sú vymedzené 2 aglomerácie s veľkosťou nad 2 000 EO. Zoznam aglomerácií s veľkosťou nad 2 000 EO a spôsob nakladania s odpadovými vodami je uvedený v tabuľke č. 4. 23

Tabuľka č. 4. 23: Aglomerácie s veľkosťou nad 2 000 EO v okrese Myjava

Kód obce	Názov obce	Názov aglomerácie	Počet obyvateľov (2017)	Spôsob nakladania s OV v % (2011)		
				cez verejnú kanalizáciu	individuálne systémy	iné
504581	Myjava	Myjava	13 654	88,8	10,7	0,5
504254	Brestovec					
504866	Stará Myjava					
504262	Brezová pod Bradlom	Brezová pod Bradlom	4 964	54,7	43,8	1,5

Zdroj: ŠÚSR, 2017, Vodný plán SR, 2015

K aglomeráciám nad 2 000 EO prislúcha 18 618 obyvateľov, čo predstavuje 69,8 % obyvateľov okresu (celkový počet obyvateľov okresu k roku 2017: 26 669). To znamená, že 30,2 % obyvateľov okresu býva v malých obciach tvoriacich aglomerácie pod 2000 EO. Čo sa týka počtu obcí, ktoré sú súčasťou aglomerácií nad 2 000 EO, vo vzťahu k počtu obcí v povodí je situácia nasledovná: celkový počet obcí v okrese je 17, počet obcí v aglomeráciách nad 2 000 EO je 4, t.j. 23,5 % z celkového počtu obcí v okrese.

Z tabuľky vyplýva, že 79,7 % (viac ako celoslovenský priemer – 75,6 %) množstva vyprodukovaného znečistenia (vyjadrené v ekvivalentných obyvateľoch) z aglomerácií nad 2 000 EO je odvádzaných stokovou sieťou a čistených na ČOV. Individuálnymi systémami je riešených 19,5 % EO a zvyšných 0,8 % je bez adekvátneho odvádzania odpadových vôd, ktoré znečisťujú povrchové i podzemné vody difúznym spôsobom.

Znečistenie z významných priemyselných a iných zdrojov znečistenia

Za potenciálne významné priemyselné a iné zdroje znečistenia sú považované zdroje znečistenia

- definované v smernici č. 2010/75/EU o priemyselných emisiách (integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania, transponovaná do zákona č. 39/2013 Z. z. o IPKZ a Vyhlášky MŽP SR č.183/2013 Z. z.), alebo Nariadeniu EP a Rady č. 166/2006 o zriadení Európskeho registra uvoľňovania a prenosov znečisťujúcich látok, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Rady 91/689/EHS a 96/61/ES (E-PRTR), alebo zákonu č. 05/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o ŽP a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

- zdroje znečistenia, v ktorých vypúšťaných odpadových vodách boli identifikované prioritné látky, resp. boli určené v povolení (NV č. 269/2010 Z. z.) - smernica EP a Rady 2008/105/ES o environmentálnych normách kvality v oblasti vodnej politiky a o zmene a doplnení smerníc 82/176/EHS, 83/513/EHS, 84/156/EHS, 84/491/EHS, 86/280/EHS a 2000/60/ES,
- zdroje znečistenia, ktoré majú v povolení na vypúšťanie OV resp. sú v ich odpadových vodách identifikované látky relevantné pre SR,
- pomer odpadových vôd (OV) k prietoku v recipiente na úrovni Q_{355} , Q_{zar} : (1:1 a viac).

Tieto kritéria významnosti platia i pre znečisťovanie vôd živinami a prioritnými látkami a relevantnými látkami. Na území okresu Myjava sa vyskytuje nasledovný významný priemyselný zdroj znečistenia povrchových vôd.

Tabuľka č. 4. 24: Významné priemyselné a ostatné zdroje znečistenia v okrese Myjava

ID	IPKZ KOM	Prevádzkovateľ	Sídlo	Zameranie	Kód VÚ	Názov toku	rkm
1		Energoblok, a. s.	Brezová pod Bradlom	Spracovanie a povr. úprava kovov	SKM0018	Brezovský potok-1	7,8

ID	Množstvo odpad. vôd (tis.m ³ .rok ⁻¹)	Spôsob čistenia	Režim vypúšťania	BSK ₅	ChSK _{Cr}	N _{celk}	P _{celk}	NL	iné
1	68,981	M-CH	16/250	2,629	5,999	1,054	-	2,478	Naftalén, Ni, CN _{celk} , Cr _{celk} , Cu, Zn

*IPKZ - prevádzka spadajúca pod IPKZ alebo nariadenie EP a Rady E-PRTR
Spôsob čistenia: M – mechanické, B – biologické, CH – chemické, BČ – bez čistenia*

Zdroj: Vodný plán SR, 2015

Znečistenie z poľnohospodárstva

Medzi kľúčové poľnohospodárske zdroje organického znečistenia a znečistenia živinami patrí vypúšťanie odpadových vôd zo zariadení intenzívneho chovu hydiny a ošípaných do povrchových vôd prípadne šírenie znečistenia difúznym spôsobom pôsobením klimatických faktorov. Ďalším významným zdrojom znečistenia živinami je používanie minerálnych a organických hnojív, ktoré významne prispieva k znečisťovaniu vôd živinami - difúznym odtokom (prostredníctvom drenáže), vplyvom vetra pri postrekoch a povrchovým odtokom.

Na území okresu Myjava sa podľa registra prevádzkarní pre hydinu vedenom v súlade s §39 ods. 12 zákona č. 39/2007, nenachádzajú žiadne prevádzkarne chovu hydiny.

(<https://www.svps.sk/zvierata/Zoznamyschvalene.asp?cmd=resetall&Zoznamy=ostatne&Sekcia=35&Cinnost=EEP&Podsekcia=0>).

Na území okresov sa nenachádzajú veľkochovy ošípaných s vydaným IPKZ (<http://ipkz.enviroportal.sk>).

Vybrané lesohospodárske prvky a javy so stresujúcim účinkom

Poškodenie vegetácie

Poškodenie vegetácie odráža negatívne pôsobenie prírodných ako aj antropogénnych faktorov na vegetáciu. K abiotickým faktorom, ktoré spôsobujú poškodenie vegetácie, vo všeobecnosti patria: vietor, sneh, námraza, sucho, požiare a pod. Z biotických faktorov ide predovšetkým o pôsobenie podkôrneho a drevokazného, listožravého a cicavého hmyzu, hnilôb, tracheomykóz a poľovnej zveri. Monitorovanie sa vykonáva obdobne ako pri poľnohospodárskej pôde na trvalých monitorovacích plochách v rámci Čiastkového monitorovacieho systému Lesy – monitoring lesa a environmentálnych interakcií. Monitoring vykonáva podľa stanovenej periodicity Národné lesnícke centrum vo Zvolene.

Na základe straty asimilačných orgánov stromov – defoliácie sa poškodenie hodnotí v piatich základných stupňoch:

- bez poškodenia – defoliácia 0 – 10 %
- slabo poškodené – defoliácia 11 – 30 %
- stredne poškodené – defoliácia 31 – 60 %
- silne poškodené – defoliácia 61 – 90 %
- silne poškodené, kalamitné plochy, ťažba, riedkoles – defoliácia viac ako 90 %

Rastrové vrstvy defoliácie lesných porastov pripravuje NLC každoročne na podklade satelitných snímok Landsat, Sentinel (z vrcholu vegetačného obdobia) a terestrických hodnotení defoliácie. Vrstva neodráža len zdravotný stav porastov – na satelitných snímkach vykazujú vyššiu defoliáciu aj porasty riedke, nezapojené (napr. na strmých skalnatých svahoch), porasty v obnove (vyťažené plochy, veľmi mladé a ešte nezapojené porasty), okraje porastov a pod., ktoré však v skutočnosti môžu mať nulovú alebo len veľmi slabú defoliáciu. Tieto na satelitných snímkach vzhľadom na ich priestorové rozlíšenie nie je možné odlíšiť od porastov so skutočne zhoršeným stavom. Defoliácia je zväčša výsledkom pôsobenia klimatických faktorov.

Mapa č. 4. 2 ukazuje stupeň defoliácie lesných porastov (priemer za r. 2015 – 2017) v okrese Myjava. Medziročne môže, najmä pri listnatých drevinách, defoliácia značne variovať a preto sme použili priemerné hodnoty z rokov 2015 – 2017 (NLC, 2018).

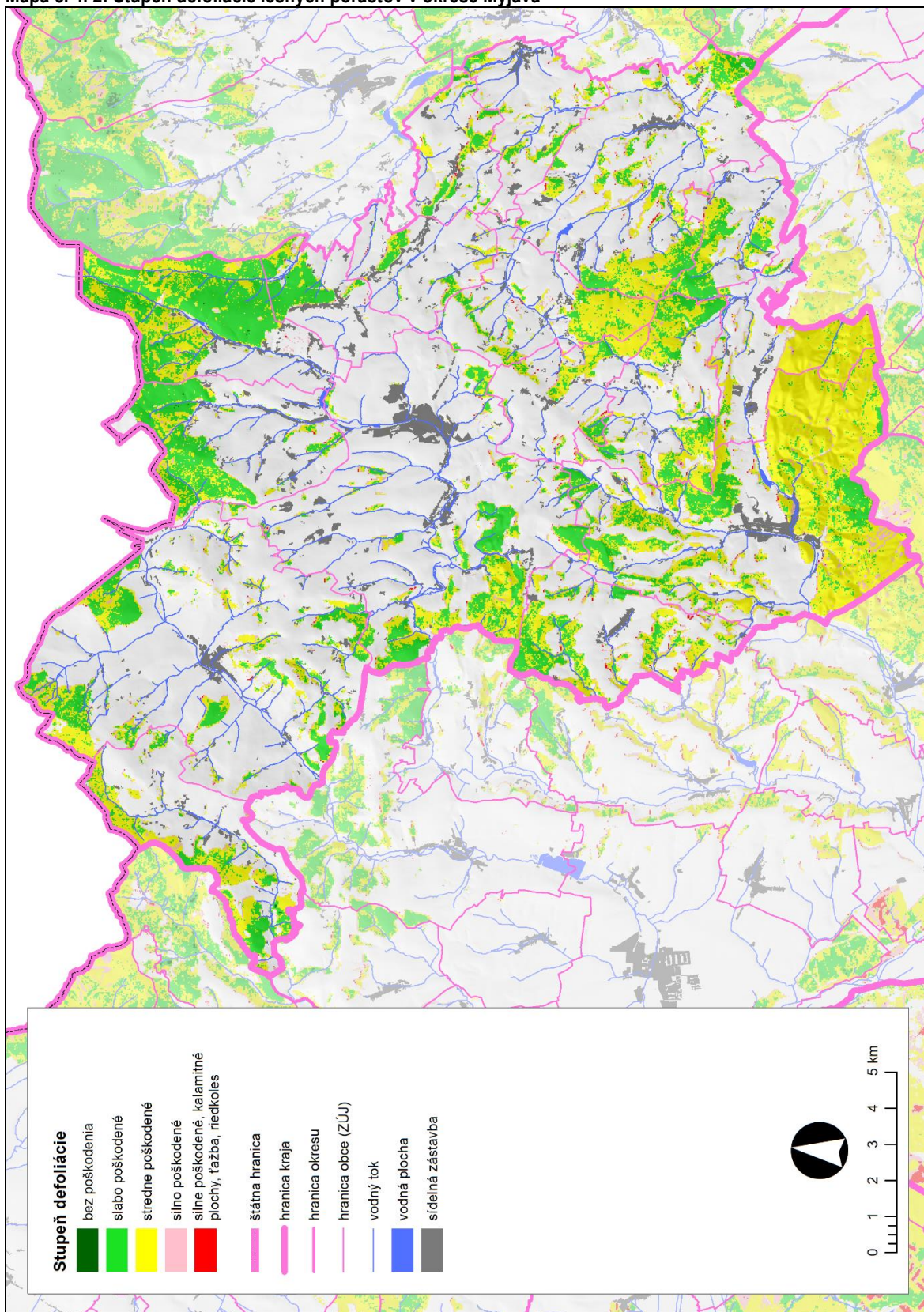
Najviac poškodené lesy sa nachádzajú v k. ú. obcí Čabiny a Výrava. Celkovo možno povedať, že vegetácia a lesy v okrese Medzilaborce sú vo zvýšenej miere vystavené tlaku komplexu faktorov, spojených so znečisteným ovzduším a pôdou, ktoré sú ďalej zosilnené nepriaznivým vplyvom biotických a abiotických škodlivých činiteľov.

Výskyt smrekových monokultúr

Smrekové monokultúry sú zvyčajne rovnovekým umelo vysadeným lesným porastom tvoreným smrekom. Smrek má plytkú koreňovú sústavu, je preto náchylný na vyvrátenie vetrom. Často je napádaný podkônym hmyzom – lykožrútmi, ktoré v monokultúre smreka nachádzajú neúmerne veľké možnosti na premnoženie. Pri premnožení lykožrútov dochádza k masovému úhynu smrekov. Do tejto kategórie prináležia smrekové monokultúry, ktoré sa stanovištne nachádzajú na nevhodnom mieste a netvorí potenciálne prirodzenú jednotku v danom území. Za monokultúru považujeme porast s podielom smreka väčším ako 90 %.

Najviac poškodené lesy sa nachádzajú v k. ú. obcí Chvojníca, Brezová pod Bradlom a Bukovec. Celkovo možno povedať, že vegetácia a lesy v okrese Myjava sú vo zvýšenej miere vystavené tlaku komplexu faktorov, spojených so znečisteným ovzduším a pôdou, ktoré sú ďalej zosilnené nepriaznivým vplyvom biotických a abiotických škodlivých činiteľov.

Mapa č. 4. 2: Stupeň defoliácie lesných porastov v okrese Myjava

Upravil: B. Ivanič (Zdroj: NLC Zvolen, 2018)

Environmentálne záťaž

Environmentálna záťaž (EZ) je v zmysle aktuálneho znenia zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) zadefinovaná ako znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka, ktoré predstavuje závažné riziko pre ľudské zdravie alebo horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu s výnimkou environmentálnej škody. Ide o široké spektrum území kontaminovaných priemyselnou, vojenskou, banskou, dopravnou a poľnohospodárskou činnosťou, ale aj nesprávnym nakladaním s odpadom.

Environmentálne záťaž boli predmetom riešenia geologickej úlohy „Systematická identifikácia environmentálnych záťaž na území SR“, realizovanej v rokoch 2006 – 2008 v gescii MŽP SR, v zmysle ktorej boli vypracované čiastkové záverečné správy a registre environmentálnych záťaž v jednotlivých okresoch SR. V roku 2010 bol uznesením vlády prijatý Štátny program sanácie environmentálnych záťaž na roky 2010 – 2015.

Informačný systém environmentálnych záťaž (IS EZ)

Informačný systém zabezpečuje zhromažďovanie údajov a poskytovanie informácií o environmentálnych záťažach a je súčasťou informačného systému verejnej správy. Informačný systém zriaďuje, prevádzkuje a údaje z neho s výnimkou údajov o pravdepodobných environmentálnych záťažach sprístupňuje MŽP SR podľa osobitného predpisu.

Register environmentálnych záťaž pozostáva z nasledujúcich častí:

- časť A obsahuje evidenciu pravdepodobných environmentálnych záťaž,
- časť B obsahuje evidenciu environmentálnych záťaž,
- časť C obsahuje evidenciu sanovaných a rekultivovaných lokalít.

Výskyt environmentálnych záťaž v okrese Myjava je znázornený v tabuľke č. 4. 25.

Tabuľka č. 4. 25: Výskyt environmentálnych záťaž v okrese Myjava

Názov EZ - Myjava	Register	Identifikátor	Obec
Brestovec - hnojisko Kržle	A	SK/EZ/MY/516	Brestovec
Brezová pod Bradlom - poľné hnojisko	A	SK/EZ/MY/517	Brezová pod Bradlom
Bukovec - areál spoločnosti KAMENEC	A	SK/EZ/MY/518	Bukovec
Myjava - areál bývalej SAM	A	SK/EZ/MY/519	Myjava
Myjava - areál bývalej SAM	C	SK/EZ/MY/519	Myjava
Myjava - SAD Trenčín - prevádzka Myjava	A	SK/EZ/MY/520	Myjava
Myjava - skládka galvanických kalov - Holičov vrch	B	SK/EZ/MY/521	Myjava
Myjava - Správa ciest - správa a údržba	A	SK/EZ/MY/522	Myjava
Brezová pod Bradlom - ČS PHM Slovnaft	C	SK/EZ/MY/1357	Brezová pod Bradlom
Myjava - Holičov vrch - skládka TKO	C	SK/EZ/MY/1358	Myjava
Myjava - Suroviny - skládka TKO	C	SK/EZ/MY/1359	Myjava

Zdroj: www.envirozataze.enviportal.sk

Invázne druhy rastlín a živočíchov

Vyhodnotenie výskytu invázných druhov je uvedené v kap. 1.2.1 Rastlinstvo a 1.2.2 Živočíšstvo. V mapovom výstupe spracujeme lokalizáciu výskytu invázných druhov podľa terénneho prieskumu.

Výskyt invázných druhov v okrese je lokalizovaný v okolí koryt riek, hlavne v okolí rieky Jablonka v k. ú. obce Krajné na juhovýchode územia.

Pásma hygienickej ochrany a technické pásma

Pásma hygienickej ochrany (PHO) sa vyčleňujú zvyčajne v okolí technických prvkov s cieľom ochrany okolia pred ich nepriaznivými účinkami. Možno ich považovať za zóny negatívneho vplyvu daných objektov na

okolité prostredie. Patria sem PHO priemyselných areálov, ČOV, skládok odpadu, poľnohospodárskych areálov, vojenské zóny.

Pásma hygienickej ochrany a ochranné pásma v okolí technických prvkov (PHO TP) sa určujú s cieľom ochrany okolia pred ich nepriaznivými účinkami – sú to PHO priemyselných, poľnohospodárskych areálov, skládok odpadov, ČOV, ochranné pásma líniových objektov (železníc, ciest a diaľnic, letísk, rozvodov elektrickej energie, zariadení rozvodov plynu) a iné ochranné pásma, napr. OP pre káblové vedenia, OP vojenských objektov. Okrem PHO TP sa vyčleňujú tiež technické a bezpečnostné pásma, cieľom ktorých je ochrana technických prvkov pred negatívnymi vplyvmi okolia.

Spoločnou črtou uvedených pásiem je limitujúci a obmedzujúci vzťah k rozvoju jednotlivých socioekonomických aktivít a z toho vyplývajúci obmedzujúci a limitujúci účinok využitia potenciálu územia.

PHO priemyselných areálov

Vyčleňujú sa podľa potreby v okolí jednotlivých prevádzok v rôznych veľkostiach na základe ich negatívneho pôsobenia na okolie, pričom charakter negatívneho vplyvu priamo závisí od charakteru výroby. Okolo závodov a ostatných priemyselných zariadení sa podľa potreby zriaďujú PHO nasledujúcich širok:

- nad 500 m – ťažko obťažujúce a ohrozujúce výrobné procesy,
- 100 – 500 m – stredne obťažujúce a mierne ohrozujúce výrobné procesy,
- do 100 m – mierne ohrozujúce výrobné procesy.

Menšie výrobné a priemyselné prevádzky sa nachádzajú vo väčšine obcí. V k. ú. Myjava je vyčlenené výhradné ložisko tehliarskych surovín Myjava I a nevyhradené ložisko tehliarskych surovín Myjava I.

PHO skládok odpadov, odkalísk a zariadení na úpravu odpadov

Vyčleňuje sa do vzdialenosti od 300 do 500 m. Cieľom je ochrana okolia pred negatívnymi vplyvmi skladovania odpadov ako sú prašnosť, bakteriologické zdroje nákaz, zdroje emisií, pach a pod. Podľa vyhlášky MŽP SR č. 310/2013 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch je pri výbere lokality na skládku odpadov nutné zohľadniť tieto kritériá:

- bezpečnú vzdialenosť hranice budúcej skládky odpadov od obytných a rekreačných oblastí, vodných tokov, vodných nádrží a vodných zdrojov,
- ochranu prírody a krajiny a kultúrne dedičstvo v danej oblasti,
- únosné zaťaženie územia,
- možné extrémne meteorologické vplyvy a ich dôsledky.

PHO pre čistiarnu odpadových vôd sú určené danou legislatívou, t. j. stavebno-technickými normami (STN 75 6401 a STN 75 6402). Medzi ČOV a súvislou bytovou výstavbou sa PHO vymedzuje podľa zloženia odpadových vôd (OV), technológie čistenia OV, kalového hospodárstva, miery zakrytia objektov ČOV, úrovne zabezpečenia objektov ČOV dezodorizačnými technológiami, spôsobu vzniku a šírenia (úniku) aerosólov, prevládajúceho smeru vetrov, hluku vznikajúceho prevádzkou ČOV, aj vlastností ovplyvňovaného prostredia (napríklad konfigurácie terénu, druhu a rozmiestnenia zelene, účelu využitia okolitého prostredia).

Z tohto hľadiska sú určené orientačné hodnoty na vymedzenie pásiem hygienickej ochrany podľa spôsobu čistenia odpadových vôd:

Tabuľka č. 4. 26: Vymedzenie PHO podľa spôsobu čistenia odpadových vôd

Najmenšia vzdialenosť v m	Spôsoby čistenia odpadových vôd
25	s komplexne uzavretou zakrytou technológiou s čistením odvádzaného 25 vzduchu
25	mechanicko-biologické bez kalového hospodárstva s úplne zakrytými objektmi alebo so zakrytým kalovým hospodárstvom s čistením vzduchu
100	mechanicko-biologické s pneumatickou aeráciou, s kalovým hospodárstvom
200	mechanicko-biologické s mechanickou povrchovou aeráciou alebo biofiltráciami, s kalovým hospodárstvom
200	ostatné (špeciálne úpravy kalu, medzidepónie kalov, zhrabkov, piesku)

Zdroj: Metodické pokyny na vypracovanie dokumentov RÚSES, SAŽP, 2014

Okrem rekultivovanej skládky odpadu, riadenej a neriadenej skládky odpadu sa v území nachádza niekoľko rozsahom malých živelných skládok prevažne komunálneho a stavebného odpadu. Sú situované popri cestách a v porastoch nelesnej drevinovej vegetácie.

PHO poľnohospodárskych areálov

PHO sa vyčleňujú vo vzdialenosti od 300 do 1000 m za účelom ochrany pred nepriaznivými vplyvmi ako je hlučnosť, prašnosť, zápach a pod. Za hlavné kritérium vyčlenenia ochranného pásma sa považuje druh a početnosť hospodárskych zvierat, ako aj spôsob zhromažďovania, odstraňovania a využívania exkrementov. V týchto zónach podobne ako u PHO priemyselných objektov sa vylučuje rozvoj aktivít závislých od hygienických parametrov prostredia. Ide o aktivity súvisiace s rozvojom bytovej výstavby, výstavby zariadení občianskej vybavenosti, zariadení rekreácie a športu, detských zariadení a škôlok. Optimálne je tento priestor možné využiť na rozšírenie prevádzkových poľnohospodársko-technických objektov, prípadne na rastlinnú výrobu, alebo vysadiť ich pásom izolačnej vegetácie.

Areály poľnohospodárskej veľkovýroby boli v minulosti vybudované takmer v každej obci. V súčasnosti sa bývalé poľnohospodárske areály využívajú na pôvodné účely v menšom rozsahu. Mnohé areály chátrajú, alebo sa využíva iba ich časť, napr. na drobnú priemyselnú výrobu.

Ochranné pásma ciest a diaľnic

Hranicu cestných ochranných pásiem určujú podľa vyhlášky č. 35/1984 Zb. v § 15 zvislé plochy vedené po oboch stranách komunikácie vo vzdialenosti:

- 100 metrov od osi vozovky príslušného jazdného pásu diaľnice a cesty budovanej ako rýchlostná komunikácia,
- 50 metrov od osi vozovky cesty I. triedy,
- 25 metrov od osi vozovky cesty II. triedy a miestnej komunikácie, ak sa buduje ako rýchlostná komunikácia,
- 20 metrov od osi vozovky cesty III. triedy,
- 15 metrov od osi vozovky miestnej komunikácie I. a II. triedy.

Na smerovo rozdelených cestách a miestnych komunikáciách sa tieto vzdialenosti merajú od osi príslušnej vozovky.

V okrese sa nachádzajú cesty I., II. a III. triedy, dôležité postavenie majú aj cesty nespevnené, ktoré vedú ku kopaniciam a predstavujú jediný prístup k sídlam.

Ochranné pásma železníc

Ochranné pásmo dráhy v zmysle zákona NR SR č. 513/2009 Z. z. o dráhach v znení neskorších predpisov, je priestor po oboch stranách obvodu dráhy, vymedzený zvislými plochami vedenými v určenej vzdialenosti od hranice obvodu dráhy; zriaďuje sa na ochranu dráhy, jej prevádzky a dopravy na nej. Hranica ochranného pásma dráhy je:

- pre železničnú dráhu 60 m od osi krajnej koľaje, najmenej však 30 m od vonkajšej hranice obvodu dráhy,
- pre visutú lanovú dráhu 15 m od nosného alebo dopravného lana,

Okresom prechádza železničná trať č. 121 Nové Mesto nad Váhom – Veselí nad Moravou. Je to jednokoľajová neelektrifikovaná trať.

Ochranné pásma letísk

Ochranné pásma letísk sú určené podľa § 29 zákona NR SR č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve v znení neskorších predpisov. Ochranné pásma na návrh prevádzkovateľa letiska alebo leteckého pozemného zariadenia určuje rozhodnutím Dopravný úrad na základe záväzného stanoviska stavebného úradu po dohode so stavebným úradom príslušným na vydanie územného rozhodnutia.

Poznámka: s účinnosťou od 01. 01. 2014 sa Dopravný úrad zriadený zákonom NR SR č. 402/2013 Z. z. o Úrade pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a Dopravnom úrade a o zmene a

doplnení niektorých zákonov, stal právnym nástupcom Leteckého úradu Slovenskej republiky, Štátnej plavebnej správy a Úradu pre reguláciu železničnej dopravy.

V okrese sa nachádzajú 2 poľné letiská pri obciach Myjava a Krajné, ktoré využívajú užívatelia hospodáriaci na ornej pôde.

Ochranné pásma rozvodov elektrickej siete

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie krajného vodiča podľa § 43 zákona NR SR č. 656/2004 Z. z. o energetike v znení zákona NR SR č. 251/2012 Z. z.. Vzdialenosť obidvoch rovín od krajných vodičov je pri napätí:

- pri napätí od 1 kV do 35 kV vrátane,
- pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
- pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m,
- pre zavesené káblové vedenie 1 m,
- pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m,
- pri napätí od 110 kV do 220 kV vrátane 20 m,
- pri napätí od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m,
- pri napätí nad 400 kV 35 m,
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m od krajného vodiča na každú stranu.

V ochrannom pásme vonkajšieho elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je, okrem prípadov podľa odseku 14, zakázané:

- zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky,
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m,
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti do 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou,
- uskladoňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky,
- vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku,
- vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy,
- vysádzať a pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m, vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia.

Naprieč okresom prechádzajú nadzemné elektrické vedenia VVN a VN.

Ochranné pásma zariadení rozvodov plynu

Podľa § 79 zákona NR SR č. 656/2004 Z. z. o energetike v znení zákona č. 251/2012 Z. z. sa pod ochranným pásmom rozumie priestor v bezprostrednej blízkosti priameho plynovodu alebo plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia meranej kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia je:

- 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
- 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm,
- 12 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 501 mm do 700 mm,
- 50 m pre plynovod s menovitou svetlosťou nad 700 mm,
- 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,
- 8 m pre technologické objekty,
- 150 m pre sondy,
- 50 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedených vyššie,

- vlastníci pozemkov, ktoré sa nachádzajú v lesných priesekoch, cez ktoré sú vedené plynárenské zariadenia prevádzkované s tlakom nad 0,4 MPa, sú povinní umožniť prevádzkovateľovi siete a prevádzkovateľovi ťažobnej siete zachovať voľné pásy v šírke 2 m na obe strany od osi plynovodu distribučnej siete a ťažobnej siete a v šírke 5 m na obe strany od osi plynovodu prepravnej siete a plynovodu, ktorý je súčasťou zásobníka.

Bezpečnostné pásmo je určené na zabránenie porúch alebo havárií na plynárenských zariadeniach, alebo na zmiernenie ich dopadov na ochranu života, zdravia a majetku osôb. Bezpečnostným pásmom na účely tohto zákona sa rozumie priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meraný kolmo na os, alebo na pôdorys. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je:

- 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa, prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,
- 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm,
- 50 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa s menovitou svetlosťou nad 350 mm,
- 50 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 150 mm,
- 100 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 300 mm,
- 150 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 500 mm,
- 200 m pri plynovodoch nad 4 MPa s menovitou svetlosťou nad 500 mm,
- 50 m pri regulačných staniaciach, filtračných staniaciach, armatúrnych uzloch,
- 250 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedených vyššie,
- pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe a pri regulačných staniaciach so vstupným tlakom nižším ako 0,4 MPa, lokalizovaných v súvislej zástavbe, bezpečnostné pásma určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete.

V severnej časti územia a stredom okresu vo východo-západnom smere vedú hlavné vetvy rozvodných plynovodov.

V mapovom výstupe č. 3 Priemet negatívnych prvkov a javov vyznačujeme OP a PHO všetkých prvkov väčších ako 100 m.

II. SYNTÉZOVÁ ČASŤ

5 SYNTÉZA ANALYTICKÝCH VSTUPOV A HODNOTENIA

Základom syntéz je tvorba homogénnych priestorových jednotiek. Ide o jednotky s približne rovnakými krajinnoeologickými vlastnosťami krajiny. Výsledkom je vyčlenenie typov krajinnoeologických komplexov, ktoré sa navzájom rozlišujú rôznymi kombináciami hodnôt vlastností jednotlivých krajinotvorných zložiek (Izakovičová et al., 2000).

Úlohou syntetickej časti dokumentu RÚSES je posúdenie štrukturálnych, funkčných a procesných vzťahov v krajine, čo predstavuje:

- hodnotenie ekologickej stability,
- hodnotenie plošného a priestorového usporiadania pozitívnych a negatívnych prvkov/javov v krajine, t. j. posúdenie miery izolácie, spojitosti (konektivity) prvkov,
- hodnotenie typov biotopov (rozmanitosť typov biotopov, druhova rozmanitosť, výskyt chránených a ohrozených druhov),
- hodnotenie ekostabilizačnej významnosti, reprezentatívnosti a unikátnosti biotopov a prvkov krajinej štruktúry v území (porovnanie aktuálneho stavu s potenciálnou prirodzenou vegetáciou, hodnotenie stupňa ekologickej stability, vymedzenie ekologicky významných prírodných prvkov),
- hodnotenie environmentálnych problémov,
- hodnotenie krajinej štruktúry (diverzita krajiny, typ a vývoj krajinej štruktúry, historické krajinné štruktúry, krajinný obraz a krajinný ráz).

5.1 Hodnotenie ekologickej stability

Jednou z kľúčových, ale najproblematickejších častí spracovania dokumentov RÚSES je klasifikácia územia. Predstavuje diferenciáciu územia podľa vybraných kritérií. Jej cieľom je vyčlenenie plôch s približne rovnakým stupňom ekologickej stability.

Klasifikácia územia na základe biotických prvkov – určuje sa vnútorná ekologická stabilita prvkov krajinej štruktúry, vzhľadom na plnenie ekostabilizačnej funkcie.

Základom klasifikácie územia na základe biotickej významnosti je stanovenie vnútornej ekologickej stability prvkov súčasnej krajinej štruktúry (reálnej vegetácie) a ich ekostabilizačné účinky podľa fyziognomicko-ekologickej charakteristiky prvkov SKŠ (Miklós, 1991). Stupeň biotickej významnosti je možné stanoviť len relatívne. Vychádza sa z predpokladu, že relatívny stupeň ekologickej stability je nepriamo úmerný intenzite antropogénneho ovplyvnenia ekosystému.

Ekologická stabilita je schopnosť ekosystému vyrovnávať vonkajšie rušivé vplyvy vlastnými spontánnymi mechanizmami (Michal, 1992), jej opakom je ekologická labilita, ktorú definujeme ako neschopnosť ekosystému odolávať vonkajším rušivým vplyvom alebo neschopnosť vrátiť sa do pôvodného stavu. Odolávanie ekosystému voči vonkajším rušivým vplyvom sa deje dvomi základnými spôsobmi:

- a) rezistencia – ekosystém je odolný voči vonkajším rušivým vplyvom a nemení sa,
- b) reziliencia – ekosystém sa pôsobením vonkajších vplyvov mení, ale po jeho odznení sa pomocou vlastných autoregulačných mechanizmov navracia do pôvodného stavu.

Výsledkom hodnotenia ekologickej stability je vyjadrenie ekologickej stability riešeného územia jednotlivých prvkov kvantifikovateľnými ukazovateľmi (stupňom stability jednotlivých prvkov SKŠ a koeficientom ekologickej stability).

Pri hodnotení významu prvkov SKŠ z hľadiska ekologickej stability možno použiť 6-stupňovú stupnicu pre hodnotenie významu krajinného segmentu z hľadiska ekologickej stability (Low a kol., 1995).

Tabuľka č. 5. 1: Stupnica pre hodnotenie významu prvkov SKŠ krajinného segmentu

Stupeň ekologickej stability	Hodnotenie významu prvkov SKŠ z hľadiska ekologickej stability
0	bez významu (napr. zastavané plochy a komunikácie, hospodárske areály)
1	veľmi malý význam (orná pôda veľkoplošná)
2	malý význam (orná pôda maloplošná, intenzívne sady, vinice, intenzifikované lúky, cintoríny)
3	stredný význam (extenzívne využívané lúky, líniová NDV)
4	veľký význam (lúky a lesy s prevahou prirodzene rastúcich druhov, prirodzené sukcesné spoločenstvá)
5	výnimočne veľký význam (prirodzené a prírodné lesy, prírodné travné spoločenstvá, mokrade, rašeliniská, neregulované vodné toky a pod.)

Zdroj: Metodické pokyny na vypracovanie dokumentov RÚSES, SAŽP, 2014

Orientačné hodnoty ekologickej stability prvkov SKŠ na základe biotickej významnosti reálnej vegetácie RÚSES sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 5. 2: Stupeň stability jednotlivých prvkov SKŠ

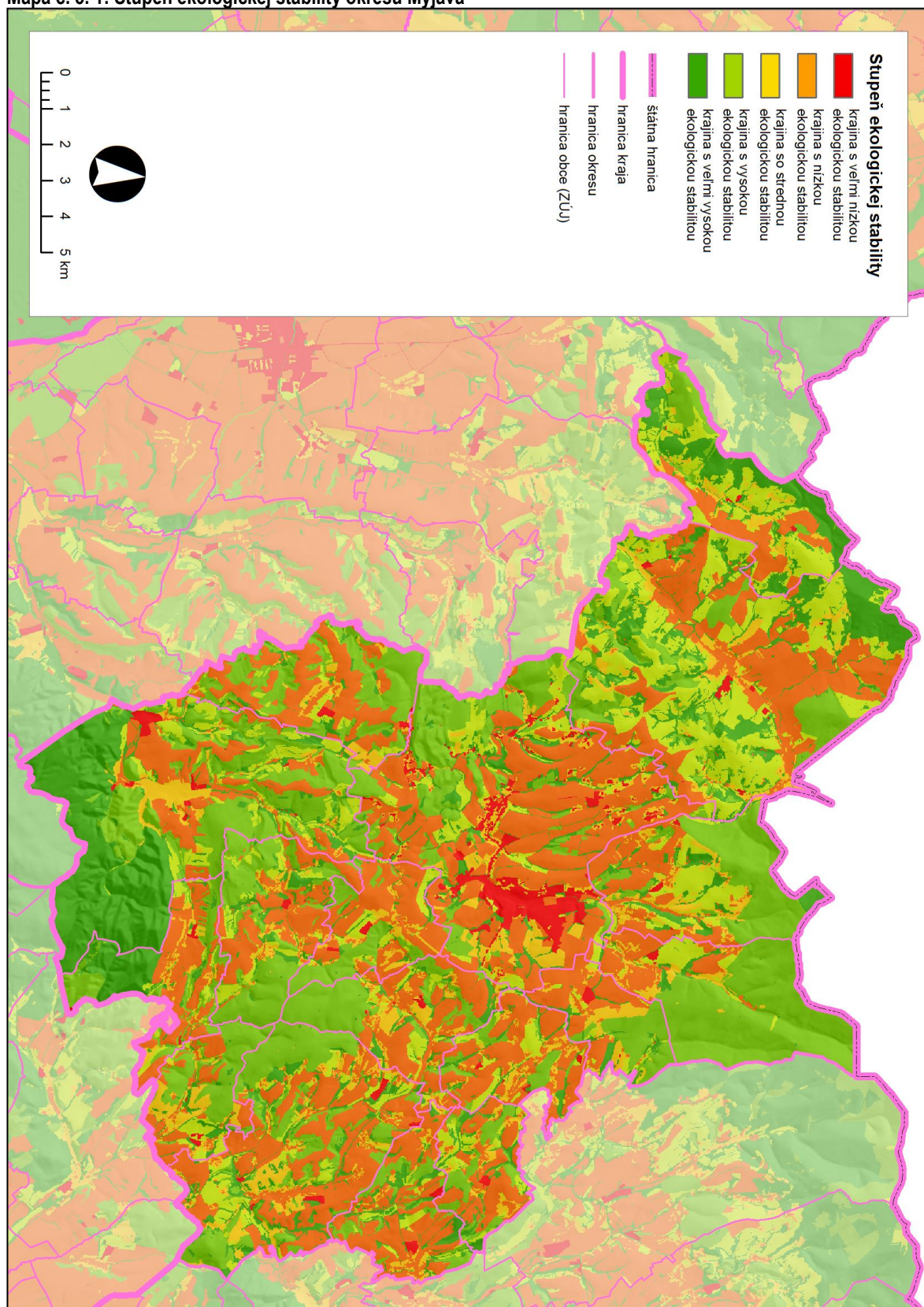
Prvky (kategórie) súčasnej krajinej štruktúry	Stupeň ekologickej stability
Orná pôda - veľkoblková	1
Orná pôda - maloblková	2
Trvalé trávne porasty intenzívne využívané	3
Trvalé trávne porasty extenzívne využívané	4 – 5
Trvalé trávne porasty s NDV	4 – 5
Trvalé trávne porasty sukcesne zarastajúce	4
Subalpínske a alpínske lúky	5
Ovocný sad	2 – 3
Vinice	1 – 2
Chmeľnice	1
Záhrady	3
Energetické porasty	2
Ihličnaté lesy	4
Listnaté lesy	4
Zmiešané lesy	4
Smrekové monokultúry	2 – 3
Kosodrevina	5
Vodná plocha	3 – 4
Sídlna zástavba	0 – 2
Rekreačné a športové areály	1 – 2
Záhradkarské osady	2
Chatové osady	2
Priemyselné areály a priemyselné parky	0
Ťažobné areály	0
Areály fotovoltaičných elektrární	0
Spaľovne, bioplynové stanice a kompostárne	0
Areály poľnohospodárskych podnikov funkčné alebo s čiastočne zmenenou funkciou	0
Areály poľnohospodárskych podnikov nefunkčné	0
Areály lesných závodov, dielní, manipulačných a expedičných skladov	0
Suchý polder	2 – 3
Letisko	0

Prvky (kategórie) súčasnej krajinnej štruktúry	Stupeň ekologickej stability
Prístav	0
NDV	4
Brehové porasty	4 – 5
Park a ostatná verejná a vyhradená zeleň v zastavanom území	3 – 4
Cintorín	1
Mozaikové štruktúry s ornou pôdou, TTP, NDV so sídlom	3 – 4
Mozaikové štruktúry s TTP, NDV so sídlom	3 – 4
Mozaikové štruktúry s ornou pôdou, TTP, NDV	3 – 4
Prírodné skalné útvary bez, resp. minimálne pokryté vegetáciou	5
Vojenské areály	0
Odkalisko	0
Skládka odpadu	0
Hrádza	1 – 2
Močiar, podmáčaná plocha	5
Rašeliniská	5
Polom	1 – 2
Hnojisko	0
Transformovne	0
Čistička odpadových vôd	0
Dopravné areály	0

Zdroj: Metodické pokyny na vypracovanie dokumentov RÚSES, SAŽP, 2014

Jednotlivým zmapovaným plochám súčasnej krajinnej štruktúry sa v zmysle danej tabuľky prisúdi príslušný stupeň ekologickej stability a výstupom tejto interpretácie je mapka (kartogram) znázorňujúca riešené územie v šiestich kategóriách stupňa ekologickej stability v hraniciach plôch súčasnej krajinnej štruktúry. Výstupom je diferenciácia krajiny podľa stupňa ekologickej stability (0 – 5), vid' mapa č. 5.1.

Mapa č. 5. 1: Stupeň ekologickej stability okresu Myjava

Upravil: Rákayová R., 2019

Koeficient ekologickej stability

Koeficient ekologickej stability (KES) vyjadruje sprostredkované stupeň prirodzenosti územia na základe kvality (stupeň ekologickej stability) a kvantity (plošná výmera) jednotlivých prvkov súčasnej krajinnej štruktúry v konkrétnej obci. Výpočet KES je možný viacerými spôsobmi (Tekel', 2002).

Pre výpočet KES bol použitý nasledovný vzťah:

$$KES = (\sum S_i * P_i) / P_z$$

kde:

P_i – plocha jednotlivého druhu pozemku (plocha všetkých prvkov krajinnej štruktúry s rovnakým stupňom biotickej stability),

S_i – stupeň stability jednotlivého druhu pozemku,

P_z – plocha hodnotenej ZUJ (hranice obce).

Výsledkom je hodnotenie ekologickej stability podľa KES jednotlivých obcí (ZUJ) riešeného územia podľa stupňov uvedených v tabuľke.

Tabuľka č. 5. 3: Stupne ekologickej stability podľa KES

Stupeň ekologickej stability	Typ ekologickej stability krajiny	KES
1.	veľmi nízka ekologická stabilita	< 0,50
2.	nízka ekologická stabilita	0,51 – 1,50
3.	stredná ekologická stabilita	1,51 – 3,00
4.	vysoká ekologická stabilita	3,01 – 4,50
5.	veľmi vysoká ekologická stabilita	> 4,50

Zdroj: Metodické pokyny na vypracovanie dokumentov RÚSES, SAŽP, 2014

Hodnota KES riešeného územia – okresu Myjava je **2,81** – krajina so strednou ekologickou stabilitou. V riešenom území je najnižšia hodnota ekologickej stability v sídlach a najvyššia v oblastiach s lesmi. Je však potrebné poznamenať, že táto hodnota má zníženú výpovednú schopnosť, lebo obsahuje iba kvantitatívne hodnotenie z pohľadu súčasnej krajinnej štruktúry v celom priestore územia okresu. Hodnoty ekologickej stability nezahŕňajú kvalitatívny rozmer (znečistenie prírodného prostredia, horizontálne interakčné väzby krajinnej štruktúry...).

Tabuľka č. 5. 4: Koeficient ekologickej stability (KES) pre jednotlivé administratívne územia obcí riešeného územia

Obec	KES
Brestovec	2,97
Brezová pod Bradlom	3,35
Bukovec	2,70
Hrašné	2,66
Chvojníca	3,13
Jablonka	2,82
Kostolné	2,63
Košariská	2,82
Krajné	2,62
Myjava	2,18
Podkylava	2,81
Polianka	2,37
Poriadie	2,52
Priepasné	2,92
Rudník	2,21

Obec	KES
Stará Myjava	3,42
Vrbovce	2,78

Koeficient ekologickej stability pre celé riešené územie okresu, je aritmetický priemer koeficientov ekologickej stability všetkých obcí.

5.2 Plošné a priestorové usporiadanie pozitívnych a negatívnych prvkov a javov v krajine

Identifikácia a kategorizácia pozitívnych a negatívnych faktorov je uvedená v Analytickej časti v kap. 4.1 a 4.2. V tejto kapitole hodnotíme vzájomný vzťah a pôsobenie pozitívnych prvkov a stresových faktorov.

Medzi plošné pozitívne pôsobiace prvky krajinej štruktúry patria lesy, nelesná drevinová vegetácia, trvalé trávne porasty, mokrade, sady a záhrady, mozaikové plochy, zachovalé historické krajinné štruktúry a prirodzené vodné plochy. Z pozitívnych líniových sú to prirodzené vodné toky.

Medzi plošné negatívne pôsobiace prvky v zmysle metodiky ÚSES sú zaradené spevnené a degradované plochy (obytné, priemyselné a dobývacie areály), veľkoplošná orná pôda, odprírodnené vodné plochy. Líniové negatívne prvky predstavujú dopravné siete a infraštruktúra, regulované a odprírodnené vodné toky.

Javy a prvky nie sú v krajine izolované, vstupujú do rôznych vzťahov a podľa toho sa ich účinok zosilňuje, prípadne zoslabuje, často dochádza aj k tzv. synergickému efektu. Syntézovým vyjadrením vplyvu antropogénnych aktivít na krajinu je existencia reálnych ekologických bariér v krajine. Pod pojmom „ekologická bariéra“ rozumieme akýkoľvek negatívny antropogénny zásah do krajiny, pretože v konečnom dôsledku znamená zásah do prirodzeného vývoja ekosystémov.

Bariérový efekt socioekonomických javov v krajine vychádza:

- z existencie daného antropogénneho objektu v krajine (primárne stresové faktory),
- z funkcie daného objektu v krajine (sekundárne stresové faktory).

Z antropogénnych prvkov SKŠ predstavujú pre migráciu živočíchov a ich možné ohrozenie najväčší bariérový efekt v okrese Myjava nasledovné prvky:

Tabuľka č. 5. 5: Antropogénne prvky – bariérový efekt v okrese Myjava

Typ prvku	Umiestnenie bariérového efektu
Bariérové prvky vo vodných tokoch	Celkove sa na tokoch okresu vyskytuje 16 hatí, prahov, alebo stupňov.
Cestné a železničné komunikácie	Na území okresu sa celkovo nachádza: <ul style="list-style-type: none"> • 229,15 km ciest II. a III. triedy • 27,83 km železníc
Sídla, areály a ich oplotenia	Na území okresu sa celkovo nachádza: <ul style="list-style-type: none"> • 13,55 km² sídelnej zástavby • 0,46 km² rekreačných a športových areálov • 3,06 km² priemyselných areálov • 0,08 km² ťažobných areálov • 0,38 km² areálov poľnohospodárskych podnikov funkčných alebo so zmenenou funkciou • 0,54 km² záhradkárskeho osád • 0,15 km² skládok odpadov a 1 skládok odpadov bez udanej rozlohy

Zdroj: <https://www.cdb.sk>, databáza SKŠ

Syntézou primárnych a sekundárnych negatívnych prvkov je možné vyčleniť v území oblasti, kde sa plošne prekrýva viacero negatívnych prvkov a javov. Tieto územia majú plošný, alebo líniový charakter.

Rozčleňujeme ich na:

- centrá stresových faktorov,
- prechodné oblasti stresových faktorov,
- koridory (líníe) stresových faktorov.

Z hľadiska intenzity pôsobenia je možné rozčleniť nasledovné kategórie:

- so slabou intenzitou pôsobenia stresových faktorov,
- so strednou intenzitou stresových faktorov,
- so silnou intenzitou pôsobenia stresových faktorov.

Centrá so silnou intenzitou pôsobenia stresových faktorov

Zaraďujeme sem takmer celé územie Myjavy, všetky priemyselné a technické prevádzky, poľnohospodárske a dobývacie areály. Patria sem tiež časti sídiel, ktoré sú pod vplyvom dopravných ťahov s vysokou intenzitou dopravy.

Centrá so stredne silnou intenzitou pôsobenia stresových faktorov

Patria sem ostatné časti sídiel s menej kvalitným životným prostredím, ktoré nie sú zaradené v prvej kategórii, ďalej sídla so stredne vysokou intenzitou dopravy.

Centrá so slabou intenzitou pôsobenia stresových faktorov

Patria sem najmä vidiecke sídla so slabou intenzitou premávky a s kvalitným životným prostredím.

Koridory so silnou intenzitou stresových faktorov

Do tejto kategórie koridorov zaraďujeme silne zaťažené dopravné ťahy spolu so silne znečistenými a odprírodnenými tokmi. Patrí sem dopravný koridor na osi Stará Turá – Myjava – štátna hranica.

Koridory so stredne silnou intenzitou pôsobenia stresových faktorov

Zaraďujeme sem stredne zaťažené dopravné ťahy, prípadne kumuláciu dopravných koridorov s menej znečistenými vodnými tokmi. Patria sem dopravné koridory na osi Myjava – Senica,.

Koridory s nízkou intenzitou pôsobenia stresových faktorov

Zaraďujeme sem hlavne miestne a účelové komunikácie s malou intenzitou premávky a slabo znečistené vodné toky. Nachádzajú sa rozptýlene po celom území okresu.

Veľkoplošné prechodné oblasti so silnou intenzitou pôsobenia stresových faktorov

Zaraďujeme sem veľkoplošné oblasti, kde sa kumuluje viac stresových faktorov (znečistenie ovzdušia, veľkoplošná orná pôda, nízka kvalita podzemnej vody, rozširovanie zastavaných území). Jedná sa o oblasť v okolí Myjavy.

Veľkoplošné prechodné oblasti so strednou intenzitou pôsobenia stresových faktorov

Patria sem hlavne oblasti s výskytom veľkoplošnej ornej pôdy, oblasti so stredne silným znečistením ovzdušia, súvislejšie plochy rekreačných areálov.

Veľkoplošné prechodné oblasti so slabou intenzitou pôsobenia stresových faktorov

Zaraďujeme sem plochy rekreačného zázemia, oblasti slabého znečistenia ovzdušia.

Environmentálne problémy

Priestorová superpozícia pozitívnych a negatívnych javov na území okresu vymedzuje nasledovné environmentálne problémy:

- **Environmentálne problémy typu 1** – stret negatívnych prvkov a javov s prvkami **ochrany prírody a krajiny** podľa zákona č. 543/2002 Z. z. Zákon o ochrane prírody a krajiny
- **Environmentálne problémy typu 2** - stret s ochranou a využitím **nerastného bohatstva** podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva
- **Environmentálne problémy typu 3** - stret s ochranou **vodných zdrojov** podľa zákona č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a podľa zákona č. 364/2004 Z. z. Vodný zákon
- **Environmentálne problémy typu 4** - stret s ochranou **lesa** podľa zákona č. 326/2005 Z. z. zákon o lesoch
- **Environmentálne problémy typu 5** - stret s ochranou **pôdneho fondu** podľa zákona č. 220/2004 Z. z. zákon o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy

V zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. Zákon o ochrane prírody a krajiny patria medzi ohrozené prvky **typu 1** environmentálnych problémov:

- Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability,
- chránené vtáčie územie,
- národná sústava chránených území,
- ochrana dochovávaných genofondových zdrojov,
- územie európskeho významu (ÚEV),
- lokality vyhlásené podľa medzinárodných dohovorov,
- chránené rybie oblasti,
- chránené stromy,
- kultúrno–historicky hodnotné formy využívania krajiny,
- mokrade.

Zákon upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, ako aj práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri ochrane prírody a krajiny s cieľom dlhodobu zabezpečiť zachovanie prírodnej rovnováhy a ochranu rozmanitosti podmienok a foriem života, prírodných hodnôt a krás a utvárať podmienky na trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov a na poskytovanie ekosystémových služieb, berúc do úvahy hospodárske, sociálne a kultúrne potreby, ako aj regionálne a miestne pomery.

Ochranou prírody a krajiny sa podľa tohto zákona rozumie starostlivosť o voľne rastúce rastliny, voľne žijúce živočíchy a ich spoločenstvá, prírodné biotopy, ekosystémy, nerasty, skameneliny, geologické a geomorfologické útvary, ako aj starostlivosť o vzhľad a využívanie krajiny. Ochrana prírody a krajiny sa realizuje najmä obmedzovaním a usmerňovaním zásahov do prírody a krajiny, podporou a spoluprácou s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov, ako aj spoluprácou s orgánmi verejnej správy.

V zmysle zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva patria medzi ohrozené prvky **typu 2** environmentálnych problémov:

- chránené ložiskové územie,
- prírodný minerálny zdroj.

Ochranu a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov, zákon NR SR č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení zákona NR SR č. 515/2008 Z. z., vyhláška MŽP SR č. 51/2008 Z. z., ktorou sa vykonáva geologický zákon a ďalšie právne predpisy. Za nerasty sa podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení zákona SNR č. 498/1991 Zb. považujú tuhé, kvapalné a plynne časti zemskej kôry. Ložiskom nerastov je prírodné nahromadenie nerastov, ako aj základka v hlbinej bani, opustený odval, výsypka alebo odkalisko, ktoré vznikli banskou činnosťou a obsahujú nerasty.

V zmysle zákona č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a podľa zákona č. 364/2004 Z. z. Vodný zákon patria medzi ohrozené prvky **typu 3** environmentálnych problémov:

- chránené vodohospodárske oblasti,
- ochranné pásma vodárenských zdrojov,
- povodia vodárenských tokov.

Zákon č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd: Tento zákon ustanovuje chránené oblasti prirodzenej akumulácie vôd (ďalej len "chránená vodohospodárska oblasť"), činnosti, ktoré sú na ich území zakázané, a opatrenia na ochranu povrchových vôd a podzemných vôd prirodzene sa vyskytujúcich v chránenej vodohospodárskej oblasti.

Chránená vodohospodárska oblasť je vymedzené významné územie prirodzenej akumulácie povrchových vôd a podzemných vôd, na ktorom sa prirodzeným spôsobom tvoria a obnovujú zásoby povrchových vôd a podzemných vôd.

Zákon č. 364/2004 Z. z. Vodný zákon: Tento zákon upravuje práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb k vodám a nehnuteľnostiam, ktoré s nimi súvisia pri ich ochrane, účelnom a hospodárnom využívaní, oprávnenia a povinnosti orgánov štátnej vodnej správy a zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona.

Tento zákon vytvára podmienky na:

- a) všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine,
- b) zachovanie alebo zlepšovanie stavu vôd,
- c) účelné, hospodárne a trvalo udržateľné využívanie vôd,
- d) manažment povodí a zlepšenie kvality životného prostredia a jeho zložiek,
- e) znižovanie nepriaznivých účinkov povodní a sucha,
- f) zabezpečenie funkcií vodných tokov,
- g) bezpečnosť vodných stavieb.

V zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. zákon o lesoch patria medzi ohrozené prvky **typu 4** environmentálnych problémov:

- ochrana lesných zdrojov.

Účelom tohto zákona je:

- a) zachovanie, zveľaďovanie a ochrana lesov ako zložky životného prostredia a prírodného bohatstva krajiny na plnenie ich nenahradiateľných funkcií,
- b) zabezpečenie diferencovaného, odborného a trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch,
- c) zosúladenie záujmov spoločnosti a vlastníkov lesov,
- d) vytvorenie ekonomických podmienok na trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch,
- e) vykonávanie osobitného predpisu v oblasti zákonného pôvodu dreva vyťaženého na lesných pozemkoch.

V zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. zákon o lesoch sa jedná predovšetkým o: lesný ekosystém, lesný porast vrátane svojich ekologických funkcií, produkčnými a mimo produkčnými funkciami.

V zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. zákon o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy patrí medzi ohrozené prvky **typu 5** environmentálnych problémov:

- ochrana pôdy.

Tento zákon ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania, ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ktorými sú: produkcia biomasy, filtrácia, neutralizácia a premena látok v prírode, udržiavanie ekologického a genetického potenciálu živých organizmov v prírode a v neposlednom rade ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie, a to hlavne poľnohospodárskej pôdy zaradenej podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do 1. - 4. kvalitatívnej skupiny uvedenej v prílohe č. 3 predmetného zákona.

Pre potreby hodnotenia významných stretov pozitívnych a negatívnych prvkov okresu sme zvolili nasledovné charakteristiky (*grafická reprezentácia je znázornená v mape 4 – Environmentálne problémy*) :

Tabuľka č. 5. 6: Významné environmentálne problémy typu 1 v okrese Myjava

Ohrozený prvok	Ohrozujúci prvok	Počet
<ul style="list-style-type: none"> - Generel nadregionálneho ÚSES - Chránené vtáčie územie - Národná sústava chránených území - Ochrana dochovávaných genofondových zdrojov - Územie európskeho významu - Lokality vyhlásené podľa medzinárodných dohovorov - Chránené rybne oblasti - Mokrade 	Letisko	-
	Skládka odpadu	-
	ČOV	1
	Environmentálna záťaž	1
	Kompostáreň, spaľovňa, bioplynová stanica	-
	Hnojisko	-
	Zdroj znečistenia ovzdušia	1
	Zdroj znečistenia vôd	-
	Vodná elektrárňa	-
	Hať/prah/stupeň	1
	Ohrozujúci prvok	Dĺžka (km)
	Diaľnica	-
	Cesty 1. triedy	-
	Cesty 2. a 3. triedy	30,14
	Železnica	5,55
	Lyžiarsky vlek	0,86
	Ropovod	-
	Ohrozujúci prvok	Plocha (km²)
	Inundačné územie	1,04
	Kontaminovaná pôda	-
	Orná pôda veľkobloková	10,85
	Vodná erózia extrémna, veľmi silná	26,44
	Sídlna plocha	1,78
	priemyselný areál	0,23
	Poľnohospodársky areál funkčný	0,00
	Poľnohospodársky areál nefunkčný, so zmenenou funkciou	-
	Rekreačný a športový areál	0,08
	Smreková monokultúra	-
	Ťažobný areál	0,04

Tabuľka č. 5. 7: Významné environmentálne problémy typu 2 v okrese Myjava

Ohrozený prvok	Ohrozujúci prvok	Počet
<ul style="list-style-type: none"> - Chránené ložiskové územie - Ochranné pásmo prírodného minerálneho zdroja a prírodného liečivého zdroja - Kúpeľné územie - Kúpeľné miesto 	Skládka odpadu	1
	ČOV	-
	Environmentálna záťaž	1
	Transformovňa	-
	Kompostáreň, spaľovňa, bioplynová stanica	-
	Hnojisko	-
	Zdroj znečistenia ovzdušia	-
	Zdroj znečistenia vôd	-
	Ohrozujúci prvok	Dĺžka (km)
	Cesty 1. triedy	-
	Cesty 2. a 3. triedy	-
	Železnica	-
	Elektrické vedenie	-
	Ropovod	-
	Ohrozujúci prvok	Plocha (km²)
	Kontaminovaná pôda	-
	Orná pôda veľkobloková	0,00
	Vodná erózia extrémna, veľmi silná	0,01

Ohrozený prvok	Ohrozujúci prvok	Počet
	Svahové deformácie	-
	Ťažobný areál	0,04

Tabuľka č. 5. 8: Významné environmentálne problémy typu 3 v okrese Myjava

Ohrozený prvok	Ohrozujúci prvok	Počet
<ul style="list-style-type: none"> - Chránené vodohospodárske oblasti - Ochranné pásma vodárenských zdrojov - Povodia vodárenských tokov 	Skládka odpadu	-
	ČOV	-
	Environmentálna záťaž	1
	Kompostáreň, spaľovňa, bioplynová stanica	-
	Zdroj znečistenia vôd	-
	Vodná elektrárňa	-
	Hať/prah/stupeň	-
	Ohrozujúci prvok	Dĺžka (km)
	Cesty 1. triedy	-
	Cesty 2. a 3. triedy	58,97
	Železnica	-
	Lyžiarsky vleč	-
	Ropovod	-
	Ohrozujúci prvok	Plocha (km²)
	Kontaminovaná pôda	-
	Orná pôda veľkobloková	2,69
	Vodná erózia extrémna, veľmi silná	3,33
	Svahová deformácia	0,09
	Sídlna plocha	0,23
	priemyselný areál	0,06
	Poľnohospodársky areál funkčný	-
	Rekreačný a športový areál	0,00
	Záhradkárska osada	-
	Ťažobný areál	0,03

Tabuľka č. 5. 9: Významné environmentálne problémy typu 4 v okrese Myjava

Ohrozený prvok	Ohrozujúci prvok	Počet
- Les	Skládka odpadu	-
	Environmentálna záťaž	-
	Zdroj znečistenia ovzdušia	-
	Zdroj znečistenia vôd	-
	Ohrozujúci prvok	Dĺžka (km)
	Cesty 1. triedy	-
	Cesty 2. a 3. triedy	25,32
	Železnica	3,92
	Lyžiarsky vleč	-
	Elektrické vedenie	6,60
	Ropovod	-
	Ohrozujúci prvok	Plocha (km²)
	Kontaminovaná pôda	-
	Vodná erózia extrémna, veľmi silná	9,35
	Svahová deformácia	0,88
	Smreková monokultúra	0,01

Tabuľka č. 5. 10: Významné environmentálne problémy typu 5 v okrese Myjava

Ohrozený prvok	Ohrozujúci prvok	Počet
- Pôda (1. – 4. kategória BPEJ)	Skládka odpadu	-
	ČOV	2
	Environmentálna záťaž	-

Ohrozený prvok	Ohrozujúci prvok	Počet
	Transformovňa	-
	Zdroj znečistenia vôd	1
	Ohrozujúci prvok	Dĺžka (km)
	Cesty 1. triedy	-
	Cesty 2. a 3. triedy	11,93
	Železnica	2,02
	Ropovod	-
	Ohrozujúci prvok	Plocha (km²)
	Inundačné územie	1,59
	Kontaminovaná pôda	-
	Vodná erózia extrémna, veľmi silná	1,48
	Veterná erózia	-
	Svahová deformácia	0,02

5.3 Ekostabilizačná významnosť, reprezentatívnosť a unikátnosť

Posúdenie prirodzenosti vegetácie

V tejto časti sme porovnávali potenciálnu prirodzenú vegetáciu s aktuálnym stavom vegetácie. Analýza vegetácie daného okresu je uvedená v kapitole 1.2.1.2. a 1.2.1.3 tohto dokumentu.

Vývoj vegetácie prebiehal na začiatku výlučne v úzkej závislosti od zmien vonkajšieho prostredia, najmä od klímy a pôd, ale iba dovtedy, kým sa začalo cieľavedomé a rozsiahle ovplyvňovanie a menenie rastlinného krytu človekom - poľnohospodárom. Pri osídľovaní krajiny poľnohospodárom prebiehalo rozsiahle kľčovanie lesov, premena primárnych lesných ekosystémov na náhradné ekosystémy lúk, pasienkov a polí a v poslednom čase potom tvorba druhotných lesných ekosystémov. Poslednú etapu v poľnohospodárskom využití poznačila stredoveká a valašská kolonizácia (Michalko, 1986).

Územie okresu bolo v dávnej minulosti až na zanedbateľné výnimky súvisle zalesnenou krajinou. Osídlenie významne ovplyvnilo pôvodný charakter zvyškov lesnej vegetácie a to takmer na celom území okresu kde postupne došlo k takmer úplnému odlesneniu.

Aktuálna, oficiálne udávaná lesnatosť okresu Myjava je 33,21 % (ÚGKK SR, 2018). Tento údaj vyjadruje podiel lesných pozemkov na výmere okresu. Hoci súčasťou lesných pozemkov sú aj plochy, na ktorých dreviny nerastú (lesná infraštruktúra), skutočná lesnatosť v biologickom zmysle slova, teda podiel plochy zapojených formácií stromov k výmeru okresu je ešte vyššia. Odhadujeme ju na viac ako 34% a významnou mierou sa na nej podieľajú lesy v poľnohospodárskej krajine vzniknuté spontánne.

Najrozsiahlejšie lesné komplexy lesov sa vyskytujú na severovýchode v geomorfologickom podcelku Javorinská hornatina, na juhu v geomorfologickom podcelku Brezovské Karpaty a v centrálnej časti Myjavskej pahorkatiny. V území sú najrozšírenejšie prírode blízke porasty dubových, dubovo-hrabových, bukových a jelšových lesov.

Ohrozenosť biotopov

Celkový stav biotopov v okrese Myjava možno hodnotiť ako priaznivý, 8 druhov biotopov sa nachádza podľa hodnotenia v priaznivom stave (Tabuľka. č. 5. 11). Medzi tieto biotopy patria plošne rozsiahle lesné porasty, najmä bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, kyslomilné bukové lesy a vápnomilné bukové lesy. Pri lesných biotopoch je potrebné zachovávať prirodzené druhové zloženie a priaznivú porastovú a vekovú štruktúru.

Ako priaznivý je hodnotený aj stav ďalšieho biotopu s významným plošným záberom, a to nížinných a podhorských kosných lúk (Obrázok. č. 5. 1). Ohrozenie súvisí hlavne s intenzifikáciou porastov a s opustením

pôdy a následnou sukcesiou, ďalej tiež so zmenami v spôsoboch využívania územia, zalesňovaním a aj so zmenami vo vodnom režime územia.

Zo skupiny nelesných biotopov sú relatívne priaznivejšie hodnotené skalné a sutinové biotopy, jaskyne. Súvisí to najmä s obmedzeným záujmom o ich využívanie. Napriek tomu môžu byť biotopy tejto skupiny ohrozené. U sutín napr. odoberaním materiálu na stavebnú činnosť, či náhlou zmenou mikroklimy v dôsledku odstránenia drevín na lokalite. O neprístupných jaskynných útvaroch, ktoré na rozdiel od väčšiny biotopov charakterizujú skôr živočíšne druhy ako vegetácia, existuje najmenej informácií, a preto je celkové hodnotenie ich stavu neznáme.

Nedostatočný stav vykazujú biotopy s prirodzene menším areálom rozšírenia alebo biotopy viazané na špecifické stanovištné podmienky či spôsoby obhospodarovania. Ako príklad možno uviesť biotopy ohrozené reguláciou vodných tokov a melioráciami ako sú oligotrofné až mezotrofné vody s bentickou vegetáciou chár, penovcové prameniská či slatiny s vysokým obsahom báz. Slatiny patria k biotopom, ktorých celkový stav je nevyhovujúci až zlý. Tieto biotopy sú závislé od určitej hladiny podzemných vôd alebo od dostatku dažďových vôd. Z toho vyplýva, že akákoľvek zmena vo vodnom režime má za následok zhoršenie stavu až postupnú degradáciu biotopu. Bez vhodného pravidelného manažmentu a zlepšenia hydrologických podmienok sa vyhliadky do budúcnosti, hodnotené ako nevyhovujúce až zlé, nezmenia. Ďalšími negatívnymi faktormi vplyvujúcimi na kvalitu a stav biotopov sú sukcesia, eutrofizácia, ťažba rašeliny a akumulácia organického materiálu.

Vodné biotopy sú biotopy dynamické, predovšetkým tečúce vody, sú preto veľmi citlivé na zmeny vo vodnom režime a na rôznu stupeň trofie (eutrofné, oligotrofné až mezotrofné a dystrofné). A obzvlášť sú citlivé na antropické vplyvy, preto každý zásah do prirodzeného režimu sa negatívne odrazí v druhovej bohatosti a prirodzenej štruktúre biotopov.

Obrázok č. 5. 1: Kosenie je jedným z najdôležitejších manažmentových opatrení pre lúčne biotopy. Na obrázku sú prezentované Ovsíkové lúky zväzu *Arrhenatherion elatioris* v k. ú. Rudník

Reháčková T, 2018

Tabuľka č. 5. 11: Hodnotenie rozmanitosti, výskytu a ohrozenosti biotopov okresu Myjava

Kód biotopu	Názov biotopu	Kód biotopu NATURA 2000	Biotop prioritný (P), európskeho významu (EV) a národného významu (NV)	Bioregión alpský, panónsky (Alp, PAN)	Stav biotopu podľa PAF	Kód ohrozenia podľa PAF
Ls1.3.	Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy	91E0*	P	Alp	U1	162, 166, 190, 500, 701, 802, 850, 870, 954
Ls3.1.	Teplomilné submediteránne dubové lesy	91H0*	P	Alp	U1	162, 166, 190, 954
Ls3.3.	Dubové nátržníkové lesy	91I0*	P	Alp	FV	162, 166, 190, 500, 954
Ls 4.	Lipovo-javorové sutinové lesy	9180*	P	Alp	U1	162, 166, 190, 500, 602
Ls 5.1.	Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy	9130	EV	Alp	FV	162, 166, 190
Ls 5.2.	Kyslomilné bukové lesy	9110	EV	Alp	FV	162, 166, 190
Ls 5.4.	Vápnomilné bukové lesy	9150	EV	Alp	FV	162, 166, 190, 602
Lk1	Nížinné a podhorské kosné lúky	6510	EV	Alp	FV	101, 141
Vo4	Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitricho-Batrachion	3260	EV	Alp	FV	120, 850, 890, 950, 952, 954
Vo5	Oligotrofné až mezotrofné vody s bentickou vegetáciou chár	3140	EV	Alp	U1	850, 890, 950, 952
Pr3	Penovcové prameniská	7220*	P	Alp	U1	120, 161, 850, 890, 920, 950, 951
Tr1	Suchomilné travnobylinné a krovinné porasty na vápnitom podloží (*dôležité stanovišťa Orchideaceae)	6210*	P	Alp	U1	101, 120, 141, 161, 301, 950, 951, 954
Tr2	Subpanónske travnobylinné porasty	6240*	P	Alp	U1	141, 161, 950, 951, 954
Tr5	Suché a dealpínske travnno-bylinné porasty	6190	EV	Alp	FV	120, 161, 162, 301, 950, 951
Ra6	Slatiny s vysokým obsahom báz	7230	EV	Alp	U1	101, 141, 850
Sk8	Nesprístupnené jaskynné útvary	8310	EV	Alp	XX	624
Pi5	Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi	6110*	P	Alp	FV	101, 141, 162, 301, 950, 951

EV – biotopy európskeho významu

P – prioritný biotop európskeho významu

Alp – alpský biogeografický región

PAF – Prioritný akčný rámec financovania Natura 2000 v Slovenskej republike pre EÚ programové obdobie 2014-2020

FV – priaznivý stav (biotopu/druhu)

U1 – nepriaznivý stav (biotopu/druhu) – nedostatočný

XX – neznámy stav (biotopu/druhu)

Kódy tlakov a ohrození

101	zmena spôsobu obhospodarovania
120	hnojenie
141	opustenie, nevyužívanie pastvín
160	lesné hospodárstvo
161	zalesňovanie
162	umelé zalesňovanie
166	odstraňovanie suchých a odumierajúcich stromov
190	poľnohospodárske a lesnícke činnosti, vyššie nezahnuté
301	lom, povrchová ťažba a úprava kameňa (nerudné a stavebné suroviny: vápence, dolomity, čadiče, magnezit, žiaruvzdorné íly a ílovce, kremenné suroviny, perlit)
500	dopravné siete
602	lyžiarske areály

624	horolezectvo, skalolezectvo, jaskyniarstvo
701	znečisťovanie vody
802	vysušovanie mokradí
850	zmena vodného režimu, všeobecne
870	priehrady, hrádze, násypy, bariérové prvky všeobecne
890	iné antropogénne podmienené zmeny vodného režimu územia
920	vysychanie
950	prírodné zmeny ekosystémov
951	hromadenie organického materiálu
952	eutrofizácia
954	invázia druhov

Poznámka: v tabuľke č. 5. 1 nie sú hodnotené ruderálne typy biotopov označených v Katalógu biotopov Slovenska (Stanová, Valachovič eds., 2002) písmenom X.

Reprezentatívnosť, unikátnosť

Hodnotenie reprezentatívnosti biotopov z hľadiska USES znamená posúdenie biogeografického významu daného krajinného segmentu, resp. biotopov. Toto posúdenie zahŕňa posúdenie miery reprezentatívnosti daného segmentu v rámci biogeografickej jednotky (členenia), ale i identifikáciu unikátnych, výnimočných ekosystémov v danej biogeografickej jednotke, ktorých vznik je podmienený špecifickými ekologickými podmienkami.

Biogeografické členenie vychádza z abiotických podmienok a potenciálnej vegetácie na danom stanovišti. Potenciálne biotopy indikuje Geobotanická mapa Slovenska (Michalko a kol., 1986). Keďže v SR neexistuje diferenciácia územia na chórnickej úrovni (biochóry), pri posudzovaní reprezentatívnosti zastúpených druhov spoločenstiev daného segmentu a biotopov vychádzame z REPGES.

Typy REPGES SR majú charakter potenciálnych geoeosystémov, boli vyčlenené na základe abiotických podmienok a potenciálnej vegetácie.

Tabuľka č. 5. 12: Zoznam REPGES v geologických regiónoch a subregiónoch okresu Myjava

Fytogeografická oblasť	Fytogeografický obvod	Geoekologický región	Geoekologický subregión	Kód REPGES
CARPATICUM OCCIDENTALE	predkarpatská flóra	Malé Karpaty	Brezovské Karpaty	33, 59, 62
			Plešivec	23
		Myjavská pahorkatina	Brančské bralá	33
			Myjavská pahorkatina	4, 20, 23, 31, 33, 51, 53
	západobeskydská flóra	Biele Karpaty	Javorinská hornatina	85
			Žalostinská vrchovina	53

4 - riečne nivy v nížinách pôvodne s lužnými lesmi

20 - sprašové pahorkatiny pôvodne s dubovo-cerovými lesmi

23 - polygénne pahorkatiny a rozčlenené pedimenty pôvodne s dubovo-cerovými lesmi

31 - nízke plošinové predhoria pôvodne s dubovo-cerovými lesmi

33 - nízke plošinové predhoria pôvodne s dubovo-hrabovými lesmi

51 - členité flyšové vrchoviny pôvodne s dubovo-hrabovými lesmi

53 - členité flyšové vrchoviny pôvodne s bukovými lesmi

59 - členité krasové vrchoviny pôvodne s bukovojedľovými lesmi

62 - členité vrchoviny na pestrých mezozoických horninách pôvodne s dubovo-hrabovými lesmi

85 - členité flyšové nižšie hornatiny pôvodne s bukovými lesmi

Jednotlivé typy REPGES SR boli určené na základe:

- zonálnych (bioklimatických) podmienok, v krajine ich vyjadrujú predovšetkým vegetačné pásma. Charakterizované sú podľa bioklimatických podmienok, ktoré sú komplexne vyjadrené v 9 zónach potenciálnej vegetácie,
- azonálnych podmienok - primárne najmä kvarterno-geologického podkladu a reliéfu, druhotne pôdami a výškou hladiny podzemných vôd. Na základe týchto podmienok sa definovalo 37 typov.

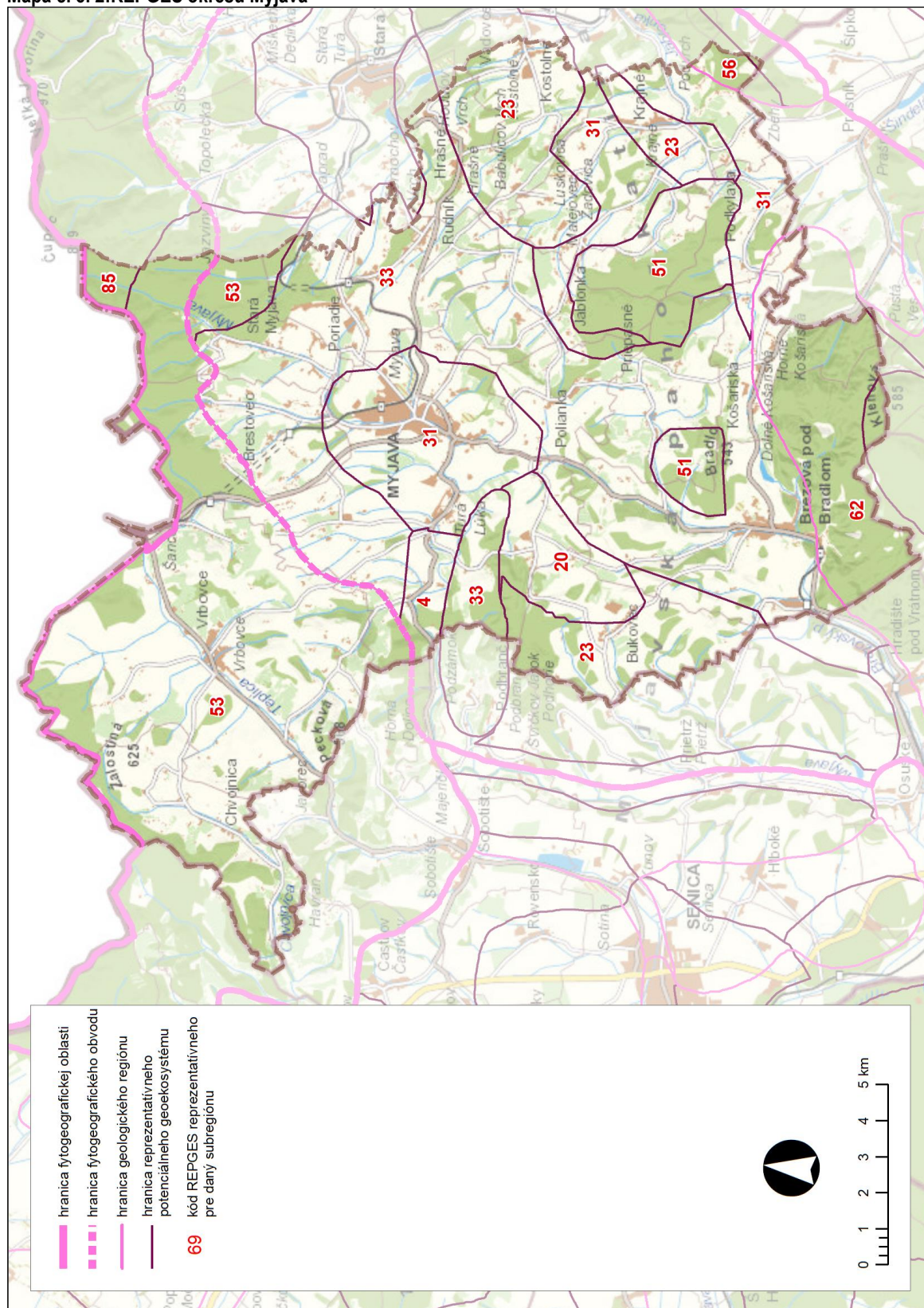
Tabuľka č. 5. 13: Typy potenciálnych reprezentatívnych geoeosystémov v okrese Myjava

Abiotické podmienky (typy abiotických komplexov)	Bioklimatické podmienky charakterizované zonálnymi spoločenstvami				Azonálne spoločenstvá
	dubovo- cerové lesy	dubovo- hrabové lesy	bukové lesy	bukovo- jedľové lesy	lužné lesy
riečna niva v nížine					4
sprašová pahorkatina	20				
polygénna pahorkatina alebo rozčlenené pedimenty	23				
nízke plošinné predhorie	31	33			
členitá flyšová vrchovina		51		53	
členitá krasová vrchovina	58			59	
členitá vrchovina na pestrých mezozoických horninách		62			
členitá flyšová nižšia hornatina			85		

Tabuľka č. 5. 14: Početnosť výskytov typu REPGES

5	typ REPGES (číslo uvádzane na mape č. 13 v kap. VII. v Atlase krajiny SR, 2002)
Početnosť výskytov typu REPGES	
	veľmi častý výskyt (reprezentatívny pre 10 – 32 subregiónov)
	častý výskyt (reprezentatívny pre 6 – 10 subregiónov)
	zriedkavý výskyt (reprezentatívny pre 2 - 5 subregiónov)
	jediný výskyt (reprezentatívny pre 1 subregión)

Mapa č. 5. 2: REPGES okresu Myjava

Upravitel: Špilárová I., 2019

5.4 Hodnotenie krajinnej štruktúry

Priestorová diferenciácia súčasnej krajinnej štruktúry je výsledkom pôsobenia ľudskej činnosti na prírodné faktory. Ľudská činnosť modifikovala prírodnú krajinnú štruktúru do mozaiky prírodných, poloprírodných a urbánnych prvkov.

Reálny stav krajiny je výsledkom postupných zmien pôvodnej prírodnej krajiny pod vplyvom človeka a jeho aktivít. Prírodné podmienky výrazne modifikovali aktivity človeka a ich usporiadanie v krajine. Napriek tomu, priestorovú organizáciu krajiny ovplyvňovali predovšetkým spoločenské hodnoty, vychádzajúce z tradícií, kultúr a spôsobu života. To sa odrazilo v hľadaní harmónie prírodných a spoločenských hodnôt, materializovaných v štruktúre krajiny.

Priestorová heterogenita (štruktúra krajiny) má rozhodujúci vplyv na funkčné vlastnosti krajiny. Funkčnosť krajiny a vzhľad krajiny sú vzájomne úzko prepojené.

Okres Myjava spadá z geomorfologického hľadiska do Alpsko-himalájskej sústavy a podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty. Väčšina časť územia patrí do subprovincie Vonkajšie Západné Karpaty, oblasť Slovensko-moravské Karpaty, celky Myjavská pahorkatina a Biele Karpaty (podcelky Žalostinská vrchovina, Javorinská hornatina). Malý úsek na juhu okresu patrí do subprovincie Vnútorne Západné Karpaty s Fatransko-tatranskou oblasťou, celkom Malé Karpaty (podcelok Brezovské Karpaty, Čachtické Karpaty).

Reliéf Myjavskej pahorkatiny, dominantného celku okresu, je menej členitý, prevažne pahorkatinný až vrchovinný, na juhu vystupuje Bradlo (543 m n. m.), najvyšší vrch celku. Je budovaný flyšovými súvrstviami a bradlovým pásmom. V blízkosti Chvojnice sa dotýka Chvojnickej pahorkatiny.

Reliéf Bielych Karpát má prevažne charakter hladko modelovanej vrchoviny. Reliéf Malých Karpát predstavujú najmä nízke vysočiny. Nižšie hornatiny Malých Karpát sú na juhu okresu. Rozdielnosť v geologickom podklade Bielych Karpát určuje aj výsledný charakter reliéfu. Flyšová časť Bielych Karpát má terén monotónnejší, kde je priebeh dolín a chrbtov pravidelný. Naopak v bradlovej časti pohoria je terén nepravidelný a členitejší. Najvyššie položený bod na území okresu Myjava je Vrch slobodných (687 m n. m.), leží v Bielych Karpatoch. Najnižšie položeným bodom je hladina Brezovského potoka na výtok z okresu (245 m n. m.) pri meste Myjava.

Územie okresu Myjava spadá do čiastkového povodia Morava a Váh. Rieka Morava má povodie v celej západnej oblasti okresu. Potoky vytvárajú údolia premieňajúce sa do vizuálnej exponovanosti krajinných priestorov. Dominantným vodným tokom na území okresu je Myjava, ľavostranný prítok Moravy. K významným pravostranným prítokom Moravy patrí Teplica a Brestovský potok. Vo východnej časti okresu spadajúcej do čiastkového povodia Váh je najväčším tokom na území okresu Jablonka, ktorá pramení v Myjavskej pahorkatine a je pravostranným prítokom Váhu. K významným vodným nádržiam patria Brestovec, Brezová, Stará Myjava, Myjava, Vrbovce.

Z hľadiska usporiadania štruktúr v krajine v krajinných priestranstvách okresu Myjava je najviac rozšírená orná pôda (33,63 %), lesné pozemky tvoria o málo menej (33,21 %). Trvalé trávne porasty s výskytom rozptýlenej vegetácie sú významným krajínotvorným prvkom so zábermi 18,76 %, záhrady a ovocné sady tvoria 5,18 %, patria k významným prvkom krajiny. Zastavané plochy zaberajú 5,68 %, vodné plochy 0,69 % a ostatné 2,84 %.

Sídlné plochy sú dominantou mestských sídiel: Myjava a Brezová pod Bradlom. V území okresu dominujú vidiecke sídla poľnohospodárskeho charakteru. Sú sústredné na nivách pahorkatinách.

Územie dnešného okresu bolo osídlené už v neolite, koncom 14. stor. sa už dochovala zmienka o kopaničiarskom osídlení v okolí dnešného okresného mesta. Počas valašskej kolonizácie (14 – 17. st.) –

osídľovala sa najmä oblasť Horehronia a územie severného Slovenska. Prvé skupiny pastierskeho obyvateľstva rumunskej a rusínskej národnosti sa objavili najskôr na východe v priebehu nasledujúcich storočí, postupe na západ, do Gemera, horného Pohronia, Liptova, Oravy a Trenčianskej stolicy. Usadzovali sa v málo úrodných horských dolinách a na pasenie využívali dovtedy nezužitkované pasienky. Vykonávali tiež strážne služby a postupne aj drevorubačské práce v horách. Pastierstvo a ovčiarstvo sa stalo jedným z charakteristických slovenských kultúrnych prejavov, napriek tomu, že je kultúrnym importom. Valaské obce sa zakladali na tzv. valaskom práve, ktoré bolo upraveným nemeckým právom, prispôbeným potrebám nových osadníkov.

Na valašskú kolonizáciu neskôr nadviazala kopaničiarska kolonizácia – (16. – 19. st.). V okolí podmienila vznik roztrateného osídlenia, ktoré tvorí výraznú krajinnú štruktúru dodnes. Kopaničiarsku kolonizáciu podnietil populačný vzrast obyvateľstva a s ním spojený nedostatok urbárskych pozemkov. Tento stav si vynútil hľadanie nových zdrojov obživy kľčovaním mimo usadlostných plôch lesnej alebo inej neproduktívnej pôdy a budovanie nových sídiel. Nové sídla sa tu spočiatku budovali ako sezónne obydlia a hospodárske stavby (bačovi, cholvarky, poľné stodoly). Tieto sa stali základom trvalých kopaničiarskych sídiel alebo sa konštituovali na samostatné obce. Pôvodní obyvatelia v nižšie položených častiach okresu sa zaoberali poľnohospodárstvom, roľníci horských kopaničiarskych obcí boli viac zameraní na chov hospodárskych zvierat. Obrábali aj vysoko položené polia a využívali horské pasienky v odľahlom regióne okresu. V horských oblastiach po vykľčovaní a vypálení stromov boli sprístupnené plochy na pasenie. Mozaika kultúrnych a prírodných zložiek krajiny bola úzko diferencovaná na základe reliéfu a únosnosti krajiny pre určité formy hospodárenia. Primárne sú odlesňované dostupnejšie lokality a z nich boli vytvárané pasienky.

Zmena hospodárenia nastala v čase socialistickej kolektívizácie, ktorá naštartovala proces sceľovania pozemkov, vytvárania veľkablokových polí a oráčinovej krajiny, likvidovania ekostabilizačnej vegetácie čo viedlo k vytváraniu monofunkčne intenzívne poľnohospodársky využívané krajiny s nízkym stupňom ekologickej stability. Kvôli členitému a zvlnenému reliéfu nedošlo následkom kolektívizácie v území k výraznej zmene v horských častiach. Hlavne v dolinnej forme územia, v nive rieky Myjava, dochádzalo aj k vyvlastňovaniu poľnohospodárskej pôdy súkromných osôb, sceľovaniu jednotlivých drobných políčok do veľkoplošných blokov ornej pôdy a TTP do mezoštruktúr a založeniu jednotlivých roľníckych družstiev (JRD). V súčasnosti viaceré pôvodne poľnohosp. areály zarastajú s prejavmi sekundárnej sukcesie.

K významným bariéram v sledovanom území patria cestné dopravné línie, tvoria ich cesty I. – III. triedy.

Krajinné typy a ich identifikácia na základe využitia krajiny

Každú krajinu je možné na základe určitého hodnotenia teoreticky klasifikovať a umiestniť do určitého typu a to na základe podielu prvkov prírodných a prvkov človekom vytvorených, resp. ovplyvnených. Každý krajinný typ je možné ďalej deliť podľa podrobnejších alebo ďalších kritérií. Napr. podľa percentuálneho plošného podielu prevažujúceho typu krajinej pokrývky, resp. ekosystémov (prírodných, poľnohospodárskych, priemyselných a sídelných). Pri takomto plošnom delení je možné ďalej kombinovať krajinné typy.

V rámci typizácie krajiny Slovenska boli vyčlenené tri základné kategórie – nížinná krajina, kotlinová a horská krajina, ktoré boli ešte podrobnejšie členené na subkategórie. Celkovo bolo vyčlenených 18 subkategórií. V rámci nížinnej krajiny bolo vyčlenených 5 základných subkategórií: v type kotlinovej krajiny 3 a v rámci horskej krajiny až 10 subkategórií. Na území Slovenska dominuje horská krajina, ktorá zaberá až 53 % územia, na nížinnú krajinu pripadá 29 %. Najmenší podiel pripadá na kotlinovú krajinu, ktorá zaberá 18 % z výmery Slovenska. Syntézou uvedených čiastkových podkladov boli vytvorené reprezentatívne typy krajiny.

Celkovo bolo identifikovaných 126 základných jednotiek – reprezentatívnych typov krajiny. K dominantným typom patrí oráčinová nížinná, oráčinová kotlinová krajina a horská lesná krajina. Orná pôda dominuje v nížinných typoch krajiny, kde je sústredená viac, ako polovica jej rozlohy. Lúky a pasienky sú zastúpené

najmä v oblasti pahorkatín, vrchovín a hornatín, kde sa viažu predovšetkým na plošiny a brázdy. V horskej krajine dominujú lesy rôzneho druhového zloženia. Koncentrované sídla sú sústredené najmä v nížinných a kotlinových typoch krajiny, rozptýlené sídla sa viažu na pahorkatiny, vrchoviny a hornatiny.

Krajinné typy podľa prevažujúceho typu krajinej pokrývky a morfológicko-morfometrického typu reliéfu:

Na základe analýz vplyvu členitostných a polohových charakteristík reliéfu na súčasnú krajinnú štruktúru a využitie zeme možno v riešenom území vyčleniť nasledovné krajinné typy:

- **horská lesná krajina** – naviazaná na polohy s vyššou energiou georeliéfu – časť Bielych Karpát a Malých Karpát s prevahou listnatých stromov s dlhodobou určujúcim lesohospodárskym zásahom človeka, je typická pre vyššie položené územia podhorských obcí.
- **prechodné ekotónové pásmo** – predstavuje pásmo smerujúce z horskej lesnej krajiny do poľnohospodárskej krajiny. Prechod medzi nimi je zreteľný.
- **lúčno-pasienkárská krajina s roztrateným osídlením** – je typická pre nižšie položené časti Bielych Karpát a strmšie časti krajiny Myjavskej pahorkatiny. Štrukturálna diverzita súčasnej krajinej pokrývky s maloblokovými plochami a roztrateným osídlením bola značne pozmenená počas kolektívizácie. Zachovaná je len v katastrálnych územiach obce, kde proces kolektívizácie buď neprebehol alebo kvôli geomorfologickému usporiadaniu obce, prebehol len v malej miere.
- **oráčinová pahorkatinná sídelno-poľnohospodárska krajina** – vystupuje na mierne modelovanom reliéfe spodných Myjavskej pahorkatiny. Obce, ktoré sú obkolesené mezo- a makroštruktúrou ornej pôdy a TTP, vo viacerých katastroch sa vyskytujú i sady. Tento typ krajiny bol najviac pozmenený počas kolektívizácie a socialistického režimu, ktorý zaznamenal reorganizáciu poľnohospodárskeho pôdneho fondu a vnášanie umelých prvkov do prirodzenej osídlenej krajiny (JRD).

Priestorové usporiadanie krajinných typov v rámci katastrálnych území:

Podľa zastúpenia zložiek súčasnej krajinej štruktúry (SKŠ), ich usporiadania a plošnej výmery v rámci katastrálnych území možno jednotlivé obce a ich katastrálne územia rozdeliť podľa určeného vedúceho prvku (pomer medzi lesnými porastmi, TTP a OP) do nasledujúcich kategórií, ktoré sú uvedené v Tabuľke č. 5. 1.

Tabuľka č. 5. 15: Plošné a percentuálne výmery vybraných zložiek SKŠ z celkovej výmery katastrálnych území v okrese Myjava

Plošné a percentuálne výmery vybraných zložiek SKŠ z celkovej výmery katastrálnych území okresu Myjava							
Obec	Výmera k. ú. (ha)	Nepoľnohosp. pôda celkom	Lesné pozemky	Zast. plochy	Poľnohosp. pôda celkom	OP	TTP
Katastrálne územie charakterizované výraznou prevahou lesných pozemkov							
Brezová pod Bradlom	4 107,77	2 854,2	2 514,85	181,15	1 253,57	650,11	501,5
% zastúpenie v k. ú.			61,62	4,41		15,83	12,21
Stará Myjava	1 772,8	1 328,95	1 235,28	58,21	443,84	220,99	158,71
% zastúpenie v k. ú.			69,68	3,28		12,47	8,95
Katastrálne územie s prevahou poľnohospodárskeho fondu, kde dominuje OP							
Hrašné	787,87	257,3	157,29	51,76	530,57	302,4	185,33
% zastúpenie v k. ú.			19,96	6,57		38,38	23,52
Jablonka	1 258,69	491,3	394,35	58,2	767,38	475,67	189,98
% zastúpenie v k. ú.			31,33	4,62		37,79	15,09
Kostolné	1 010,87	282,07	148,52	76,45	728,79	583,35	107,64
% zastúpenie v k. ú.			14,69	7,56		57,71	10,65

Plošné a percentuálne výmery vybraných zložiek SKŠ z celkovej výmery katastrálnych území okresu Myjava							
Obec	Výmera k. ú. (ha)	Nepoľnohosp. pôda celkom	Lesné pozemky	Zast. plochy	Poľnohosp. pôda celkom	OP	TTP
Katastrálne územie s prevahou poľnohospodárskeho fondu, kde dominuje OP							
Krajné	2 846,66	1 075,53	739,98	181,85	1 771,13	1 289,95	321,08
% zastúpenie v k. ú.			25,99	6,39		45,31	11,28
Myjava	4 854,06	1 616,51	957,54	452,2	3 237,55	2 259,12	625,49
% zastúpenie v k. ú.			19,73	9,32		46,54	12,89
Polianka	941,54	346,54	255,93	39,15	595	431,66	125,33
% zastúpenie v k. ú.			27,18	4,16		45,85	13,31
Poriadie	787,22	321,99	231,14	82,4	465,23	295,4	90,85
% zastúpenie v k. ú.			29,36	10,47		37,52	11,54
Rudník	938,07	191,89	108,94	67,9	746,18	430,35	242,72
% zastúpenie v k. ú.			11,61	7,24		45,88	25,87

Katastrálne územie s prevahou poľnohospodárskeho fondu bez výrazných rozdielov medzi OP a TTP							
Brestovec	1 734,21	803,5	701,63	68,27	930,71	410,3	392,51
% zastúpenie v k. ú.			40,46	3,94		23,66	22,63
Podkylava	845,37	408,95	308,31	34,46	436,42	230,82	98,38
% zastúpenie v k. ú.			36,47	4,08		27,3	11,64
Chvojnic	1 634,52	646,96	560,1	64,14	987,56	354,27	545,84
% zastúpenie v k. ú.			34,27	3,93		21,67	33,39
Vrbovce	5 151,96	1 309,16	901,31	261,93	3 842,8	1 542,51	2 143,84
% zastúpenie v k. ú.			17,49	5,08		29,94	41,61

Katastrálne územie charakterizované miernou prevahou poľnohospodárskeho pôdneho fondu, kde dominujú OP							
Bukovec	1 546,93	743,66	640,47	82,12	803,27	607,42	146,82
% zastúpenie v k. ú.			41,4	5,31		39,27	9,49
Košariská	1 152,69	575,24	491,22	45,15	577,44	406,32	108,93
% zastúpenie v k. ú.			42,62	3,92		35,25	9,45
Priepastné	1 370,97	641,25	526,05	59,4	729,72	518,48	158,9
% zastúpenie v k. ú.			38,37	4,33		37,82	11,59

Katastrálne územie charakterizované výraznou prevahou lesných pozemkov – Brezová pod Bradlom, Stará Myjava – približne 2/3 areálu obce tvoria lesné pozemky, OP dosahuje max. 15 % a trávne porasty 12 % územia. Lesy sa nachádzajú na strmších a menej dostupných typoch krajiny. OP je umiestnená v nižších polohách.

Katastrálne územie s prevahou poľnohospodárskeho fondu, kde dominuje OP – k. ú. Hrašné, Jablonka, Kostolné, Krajné, Myjava, Polianka, Poriadie, Rudník, v štruktúre poľnohospodárskeho fondu dominuje OP (37 - 58 %), ktorá je na relatívne plochých formách reliéfu, TTP sú na menej strmých svahoch, mieste porasty sádov, lesné fragmenty a fragmenty NDV sú v nedostupnejších častiach a v nižšom % zastúpenia. Sídla sú naviazané na líniový prvok cestnej siete.

Katastrálne územie s prevahou poľnohospodárskeho pôdneho fondu bez výrazných rozdielov medzi OP a TTP (podtyp) – k. ú. Brestovec, Podkylava, Chvojnica, Vrbovce. Vzájomný pomer medzi výmerou lesných pozemkov a poľnohospodárskou pôdou je závislý na reliéfnych charakteristikách Myjavskej pahorkatiny, blízkosti Chvojnickej pahorkatiny a polohy v rámci vidieckeho sídla.

Katastrálne územie charakterizované miernou prevahou poľnohospodárskeho pôdneho fondu, kde dominuje OP – k.ú. Bukovec, Košariská, Prieplastné – OP zaberá 35 – 39 % a lesné pozemky 38 – 43 %, aTTP 9 – 12 %.

Diverzita krajiny

Súčasná krajina je výsledkom dlhodobého pôsobenia prírodných podmienok a spoločenského využívania. Usporiadanie a organizáciu súčasnej krajiny možno hodnotiť z viacerých aspektov, napr. vizuálneho, ekonomického, avšak z hľadiska harmonického rozvoja krajiny je stále významnejší environmentálny aspekt. Analýza vzťahu prírodnej a humánnej vrstvy krajiny je kľúčová aj pri hodnotení usporiadania a stability krajiny. Jedným z nástrojov na poznanie priestorovej diferenciácie (usporiadania) krajiny je koncept entropie a jej interpretácia spojená s teóriou informácie (Oťahel a kol., 2006). Najvhodnejšou matematickou formulou na výpočet množstva informácie ako miery entropie je Shannonov index (Shannon, Weaver, 1949), ktorý sa môže použiť aj na výpočet diverzity krajiny:

$$H' = - \sum_{i=1}^n P_i \times \log P_i$$

kde: H' – Shannonov index,
 P_i – podiel rozlohy i-teho polygónu k celkovej rozlohe analyzovanej priestorovej jednotky reprezentovanej n polygónmi.

Konečný výsledok indexu dosahuje kladné hodnoty od nuly, pričom horná hranica je bezlimitná. Krajina obsahujúca len jeden prvok bude mať hodnotu nula (žiadnu diverzitu). Zo zvyšujúcim sa množstvom prvkov krajinnej štruktúry alebo ich pomerným rozšírením v území (prípadne oboma alternatívami), hodnota indexu stúpa a krajina sa stáva viac vyrovnaná. So zvyšujúcou sa hodnotou indexu stúpa aj diverzita krajiny v určitom čase (McGarigal, Marks, 1995).

Shannonov index stanovuje diverzitu krajiny založenú na dvoch komponentoch: počte rôznych typov prvkov v krajine a ich pomerným rozložením v krajine. Tieto dva komponenty môžeme označiť ako bohatstvo a rovnomernosť. Spoločne tieto 2 komponenty sa často označujú aj ako pestrosť (richness) a vyrovnanosť (evenness). Pestrosť hovorí o počte typov plôšok – jednotlivých tried (tzv. kompozičná zložka) a vyrovnanosť vyjadruje plošné rozloženie typov plôšok (tzv. štruktúrna zložka). Úmerne sa zvyšuje rozložením územia medzi jednotlivé prvky krajinnej štruktúry. Umožňuje porovnanie medzi rozdielnymi typmi krajín alebo porovnávanie daného územia v rôznych časových obdobiach (Eiden a kol., 2000).

Shannonov index diverzity v prípade diverzity krajiny sa zvyšuje s rastúcim počtom rôznych typov plôšok (prvkov jednotlivých tried) a/alebo s rastúcou vyrovnanosťou pomerného rozloženia plochy medzi typy plôšok. Pre daný počet plôšok jednotlivých tried, maximálna hodnota Shannonovho indexu diverzity sa dosiahne, keď všetky typy plôšok majú rovnaké plošné zastúpenie. Shannonov index diverzity môže byť použitý ako relatívny index, ktorý umožňuje porovnanie rôznych krajinných jednotiek alebo ich porovnanie v rôznych časových horizontoch. Je ho však vhodné porovnávať s maximálnou možnou diverzitou H_{max} . Faktormi, ktoré ovplyvňujú výslednú hodnotu sú počet kategórií využitia krajiny (počet prvkov krajinnej štruktúry) a pomerné zastúpenie kategórií využitia krajiny (čím je pomer prvkov v krajine vyváženejší, tým je výsledná hodnota indexu vyššia).

Ďalším ukazovateľom, ktorý možno použiť pri hodnotení priestorovej diferenciácie prvkov je index ekvitability (vyrovnanosti) J' (Shannon's evenness index), ktorý v geobotanike vyjadruje vyrovnanosť rozdelenia druhov práve podľa pokryvnosti v rastlinnom spoločenstve. Stanovuje sa porovnaním hodnoty diverzity s maximálnym možným - ideálnym rozdelením druhov (v krajine plôšok).

Na hodnotenie diverzity krajiny vychádzajúce z hodnotenia kapitoly Súčasná krajinná štruktúra sme použili štatistiku extenzie Patch Analyst. Extenzia Patch Analyst umožňuje priestorové analýzy krajiny, podporuje modelovanie stanovišť, zachovanie biodiverzity a lesného managementu. Patch Analyst pre ArcGIS je dostupný tiež vo dvoch verziách: Patch pre spracovanie polygónových vrstiev a Patch Grid pre rastrové (grid) vrstvy. Menu Patch Analyst verzie 3.12 tvoria 15 funkcií, ktoré sú rozdelené do štyroch tematických skupín. Prvá skupina zahŕňa tvorbu nových vrstiev, druhá skupina sa zaoberá nastavením parametrov, tretia skupina robí atribútové modelovanie a štvrtá skupina pracuje s priestorovými operáciami.

Prvý krok je definovanie analýzy podľa typu krajiny. Následne sú spracované krajinné-ekologické indexy v nasledovných kategóriách:

1. **indexy veľkosti plôšok** Number of Patches (NumP), Mean Patch Size (MPS), Median Patch Size (MedPS), Patch Size Coefficient of Variance (PSCoV), Patch Size Standard Deviation (PSSD),
2. **indexy dĺžky hrán** (okrajov) Total Edge (TE), (Edge Density (ED), Mean Patch Edge (MPE)),
3. **indexy tvaru plôšok** Mean Shape Index (MSI), Area Weighted Mean Shape Index (AWMSI), Mean Perimeter-Area Ratio (MPAR), Mean Fractal Dimension (MFRACD), Area Weighted Mean Patch Fractal Dimension (AWMPFD),
4. **indexy diverzity** (Shannon's Diversity Index (SDI), Shannon's Evenness Index (SEI), Richness, Dominance).

Tabuľka č. 5. 16: Hodnotenie diverzity krajiny v okrese Myjava

Analyse By Landscape		Hodnota
Patch Density & Size Metrics	Number of Patches	10 350
	Mean Patch Size	3,16223
	Median Patch Size	0,442404
	Patch Size Coefficient of Variance	631,266
	Patch Size Standard Deviation	19,9621
Edge Metrics	Total Edge	8 347 320
	Edge Density	255,043
	Mean Patch Edge	806,504
Shape Metrics	Mean Shape Index	2,61722
	Area Weighted Mean Shape Index	2,2475
	Mean Perimeter-Area Ratio	21 626
	Mean Patch Fractal Dimension	1,47585
	Area Weighted Mean Patch Fractal Dimension	1,34684
Diversity Metrics	Shannon's Diversity Index	2,05501
	Shannon's Evenness Index	0,573461

V okrese Myjava sú najviac zastúpené poľnohospodárska pôda (cca 57,5 % s toho 34 % orná pôda a 19 % trvalé trávne porasty), potom lesné pozemky (cca 33 %) a zastavaná plocha (cca 6 %). Celkový charakter a rozloženie prvkov súčasnej krajiny závisí predovšetkým od reliéfu, vývoja osídlenia, historického využívania krajiny, charakteru pôd, čo vytvorilo charakteristickú štruktúru krajiny. V okrese Myjava je dominantným typom pahorkatinný typ krajiny (Myjavská pahorkatina patriaca do Bielych Karpát) so špecifickým roztrúseným (kopaničiarskym) typom sídiel. Tento spôsob usporiadania sídiel spolu s mätko modelovaným reliéfom vytvára veľmi atraktívny typ krajiny mozaiky, v ktorej sú takmer plošne vyvážené dva dominantné krajinné prvky, ktorými sú lesy a orná pôda. Významné zastúpenie majú aj pasienky a lúky. Orná pôda je obhospodarovaná prevažne vo väčších blokoch, ktoré sa rozprestierajú na zvlnených pahorkatinných svahoch (Myjavská pahorkatina). TTP sa vyskytujú v alúviách vodných tokov, na svahoch, násypoch, na zatravnovaných úhoroch a v ovocných sadoch. Lesná pôda je v riešenom území rozložená nerovnomerne,

vyskytuje sa prevažne vo východnej, severozápadnej a juhozápadnej časti riešeného územia. Drevinové zloženie lesov riešeného územia sa odvíja od polohy v rámci regiónu a taktiež od nadmorskej výšky. Prevažujú hlavne porasty duba a buka (Biele Karpaty, Malé Karpaty). Okres Myjava zahŕňa 17 sídiel, z toho 15 vidieckych obcí a 2 mestá (Myjava, Brezová pod Bradlom). Poloha okresu na kontakte Myjavskej pahorkatiny, Bielych Karpát a Malých Karpát, v kontexte prevládajúcej homogénnej poľnohospodárskej krajiny s rozptýlením osídlením, ovplyvnila výšku Shanonovho indexu diverzity v hodnote 1,91 čo je hodnota nad úrovňou slovenského priemeru. Zvýšenie tejto hodnoty je podmienené výraznejšou fragmentáciou krajiny, doplnením nových ekostabilizačných prvkov (biokoridory, aleje, zasakovacie pásy) hlavne v Myjavskej pahorkatine.

Identifikácia krajinného obrazu a vizuálnych znakov krajiny

Pri pomenovaní vlastností krajiny z aspektu vizuálnych a hodnotových atribútov, je potrebné mať na zreteli kritériá, ktoré ju vymedzujú. Charakteristický vzhľad krajiny môže byť determinovaný práve percepciou prostredia (psychosociálnym prístupom), resp. hodnotením jeho vizuálnej kvality (estetizujúci prístup). Oba prístupy vychádzajú z identifikácie vlastností krajiny a ich hodnotenia, kedy sú stanovené základné a reprezentatívne charakteristické znaky krajiny a následne je identifikovaný krajinný obraz a hodnotený krajinný ráz (charakteristické črty krajiny). Hodnotenie vizuálnych vplyvov na krajinu je možné až následne, po stanovení hodnôt, ktorými krajina „disponuje“.

Krajinný obraz (KO) je vizuálny vzhľad krajiny. Krajinný obraz je prejavom hmotných, vizuálne identifikovateľných priestorových vlastností krajiny. Súvisí s krajinnými typmi. Je nositeľom rozhodujúcich, vizuálne prenosných informácií o charakteristických črtách krajiny. Javí sa ako kombinácia tvarov reliéfu (konfigurácie) a usporiadania zložiek štruktúry krajinej pokrývky (kompozície) so spolupôsobením geo-klimatických podmienok.¹

Krajinný obraz je vnímaný ako priestorová charakteristika a štruktúrne prvky krajiny, tzv. výraz krajiny, krajinná scenéria je vyjadrená pohybmi a zmenami v krajine a krajinný ráz vyjadruje lokálne špecifiká krajinného obrazu, krajinnú originalitu, neopakovateľnosť formy usporiadania jednotlivých znakov, krajinných zložiek.

Krajina je zložená z krajinných zložiek, znakov, ktoré sú v procese hodnotenia krajinného obrazu identifikované. Identifikácia a určovanie znakov v krajine je dôležitým krokom pri diferencovaní základných jednotiek KO. Pri charakteristike vizuálnych vlastností krajiny je určujúca kombinácia znakov reliéfu k zložkám štruktúry krajinej pokrývky (land cover).

Krajina ako súbor charakteristických znakov – celkové vnímanie krajinného obrazu, charakteru krajiny a identifikácia jednotlivých znakov

Komplexné vnímanie krajinného obrazu z hľadiska identifikácie znakov – typizácia krajiny, podľa stupňa premeny, popis krajiny a KO, rozlíšenie základných diferenčných jednotiek, z ktorých sa krajina skladá, zložiek, prvkov (objektov), interpretovaných ako znaky.

Znak je nositeľom informácií o krajine. Je univerzálnym pojmom pre vyjadrenie základných diferenčných jednotiek (zložiek, prvkov), ktoré v krajine rozlíšime ako entity. Za znak môžeme považovať fyzické, hmotné jednotky (prvky) tak reliéfu, ako aj štruktúry krajinného povrchu (land cover), ako sú lesy, lúky, polia, sídla, cesty a i., prípadne objekty v krajine, stavby, dominanty a podobne. Znak môže reprezentovať aj vlastnosti, významové vzťahy a súvislosti.

¹ Poznámka: termín krajinný obraz používame pri identifikácii vizuálnych znakov krajiny.

Tabuľka č. 5. 17 ponúka komplexné vnímanie krajinného obrazu.

Tabuľka č. 5. 17: Komplexné vnímanie krajinného obrazu, základné komponenty

Komplexné vnímanie krajinného obrazu		
Základné komponenty	Rozpis súboru atribútov základných komponentov tak, ako ich vidí a identifikuje pozorovateľ v krajine.	
Krajinný obraz	Reliéf Konfigurácia terénnych tvarov	Celkový pomer hmôt v krajinnom priestore.
		Výšková amplitúda geomorfologických jednotiek, disekcia reliéfu.
		Pôsobenie krajinných plánov, svetelná perspektíva, osvetlenie.
		Pôsobenie dominant v priestore.
	Krajinná pokrývka Kompozícia zložiek krajinnéj pokrývky	Zastúpenie, prítomnosť a výskyt zložiek krajinnéj pokrývky.
		Usporiadanie, kompozícia a proporčný pomer zložiek krajinnéj pokrývky.
		Parametre a proporcie zložiek krajinnéj pokrývky.
		Textúra zložiek krajinnéj pokrývky.

Znaky prírodnej charakteristiky

Sú dané prírodnými podmienkami, môžu byť zakotvené v prítomnosti, charaktere, štruktúre a vizuálnom prejave prvkov a javov prírodnej povahy (reliéf, lesy, porastové plášte okrajov lesov, rozptýlená drevitá zeleň, lúky, mokrade, vodné toky, vodné nádrže a jazerá – brehové porasty, vodné plochy).

Vlastnosti reliéfu – vo vzťahu k identifikácii krajinného obrazu je možno územie charakterizovať z hľadiska vlastností relatívne vertikálnej členitosti reliéfu geomorfologických jednotiek:

- **veľhornatiny** – nad 600 m územie s mimoriadne členitým georeliéfom a s prevládajúcou výškovou (vertikálnou) členitosťou sa v okrese Myjava nenachádzajú.
- **hornatiny** – definované ako vypuklé územie (geomorfologický tvar) s veľmi silne členitým georeliéfom a s prevládajúcou výškovou (vertikálnou) členitosťou od 311 do 640 m („nižšia hornatina“ 311 – 470 m, „vyššia hornatina“ 471 – 640 m. Nižšie hornatiny sa na území okresu nachádzajú okrajovo v oblasti Malých Karpát.
- **vyššie vrchoviny** (181 – 310 m), ktoré plynulo nastupujú so znižovaním energie reliéfu z hornatín v blízkych okresoch tvoria v okrese Myjava menší podiel morfologického typu vrchovinového reliéfu Bielych Karpát.
- **nižšie vrchoviny** (101 – 180 m) sa nachádzajú v mierne modelovanom reliéfe na kontakte pahorkatinovej oblasti s pohoriami alebo v pohoriach, kde predstavujú nižšie miesta uprostred stretu reliéfov. V okrese Myjava majú zastúpenie najmä v podhorí Bielych Karpát. Poriadie (425 m n.m.), Košariská (349 m n.m.), Priepasné (343 m n.m.).
- **pahorkatiny** (31 – 100 m) s miernym a stredným charakterom členitosti majú veľké zastúpenie, v okrese sú naviazané najmä na Myjavskú pahorkatinu. Stará Myjava (390 m n.m.), Chvojníca (384 m n.m.), Brestovec (387 m n.m.), Polianka (387 m n.m.), Bukovec (360 m n.m.), Vrbovec (341 m n.m.), Hrašné (340 m n.m.), Myjava (325 m n.m.), Rudník (325 m n.m.), Krajné (250 m n.m.), Brezová pod Bradlom (265 m n.m.), Podkylava (229 m n.m.), Jablonka (290 m n.m.), Kostolné (219 m n.m.).
- **roviny** (0 – 30 m) predstavujú hlavne časť nivy Myjavy a nižšie časti Brezovského potoka s poľnohospodárskym využitím a fragmentmi lesa.

Z hľadiska **morfometrie v krajinnom priestore** (scény) je možné rozdeliť zeleň na:

- **plošnú** – vegetácia lesov, hájov a remízok. Vzniká buď samovoľne, sukcesiou alebo výsadbou – antropogénne a je charakteristická plošným usporiadaním. V území je plošná zeleň zastúpená najmä lesnými komplexmi v Bielych Karpatoch a Malých Karpatoch. V menších areáloch sa vyskytuje i v Myjavskej pahorkatine.
- **líniovú** – vegetácia nachádzajúca sa v území v jednom alebo viacerých pásoch, prípadne bez zreteľných radov, ale tvorená líniovým usporiadaním. Čitateľnú líniovú vegetáciu tvoria v okrese brehové porasty tokov. Výrazne určujúce sú zelené pásy sprevádzajúce líniové prvky, akými sú menšie dopravné koridory (cesty všetkých kategórií) a malé vodné toky s ich brehovou vegetáciou, ktoré sa napájajú na okolité lesné spoločenstvo.
- **bodovú** – vegetácia bez výrazného zapojenia, bez zreteľného vnútorného a vonkajšieho lemu, tvorená 1 – 3 jedincami umiestnenými pri sebe. V území je takáto zeleň zastúpená uprostred ornej pôdy a je tvorená soliternými jedincami, často s doplnkovým historickým významom. Bodová zeleň s vyšším sakrálnym významom je často umiestnená pri božích mukách a pri zastaveniach roztrúsených v krajine.
- **vegetácia sídelnej (mestskej – urbanizovanej) krajiny** v hodnotenom území – je v nej zastúpená verejná, vyhradená a súkromná zeleň v sídelných útvaroch obcí. Morfometrická charakteristika v hodnotenom území sa odvíja od delenia podľa polyfunkčného poslania a charakteru využitia zelene na – parky, parkové nádvorie, vegetačné pásy, vegetačné pruhy, aleje, stromoradia, živé ploty, steny, skupiny, zhluky, háje a solitéry. Sídelná vegetácia ovplyvňuje krajinný ráz svojím charakterom priamo na území sídla. Zeleň determinuje výraz sídla z hľadiska pôsobenia na krajinný ráz. V obciach sú zvyčajne zeleným prvkom obecné námestia, zeleň cintorínov, zeleň futbalových ihrísk, drobných parčíkov, resp. sprievodná zeleň líniových prvkov a často aj bodové stromy, ktoré sú sprievodným znakom drobnej sakrálnej architektúry. Nachádza sa hlavne v Myjave, Brezovej pod Bradlom.

V okrese sa prejavilo výrazne odlesnenie, zásahom do lesných ekosystémov a premenou na poľnohospodársky využívané územia, predovšetkým ornú pôdu, ktorá v okrese dominuje. Z hľadiska celkového vývoja krajinnej štruktúry sa vegetácia blízka pôvodnej zachovala na území celku Biele Karpaty, Malé Karpaty a v maloplošných chránených územiach.

Rozptýlená drevinová zeleň – NDV predstavuje významný krajinotvorný a ekostabilizačný prvok krajiny. Patrí sem najmä sprievodná vegetácia komunikácií, vodných tokov, porasty poľných medzí, remízky, jednotlivé stromy, kry a ich skupiny. V území je rozložená rovnomerne. Je charakteristická pre vidiecku a poľnohospodársku krajinu a v horskej krajine má svoje zastúpenie, pričom tvorí špecifické krajinné prvky. V území zastúpená remízkami uprostred obhospodarovanej OP a ako medze medzi TTP, háje (do 2 ha).

Znaky priestorových vzťahov a usporiadania krajinnej scény môžu byť zakotvené v prítomnosti, charaktere, štruktúre a vizuálnom prejave nasledujúcich prvkov a javov a nadväzujú na identifikovanú mozaiku krajinných zložiek, plošnú štruktúru krajiny, líniovú štruktúru krajiny, bodovú štruktúru krajiny, farebnosť v krajinnej scéne, kontrast hraníc krajinných zložiek, geometrizáciu krajinných zložiek, horizonty a priestorové vymedzenie krajinnej scény. Sú úzko prepojené s identifikovanými krajinnými typmi (viď kapitola 5.5.1 Krajinné typy a ich identifikácia na základe využitia krajiny).

Okres Myjava poskytuje množstvo cenných výhľadov na kopaničiarsku oblasť, najmä z podhoria Bielych Karpát v poľnohospodárskej štruktúre krajiny pokrývky vrátane krajiny sádov. Myjavská pahorkatina poskytuje veľa miest na cenné pohľady. Tieto miesta v krajine sú zároveň determinované súčasným stavom využitia. Oblasť lesov Bielych Karpát zväčša je opticky uzavretým priestorom, ktorý sa otvára len plochách s rúbaniskami. Významným vizuálne dôležitým bodom je Bradlo a Mohyla Milana Rastislava Štefánika, jednotlivé krajinné miesta sa opticky otvárajú pozdĺž línii komunikácií a vodných tokov.

Vlastnosti štruktúry krajinej pokrývky

Štruktúra krajiny reprezentuje charakteristické usporiadanie krajinej štruktúry vzhľadom na miestne, individuálne a originálne špecifiká prírodných i socioekonomických procesov. Zdrojom pre pomenovanie krajinej pokrývky je SKŠ, na základe ktorej sa následne definuje štruktúra krajinej pokrývky (ŠKP). Celková krajinná štruktúra je založená na spôsobe striedania a rozmiestnenia krajinných elementov v priestore.

Základné členenie okresu Myjava na krajinné typy podľa štruktúry:

- urbanizovaná krajina – zastavané územie – 5,98 %
- lesná krajina – 25,39 %
- poľnohospodárska krajina – 62,83 % (pričom 52,96 % tvorí OP).

Z hľadiska štruktúry krajinej pokrývky je možné charakterizovať horskú krajinu a lesy Bielych Karpát ako **lesnú krajinu**, kde usporiadanie zložiek krajinej matrice je úzko prispôsobené prírodným podmienkam vrchoviny až hornatiny a pomer hmôt v krajine je pomerne vyrovnaný, krajina sa vyznačuje vysokou mierou ekologickej stability (zachovaná malá fragmentácia krajiny, bez výrazných makroštruktúr). Vyskytujú sa tu na viacerých k. u. sukcesné štádiá na rúbaniskách a TTP. **Lúčno-pasienkárská krajina** je typická pre TTP v nižšie položených častiach územia, v podhorí a Myjavskej pahorkatine. V **oráčinovej krajine** v okolí nivy Myjavy a Brezovského potoka v sú lán obhospodarovaných polí a tiež poľnohospodár. trávnych porastov. **Urbanizovaná krajina** je typická pre centrá miest a vidieckych sídel. Krajina tejto mierky sa vyznačuje zníženou mierou ekologickej stability spojenou aj s nepriechodnosťou zastavaného územia.

Hodnotenie krajinného rázu – historické krajinné štruktúry

Historické krajinné štruktúry (HKŠ) predstavujú špecifický dobovo ohraničený a priestorovo neustále sa zmenšujúci subtyp krajinných štruktúr ako celku. Vznikli zámernou činnosťou človeka v priebehu histórie až do jeho nedávnej minulosti, ktorou človek pretváral prírodu alebo vytváral nové, dosiaľ zachované štruktúry. HKŠ tvoria neodmysliteľnú súčasť každej krajiny, predstavujú jeho časové horizonty a často sa javia ako izolované relikt „pamäte krajiny alebo miesta“. Možno ich chápať ako súčasť kultúrneho dedičstva, kde predstavujú identifikovateľné artefakty (objekty) v krajine alebo ako zložky krajinej štruktúry s historickým kontextom. Ich hodnotu nevyjadruje len časový faktor, ale i zachovanosť, pôvodnosť a významnosť v krajinej mierke.

Významné siluety a panorámy (zákon NR SR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu) sú charakteristické siluety kultúrnych pamiatok, pamiatkových zón a mestských rezervácií. Súvisia s typickou siluetou historických pamiatok na obzore alebo v rámci jednotlivých horizontov v krajine majú špecifické proporcie a rytmus.

HKŠ v území je možné zdefinovať pod základné kategórie:

- reliéfné a povrchové formy usporiadania
- agroštruktúry, tvarové usporiadanie polí
- pôdorysný typ sídla
- reprezentatívne stavby, regionálne typy architektúry a usporiadanie usadlostí
- technické pamiatky a inžinierske diela a pamiatky.

Znaky kultúrnej a historickej charakteristiky (HKŠ)

Sú dané spôsobmi využívania krajiny a môžu byť zakotvené v charaktere, štruktúre a vizuálnom prejave prvkov a javov.

Oblasť okresu Kysucké Nové Mesto je spojená s tradičnými formami využívania zeme, historické agroštruktúry (viazané na podhorský typ krajiny) a vytvárajú typickú nezameniteľnú mozaiku krajiny s lánmi pasienkov a lúk s minimom OP

Oblasť okresu bola spojená s tradičnými formami využívania zeme, vyplývajúcimi najmä z historického využívania poľnohospodárskej krajiny na nivách tokov a v oblasti Myjavskej pahorkatiny. V podhorí Karpát sa pestovali sady. Kopaničiarska oblasť okresu Myjava je spojená s tradičnými formami využívania zeme, historické agroštruktúry (viazané na podhorský typ krajiny) a vytvárajú typickú nezameniteľnú mozaiku krajiny s lánmi pasienkov a lúk s minimom OP. Nie menej zanedbateľnou súčasťou poľnohospodársky využívaných plôch sú aj veľkoplošné OP, prevládajúce najmä v rovinatých a pahorkatinných častiach okresu.

Tradičné postupy obhospodarovania poľnohospodárskej krajiny bola deštruovaná počas kolektívizácie, kedy sa scelením pozemkov premenili plochy v pôvodnom súkromnom vlastníctve na makroštruktúre parcely. Sceleovanie poľnohospodárskej pôdy sa udialo v menšej miere v miestach kopaničiarskych obcí podhoria a ťažšie dostupných častí pahorkatín.

V záujmovom území je NDV zastúpená rovnomerne na celom území, tvoriac brehové porasty pozdĺž vodných tokov a kanálov, skupinky drevinnej vegetácie a ostatná liniová vegetácia.

Súčasťou HKŠ sú aj zachované pôdorysné usporiadania obcí.

Je možné identifikovať obce je **pri hradskej** a tiež **potočnú radovú zástavbu**, kde majoritným faktorom determinujúcim charakter zástavby pri tomto type obcí je vodný tok. V prípade, že tok preteká stredom obce, cesty sú po jeho stranách a hlavná ulica je široká. V prípade, ak sa spájajú doliny dvoch vodných tokov a dve ulice v bočných dolinách prechádzajú do ulice hlavnej doliny, pôdorys nadobúda tvar vidlice.

V oblasti je možné identifikovať **kolonizačnú dedinu** – tieto obce sa datujú do 13. a 14. st. na územiach osídľovaných kolonistami, obzvlášť v lesnatých oblastiach. Charakteristický vzhľad vychádzal z klčovania lesov od dolín smerom nahor. Obce majú spravidla dva paralelné rady domov, pričom vzdialenosti medzi nimi sú veľké a nepravidelné. Delením rodinného majetku sa medzi staré domy vkladali nové zástavby a zástavba sa postupne zahusťovala. Peknými príkladmi sú kopaničiarske oblasti okolia Myjavy.

Miesta duchovného významu v okrese sú buď sakrálné stavby v obciach, dotvárajúce celkový charakter obce a zreteľné vnímateľné z pozorovacích miest, alebo drobné sakrálné stavby identifikovateľné v širšej krajine. Duchovná sféra kultúrnej krajiny rozptýleného osídlenia je spojená s vizualizáciou viery v podobe **malých sakrálnych pamiatok**.

Krajinné priestory ako vizuálne determinované miesta v krajine

Krajinný priestor predstavuje vizuálne oddelené a zreteľne vnímateľné miesto v krajine s homogénnym charakterom, ktoré je vymedzené prirodzenými vizuálnymi hranicami reliéfu a často reliéfmi pozadia. Spravidla je miesto v krajine determinované prostredníctvom morfometrických parametrov reliéfu a na to nadviazanou štruktúrou krajinnej pokrývky. Každé miesto v krajine (krajinný priestor) má individuálne vizuálne vlastnosti, ktoré ho charakterizujú.

Zadefinovanie krajinných miest je určujúce pre hodnotenie pohľadov, ako aj celkovo vnímateľných miest v krajine. Charakter Bielych Karpát, zarezané kotliny vodných tokov, kopaničiarske oblasti, spoločne so súčasnou krajinnou pokrývkou vizuálne determinujú miesta v krajine. Dynamika reliéfu určuje výhľadové a pozorovacie body, z ktorých je možné vnímať jednotlivé krajinné priestory. V Myjavskej pahorkatine je možné pozorovať dvíhajúce sa reliéfy s masívmi lesných celkov. Vzhľadom na charakter reliéfu je možné determinovať ďaleké vizuálne osi z roviny. Ďaleké pohľady do krajiny sú viazané tiež na polohy vrcholov

a zároveň na ich súčasnú krajinnú pokrývku. V miestach, kde nie sú lesné celky, resp. v prierezoch je možné pozorovať jednotlivé krajinné priestory.

Krajinná scenéria (KS) ako špecifický vzhľad krajiny, súvisiaci s „náladou“ a aktuálnym počasím, časťou dňa, ročnými obdobiami, charakteristickými geo-klimatickými pomermi alebo ako krajinný priestor (scéna), ktorý vytvára krajinnú kulisu priestoru a je spájaný s konkrétnou výhľadovou lokalitou, odkiaľ môžeme krajinu vnímať.

Jedinečná scenéria krajiny je sledovateľná z nižšie položených bodov Myjavskej pahorkatiny a odlesnených vrcholov. Priestorovo determinované miesta v lesnom type krajiny – najmä v krajine na východe územia – sú vďaka kotlinám uzavreté pre ďaleké pohľady (okrem najvyšších kôt v území bez lesných celkov) z vnútra údolí je možné krajinu pozorovať na krátke vzdialenosti, resp. len zo špecifických vyhlídkových bodov.

Krajinný priestor centrálnej Bielych Karpát tvorí menej prepojenú lesnú krajinu, zväčša bez výhľadových možností. Kvôli krajinnému rázu a jej usporiadaniu nie je možné celkové pozorovanie krajinných štruktúr z jedného bodu. Krajinné priestory, ktoré sú kotlinovité sú vizuálne prepojené medzi sebou len v malej alebo žiadnej miere pozdĺž vodných tokov a komunikácií.

S priestorovou determinovanosťou krajinných miest súvisí aj **Vizuálna exponovanosť lokality**, vizuálna prepojenosť s okolím, znamená výraznosť a viditeľnosť krajinného priestoru alebo objektu v krajine, z ľahko prístupného a frekventovaného stanovišťa. Tak, ako je popísané vyššie v priestore okresu, vizuálna exponovanosť súvisí s členitosťou georeliéfu, údoliami a krajinnými štruktúrami (lesnými celkami). Identifikované znaky, či už prírodné alebo vychádzajúce z HKŠ, môžu mať tak pozitívny, ako aj negatívny význam v charaktere krajiny a sú vnímateľné pri vizuálne exponovaných priestoroch.

Vizuálne exponovaný priestor (VEP) – výrazne viditeľný priestor so špecifickým významom a výskytom reprezentatívnych znakov krajiny. VEP sa vyskytujú aj s kontextom chránených častí krajiny a prítomnosťou vzácných prvkov v krajine. Výber VEP je podmienený vzhľadom na hodnotovo-významové vlastnosti a prírodno-historické hodnoty krajiny.

Okres Myjava poskytuje vďaka usporiadaniu Myjavskej pahorkatiny viacero výhľadov na okolitú lesnú a sídelnú krajinu. V lesnatej časti sledujeme menšiu vizuálnu exponovanosť krajinných priestorov. V území okresu naviazanom na otvorenú krajinu je možné vizuálne exponovaný krajinný priestor vnímať z úbočí a najvyšších výškových kôt poľnohospodárskej krajiny, ktorá obklopuje centrálnu časť regiónu.

Hodnotenie krajinného rázu – klasifikácia obsahu a významu znakov

Typický súbor dominantných, hlavných a sprievodných znakov danej oblasti krajinného rázu vytvára základný vzťahový rámec pre hodnotenie miery narušenia, či naopak zachovanosti krajinného rázu v danom mieste. (Löw, Michal, 2003).

Každá krajina má svoj ráz (ďalej len „KR“). Každú krajinu je možno popísať pomocou prírodných, kultúrnych a historických charakteristík. KR je však v rôznych oblastiach a lokalitách (miestach KR) rôzne výrazný, rôzne čitateľný. V určitých situáciách sú znaky jednotlivých charakteristík KR dobre zreteľné a spoluvytvárajú jedinečnosť a nezameniteľnosť krajinnej scény – vizuálne vnímaného obrazu krajiny. V iných typoch krajiny sú znaky KR nezreteľné a tie výraznejšie nie sú príliš čitateľné a celkovo vzniká krajina, ktorá nie je zdanlivo ničím špecifická ani zaujímavá.

Význam znakov v krajine, hierarchia znakov a ich neopakovateľnosť v nadväznosti na krajinné typy

Krajinné typy výstižne popisujú „obsah krajiny“. Vyjadrujú, z akých primárnych zložiek sa krajina skladá a v akom pomere sú zastúpené jednotlivé zložky.

Základná identifikácia jednotlivých znakov a ich skupín ako zložiek štruktúry krajinej pokrývky – horizontálny priemet je popísaná vyššie v analýze krajinej pokrývky, kde boli stanovené jednotlivé znaky krajiny v nadväznosti na krajinné typy.

V podstate je možné rozdeliť identifikované znaky okresu Myjava do podkategórií:

Referenčné (rozlišovacie) znaky sú základné rozlišovacie jednotky

- terénny vrchovinový reliéf stredných a nižšie uložených svahov Bielych Karpát
- pahorkatinný reliéf Myjavskej pahorkatiny
- pahorkatinný až rovinný reliéf nivy Myjavy
- roztratené osídlenie typické svojim usporiadaním pre horskú a podhorskú krajinu.

Typické znaky vytvárajú krajinné špecifiká:

- prítomnosť lesných celkov bez výraznej členitosti a rozdrobovania v rámci celku Bielych Karpát
- prítomnosť lesných plôch a lesných okrajov lemujúcich poľnohospodárske plochy,
- prítomnosť mimolesnej zelene nadväzujúcej na kopaničiarske osídlenia,
- prítomnosť sadovníkej krajiny
- prírodné znaky tokov,
- prítomnosť prírode blízkej líniovej zelene v nadväznosti na opustené TTP, líniová štruktúra krajiny terás,
- členenie pozemkov a vedenie komunikácií vyplývajúcich z historických krajinných štruktúr (charakteristické pre oblasti s vyššou energiou reliéfu),
- línia technického prvku ciest,
- technické prvky vo vojenskom priestore
- technické línie elektrického vedenia a bodové štruktúry stožiarov,
- technické a poľnohospodárske stavby veľkoplošného charakteru na okraji nižšie položených obcí.

Špecifické znaky vytvárajúce krajinné špecifiká, krajinný svojráz:

- uzavretosť krajinných priestorov v údoliach riek alebo líniových komunikácií uprostred vrchovinového reliéfu,
- územie sádov
- charakteristická a cenná roztratená sídelná štruktúra lazničského osídlenia uprostred lesných celkov, TTP a lúky vytvárajúci špecifický charakter krajiny, jedinečná vizuálna exponovanosť krajiny,
- významné a dominantné objekty sakrálnych architektúr,
- drobná sakrálna architektúra – Božie muky pri cestách, Kríže a ďalšie drobné pamiatky,
- harmónia mierky jednotlivých krajinných štruktúr (najmä usporiadania lesných prvkov, poľnohospodárskej pôdy a zastavaného územia),
- plošný prvok OP na nive riek,
- vodné nádrže

Pri popise krajinného rázu sú podstatné **Symbody** – sú to viacvrstvové znaky ako nositelia významov a symbolov, hlavne v súvislosti s kultúrnymi a sakrálnymi (religióznymi) objektmi v krajine.

Rovnako dôležité je aj popísanie **Symptómov krajiny** – sú to „negatívne“ znaky v krajine, ktoré signalizujú poruchy jej fungovania alebo reprezentujú prítomnosť cudzorodých prvkov. Takými sú v prípade okresu napríklad skládky odpadu (Kostolné) - Tieto symptómy značne zasahujú pohľadovo cenné lokality a celkovú harmóniu miesta. Rovnako pôsobia negatívne na priechodnosť a stabilitu územia z hľadiska ekológie.

Pre komplexné vnímanie krajinného obrazu je potrebné vyhodnotiť krajinu z hľadiska harmonického pôsobenia.

Estetická hodnota krajiny

Okres Myjava a jeho hodnotné štruktúry kopaničiarskych obcí, štruktúry poľnohospodárskej krajiny s dochovanou HKŠ i z hľadiska estetického pôsobenia, vytvára znaky prírodnej a kultúrnej krajiny so zachovanou proporčnou mierkou, ktoré v súlade pôsobia na pozorovateľa a ovplyvňujú jeho emocionálne hodnoty.

Celkovo pozitívne na návštevníka pôsobí krajinné usporiadanie kopaničiarskej krajiny v okolí sídiel, ktoré sú úzko späté s reliéfom a dochovanou krajinnou štruktúrou a korešpondujú s drobnou roztratenou zeleňou, ale aj zeleným plochami a líniovými prvkami NDV. Rušivým bodom v celkovom vnímaní sú priemyselné zóny.

Z hľadiska celkového priestorového usporiadania a vzťahov mierne negatívne pôsobí OP s veľkoblokovou charakteristikou bez veľkého zastúpenia NDV. Jej doplnenie a naviazanie na vegetáciu pahorkatín a vrchovín by harmonizovalo celkové vnímanie okresu.

Znaky harmonických vzťahov

Sú zakotvené hlavne v súlade ľudských činností v krajine a jej harmonickej mierke, teda v súlade znakov a javov prírodnej charakteristiky na jednej strane, v kultúrnej a historickej charakteristike na strane druhej. V okrese Myjava a sú založené na mierke celku a mierke jednotlivých prvkov v priestorových formách a v zastúpení prírodných a prírode blízkych zložiek a prvkov krajiny.

Pozorovaním miest krajinného rázu je možné popísať harmonické pôsobenie väčšiny územia a je možné konštatovať neopakovateľnosť jednotlivých krajinných miest a vysokú hodnotu harmonických vzťahov aj vďaka uzavretým krajinným priestorom.

ZÁVEREČNÉ ODPORÚČANIE HODNOTENIA KRAJINNEJ ŠTRUKTÚRY

Celkovú harmóniu krajiny by pozitívne doplnila najmä plošná a líniová zeleň, ktorá by podporila existujúce krajinné štruktúry, biocentrá a biokoridory regionálneho významu. Za veľmi dôležité sa považuje ochrana zachovalých historických krajinných štruktúr, typických pre kopanice, ktoré vytvárajú jedinečný raz našej krajiny. Rovnako vytvárajú charakteristický ráz jednotlivých krajinných miest, predstavujú špecifický dobovo ohraničený a priestorovo neustále sa zmenšujúci subtyp krajinných štruktúr ako celku. Vznikli zámernou činnosťou človeka v priebehu histórie až do jeho nedávnej minulosti, ktorou človek pretváral prírodu alebo vytváral nové dosiaľ zachované štruktúry. Rovnako tvoria neodmysliteľnú súčasť každej krajiny, predstavujú jeho časové horizonty a často sa javia ako izolované relikt „pamäte krajiny alebo miesta“. Možno ich chápať ako súčasť kultúrneho dedičstva, kde predstavujú identifikovateľné artefakty (objekty) v krajine alebo ako zložky krajinné štruktúry s historickým kontextom.

Vďaka doplneniu nových línii a plôch zelene môžeme vytvoriť ekologicky stabilnejšiu krajinu a podporiť tak stabilitu a jedinečný ráz Slovenska.

III. NÁVRHOVÁ ČASŤ

6 NÁVRH REGIONÁLNEHO ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY

6.1 NÁVRHY PRVKOV RÚSES

Návrh RÚSES okresu Myjava je spracovaný na základe analytických podkladov, hodnotení a klasifikácie územia. Podkladom pre návrh RÚSES okresu Myjava boli nasledovné dokumenty:

- dokumentácia ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja (AŽ Projekt 1998), ktorá obsahuje návrh prvkov regionálneho ÚSES a v záväznej časti regulatívy, ktoré sa týkajú oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a ochrany pôdneho fondu
- dokumentácia regionálneho ÚSES okresu Senica (REGIOPLÁN 1994)
- územné plány obcí a miest okresu Myjava
- analýza prírodných podmienok územia, reálnej a potenciálnej vegetácie
- hodnotenia výskytu druhov fauny, flóry a biotopov
- výsledky mapovania pozitívnych a negatívnych prvkov a javov v území.

Pri návrhu boli zohľadnené kritériá reprezentatívnosti, plošných a priestorových paramentrov, konektivity, porovnania potenciálnej a reálnej vegetácie, aktuálneho stavu využitia územia a socio-ekonomických limitov a zámerov.

V riešenom území je plošný podiel existujúcich ekologicky významných prírodných prvkov pomerne dobre zastúpený. Konektivita (spojitosť, prepojenosť) krajiny je vďaka typickej krajinskej mozaike Myjavskej pahorkatiny ovplyvnenej roztrúseným typom osídlenia na dobrej úrovni. Nevyhnutná je ochrana a revitalizácia existujúcich nosných prvkov ekologickej siete a vzhľadom na poľnohospodársky charakter územia bol pri vyčleňovaní prvkov ÚSES zvolený prístup preferujúci ochranu a skvalitnenie existujúcich prvkov ÚSES.

Návrhová časť RÚSES obsahuje z hľadiska priestorového priemetu prvky plošné a líniové. Pri líniových prvkoch sa prihliada najmä na ich ekologickú, krajinnársko-estetickú a ochrannú funkciu a pri plošných prírodných prvkoch je najpodstatnejšia ich biocentrická funkcia. V rámci týchto základných prvkov ÚSES sú identifikované aj genofondové lokality a bodovo tiež lokality vhodné na vytvorenie migračných objektov pre zver.

Plošné a priestorové parametre biocentier a biokoridorov sú navrhnuté na základe odporúčaných minimálnych plošných parametrov v zmysle metodických príručiek (MŽP SR 1993, Löw a kol. 1995, Bohálová a kol. 2014). Stav a vývoj súčasnej krajinskej štruktúry a využitia územia, ako aj priestorové rozmiestnenie, druhové zloženie, plošné parametre a lokalizácia ekologicky významných segmentov v krajine vedú k záveru, že v pláne regionálneho ÚSES je dôležitá ochrana a skvalitnenie existujúcich prírodných prvkov.

Cieľom návrhu RÚSES je:

- vymedzenie biocentier a biokoridorov na nadregionálnej a regionálnej úrovni
- začlenenie území NATURA 2000 do ekologickej siete ÚSES
- vytvorenie podmienok pre zachovanie a zvýšenie kvality a funkčnosti existujúcich prírodných prvkov
- formulovanie návrhov opatrení zameraných na:
 - zachovanie a skvalitnenie štruktúry prírodných území
 - doplnenie štruktúry prírodných území
 - zlepšenie podmienok pre cieľové druhy a spoločenstvá
 - ochranu poľnohospodárskej pôdy proti vodnej a veternej erózii
 - zlepšenie podmienok a vytvorenie biotopov pre živočíšstvo
 - odstránenie negatívnych javov.

Uplatnenie kritéria reprezentatívnosti v praxi znamená, že pre každý typ biotopu by malo byť vybrané minimálne jedno reprezentatívne biocentrum, ktoré obsahuje daný reálny, ale aj potenciálny typ biotopu.

Potenciálne by v území okresu Myjava prevládala lesná vegetácia, a to prevažne dubovo-hrabové lesy karpatské, vo vyšších polohách aj bukové lesy. Z lesných porastov ostala zachovaná tretina pôvodnej historickej výmery, ostatné lesy boli v minulosti premenené na poľnohospodársku pôdu či lúky a pasienky. Aj napriek pomerne priaznivému zastúpeniu lesných porastov považujeme zachovanie ich výmery za dôležité. V rámci návrhu RÚSES boli vymedzené 2 nadregionálne biocentrá a 5 regionálnych biocentier s cieľovými lesnými i nelesnými drevinovými a tiež trávovo-bylinnými spoločenstvami. Ekologickú sieť dopĺňajú 2 nadregionálne biokoridory a 5 biokoridorov regionálnej úrovne.

Zoznam prvkov RÚSES je uvedený v tabuľkách č. 6. 1 a č. 6. 2. Návrh všetkých prvkov RÚSES je graficky znázornený na mape č. 5.

6.1.1 Biocentrá

Vymedzené biocentrá predstavujú lesné porasty, ktorých druhové zloženie reprezentujú najmä lesy 2., 3. a 4. lesného vegetačného stupňa. V území dominujú listnaté lesy, zastúpené sú však aj stanovištne nepôvodné ihličnaté lesy. Z monokultúr ihličnatých drevín majú najvyššiu výmeru porasty borovice lesnej, menej borovice čiernej, prednostne vysádzanej na bázických podkladoch. Aj keď smrek obyčajný a smrekovec opadavý vystupujú aj ako základné porastotvorné dreviny, pravidelne tvoria primiešanú alebo vtrúsenú zložku najmä v bukových porastoch. Drevinové zloženie lesných spoločenstiev územia je teda ovplyvnené vyšším výskytom stanovištne nepôvodných druhov drevín. Pri obnove porastov je potrebné zvýšiť podiel autochtónnych drevín a eliminovať fragmentáciu porastov, ktorá narúša celistvosť lesných komplexov, negatívne ovplyvňuje druhové zloženie lesných spoločenstiev a v konečnom dôsledku znižuje stabilitu a odolnosť porastov voči pôsobeniu škodlivých činiteľov. Druhové zloženie lesných porastov je potrebné orientovať na prirodzené druhové zloženie, ktoré vychádza z potenciálnej prirodzenej vegetácie.

Tabuľka č. 6. 1: Vymedzené biocentrá okresu Myjava

Označenie biocentra	Názov	Súčasný stav	Rozloha [ha]
Nadregionálne biocentrá			
NRBc1	Biele Karpaty	prevažne vyhovujúci	3 427,09
NRBc2	Malé Karpaty – Brezovské Karpaty	prevažne vyhovujúci	2 178,13
Regionálne biocentrá			
RBc1	Žalostiná	prevažne vyhovujúci	250,43
RBc2	Čachtické Karpaty	prevažne vyhovujúci	266,65
RBc3	Ostrý vrch Vrbovce	prevažne vyhovujúci	167,72
RBc4	Dubová – Drieňovec	prevažne vyhovujúci	1 069,72
RBc5	Rovienky	prevažne vyhovujúci	1 418,22

6.1.2 Biokoridory

Biokoridory reprezentujú líniové spoločenstvá, v území boli vymedzené hydrické aj terestrické koridory. Hydrické koridory sú bezprostredne naviazané na vodné toky a manažmentové opatrenia sú zamerané na zachovanie a obnovu brehových porastov a na zachovanie a obnovu prirodzených koryt vodných tokov. Ide o nasledovné opatrenia:

- revitalizácia brehových porastov
- revitalizácia koryta toku
- opatrenia na zlepšenie kvality vôd
- odstraňovanie invázií druhov rastlín
- potláčanie nepôvodných druhov drevín pri údržbe brehových porastov.

V území boli vymedzené aj nespojité terestrické biokoridory, ktoré sú mozaikou lesných spoločenstiev, porastov nelesnej drevinovej vegetácie a lúčnych porastov.

Tabuľka č. 6. 2: Vymedzené biokoridory okresu Myjava

Označenie biokoridoru	Názov	Súčasný stav	Rozloha [ha]
Nadregionálny biokoridor			
NRBk1	Poriadie – Krajné	častočne vyhovujúci	1 120,10
NRBk2	Žalostiná – Dubová – Drieňovec	častočne vyhovujúci	989,79
Regionálne biokoridory			
RBk1	Jastrabinec – Skalky – Turkov vrch	častočne vyhovujúci	168,47
RBk2	Teplica	nevychovujúci	32,52
RBk3	Brezovský potok	prevažne vyhovujúci	46,87
RBk4	Myjava	prevažne vyhovujúci	85,84
RBk5	Jablonka	častočne vyhovujúci	56,10

6.1.3 Ostatné ekostabilizačné prvky

Medzi ekostabilizačné prvky zaraďujeme najmä prvky nelesnej drevinovej vegetácie (NDV). Plošné formácie NDV sa v území vyskytujú najmä na miestach sukcesne zarastajúcich lúk a opustených ovocných sádov v okolí kopaničiarskeho osídlenia, alebo zriedkavejšie na nivách vodných tokov. V území ostali zachované najmä líniové formácie pri malých vodných tokoch, prítokoch Myjavy IV. a nižšieho rádu. Ide o fragmenty jelšových podhorských lesov, na niektorých miestach nahradené výsadbami topoľov. Z hľadiska ochrany krajinného obrazu je potrebné zachovať a obnoviť líniové formácie NDV pri komunikáciách. V území sú v súčasnosti zastúpené nerovnomerne, mnohé stromoradia z ovocných drevín sú na hranici životnosti.

Významnú ekostabilizačnú funkciu zohrávajú vodné plochy. V území sa vyskytuje niekoľko vodných nádrží s trvalou hladinou vody: vodná nádrž Brestovec, vodná nádrž Stará Myjava, vodná nádrž Matejovec, vodná nádrž Brezová, vodná nádrž na Svacenickej jarku, menšie vodné nádrže sú na potoku Teplica, Rudník či Jablonka.

Genofondovo významné lokality (GL)

Genofondové lokality s výskytom chránených druhov rastlín a živočíchov európskeho významu a tiež biotopov európskeho významu sú súčasťou vyhlásených území európskeho významu:

- SKUEV0103 Čachtické Karpaty
- SKUEV0278 Brezovské Karpaty
- SKUEV0371 Žalostiná
- SKUEV0563 Šífflovské
- SKUEV0804 Javorec
- SKUEV0901 Havran.

Ďalšie genofondové lokality sa nachádzajú v územiach, ktoré sa prekrývajú s maloplošnými chránenými územiami:

- GL1 Šífflovské
- GL2 Chvojníca
- GL3 Štefanová
- GL4 Bučkova jama
- GL5 Žalostiná
- GL6 Rieka Myjava
- GL7 Ševcova skala

- GL8 Malejov
- GL9 Kožíkov vrch.

Ako genofondové lokality boli do RÚSES začlenené aj hodnotné lesné porasty s prirodzeným druhovým zložením a vyššou vekovou štruktúrou. Sú to porasty s dominanciou bukových porastov s vekovou štruktúrou 140 rokov. Sú to lokality:

- GL10 Kamenec
- GL11 Krivosúdy.

Významné genofondové lokality sú aj mokrade, v záujmovom území sa nachádzajú:

- GL12 Brezová – vodná nádrž
- GL13 Vodná nádrž Vrbovce
- GL14 Vesný potok – Dolina
- GL15 Vesný vrch I.
- GL16 Vesný vrch II.
- GL17 Vesný vrch III.
- GL18 Vesný vrch IV.
- GL19 Vrbovce – Kunčákovci

Ekologicky významné segmenty krajiny (EVSK)

Základ systému ekologickej stability tvoria v súčasnosti existujúce ekologicky významné segmenty krajiny (EVSK). Sú to tie časti krajiny, ktoré sú tvorené ekosystémami s relatívne vyššou ekologickou stabilitou, alebo v nich tieto ekosystémy prevažujú. Vyznačujú sa trvalosťou bioty a ekologickými podmienkami, umožňujúcimi existenciu druhov prirodzeného genofondu krajiny. Súbor v krajine existujúcich ekologicky významných segmentov krajiny nazývame kostra ekologickej stability (Lów a kol., 1995).

Identifikácia kostry ekologickej stability je nevyhnutným prvým krokom k projektovaniu ÚSES, ktorý pozostáva z účelovo lokalizovaného výberu plôch a z vytvorenia nových segmentov tak, aby spolu s existujúcou kostrou ekologickej stability vytvorili funkčný systém. Územný systém ekologickej stability, ako prejav určitého funkčného záujmu spoločnosti o územie, obohacuje funkčnú diverzitu využívania krajiny. Sieť prírodných a prírode blízkych spoločenstiev dopĺňa o ostatné typy infraštruktúry v krajine (Lów a kol., 1995).

Kostru ekologickej stability vymedzujeme na základe porovnania prírodného (potenciálneho) a súčasného (aktuálneho) stavu ekosystémov v krajine a tvoria ju územia s 3 najvyššími stupňami ekologickej stability daného územia.

Úroveň ekologickej stability jednotlivých typov ekosystémov v súčasnosti stanovujeme ako relatívnu hodnotu na základe predpokladu, že stupeň ekologickej stability je nepriamo úmerný intenzite antropogénneho ovplyvnenia ekosystému. Na vyjadrenie stupňa ekologickej stability sa najčastejšie používa 6-stupňová stupnica od 0 – bez významu až po 5 – výnimočne veľký význam.

V riešenom území boli EVSK vymedzené (Tab. č. 6. 3) na základe nasledujúcich priestorovo-štruktúrnych kritérií (Lów a kol., 1995), ktorými sú veľkosť a tvar a tiež súčasný stav biocenóz:

- ekologicky významné krajinné celky (EVKC) predstavujú plošne rozsiahlejšie územia s výmerou 10 až 1000 ha, kde rôznorodé ekologické podmienky umožňujú existenciu viacerých typov spoločenstiev
- ekologicky významné líniové spoločenstvá (EVLS) majú pozdĺžny tvar a je pre ne charakteristická prevaha prechodných okrajových biocenóz (ekotonov); typické významné líniové spoločenstvá predstavujú vodné toky so zachovanou sprievodnou vegetáciou
- ekologicky významné krajinné prvky (EVKP) predstavujú malé územia s výmerou 1 až 10 ha, s rovnomernými ekologickými podmienkami. Pre regionálnu úroveň neboli tieto prvky vymedzené.

Tabuľka č. 6. 3: Vymedzené ekologicky významné segmenty krajiny v okrese Myjava

Segment krajiny	Charakteristika	Stupeň ekologickej stability
EVKC	Ekologicky významný krajinný celok (10-1000 ha)	
EVKC I	Lesné porasty Biele Karpaty	4
EVKC II	Lesné porasty Malé Karpaty	4
EVKC III	Lesné porasty Myjavská pahorkatina	3-4
EVLS	Ekologicky významné líniové spoločenstvo	
EVLS I	Teplica s prítokmi	3-4
EVLS II	Brezovský potok s prítokmi	3-4
EVLS III	Myjava s prítokmi	3-4
EVLS IV	Jablonka s prítokmi	3-4

V okrese Myjava na regionálnej úrovni reprezentujú ekologicky významné krajinné celky (EVKC) súvislé lesné porasty zachované na svahoch pohorí Malé Karpaty na juhu územia a Biele Karpaty na severe územia. Na Myjavskej pahorkatine, ktorá tvorí centrálnu časť územia, ostali zachované okrem súvislejších lesných porastov aj menšie lesné plochy.

Ekologicky významné líniové spoločenstvá reprezentujú vodné toky. Najvýznamnejším vodným tokom je rieka Myjava, je vodným tokom III. rádu. V záujmovom území má rieka Myjava niekoľko ľavo aj pravostranných prítokov, ktoré pramenia v Myjavskej pahorkatine. Z nich najvýznamnejšie sú Brezovský potok, potok Teplica a potok Jablonka.

6.2 Návrh manažmentových opatrení pre existujúce a navrhované prvky RÚSES

Cieľom manažmentových opatrení je vytvorenie podmienok pre zachovanie a zvýšenie kvality a funkčnosti existujúcich prírodných prvkov a formulovanie návrhov opatrení zameraných na zachovanie a skvalitnenie štruktúry prírodných území a zlepšenie podmienok pre cieľové druhy a spoločenstvá.

6.2.1 Charakteristika biocentier a návrh manažmentových opatrení

Manažmentové opatrenia sú zamerané najmä na:

- podporu prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev
- zachovanie alebo obnovovanie pôvodného druhového zloženia lesných porastov
- postupné odstraňovanie nepôvodných druhov z porastov
- zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy
- uprednostňovanie prírode blízkych foriem hospodárenia, hlavne využívanie prirodzenej obnovy porastov
- zvyšovanie rubnej doby a predlžovanie obnovnej doby
- jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy
- šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty
- ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny).

NRBc1 Biele Karpaty

Kategória: nadregionálne biocentrum, súčasť nadregionálneho biokoridoru vymedzeného v rámci GNÚSES

Výmera: 3 433,69 ha

Stav: prevažne vyhovujúci

Zasahujúce katastrálne územie: Chvojnica, Vrbovce, Brestovec, Stará Myjava

Charakteristika, zastúpenie biotopov:

V oblasti Bielych Karpát prevládajú listnaté lesy, hlavne biotopy: bukové a jedľové kvetnaté lesy a vápnomilné bukové lesy. V južnej časti územia, do ktorej zasahuje roztrúsené osídlenie dopĺňajú krajinnú mozaiku lúky, polia a skupiny nelesnej drevinovej vegetácie. Pri miestnych tokoch je zachovaná charakteristická sprievodná brehová vegetácia.

Cieľové spoločenstvá: lesné a lúčne spoločenstvá, nelesná vegetácia, vodné spoločenstvá.

Biotopy európskeho významu:

- 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy
- Vápnomilné bukové lesy
- Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy
- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky

Biotopy národného významu:

- Mezofilné pasienky a spásané lúky

Legislatívna ochrana: CHKO Biele Karpaty, Prírodná pamiatka Chvojnica, Prírodná pamiatka Šifflovské, Prírodná pamiatka Rieka Myjava, SKUEV0901 Havran, SKUEV0804 Javorec

Genofondové lokality: GL1 Šifflovské, GL2 Chvojnica, GL6 Rieka Myjava

Ohrozenia:

- nevhodné postupy lesného hospodárstva
- výstavba budov na rekreačné účely
- výstavba ciest
- oplocovanie pozemkov za hranicami zastavaného územia
- sukcesné zarastanie

Manažmentové opatrenia:

- uprednostňovanie prírode blízkych foriem hospodárenia, hlavne využívanie prirodzenej obnovy porastov
- podpora prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev
- zvyšovanie rubnej doby a predlžovanie obnovnej doby
- jemnejšie formy a spôsoby hospodárenia
- šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty
- ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny)
- zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy drevinových porastov
- zachovávanie alebo cielene obnovovanie pôvodného druhového zloženia lesných porastov
- zabezpečenie dôslednej kontroly lovu živočíchov
- odstraňovanie sukcesných drevín a bylín, vyhrabávanie stariny na nelesných pozemkoch
- kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne na nelesných pozemkoch
- kombinovaná pastva a kosenie (napr. jarné kosenie s následným prepásaním územia) na nelesných pozemkoch
- extenzívne prepásanie

Ohrozenosť: áno

Významnosť: silná

NRBc2 Malé Karpaty – Brezovské Karpaty

Kategória: nadregionálne biocentrum

Výmera: 2 178,16 ha

Stav: prevažne vyhovujúci

Zasahujúce katastrálne územie: Brezová pod Bradlom, Košariská

Charakteristika, zastúpenie biotopov:

Územie tvorí mozaika lesných a nelesných biotopov, ktorá vytvára pestré prírodné podmienky pre množstvo rastlinných aj živočíšnych druhov. Územie Malých Karpát z veľkej časti pokrývajú listnaté lesy, v nižších polohách prevažujú dubovo-hrabové lesy, vo vyšších polohách dominujú porasty s bukom lesným (*Fagus sylvatica*). V záujmovom území prevládajú vápnomilné bukové lesy, jedľové kvetnaté lesy, zastúpené sú aj dubovo-hrabové lesy karpatské a na výrazných formách reliéfu sa vyskytujú teplomilné submediteránne dubové lesy. Pri miestnych tokoch je zachovaná charakteristická sprievodná brehovú vegetácia. Z nelesných spoločenstiev sa vyskytujú nížinné a podhorské kosné lúky, mezofilné lúky, teplo a suchomilné travinno-bylinné porasty a skalné a sutinové spoločenstvá. Vďaka krasovému reliéfu sa v území vyskytujú aj jaskynné útvary. Predmetom ochrany je v rámci buocentra poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), klinček včasný Lumitzerov (*Dianthus praecox* subsp. *lumnitzeri*), zo zástupcov hmyzu fuzáč alpský (*Rosalia alpina*) a zo stavovcov kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*).

Cieľové spoločenstvá: lesné a lúčne spoločenstvá príslušných mapovacích jednotiek, nelesná vegetácia, vodné spoločenstvá, jaskynné útvary

Biotopy európskeho významu:

- 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy
- 9150 Vápnomilné bukové lesy
- 91E0 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy
- 91M0 Panónsko-balkánske cerové lesy
- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky
- 6210 Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnom podloží
- 91H0 Teplomilné panónske dubové lesy
- 9180 Lipovo-javorové sutinové lesy
- 6240 Subpanónske travinno-bylinné porasty
- 6190 Dealpínske travinno-bylinné porasty
- 8310 Nesprístupnené jaskynné útvary

Biotopy národného významu:

- dubovo-hrabové lesy karpatské
- mezofilné pasienky a spásané lúky

Legislatívna ochrana: CHKO Malé Karpaty, Prírodná pamiatka Ševcova skala, SKCHVU014 Malé Karpaty, SKUEV0278 Brezovské Karpaty

Genofondové lokality: GL7 Ševcova skala

Ohrozenia:

- nevhodné postupy lesného hospodárstva
- výstavba budov na rekreačné účely
- výstavba ciest
- pohyb mimo vyznačených chodníkov
- oplocovanie pozemkov za hranicami zastavaného územia

Manažmentové opatrenia:

- uprednostňovanie prírody blízkych foriem hospodárenia, hlavne využívanie prirodzenej obnovy porastov
- podpora prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev
- zvyšovanie rubnej doby lesných porastov a predlžovanie obnovnej doby
- jemnejšie spôsoby a formy hospodárenia v lesných porastoch
- šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty
- ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojace stromy, skupiny stromov a ležaniny)
- zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy
- zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov

Ohrozenosť: áno

Významnosť: silná

RBc1 Žalostiná

Kategória: regionálne biocentrum

Výmera: 244,33 ha

Stav: prevažne vyhovujúci

Zasahujúce katastrálne územie: Chvojníca, Vrbovce

Charakteristika, zastúpenie biotopov: Zosuvné územie s prameniskami, ktoré bolo pozmenené ľudskou činnosťou; mozaika lúk, sádov a zvyškov pôvodných lesov. Na zachovalých lúkach sa vyskytujú vzácne druhy vstavačovitých, ako hmyzovník Holubyho (*Ophrys holubyana*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*) i p. horská (*G. montana*), vstavačovec strmolistý (*Dactylorhiza incarnata* subsp. *incarnata*) a v. májový (*D. majalis*), kruštík močiarny (*Epipactis palustris*), ďalej kosatec trávolistý (*Iris graminea*), kedysi hojná, dnes silno ustupujúca ľalia cibulkonosná (*Lilium bulbiferum*), hadomor purpurový (*Scorzonea purpurea*), čermel' hrebenitý (*Melaprium cristatum*) i vzácna tráva – plevnatec alpský (*Danthonia alpina*). Malá populácia kosienky karbincolistej (*Serratula lycopifolia*) sa nachádza na Slovensku jedine tu. Lúky predstavujú dôležitý biotop aj pre viaceré ohrozené druhy fauny. Z motýľov sú to: modráčik bahňavý (*Maculinea nausithous*), žltáček zanolatý (*Colias myrmidone*) a priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*). Z okrajov lúk je známa veľká kutavka (*Argogorytes mystaceus*). Dodnes tu prežili populácie prepelice poľnej (*Coturnix coturnix*) i chrapkáč poľný (*Crex crex*). K ďalším vzácnym druhom vtákov patrí sluka lesná (*Scolopax rusticola*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*) a krutihlav obyčajný (*Jynx torquilla*). Obojživelníky reprezentuje mlok bodkovaný (*Triturus vulgaris*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*) i rosníčka zelená (*Hyla arborea*). V machovej vrstve penovcových močiarov žije slimák pimprlík bruškátý (*Vertigo moulinsiana*).

Cieľové spoločenstvá: spoločenstvá pramenísk, lúčne spoločenstvá, nelesná vegetácia, vodné spoločenstvá.

Biotopy európskeho významu:

- 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy
- 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz
- 7220 Penovcové prameniská
- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky
- 6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnom podloží (dôležité stanovišťa vstavačovitých)

Biotopy národného významu:

- Mezofilné pasienky a spásané lúky

Legislatívna ochrana: CHKO Biele Karpaty, SKUEV0371 Žalostiná, Prírodná pamiatka Žalostiná, Prírodná pamiatka Štefanová, Prírodná pamiatka Bučkova jama

Genofondové lokality: GL3 Štefanová, GL4 Bučkova jama, GL5 Žalostiná

Ohrozenia:

- nevhodné postupy lesného hospodárstva
- sukcesné zarastanie
- budovanie rekreačných zariadení
- odvodnenie

Manažmentové opatrenia:

- odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny na nelesných pozemkoch
- extenzívne prepásanie
- kombinovaná pastva a kosenie (napr. jarné kosenie s následným prepásaním územia) na nelesných pozemkoch
- kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne na nelesných pozemkoch

Ohrozenosť: áno

Významnosť: stredná

RBc2 Čachtické Karpaty

Kategória: regionálne biocentrum

Výmera: 266,65 ha

Stav: prevažne vyhovujúci

Zasahujúce katastrálne územie: Krajné

Charakteristika, zastúpenie biotopov: Územie tvorí mozaika lesných a nelesných biotopov. Prevládajú teplomilné panónske dubové lesy, vápnomilné bukové lesy a v rámci územia zasahujúceho do okresu Myjava sa lokálne nachádzajú aj lipovo-javorové sutinové lesy. Lesné porasty sú v krajinej mozaike doplnené suchomilnými travinno-bylinnými porastmi na vápnitom podloží. Biocentrum sa nachádza v bezprostrednej blízkosti SKÚEV0103 Čachtické Karpaty, preto nie je vylúčený výskyt chránených druhov: klinček včasný (*Lumnitzerov* (*Dianthus praecox* subsp. *lumnitzeri*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*), modráčik bahniskový (*Maculinea nausithous*), mlynárik východný (*Leptidea morsei*).

Cieľové spoločenstvá: lesné a lúčne spoločenstvá príslušných mapovacích jednotiek.

Biotopy európskeho významu:

- 91H0 Teplomilné panónske dubové lesy
- 9150 Vápnomilné bukové lesy
- 9180 Lipovo-javorové sutinové lesy
- 6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží (*dôležité stanovišťa Orchideaceae)

Biotopy národného významu:

- Mezofilné pasienky a spásané lúky

Legislatívna ochrana: CHKO Malé Karpaty

Genofondové lokality: nenachádzajú sa

Ohrozenia:

- rozširovanie invázných a nepôvodných druhov rastlín
- budovanie rekreačných zariadení
- zriaďovanie poľovníckych zariadení
- vypaľovanie stariny
- skládka odpadu

Manažmentové opatrenia:

- uprednostňovanie prírody blízkych foriem hospodárenia, hlavne využívanie prirodzenej obnovy porastov
- podpora prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev
- zvyšovanie rubnej doby a predlžovanie obnovnej doby
- šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty
- ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch

Ohrozenosť: áno

Významnosť: slabá

RBc3 Ostrý vrch – Vrbovce

Kategória: regionálne biocentrum

Výmera: 167,72 ha

Stav: prevažne vyhovujúci

Zasahujúce katastrálne územie: Vrbovce

Charakteristika, zastúpenie biotopov: Územie tvorí pestrá mozaika lesných a nelesných biotopov. Z lesných spoločenstiev sú zastúpené dubovo-hrabové lesy a najmä bukové a jedľové kvetnaté lesy. Lúčne spoločenstvá reprezentujú porasty s rôznou intenzitou obhospodarovania, najmä nížinné a podhorské kosné lúky, mezofilné pasienky a pri vodných tokoch sú miestami zastúpené aj vlhké lúky na alúviách vodných tokov. Mozaiku dopĺňajú extenzívne ovocné sady a záhrady a polia.

Cieľové spoločenstvá: lesné a lúčne spoločenstvá príslušných mapovacích jednotiek

Biotopy európskeho významu:

- 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy

- Dubovo-hrabové lesdy karpatské
- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky

Biotopy národného významu významu:

- Mezofilné pasienky a spásané lúky

Legislatívna ochrana: bez legislatívnej ochrany

Genofondové lokality: -

Ohrozenia:

- nevhodné postupy lesného hospodárstva
- chemizácia poľnohospodárskej výroby
- výstavba budov na rekreačné účely
- sukcesné zarastenie lúk

Manažmentové opatrenia:

- zachovať tradičný spôsob obhospodarovania krajiny
- uprednostňovanie prírody blízkych foriem hospodárenia, hlavne využívanie prirodzenej obnovy porastov
- podpora prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev
- odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny na nelesných pozemkoch
- kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne na nelesných pozemkoch
- kombinovaná pastva a kosenie (napr. jarné kosenie s následným prepásaním územia) na nelesných pozemkoch
- extenzívne prepásanie
- eliminovanie šírenia synantropných a invázných druhov
- minimalizácia, resp. správne hnojenie a používanie pesticídov na ornej pôde

Ohrozenosť: áno

Významnosť: slabá

RBc4 Dubová – Drieňovec

Kategória: regionálne biocentrum

Výmera: 1 068,07 ha

Stav: prevažne vyhovujúci

Zasahujúce katastrálne územie: Myjava, Bukovec

Charakteristika, zastúpenie biotopov: Územie tvorí pestrá mozaika lesných a nelesných biotopov. Z lesných spoločenstiev sú zastúpené dubovo-hrabové lesy a najmä bukové a jedľové kvetnaté lesy. Lúčne spoločenstvá reprezentujú porasty s rôznou intenzitou obhospodarovania, najmä nížinné a podhorské kosné lúky, mezofilné pasienky a pri vodných tokoch na alúviách sú miestami zastúpené aj vlhké lúky. Mozaiku dopĺňajú extenzívne ovocné sady, záhrady a polia. Pri vodných tokoch sú čiastočne zachované brehové porasty.

Cieľové spoločenstvá: lesné a lúčne spoločenstvá príslušných mapovacích jednotiek

Biotopy európskeho významu:

- 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy
- Dubovo-hrabové lesy karpatské
- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky

Biotopy národného významu významu:

- Mezofilné pasienky a spásané lúky

Legislatívna ochrana: CHKO Biele Karpaty, Prírodná pamiatka Rieka Myjava

Genofondové lokality: GL6 Rieka Myjava

Ohrozenia:

- nevhodné postupy lesného hospodárstva
- výstavba budov na rekreačné účely
- výstavba ciest

- sukcesné zarastenie lúk

Manažmentové opatrenia:

- uprednostňovanie prírode blízkych foriem hospodárenia, hlavne využívanie prirodzenej obnovy porastov
- podpora prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev
- odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny na nelesných pozemkoch
- kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne na nelesných pozemkoch
- kombinovaná pastva a kosenie (napr. jaré kosenie s následným prepásaním územia) na nelesných pozemkoch
- extenzívne prepásanie

Ohrozenosť: áno

Významnosť: stredná

RBc5 Rovienky

Kategória: regionálne biocentrum

Výmera: 1 424,99 ha

Stav: prevažne vyhovujúci

Zasahujúce katastrálne územie: Jablonka, Polianka, Podkylava, Krajné, Priepasné, Košariská

Charakteristika, zastúpenie biotopov: Územie tvorí pestrá mozaika lesných a nelesných biotopov. Z lesných spoločenstiev sú zastúpené najmä bukové a jedľové kvetnaté lesy, menej aj dubovo-hrabové lesy karpatské. Lúčne spoločenstvá reprezentujú porasty s rôznou intenzitou obhospodarovania, najmä nížinné a podhorské kosné lúky, mezofilné pasienky a pri vodných tokoch sú miestami zastúpené aj vlhké lúky na alúviách vodných tokov. Mozaiku dopĺňajú extenzívne ovocné sady a záhrady a polia. Pri vodných tokoch sú čiastočne zachované brehové porasty.

Cieľové spoločenstvá: lesné a lúčne spoločenstvá príslušných mapovacích jednotiek

Biotopy európskeho významu:

- 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy
- Dubovo-hrabové lesy karpatské
- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky

Biotopy národného významu:

- Mezofilné pasienky a spásané lúky

Legislatívna ochrana: bez legislatívnej ochrany

Genofondové lokality: GL10 Kamenec

Ohrozenia:

- nevhodné postupy lesného hospodárstva
- výstavba budov na rekreačné účely
- výstavba ciest
- sukcesné zarastenie lúk

Manažmentové opatrenia:

- uprednostňovanie prírode blízkych foriem hospodárenia, hlavne využívanie prirodzenej obnovy porastov
- podpora prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev
- odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny na nelesných pozemkoch
- kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne na nelesných pozemkoch
- kombinovaná pastva a kosenie (napr. jaré kosenie s následným prepásaním územia) na nelesných pozemkoch
- extenzívne prepásanie

Ohrozenosť: áno

Významnosť: slabá

6.2.2 Charakteristika biokoridorov a návrh manažmentových opatrení

Manažmentové opatrenia sú zamerané na:

- podporu prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev
- zachovanie alebo obnovovanie pôvodného druhového zloženia lesných porastov
- postupné odstraňovanie nepôvodných druhov z porastov
- zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy
- uprednostňovanie prírody blízkyh foriem hospodárenia, hlavne využívanie prirodzenej obnovy porastov
- zvyšovanie rubnej doby a predlžovanie obnovnej doby
- jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy
- šetrné spôsoby sústredovania drevnej hmoty
- ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny)
- výsadba remízok a stromoradií
- rozčlenenie veľkoblokovej ornej pôdy
- odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny na nelesných pozemkoch
- kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne na nelesných pozemkoch
- kombinovaná pastva a kosenie (napr. jaré kosenie s následným prepásaním územia) na nelesných pozemkoch
- extenzívne prepásanie.

NRBk1 Poriadie – Krajné

Kategória: nadregionálny terestrický nespojitý S-J biokoridor Biele Karpaty – Malé Karpaty, napájajúci sa na NRBc Čachtické Karpaty v zmysle GNÚSES

Výmera: 1 114,90 ha (v rámci okresu Myjava)

Dĺžka: 11 510 m

Šírka: 100 – 1800 m

Stav: čiastočne vyhovujúci

Zasahujúce katastrálne územia: Poriadie, Rudník, Hrašné, Kostolné, Krajné

Charakteristika, zastúpenie biotopov: mozaika lesných a lúčnych porastov a nelesnej drevinovej vegetácie, polia, roztrúsené osídlenie, extenzívne ovocné sady a záhrady. Kostru biokoridoru tvoria plošne rozsiahlejšie aj menej rozsiahle lesné porasty bukových a jedľových kvetnatých lesov a dubovo-hrabových lesov karpatských a lúčne spoločenstvá prevažne nížinných a podhorských kosných lúk. Významnú úlohu zohrávajú porasty nelesnej drevinovej vegetácie a tiež sprievodné brehové porasty menších vodných tokov, ktoré rozčleňujú súvislé plochy ornej pôdy.

Cieľové spoločenstvá: lesné a lúčne spoločenstvá príslušných mapovacích jednotiek

Biotopy európskeho významu:

- 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy
- Dubovo-hrabové lesy karpatské
- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky

Biotopy národného významu:

- mezofilné pasienky a spásané lúky

Legislatívna ochrana: bez legislatívnej ochrany

Genofondové lokality: -

Ohrozenia:

- veľkobloková omá pôda
- výskyt nepôvodných druhov
- výskyt smetísk
- ruderalizácia

- fragmentácia

Manažmentové opatrenia:

- uprednostňovanie prírode blízkych foriem hospodárenia, hlavne využívanie prirodzenej obnovy porastov
- podpora prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev
- výsadba remízok a stromoradií
- rozčlenenie veľkoblokovej ornej pôdy na menšie bloky
- revitalizácia brehových porastov a revitalizácia tokov

Významnosť: silná

NRBk2 Žalostiná – Dubová – Drieňovec

Kategória: regionálny terestrický nespojitý biokoridor umožňujúci migráciu S-J smerom z Chvojnickej pahorkatiny do Myjavskej pahorkatiny, prepájajúci v zmysle GNÚSES NRBc Skalický vrch a NRBc Starý hrad

Výmera: 1 018,75 ha (v rámci okresu Myjava)

Dĺžka: 11 984 m

Šírka: 70 – 1400 m

Stav: čiastočne vyhovujúci

Zasahujúce katastrálne územia: Chvojnica, Vrbovce, Myjava

Charakteristika, zastúpenie biotopov: mozaika lesných a lúčnych porastov a nelesnej drevinovej vegetácie, polia, roztrúsené osídlenie, extenzívne ovocné sady a záhrady. Kostru biokoridoru tvoria plošne rozsiahlejšie aj menej rozsiahle lesné porasty bukových a jedľových kvetnatých lesov a dubovo-hrabových lesov karpatských a lúčne spoločenstvá prevažne nížinných a podhorských kosných lúk. Významnú úlohu zohrávajú porasty nelesnej drevinovej vegetácie a tiež sprievodné brehové porasty menších vodných tokov, ktoré rozčleňujú súvislé plochy ornej pôdy.

Cieľové spoločenstvá: lesné a lúčne spoločenstvá príslušných mapovacích jednotiek

Biotopy európskeho významu:

- 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy
- Dubovo-hrabové lesy karpatské
- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky

Biotopy národného významu:

- Mezofilné pasienky a spásané lúky

Legislatívna ochrana: bez legislatívnej ochrany

Genofondové lokality: -

Ohrozenia:

- veľkobloková orná pôda
- výskyt nepôvodných druhov
- výskyt smetísk
- ruderalizácia
- fragmentácia

Manažmentové opatrenia:

- uprednostňovanie prírode blízkych foriem hospodárenia, hlavne využívanie prirodzenej obnovy porastov
- podpora prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev
- výsadba remízok a stromoradií
- rozčlenenie veľkoblokovej ornej pôdy
- revitalizácia brehových porastov a revitalizácia tokov

Významnosť: silná

RBk1 Jastrabinec – Skalky – Turkov vrch

Kategória: regionálny terestrický nespojitý biokoridor umožňujúci migráciu SV-JZ smerom v rámci Myjavskej pahorkatiny

Výmera: 168,47 ha

Dĺžka: 6 471 m

Šírka: 50 – 710 m

Stav: čiastočne vyhovujúci

Zasahujúce katastrálne územia: Rudník, Jablonka, Polianka

Charakteristika, zastúpenie biotopov: mozaika lesných a lúčnych porastov a nelesnej drevinovej vegetácie, polia, roztrúsené osídlenie, extenzívne ovocné sady a záhrady. Kostru biokoridoru tvoria plošne rozsiahlejšie aj menej rozsiahle lesné porasty bukových a jedľových kvetnatých lesov a dubovo-hrabových lesov karpatských a lúčne spoločenstvá prevažne nížinných a podhorských kosných lúk. Významnú úlohu zohrávajú porasty nelesnej drevinovej vegetácie a tiež sprievodné brehové porasty menších vodných tokov, ktoré rozčleňujú súvislé plochy ornej pôdy.

Cieľové spoločenstvá: lesné a lúčne spoločenstvá príslušných mapovacích jednotiek

Biotopy európskeho významu:

- 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy
- Dubovo-hrabové lesy karpatské
- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky
- *91E0 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy

Biotopy národného významu:

- Mezofilné pasienky a spásané lúky

Legislatívna ochrana: bez legislatívnej ochrany

Genofondové lokality: -

Ohrozenia:

- veľkobloková omá pôda
- výskyt nepôvodných druhov
- výskyt smetísk
- ruderalizácia
- fragmentácia

Manažmentové opatrenia:

- uprednostňovanie prírode blízkych foriem hospodárenia, hlavne využívanie prirodzenej obnovy porastov
- podpora prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev
- výsadba remízok a stromoradií
- rozčlenenie veľkoblokovej ornej pôdy
- revitalizácia brehových porastov a revitalizácia tokov
- potreba dobudovania migračného objektu (MO1) pre zver na ceste II/581, v cca 22,00 km, pri križovatke A67 (označenie cestných objektov je podľa Mapy cestnej siete SR – okres Myjava, aktualizácia k 1. 1. 2019, Slovenská správa ciest)

Významnosť: slabá

RBk2 Teplica

Kategória: regionálny hydrický koridor

Výmera: 32,52 ha

Dĺžka: 9 151 m

Šírka: 30 – 60 m, prevažne cca 40 m

Stav: nevyhovujúci

Zasahujúce katastrálne územie: Vrbovce

Charakteristika, zastúpenie biotopov: podhorský vodný tok povodia rieky Myjava, v hornej časti toku regulovaný a v týchto častiach takmer bez sprievodnej drevinovej vegetácie, brehová vegetácia netvorí kompaktný líniový porast, v mnohých úsekoch toku úplne vegetačný porast absentuje, prípadne ho tvoria len kry a solitérne stromy

Cieľové spoločenstvá: porasty, ktorých druhové zloženie vychádza z jednotky jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy

Biotopy európskeho významu:

- *91E0 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy

Legislatívna ochrana: vodohospodársky významný tok

Genofondové lokality: nevyskytujú sa

Ohrozenia:

- negatívny vplyv z chemizácie poľnohospodárstva
- absencia kompaktnosti brehového porastu
- výskyt smetísk v blízkosti zastavaného územia
- výskyt nepôvodných druhov
- ruderalizácia
- zúžená šírka biokoridoru v zastavanom území

Manažmentové opatrenia:

- revitalizácia a dobudovanie brehových porastov
- dobudovanie ekotonovej (nárazníkovej) zóny biokoridoru (v rámci územného pásu 40 m šírky biokoridoru, mimo zastavaného územia v intenzívne poľnohospodársky využívannej krajine)
- revitalizácia koryta toku
- potreba prebudovania priepustu na migračný objekt (MO2) pre zver (vodné živočích, obojživelníky, drobné a stredne veľké cicavce) na ceste II/500, v cca 41,5 km (označenie cestných objektov je podľa Mapy cestnej siete SR – okres Myjava, aktualizácia k 1. 1. 2019, Slovenská správa ciest)

Ohrozenosť: áno

Významnosť: stredná

RBk3 Brezovský potok

Kategória: regionálny hydrický koridor

Výmera: 46,87 ha

Dĺžka: 13 348 m

Šírka: 12 – 90 m

Stav: prevažne vyhovujúci

Zasahujúce katastrálne územie: Polianka, Brezová pod Bradlom

Charakteristika, zastúpenie biotopov: podhorský vodný tok povodia rieky Myjava, v hornej časti toku regulovaný a v týchto častiach takmer bez sprievodnej drevinovej vegetácie

Cieľové spoločenstvá: porasty, ktorých druhové zloženie vychádza z jednotky jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy

Biotopy európskeho významu:

- *91E0 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy

Legislatívna ochrana: vodohospodársky významný tok

Genofondové lokality: -

Ohrozenia:

- výskyt nepôvodných druhov
- výskyt smetísk
- ruderalizácia
- znečistenie súvisiace s poľnohospodárskym využívaním okolia toku
- zúžená šírka biokoridoru v zastavanom území

Manažmentové opatrenia:

- revitalizácia brehových porastov
- dobudovanie ekotonovej (nárazníkovej) zóny biokoridoru v intenzívne poľnohospodársky využívannej krajine
- potreba prebudovania priepustov na kvalitné migračné objekty pre zver (vodné živočíchy, obojživelníky, drobné a stredne veľké cicavce); ide o migračné objekty MO3 – na ceste II/501 pri križovatke A19, v cca 39,1 km; MO4 – na ceste II/501 v 41,00 km; MO5 – na ceste II/501 v 41,70 km; MO6 – na ceste II/501 v 42,20 km, MO7 – na ceste III/1149 v blízkosti križovatky A23 na ceste II/501 (označenie cestných objektov je uvedené podľa Mapy cestnej siete SR – okres Myjava, aktualizácia k 1. 1. 2019, Slovenská správa ciest, 2019)

Ohrozenosť: áno

Významnosť: stredná

RBk4 Myjava

Kategória: regionálny hydrický koridor

Výmera: 85,84 ha

Dĺžka: 22 311,14 m

Šírka: 20 – 140 m (v zastavanom území do 20 m)

Stav: prevažne vyhovujúci

Zasahujúce katastrálne územie: Stará Myjava, Brestovec, Myjava

Charakteristika, zastúpenie biotopov: vodný tok prirodzeného charakteru so zachovalými brehovými porastami (mimo zastavaného územia)

Cieľové spoločenstvá: porasty, ktorých druhové zloženie vychádza z jednotky jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy

Biotopy európskeho významu:

- *91E0 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy

Legislatívna ochrana: Prírodná pamiatka Rieka Myjava (MČ Turá Lúka), v úseku pretekajúcom cez územie mesta Myjava bez legislatívnej ochrany; vodohospodársky významný tok

Genofondové lokality: -

Ohrozenia:

- výskyt nepôvodných druhov
- výskyt smetísk
- ruderalizácia
- znečistenie súvisiace s poľnohospodárskym využívaním pôdy a s chemizáciou územia
- zanášanie koryta toku naplaveninami, materiálom z prívlových dažďov
- riziko ohrozenia toku a brehových porastov v dôsledku splavovania materiálu z okolitých svahov v dôsledku vodnej erózie (najmä na lokalitách v Turej Lúke)

Manažmentové opatrenia:

- revitalizácia brehových porastov
- revitalizácia koryta toku

Ohrozenosť: áno

Významnosť: stredná

RBk5 Jablonka

Kategória: regionálny hydrický koridor

Výmera: 53,65 ha

Dĺžka: 13 251 m

Šírka: 40 m, lokálne viac ako 80 m, v niektorých úsekoch toku, najmä v zastavanom území, je brehový porast užší ako 40 m

Stav: čiastočne vyhovujúci

Zasahujúce katastrálne územie: Polianka, Jablonka, Krajné

Charakteristika, zastúpenie biotopov: podhorský vodný tok povodia rieky Váh, s lokálne zachovanými úsekmi sprievodnej drevinovej vegetácie

Cieľové spoločenstvá: porasty, ktorých druhové zloženie vychádza z jednotky jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy

Biotopy európskeho významu:

- *91E0 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy

Legislatívna ochrana: bez legislatívnej ochrany

Genofondové lokality: -

Ohrozenia:

- intenzívna poľnohospodárska výroba
- znečistenie súvisiace s chemizáciou poľnohospodárstva
- urbanizačný tlak
- výskyt nepôvodných druhov
- ruderalizácia

Manažmentové opatrenia:

- revitalizácia brehových porastov
- výsadba chýbajúcich brehových porastov, dobudovanie biokoridoru v celej dĺžke do adekvátnej šírky (min. 40 m)
- revitalizácia koryta toku

Ohrozenosť: áno

Významnosť: stredná

6.2.3 Charakteristika ostatných ekostabilizačných prvkov a návrh manažmentových opatrení

Genofondové lokality

GL1 Šífflovske

Výmera: 1,88 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Chvojница

Biotop/biotopy: jednokosná pramenisková lúka s penovcovým prameniskom a s prameniskovou biocenózou

Chránené druhy: *Dactylorhiza incarnata* a ďalšie druhy z čeľade Orchideace

Manažmentové opatrenia:

- odstraňovanie invázných druhov
- podpora prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev
- kosenie, odstraňovanie biomasy

Ohrozenosť: áno

Významnosť: silná

GL2 Chvojница

Výmera: 6,31 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Chvojница

Biotop/biotopy: teplomilná pahorkatinná hydrofauna, zachovalé prirodzené brehové porasty

Chránené druhy: -

Manažmentové opatrenia:

- zachovať brehovú a sprievodnú vegetáciu vodných tokov
- dôsledné odstraňovanie invázných druhov rastlín
- odstraňovať zdroje invázných a expanzívnych druhov rastlín

Ohrozenosť: áno

Významnosť: silná

GL3 Štefanová

Výmera: 5,59 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Vrbovce

Biotop/biotopy: zvyšky lúk masívu Žalostinej na flyšových zosuvoch s cennými populáciami ohrozených druhov rastlín, vrátane čeľade vstavačovitých; ide o refúgium spoločenstiev vznikajúcich na zosuvoch

Chránené druhy: druhy z čeľade vstavačovitých

Manažmentové opatrenia:

- dôsledné odstraňovanie inváznych druhov rastlín
- odstraňovať zdroje inváznych a expanzívnych druhov rastlín
- pravidelné kosenie
- odstraňovanie biomasy

Ohrozenosť: áno

Významnosť: silná

GL4 Bučkova jama

Výmera: 38,90 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Vrbovce

Biotop/biotopy: komplex zachovaných bielokarpatských zosuvových lúk a výberkových lesov

Chránené druhy: výskyt mnohých chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov

Manažmentové opatrenia:

- dôsledné odstraňovanie inváznych druhov rastlín
- odstraňovať zdroje inváznych a expanzívnych druhov rastlín
- pravidelné kosenie
- odstraňovanie biomasy
- uprednostňovanie prírody blízkych foriem hospodárenia v lesných porastoch, hlavne využívanie prirodzenej obnovy porastov
- podpora prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev
- ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch

Ohrozenosť: áno

Významnosť: silná

GL5 Žalostiná

Výmera: 2,12 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Chvojница

Biotop/biotopy: zosuvné pramenisko, pramenná mokraď v zosuvnej jame s veľkou pestrosťou biotopov na malej ploche

Chránené druhy: výskyt mnohých chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov

Manažmentové opatrenia:

- dôsledné odstraňovanie inváznych druhov rastlín
- odstraňovať zdroje inváznych a expanzívnych druhov rastlín
- podpora prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev

Ohrozenosť: áno

Významnosť: silná

GL6 Rieka Myjava

Výmera: 33,93 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Myjava, Stará Myjava

Biotop/biotopy: prirodzený vodný tok so zachovalými brehovými porastmi s ekostabilizačným a hydromelioračným významom (zachytáva časť splavených priemyselných hnojív z okolitých pozemkov a chráni tok pred znečistením); brehové porasty predstavujú významný krajinársko-estetický prvok

Chránené druhy: -

Manažmentové opatrenia:

- nerozširovať plochy zastavaných území vo vymedzenej genofondovej lokalite
- zachovať výmery plôch brehových porastov
- dôsledné odstraňovanie inváznych druhov rastlín
- odstraňovať zdroje inváznych a expanzívnych druhov rastlín
- z hľadiska ochrany kvality vôd zabrániť nelegálnemu vypúšťaniu odpadových vôd z domácností, dobudovať kanalizáciu

Ohrozenosť: áno

Významnosť: stredná

GL7 Ševcova skala

Výmera: 16,54 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Brezová pod Bradlom

Biotop/biotopy: lúčny biotop

Chránené druhy: prvosienka holá (*Primula auricula*)

Manažmentové opatrenia:

- dôsledné odstraňovanie inváznych druhov rastlín
- kosenie
- odstraňovanie biomasy

Ohrozenosť: áno

Významnosť: silná

GL8 Malejov

Výmera: 0,82 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Vrbovce

Biotop/biotopy: lúčny biotop (fragmenty bielokarpatských nehnojených nivných a suchých lúk)

Chránené druhy: populácie *Orchis ustulata* a *Dactylorhiza incarnata*; ohrozené druhy z čeľade *Orchidaceae*, ohrozené taxóny hmyzu a malakofauny

Manažmentové opatrenia:

- dôsledné odstraňovanie inváznych druhov rastlín
- odstraňovať zdroje inváznych a expanzívnych druhov rastlín
- pravidelné kosenie
- odstraňovanie biomasy

Ohrozenosť: áno

Významnosť: silná

GL9 Kožíkov vrch

Výmera: 2,89 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Vrbovce

Biotop/biotopy: zvyšky pôvodných lúčnych spoločenstiev, ktoré neboli zasiahnuté procesmi intenzifikácie poľnohospodárskej výroby

Chránené druhy: druhy z čeľade *Orchidaceae*, významná lokalita blanokrídlavcov

Manažmentové opatrenia:

- dôsledné odstraňovanie inváznych druhov rastlín
- odstraňovať zdroje inváznych a expanzívnych druhov rastlín

- pravidelné kosenie
- odstraňovanie biomasy

Ohrozenosť: áno

Významnosť: silná

GL10 Kamenec

Výmera: 2,35 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Jablonka

Biotop/biotopy: lesný biotop

Chránené druhy: -

Manažmentové opatrenia:

- uprednostňovanie prírode blízkych foriem hospodárenia
- podpora prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev

Ohrozenosť: áno

Významnosť: stredná

GL11 Krivosúdy

Výmera: 1,40 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Stará Myjava

Biotop/biotopy: lesný biotop, 140 ročné porasty buka

Chránené druhy: -

Manažmentové opatrenia:

- uprednostňovanie prírode blízkych foriem hospodárenia
- podpora prirodzeného druhového zloženia cieľových spoločenstiev

Ohrozenosť: áno

Významnosť: stredná

GL12 Brezová

Výmera: 7,12 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Brezová pod Bradlom

Biotop/biotopy: vodná plocha, mokrad'

Chránené druhy: -

Manažmentové opatrenia:

- zachovať brehovú a sprievodnú vegetáciu
- odstraňovať invázne druhy rastlín

Ohrozenosť: áno

Významnosť: slabá

GL13 Vodná nádrž Vrbovce

Výmera: 2,19 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Vrbovce

Biotop/biotopy: vodná plocha, mokrad'

Chránené druhy: -

Manažmentové opatrenia:

- zachovať brehovú a sprievodnú vegetáciu
- odstraňovať invázne druhy rastlín

Ohrozenosť: áno

Významnosť: slabá

GL14 Vesný potok

Výmera: 0,26 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Vrbovce

Biotop/biotopy: mokrad' na západnom svahu pod vrcholom

Chránené druhy: -

Manažmentové opatrenia:

- zachovať prirodzený charakter vegetačných porastov
- odstraňovať invázne druhy rastlín

Ohrozenosť: áno

Významnosť: slabá

GL15 Vesný vrch I.

Výmera: 0,15 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Vrbovce

Biotop/biotopy: mokrad' na svahu

Chránené druhy: -

Manažmentové opatrenia:

- zachovať prirodzený charakter vegetačných porastov
- odstraňovať invázne druhy rastlín

Ohrozenosť: áno

Významnosť: slabá

GL16 Vesný vrch II.

Výmera: 0,15 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Vrbovce

Biotop/biotopy: mokrad' na svahu

Chránené druhy: -

Manažmentové opatrenia:

- zachovať prirodzený charakter vegetačných porastov
- odstraňovať invázne druhy rastlín

Ohrozenosť: áno

Významnosť: slabá

GL17 Vesný vrch III.

Výmera: 0,14 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Vrbovce

Biotop/biotopy: mokrad' na svahu

Chránené druhy: -

Manažmentové opatrenia:

- zachovať prirodzený charakter vegetačných porastov
- odstraňovať invázne druhy rastlín

Ohrozenosť: áno

Významnosť: slabá

GL18 Vesný vrch IV.

Výmera: 0,14 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Vrbovce

Biotop/biotopy: mokrad' na svahu

Chránené druhy: -

Manažmentové opatrenia:

- zachovať prirodzený charakter vegetačných porastov
- odstraňovať invázne druhy rastlín

Ohrozenosť: áno

Významnosť: slabá

GL19 Kunčákovci

Výmera: 0,14 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Vrbovce

Biotop/biotopy: mokraď na západnom svahu pod vrcholom

Chránené druhy: -

Manažmentové opatrenia:

- zachovať prirodzený charakter vegetačných porastov
- odstraňovať invázne druhy rastlín

Ohrozenosť: áno

Významnosť: slabá

Ekologicky významné segmenty krajiny

V riešenom území boli EVSK vymedzené (Tab. č. 6. 3) na základe nasledujúcich priestorovo-štruktúrnych kritérií (Lów a kol., 1995), ktorými sú veľkosť a tvar a tiež súčasný stav biocenóz:

- ekologicky významné krajinné celky (EVKC) predstavujú plošne rozsiahlejšie územia s výmerou 10 až 1000 ha, kde rôznorodé ekologické podmienky umožňujú existenciu viacerých typov spoločenstiev
- ekologicky významné líniové spoločenstvá (EVLS) majú pozdĺžny tvar a je pre ne charakteristická prevaha prechodných okrajových biocenóz (ekotonov); typické významné líniové spoločenstvá predstavujú vodné toky so zachovanou sprievodnou vegetáciou

ekologicky významné krajinné prvky (EVKP) predstavujú malé územia s výmerou 1 až 10 ha, s rovnorodými ekologickými podmienkami. Pre regionálnu úroveň neboli tieto prvky vymedzené

EVKC I – lesné porasty Biele Karpaty

Výmera: 3 427,99 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Chvojnica, Vrbovce, Brestovec, Stará Myjava

Typ: mozaiková štruktúra s dominanciou lesných porastov

Legislatívna ochrana: CHKO Biele Karpaty, Prírodná pamiatka Chvojnica, Prírodná pamiatka Šífflovské, Prírodná pamiatka Rieka Myjava, SKUEV0901 Havran, SKUEV0804 Javorec

Genofondové lokality: GL1 Šífflovské, GL2 Chvojnica, GL6 Rieka Myjava

Ohrozenosť: áno

Významnosť: silná

EVKC II – lesné porasty Malé Karpaty

Výmera: 2 178,16 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Brezová pod Bradlom, Košariská, Krajné

Typ: mozaiková štruktúra

Legislatívna ochrana: CHKO Malé Karpaty, Prírodná pamiatka Ševcova skala, SKCHVU014 Malé Karpaty, SKUEV0278 Brezovské Karpaty

Genofondové lokality: GL7 Ševcova skala

Ohrozenosť: áno

Významnosť: silná

EVKC III – lesné porasty Myjavská pahorkatina

Výmera: 2 487,94 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Jablonka, Polianka, Podkylava, Krajné, Priepasné, Myjava, Bukovec

Typ: mozaiková štruktúra

Legislatíva: CHKO Bielé Karpaty, PP Rieka Myjava

Genofondové lokality: GL6 Rieka Myjava

Ohrozenosť: áno

Významnosť: stredná

EVLS I – Teplica s prítokmi

Výmera: 32,52 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Chvojnica, Vrbovce, Myjava

Typ: vodný tok s brehovými porastmi

Legislatíva: -

Genofondové lokality:

Ohrozenosť: áno

Významnosť: stredná

EVLS II – Brezovský potok s prítokmi

Výmera: 46,87 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Polianka, Brezová pod Bradlom

Typ: vodný tok s brehovými porastmi

Legislatíva: vodohospodársky významný tok

Genofondové lokality: -

Ohrozenosť: áno

Významnosť: stredná

EVLS III – Myjava s prítokmi

Výmera: 85,84 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Stará Myjava, Brestovec, Myjava

Typ: vodný tok s brehovými porastmi

Legislatíva: PP Rieka Myjava, vodohospodársky významný tok

Genofondové lokality: GL6 Rieka Myjava

Ohrozenosť: áno

Významnosť: stredná

EVLS IV – Jablonka s prítokmi

Výmera: 56,10 ha

Zasahujúce katastrálne územie: Polianka, Jablonka, Krajné

Typ: mozaiková štruktúra

Legislatíva: -

Genofondové lokality:

Ohrozenosť: áno

Významnosť: stredná

Medzi ostatné ekostabilizačné prvky zaraďujeme najmä prvky nelesnej drevinovej vegetácie a tiež vodné plochy. Manažmentové opatrenia majú za cieľ udržať či zlepšiť kvalitu týchto prvkov. V prípade nelesnej drevinovej vegetácie navrhujeme:

- výsadba remízok prirodzeného druhového zloženia vychádzajúceho z príslušných mapovacích jednotiek potenciálnej prirodzenej vegetácie
- obnova prirodzeného druhového zloženia vychádzajúceho z príslušných mapovacích jednotiek potenciálnej prirodzenej vegetácie
- výsadba stromoradií z tradičných ovocných drevín
- obnova a údržba tradičných ovocných sádov
- odstraňovanie biomasy.

Pre vodné biotopy navrhujeme:

- výsadba brehových porastov prirodzeného druhového zloženia vychádzajúceho z príslušných mapovacích jednotiek potenciálnej prirodzenej vegetácie
- obnova prirodzeného druhového zloženia vychádzajúceho z príslušných mapovacích jednotiek potenciálnej prirodzenej vegetácie
- rozvoj litorálneho pásma
- zachovanie kvality vody
- odstraňovanie sedimentov
- podpora ekostabilizačnej funkcie vodných plôch na úkor ich hospodárskeho využívania.

6.3 Návrh opatrení na zvýšenie ekologickej stability krajiny

Návrhy opatrení smerujú k zvýšeniu ekologickej stability územia a prispievajú k tvorbe ekologicky vyváženej krajiny, eliminácii erózneho činnosti vody a vetra, zabezpečeniu optimálneho využitia územia, eliminácii vplyvu bariérových prvkov a pod.

Opatrenia majú spravidla integrovaný charakter, t. j. sú spravidla viacúčelové – okrem základnej biologickej a ekologickej funkcie spĺňajú rad ďalších funkcií: pôdoochrannú, hygienickú, estetickú, hydroekologickú či krajinnotvornú.

Medzi ostatné ekostabilizačné prvky zaraďujeme najmä prvky nelesnej drevinovej vegetácie a tiež vodné plochy. Manažmentové opatrenia majú za cieľ udržať či zlepšiť kvalitu týchto prvkov. V prípade nelesnej drevinovej vegetácie navrhujeme:

- výsadba remízok prirodzeného druhového zloženia vychádzajúceho z príslušných mapovacích jednotiek potenciálnej prirodzenej vegetácie
- obnova prirodzeného druhového zloženia vychádzajúceho z príslušných mapovacích jednotiek potenciálnej prirodzenej vegetácie
- výsadba stromoradií z tradičných ovocných drevín
- obnova a údržba tradičných ovocných sádov
- odstraňovanie biomasy.

Pre vodné biotopy navrhujeme:

- výsadba brehových porastov prirodzeného druhového zloženia vychádzajúceho z príslušných mapovacích jednotiek potenciálnej prirodzenej vegetácie
- obnova prirodzeného druhového zloženia vychádzajúceho z príslušných mapovacích jednotiek potenciálnej prirodzenej vegetácie
- rozvoj litorálneho pásma
- zachovanie kvality vody
- odstraňovanie sedimentov
- podpora ekostabilizačnej funkcie vodných plôch na úkor ich hospodárskeho využívania.

Návrhy opatrení v danej kapitole sú definované na plochy mimo prvkov RUSES (opatrenia označené hviezdíčkou sú graficky znázornené v mape č.5 Návrh RUSES):

Ekostabilizačné opatrenia

- E1** - dodržiavať zásady tvorby využívania veľkých honov, dodržiavanie zásad striedania plodín
- E2*** - zvýšiť podiel nelesnej drevinovej vegetácie v poľnohospodársky intenzívne využívannej krajine, rozčleniť veľkoblokovú ornú pôdu (makroštruktúry) na menšie bloky (mezoštruktúry až mikroštruktúry)
- E3*** - sanovať nezabezpečené hnojiská a revitalizovať okolie zabezpečených hnojísk
- E4*** - urobiť dôsledný prieskum kontaminácie pôdy a zväziť pestovanie poľnohospodárskych plodín na kontaminovaných pôdach – dočasne preferovať pestovanie technických plodín, prípadne využitie na TTP
- E5** - odizolovať PPF hygienickou vegetáciou v okolí intenzívne využívaných dopravných koridorov prechádzajúcich poľnohospodárskou a sídelnou krajinou
- E6** - zabezpečiť úpravu uľahnutého podorničia kyprením a zabezpečiť zvýšenie vsakovacej schopnosti pôd na pôdach ohrozených kompaktiou
- E7** - eliminovať šírenie synantropných a inváznych druhov, odstraňovať ich zdroje
- E8** - vlhké plochy kosiť ľahkými mechanizmami len v čase preschnutia, aby sa nepoškodil pôdny kryt
- E9** - udržiavať rozvoľnenú štruktúru ekotónu — mozaiku trávnatých plôch, krovín a vyšších drevín
- E10*** - celoplošne vylúčiť používanie chemických prípravkov, minerálnych hnojív a hnojovice v územiach, ktoré podliehajú ochrane vôd
- E11** - minimalizácia, resp. správne hnojenie a používanie pesticídov na ornej pôde
- E12** - pri aplikácii organického hnojenia dodržiavať zásady nitrátovej direktívy
- E13** - zosúladiť záujmy lesného hospodárstva so záujmami ochrany prírody a krajiny
- E14** - v chránených územiach zosúladiť ťažbu dreva s ochranou prírody a zabezpečenia ekologickej stability územia
- E15** - zabezpečiť zvýšenie diverzity lesných ekosystémov, postupné vytváranie diferencovanej vekovej a priestorovej štruktúry týchto porastov výberovou ťažbou
- E16** - zachovať a cielene obnovovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov a postupne znižovať zastúpenie stanovištne nepôvodných druhov drevín
- E17*** - na mieste vyťažených nepôvodných monokultúr smreka obnovovať listnatý alebo zmiešaný les s ponechaním a podporou prirodzeného zmladenia, nevysádzať monodominantné porasty
- E18** - zabezpečiť zvýšenie diverzity lesných ekosystémov, postupné vytváranie diferencovanej vekovej a priestorovej štruktúry týchto porastov výberovou ťažbou
- E19** - nezvyšovať rozsah a intenzitu zásahov v lesoch ochranných a osobitného určenia
- E20** - ponechávať dostatočné podiely starých porastov v jednotlivých lesných celkoch, dostatočné počty starých a dutinových stromov, ako i stojace a ležiace mŕtve drevo v dostatočnom objeme a štruktúre
- E21*** - stabilizovať zosuvné územia a zabezpečiť monitoring
- E22*** - zabezpečiť výsadbu izolačnej hygienickej vegetácie v okolí antropogénnych objektov s nepriaznivými vplyvmi na životné prostredie - poľnohospodárske a priemyselné objekty, skládky
- E23*** - zosúladiť ťažbu nerastných surovín s ochranou prírody a ochranu vôd
- E24*** - monitorovať a sanovať environmentálne záťaž
- E25** - regulovať intenzitu zástavby a investičné aktivity na lokalitách v blízkosti chránených území a v okolí prvkov ÚSES
- E26** - inštalovať zábrany eliminujúce zásah dosadajúcich vtákov elektrickým prúdom a zviditeľňovače znižujúce riziko nárazu vtákov do elektrických vedení
- E27*** - zosúladiť rekreačné aktivity s ochranou prírody
- E28*** - výsadba vetrolamov

Hydroekologické

- H1** – zachovať prirodzený charakter vodných tokov
- H2*** - monitorovať kvalitu povrchových vôd, eliminovať vypúšťanie odpadových vôd

- H3*** - zrealizovať opatrenia na zlepšenie kvality povrchových vôd
H4* - odstrániť, resp. spriechodniť existujúce migračné bariéry na vodných tokoch
H5 - udržiavať, efektívne chrániť a využívať meandre vodných tokov, slepých ramien a spájať rieky s ich záplavovým územím
H6 - zabezpečiť ochranu a manažment mokradových biotopov, rašelinísk a pramenísk, zabezpečiť ich monitoring a v prípade ich ohrozenia zrealizovať potrebné opatrenia na záchranu
H7 - reguláciu vodných tokov a protipovodňové opatrenia realizovať ekologicky prijateľnými formami, v maximálnej miere zachovať prirodzenú konfiguráciu terénu a zastúpenie brehových porastov a v prípade potreby zabezpečiť ich doplnenie
H8 - zabezpečiť ochranu a starostlivosť o brehovú porasty (najmä v pramenných a príbrežných oblastiach vodných tokov), zvýšiť ich zastúpenie v krajine (predovšetkým v poľnohospodársky intenzívne využívanéj), doplniť a obnoviť narušené porasty
H9 - kontrolovať dodržiavanie prevádzky vybudovaných rybovodov, v prípade malej funkčnosti navrhnúť vhodné opatrenia na zlepšenie stavu (napr. obtokový biokoridor)
H10 - eliminovať chemické a biologické znečistenie vodných tokov budovaním sietí kanalizácií v obciach a čističiek odpadových vôd
H11 - usmerniť letné rekreačné využitie vodných plôch
H12 - uprednostňovať pri zarybňovaní tečúcich vôd pôvodného pstruha potočného pred nepôvodnými lososovitými druhmi (pstruh dúhový, sivoň americký)

Protipovodňové a protierózne opatrenia

- P1** - doplniť a skvalitniť verejnú zeleň v urbanizovanom prostredí, zabezpečiť ochranu drevín v sídlach
P2* - zamedzovať vytváraniu nepriepustných plôch v zastavanom území a zvyšovať podiel plôch na infiltráciu dažďových vôd
P3 - rekultivovať areály ťažby, skládok a výstavby po ukončení prevádzky resp. činnosti
P4 - zamedzovať vytváraniu nepriepustných plôch a plôch bez vegetácie v rekreačných a športových areáloch, lyžiarske svahy zatrávniť, budovať technické opatrenia spomaľujúce odtok
P5 - zmeniť poľnohospodársky pôdu na trvalé trávne porasty alebo na remízky či inú nelesnú drevinovú vegetáciu (väčší retenčný priestor, redukcia nutrientov a pesticídov),
P6* - preferovať agrotechnické postupy zvyšujúce retenčnú schopnosť pôdy
P7 - vytvárať prirodzené prekážky povrchovému odtoku – medze, trávnaté pásy, ochranné pásy zelene (stromy a kry), pôdne stupne (skrátene dĺžky svahu a zníženie povrchového odtoku)
P8 - znížiť resp. zachovať nízku intenzitu využívania lúk a pasienkov
P9* - zalesniť TTP a lesy zaradiť do kategórie ochranné lesy a dodržiavať z toho vyplývajúce zásady hospodárenia v lesných porastoch
P10 - pri obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy využívať ľahké mechanizačné prostriedky (zníženie zaťaženia pôdy, povrchového odtoku a erózie),
P11 - voliť čo najšetnejšiu technológiu ťažby, primeranú sklonu svahu, vzdialenosti od vodných tokov a stavu brehových ochranných pásiem, tým zvyšovať počet približovacích liniek, obmedziť používanie dopravných a približovacích prostriedkov s príliš veľkým merným tlakom na pôdu a technológie s nadmerným pohybom mechanizmov po porastoch (zníženie povrchového odtoku a erózie)
P12 - zabezpečiť optimálne druhové a vekové zloženie lesných porastov, aby sa v maximálnej miere zvýšila retenčná schopnosť týchto plôch
P13* - previesť lesy hospodárske na lesy s ochrannou funkciou a dodržiavať z toho vyplývajúce zásady hospodárenia v lesných porastoch, vyhlasovať ochranné lesy ako regulátora odtoku
P14 - vyhnúť sa konštrukciám lesných ciest koncentrujúcim a urýchľujúcim odtok (vhodnejšie sú cesty s vozovkou sklonenou k násypovému svahu, z ktorých voda nekoncentrovane steká do porastov)
P15 - zohľadňovať hlavnú funkciu brehových porastov (zabezpečenie stability brehov, vrátane brehovej vegetácie, pred poškodením počas povodňových prietokov a zabezpečenie predpokladanej kapacity prietokového profilu)

P16 - vychádzať pri starostlivosti o stromové brehové porasty z posudzovania ich celkového zdravotného stavu, stability, podomletia vodou (nevhodné, poškodené a nestabilné stromy odstrániť, stabilné pne s pevne ukotvenými koreňovými sústavami ponechať - naďalej plnia spevňovaciu funkciu na brehu vodného toku)

6.4 Návrh prvkov RÚSES odporúčaných na zabezpečenie legislatívnej ochrany

Návrhy prvkov RÚSES odporúčaných na zabezpečenie legislatívnej ochrany pozostávajú z nasledovných krokov:

- návrh na posilnenie súčasnej ochrany prvkov RÚSES – ide o návrh prekategORIZOVANIA ochrany prvkov RÚSES zväčša na vyšší stupeň pri tých prvkoch RÚSES, kde súčasný stupeň ochrany nie je dostatočný a nezabezpečuje plnenie funkcie prvkov RÚSES,
- návrh na nové chránené územia – ide o návrhy ochrany a stanovenia stupňa ochrany pre prvky RÚSES, ktoré nie sú v súčasnosti chránené, ako i ochranu novonavrhovaných prvkov RÚSES; je potrebné navrhnuť požadovaný stupeň ochrany a definovať dôvod ochrany.

V ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja sú na legislatívnu ochranu navrhnuté nasledovné lokality:

- Bobová, k.ú. Brestovec, Vrbovce – fytocenózy, kategória prírodná pamiatka, výmera 9,15 ha
- Dlhé Rovné, k.ú. Brezová pod Bradlom – fytocenózy, kategória chránený areál, výmera 2,00 ha
- Hluchého mlyn, k.ú. Rudník – fytocenózy, kategória prírodná pamiatka, výmera 3,99 ha
- Kaštieľska hora – Malejovský les časť, k.ú. Turá Lúka – ochrana ekosystému, kategória chránený areál, výmera 77,00 ha
- Paseky, k.ú. Vrbovce – fytocenózy, kategória prírodná pamiatka, výmera 9,585 ha
- Ševcova skala, k.ú. Brezová pod Bradlom – fytocenózy, kategória chránený areál, výmera 3,00 ha

6.5 Návrh regulatívov pre ÚPD a projekty pozemkových úprav

Návrh regulatívov pre ÚPD a projekty pozemkových úprav sa týka najmä zabezpečenia funkčnosti návrhu prvkov RÚSES, biocentier, biokoridorov, manažmentu genofondových plôch, navrhovaných ekostabilizačných opatrení, ochrany prírodných zdrojov, a pod.

- zabezpečiť funkčnosť nadregionálnych a regionálnych biocentier a biokoridorov pri ďalšom funkčnom využití a usporiadaní územia, uprednostniť realizáciu ekologických premostení regionálnych biokoridorov a biocentier pri výstavbe líniových stavieb; prispôbiť vedenie tras dopravnej a technickej infraštruktúry tak, aby sa netrieštil komplex lesov,
- podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny v nadregionálnych biocentrách a biokoridoroch,
- v nadväznosti na systém náhrad pri vynútenom obmedzení hospodárenia rešpektovať pri hospodárskom využití prvky regionálneho územného systému ekologickej stability a požiadavky na ich ochranu a funkčnosť;
- z prvkov územného systému ekologickej stability (biocentier) vylúčiť hospodárske využitie týchto území, prípadne povoliť len extenzívne využívanie, zohľadňujúce existenciu cenných ekosystémov,
- podmieniť usporiadanie územia z hľadiska aspektov ekologických, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinej štruktúry,
- rešpektovať ochranu poľnohospodárskej pôdy, predovšetkým chránených pôd a lesných pozemkov ako faktor usmerňujúci urbanistický rozvoj územia,
- rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia jeho prírodné danosti najmä v osobitne chránených územiach, prvkoch územného systému ekologickej stability, v územiach patriacich do súvislej európskej sústavy chránených území a ich využívanie zosúladiť s funkciou ochrany prírody a krajiny,

- zohľadňovať pri umiestňovaní činnosti na území ich predpokladaný vplyv na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,
- zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradi, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť a zvyšovať vodozdržnosť krajiny a zabezpečiť dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov,
- zabezpečiť elimináciu stresových faktorov v chránených územiach prírody a v prvkoch RÚSES
- podporovať zmenu spôsobu využívania poľnohospodárskeho pôdneho fondu zatrávením ornej pôdy ohrozovanej vodnou a veternou eróziou,
- využívať poľnohospodársku pôdu v súlade s jej produkčným potenciálom na úrovni typologicko-produkčných kategórií, rešpektujúc limity z prírodných daností a legislatívnych obmedzení,
- zachovať prirodzený charakter vodných tokov, nerealizovať vyrub brehovej vegetácie, aby sa neohrozila funkčnosť biokoridorov,
- hydrické biokoridory odizolovať od poľnohospodársky využívannej krajiny pufkanými pasmi TTP (min. šírka 10-15 m) alebo krovinami, s cieľom ich ochrany pred nepriaznivými vplyvmi z poľnohospodárskej výroby,
- realizovať protierózne opatrenia na poľnohospodárskej pôde so silnou a extrémnou eróziou (mozaikové štruktúry obhospodarovania, výsadba protieróznej vegetácie, orba po vrstevnici atď.)

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR; Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia, 2002. 344 s.
- Bajtoš, P. a kol. 2011. Banské vody Slovenska vo vzťahu k horninovému prostrediu a ložiskám nerastných surovín, regionálny geologický výskum. Bratislava: ŠGÚDŠ, 2011.
- Baláž, D., Marhold, K., Urban, P. (eds.), 2001. Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska, Ochrana Prírody, 20: 143-145 p.
- Bohalová, I., Andrejčinová, D., Bánovský, M., Hájniková, M., Králik, A., Lakanda, M., Pachinger, P., Sklenárová, M., Švec, A., Vačoková, L., 2014. Metodické pokyny na vypracovanie dokumentov RUSES, Slovenská agentúra životného prostredia, MŽP SR, 90 s. Dostupné na internete: <https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/starostlivost-o-krajinu/zelena-infrastruktura/dokumenty-uses-v-sr.html>
- Danko, Š., Darolová, E., Krištín, A. (eds.) 2002. Rozšírenie vtákov na Slovensku, VEDA vydavateľstvo akademie vied, Bratislava, 686 p.
- Demko, M., Krištín, A., Puchala, P., 2013. Červený zoznam vtákov Slovenska. Tichodroma, 25: 69-78 p.
- Dohovor o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť (Bernský dohovor, Bern, 1979)
- Hrašna, M. 2005. Vplyv geodynamických javov na krajinu a využitie územia [online]. Životné prostredie, 2015. p. 260-280 [cit. 2018-03-10]. Dostupné na internete: http://147.213.211.222/sites/default/files/2005_5_260_268_hrasna.pdf
- Hrdlicová, E., Bulánková, E., 2017. Ekologické a hydromorfologické hodnotenie monitorovaných lokalít horného úseku rieky Myjavy. Folia faunistica Slovaca, 22: 93-101 p.
- Hrnčiarová, T., Izakovičová, Z., Liška, M., 2001. Krajinná štruktúra, výkres č. 3, M 1 : 500 000. In: Hrdina, V., Kostovský, D., Chudík, M., Klaučo, L. et al.: Koncepcia územného rozvoja Slovenska, AUREX s.r.o., Bratislava, 140 p., 9 výkresov. Dostupné na internete: <http://www.build.gov.sk/mvrrsr/index.php?id=1&cat=222&lang=sk &docId=1082>
- Hydrologická ročenka — povrchové vody 2015. Bratislava: Slovenský hydrometeorologický ústav, 2016. 229 s.
- Karaska, D., Trnka, A., Krištín, A., Ridzoň, J., 2015. Chránené vtáčie územia Slovenska. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 380 p.
- Klimatický Atlas Slovenska. Bratislava: Slovenský hydrometeorologický ústav, 2015. 132 p.
- Krištofík, J., Danko, Š., 2012. Cicavce Slovenska, rozšírenie, bionómia a ochrana. VEDA vydavateľstvo akademie vied, Bratislava, 712 pp.
- Krumpolcová, M. a kol., 2008: Územný plán VÚC Trenčianskeho kraja, AŽ Projekt, Bratislava, 1998, 364 p. + grafická časť. Dostupné na internete: https://www.tsk.sk/uzemne-planovanie-investicie-zivotne-prostredie/uzemno-planovacia-dokumentacia/uzemny-plan-velkeho-uzemneho-celku-trencianskeho-kraja.html?page_id=10917
- Lauko V. 1996. Z histórie osídlenia a hospodárstva Chvojnickej a Myjavskej pahorkatiny. Geografia, 4, 1, pp. 8–10.
- Liška, M., Burkovský, J., Makara, V., Sidor, V., Stano, V., Šantová, T., Záhradná, T., Zuskinová, M., Králik, J., Ružičková, J., Beklanský, P., Bural, M., Čillag, L., Danková, M., Dražil, T., Uhrin, M., 2000. Návrh na aktualizáciu Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky, SAŽP, COPK Banská Bystrica, Trnava, 51 p.
- Löw J. et al. 1995. Rukoväť projektanta miestneho ÚSES, Doplněk Brno, 124 p.

- Maděra P., Zimová E. (eds.) et al. 2004. Metodické postupy projektování lokálního ÚSES – multimediální učebnice (CD ROM). Ústav lesnické botaniky, dendrologie a typologie LDF MZLU v Brně., a Löw a spol., Brno, 271 p.
- Michalko, J., Berta, J., Magic, D., 1986. Geobotanická mapa ČSSR, část SSR, Veda Bratislava, 1986, 165 p.
- Miklós, L. Bedrna, Z., Hrnčiarová, T., Kozová, M., 1990. Ekologické plánovanie krajiny LANDEP II. – Analýzy a čiastkové syntézy abiotických zložiek krajiny. Učebné texty, SVŠT a ÚKE SAV, Banská Štiavnica, 151 s
- Miklós, L., Izakovičová, Z., 1997: Krajina ako geosystém. VEDA, Bratislava, 153 s.
- Ministerstvo životného prostredia SR, 1993. Metodické pokyny na vypracovanie dokumentov územného systému ekologickej stability, Bratislava, 63 p.
- Ministerstvo životného prostredia SR, 2009. Vodný plán Slovenska. Bratislava: Slovenská agentúra životného prostredia, 2011. 140 s.
- Paudišová, E., Reháčková, T., Ružičková, J. 2007. Metodické návod na vypracovanie miestneho územného systému ekologickej stability [online]. Bratislava: Univerzita Komenského, 2007. Dostupné na internete: https://fns.uniba.sk/fileadmin/prif/actaenvi/ActaEnvi_2007_2/06_Pauditsova_et_al.pdf
- Petková, E. a kol. 2009. Veterný park Myjava – Ostrý vrch II. Zámer podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov, Creative, s.r.o. Pezinok, 176 p.
- Plán manažmentu čiastkového povodia Moravy [online]. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, 2015. Dostupné na internete: <http://www.vuvh.sk/download/RSV/PMCP2/Morava/MoravaVP.pdf>
- Regionálny ÚSES okresu Senica, REGIOPLÁN Nitra, 1994, 214 p.
- Slobodník V., Kadlečík J., (eds), 2000: Mokrade Slovenskej republiky. Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny, Prievidza, 148 str.
- Smernica rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín z 21. mája 1992
- Societas Pedologica Slovaca, 2014. Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. Bazálna referenčná taxonómia. Druhé upravené vydanie. Bratislava: NPPC - VÚPOP Bratislava 2014. 96 p.
- Stanová, V., Valachovič, M., (eds.) 2002: Katalóg Biotopov Slovenska. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 p.
- Šály, R., 1998. Pedológia. Vysokoškolské skriptá. Zvolen: Technická univerzita, 1998. 177 s.
- Územný plán regiónu Trenčianskeho kraja - zmeny a doplnky č. 3 - schválené Zastupiteľstvom TSK uznesením č. 98/ 2018. Závazná časť ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja - zmeny a doplnky č. 3 bola vyhlásená Všeobecným záväzným nariadením Trenčianskeho samosprávneho kraja č. 7/2018.
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
- Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Internetové zdroje:

www.skgeodesy.sk
www.uzemneplany.sk
<https://www.tsk.sk/>
<http://gis.nlcsk.org/lqis/>
<http://naseobce.sk/>

<http://www.bradlo.sk/>
<http://www.mineraly.sk/>
www.forestportal.sk
www.geology.sk
www.hbu.sk
www.mineraly.sk
www.myjava.sk
www.naseobce.sk
www.podnemapy.sk
www.sopsr.sk
www.svssr.sk
www.unesco.org
<http://chkomalekarpaty.sopsr.sk/>
<http://chkobielekarpay.sopsr.sk/>
<http://uzemia.enviroportal.sk>
<http://aves.vtaky.sk> (online databáza AVES, SOS/Birdlife Slovensko)
www.biomonitoring.sk (online databáza Komplexného informačného a monitorovacieho systému – KIMS)
www.cdb.sk/sk/Vystupy-CDB/Mapy-cestnej-siete-SR.alej
www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&lang=sk&sec=4
www.sopsr.sk/cinnost/biotopy/mokrade/MokrSlov/tab4.htm